

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Martin Maňák

**Provozní podpora elektřiny z obnovitelných
a jiných podporovaných zdrojů energie**

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Tematický okruh: Právo životního prostředí

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 5. 7. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 287 406 znaků včetně mezer.

Mgr. Martin Maňák
rigorozant

V Praze dne 5. 7. 2024

Na tomto místě chci poděkovat prof. JUDr. Milanu Damohorskému, DrSc. za ochotu, trpělivost a cenné rady při psaní této práce. Zároveň chci poděkovat i své rodině za podporu a pomoc, kterou mi během psaní této rigorózní práce poskytovala.

Obsah

Úvod.....	7
1 Historický vývoj vnitrostátní právní úpravy provozní podpory elektřiny	13
1.1 Provozní podpora elektřiny obsažená v SEZ.....	13
1.1.1 Klimatické cíle stanovené Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu	13
1.1.2 Podporované zdroje, forma a výše provozní podpory elektřiny	15
1.1.3 Shrnutí	17
1.2 Provozní podpora elektřiny obsažená v EZ.....	18
1.2.1 Klimatické cíle stanovené Kjótským protokolem	18
1.2.2 Podporované zdroje, forma a výše provozní podpory elektřiny	19
1.2.3 Shrnutí	21
1.3 Provozní podpora elektřiny obsažená v ZoPVEOZE	22
1.3.1 Klimatické cíle stanovené legislativou EU	23
1.3.2 Podporované zdroje a obecné podmínky provozní podpory elektřiny.....	24
1.3.3 Formy provozní podpory a její vyplácení	25
1.3.4 Výše provozní podpory	28
1.3.5 Povaha sporů o splnění povinnosti úhrady provozní podpory	30
1.3.6 Uvedení výroben elektřiny do provozu.....	32
1.3.7 Solární boom v letech 2009-2010	34
1.3.8 Novelizace ZoPVEOZE	37
1.3.9 Napadení odvodu z elektřiny ze slunečního záření u Ústavního soudu.....	40
1.3.10 Shrnutí	44
2 Provozní podpora elektřiny obsažená v ZoPOZE.....	46
2.1 Klimatické cíle stanovené legislativou EU.....	47
2.1.1 NAP OZE	49
2.2 Legislativa EU v oblasti provozní podpory elektřiny z KVET	50
2.3 Obecné podmínky nároku na provozní podporu elektřiny	51
2.4 Provozní podpora elektřiny z OZE.....	52
2.4.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z OZE	54
2.5 Provozní podpora elektřiny z DZ	55
2.5.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z DZ.....	56
2.6 Provozní podpora elektřiny z KVET	56
2.6.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z KVET	57
2.7 Provozní podpora decentrální výroby elektřiny	57
2.8 Formy provozní podpory elektřiny.....	58
2.8.1 Zelený bonus na elektřinu	59
2.8.2 Výkupní ceny elektřiny	62

2.9	Právní povaha cenových rozhodnutí ERÚ a možnosti jejich napadení.....	65
2.10	Odvod z elektřiny ze slunečního záření.....	68
2.11	Přechodná ustanovení ZoPOZE.....	70
2.12	Klíčové novelizace ZoPOZE	72
2.13	Shrnutí	74
3	Provozní podpora elektřiny obsažená v novele ZoPOZE	77
3.1	Východiska právní úpravy	78
3.1.1	Klimatické cíle stanovené legislativou EU	78
3.1.2	Požadavky legislativy EU na řízení a správu energetické unie.....	81
3.1.3	Vnitrostátní plán ČR.....	82
3.2	Nový systém rozvoje a regulace OZE a jiných podporovaných zdrojů energie	85
3.2.1	Provedení vnitrostátního plánu ČR	88
3.3	Provozní podpora elektřiny	89
3.3.1	Provozní podpora elektřiny z OZE.....	89
3.3.2	Provozní podpora elektřiny z DZ	92
3.3.3	Provozní podpora elektřiny z KVET.....	93
3.3.4	Udržovací podpora elektřiny	93
3.3.5	Úprava zařízení výroben elektřiny	95
3.3.6	Podpora elektřiny vyrobené v modernizovaných výrobnách.....	98
3.3.7	Společná pravidla pro provozní podporu elektřiny	99
3.4	Aukce na podporu elektřiny	101
3.4.1	Vyhlášení aukce	102
3.4.2	Hodnocení doručených nabídek	103
3.4.3	Zveřejnění výsledků aukce.....	104
3.4.4	Rozhodnutí o udělení nebo neudělení práva na podporu z aukce	105
3.4.5	Uplatnění a zánik práv z finanční jistoty.....	106
3.4.6	Zánik práva na podporu z aukce	107
3.5	Formy provozní podpory elektřiny.....	108
3.5.1	Výkupní ceny	108
3.5.2	Zelené bonusy na elektřinu	109
3.5.3	Aukční bonus.....	110
3.6	Výše provozní podpory elektřiny	111
3.6.1	Výkupní ceny a referenční výkupní ceny.....	111
3.6.2	Zelené bonusy na elektřinu z OZE	113
3.6.3	Zelené bonusy na elektřinu z KVET a DZ.....	114
3.6.4	Zelené bonusy na udržovací podporu elektřiny	115
3.6.5	Maximální výše provozní podpory a její omezení ve zvláštních případech	115

3.7	Odvod z elektřiny ze slunečního záření.....	117
3.8	Přechodná ustanovení k novele	119
3.9	Shrnutí a návrhy na úpravu NZoPOZE <i>de lege ferenda</i>	120
4	Provozní podpora elektřiny ve Spolkové republice Německo.....	124
4.1	EEG	124
4.1.1	Cíle EEG	124
4.1.2	Formy provozních podpor elektřiny a jejich výše.....	125
4.1.3	Omezení práva na provozní podporu elektřiny	126
4.1.4	Počátek a doba trvání nároku na provozní podporu elektřiny.....	127
4.1.5	Aukce na podporu elektřiny	128
4.1.6	Omezení možnosti soudního napadení výsledků aukce.....	130
4.2	Shrnutí a inspirace EEG na úpravu NZoPOZE <i>de lege ferenda</i>	131
	Závěr.....	136
	Seznam zkratk	141
	Seznam použitých zdrojů	144
	Seznam příloh.....	155
	Příloha č. 1: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 1989 do r. 2000	155
	Příloha č. 2: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 2001 do r. 2004	155
	Příloha č. 3: Graf cen komponent solárních elektráren v Spolkové republice Německo.....	155
	Příloha č. 4: Graf zvyšování instalovaného výkonu solárních elektráren v ČR.....	156
	Příloha č. 5: Graf nárůstu výroby elektřiny z OZE v ČR od r. 2005 do r. 2012.....	156
	Příloha č. 6: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 2012 do r. 2021	156
	Název rigorózní práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce a 3 klíčová slova v českém jazyce.....	157
	Název rigorózní práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce a 3 klíčová slova v anglickém jazyce	158

Úvod

Energetický sektor se v současné době nachází ve stadiu zásadních změn. Tyto změny energetického sektoru nejsou specifickým pouze ČR, ale probíhají ve všech vyspělých zemích světa. Probíhající transformace globálního i vnitrostátního energetického sektoru je podle ERÚ vedena třemi základními trendy, kterými jsou decentralizace, dekarbonizace, digitalizace.¹

Decentralizaci je nutno chápat jako odklon od stávajících velkých centralizovaných zdrojů energie (zejména uhelných elektráren) a jejich postupné nahrazování malými lokálními (zejména obnovitelnými) zdroji energie, které se nachází v blízkosti místa spotřeby energie. Velký počet malých zdrojů energie má přitom nahradit instalovaným výkonem velké centralizované zdroje. Jejich výhodou je větší flexibilita, účinnost a menší energetické ztráty, jelikož energie z nich nemusí překonávat velké vzdálenosti prostřednictvím přenosové nebo distribuční soustavy. Dále bude decentralizace podpořena vytvářením energetických komunit, které umožní většímu počtu malých subjektů financovat výstavbu výroben elektřiny, případně si budou vyrobenou elektřinu z vícero výroben vzájemně sdílet. Tento proces je umožněn neustále se zvyšujícím technologickým vývojem a zlevňováním technologií výroby elektřiny. V dnešní době již přitom dochází k odklonu od výstavby velkých centralizovaných zdrojů energie, a to zejména z důvodu, že cena jejich výstavby je velice nepředvídatelná a často několikanásobně překračuje odhadované náklady. Dále je to proto, že v některých státech zejména západní Evropy došlo k politickému odklonu od jaderné energetiky a zatím neexistují technologie, které by ji mohly nahradit v podobě velkého (bezemisního) centralizovaného zdroje.

Dekarbonizace je proces, během kterého dochází k postupnému omezování fosilních paliv (černé a hnědé uhlí, zemní plyn, ropa) až k ukončení jejich používání, přičemž zároveň dochází k jejich nahrazování bezemisními zdroji energie. Tento proces je významný z toho důvodu, že právě spalování fosilních paliv v energetice je hlavním antropogenním zdrojem CO₂, který je hlavním skleníkovým plynem způsobujícím změnu globálního klimatu.

Digitalizací v energetice rozumíme proces zavádění digitálních technologií do řízení výroby a spotřeby energií. Účelem zavádění digitálních technologií do energetického sektoru je zlepšení bezpečného řízení energetické soustavy, která bude do budoucna více zatěžována nepravidelnou výrobou elektřiny (z většího množství decentralizovaných zdrojů) ale i spotřebou elektřiny (zejména z důvodu rozšiřování elektromobility a akumulace elektřiny). Digitalizace

---

¹ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Zásady cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinné vykupující*. Online, s. 11. Aktualizováno 2. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/-/zasady-cenove-regulace-pro-regulacni-obdobi-2021-2025-pro-odvetvi-elektroenergetiky-plynarenstvi-pro-cinnosti-operatora-trhu-v-elektroenergetice-a-ply>. [cit. 28. 12. 2022].

energetiky dále zajistí větší účinnost a úspory energií, kdy zákazníci budou moci flexibilně plánovat svoji spotřebu/výrobu na dobu, kdy bude elektřiny v soustavě přebytek/nedostatek, resp. přizpůsobit své činnosti v závislosti na ceně elektřiny na energetickém trhu.

V souvislosti s probíhajícími změnami a transformací energetického sektoru ve smyslu uvedených trendů se výstižně mluví o tom, že energetický sektor (nejen) v ČR se nachází na křižovatce.² Je nutné uvést, že uvedené změny energetického sektoru, resp. tlak na jejich realizaci, přišly relativně rychle. Ještě koncem minulého století totiž situace v energetickém sektoru (i globálním) vypadala úplně jinak a o úplném uzavření uhelných elektráren, masivním rozvoji obnovitelných zdrojů a digitalizaci v uvedeném smyslu se v podstatě neuvažovalo. Důvody, proč došlo v posledních dvou dekáдах k tak razantnímu obratu ve směřování energetického sektoru a jeho fungování, jsou dvojího druhu, a to environmentálního a technického.

U environmentálních důvodů je klíčovým faktorem změna globálního klimatu, která je považována za nejvýznamnější výzvu, které lidstvo vůbec kdy čelilo.³ Nejnovější vědecké práce týkající se vyhodnocení změn globálního klimatu potvrzují velice znepokojivé skutečnosti. Jednou z těchto vědeckých prací je i hodnotící zpráva IPCC⁴, která popisuje aktuální stav světového klimatu, jeho postupnou změnu, vliv činností člověka na tuto změnu a postupný vývoj stavu klimatu do budoucna v několika scénářích. Z hodnotící zprávy IPCC přitom vyplývá zejména to, že zvyšování koncentrace skleníkových plynů od roku 1750 (tedy od začátku první průmyslové revoluce) bylo způsobeno zejména činností člověka⁵, v roce 2019 byla nejvyšší koncentrace CO₂ v atmosféře za poslední 2 miliony let a koncentrace CH₄ byla nejvyšší za posledních 800 tisíc let⁶. Je přitom zřejmý téměř lineární vztah mezi antropogenním zvyšováním koncentrace CO₂ v atmosféře a globálním oteplováním.⁷

Uvedené závěry hodnotící zprávy IPCC jsou důležité ve vztahu k závazkům vyplývajícím z Pařížské dohody. Ta stanovuje pravidla pro omezení emisí skleníkových plynů jednotlivých smluvních stran po roce 2020 za účelem udržet globální oteplování do konce tohoto století pod

---

² V této souvislosti lze odkázat zejména na název této odborné publikace: BERAN, Hynek; WAGNER, Vladimír; PAČES, Václav (eds.). *Česká energetika na křižovatce*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-560-5.

³ LARRAGÁN, Javier de Cendra de; PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark. The rationale for a focus on mitigation law at EU member state level. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 3. ISBN 978-1-78100-277-3.

⁴ THE INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE. *Climate Change 2021: The Physical Science Basis*. Online. 10. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>. [cit. 16. 1. 2023].

⁵ Hodnotící zpráva IPCC, Summary for Policymakers, bod A.1.1.

⁶ Tamtéž, bod A.2.1.

⁷ Tamtéž, bod D.1.1.

hranicí 2 °C (ideálně na hranici 1,5 °C) oproti stavu před průmyslovou revolucí.⁸ Po roce 2020 tedy nahradila Kjótský protokol. Pařížská dohoda předpokládá, že za účelem dodržení cíle maximálního přípustného oteplení musí dojít k technologické, ekonomické i sociální transformaci smluvních států. Každý smluvní stát musí v pětiletých cyklech předkládat návrh svého příspěvku ke snížení emisí skleníkových plynů. V září 2021 byla zveřejněna analýza příspěvků jednotlivých smluvních států. Z analýzy přitom vyplývá, že do roku 2030 má dojít v rámci všech smluvních států dokonce ke zvýšení emisí skleníkových plynů o 16 %. Takový nárůst má přitom podle hodnotící zprávy IPCC způsobit do konce 21. století oteplení až o 2,7 °C.⁹ Je tedy zřejmé, že navzdory všem snahám se globálně nedaří omezovat produkci skleníkových plynů a že jejich omezování bude hlavním environmentálním úkolem nejbližších let.

Co se týče technických důvodů, je klíčovým faktorem konec životnosti jaderných a uhelných elektráren, které v energetickém mixu většiny států světa tvoří naprosto primární energetické zdroje. U jaderných elektráren pak hraje z technického hlediska roli i riziko jejich provozu a problémy spojené s uskladňováním vyhořelého jaderného paliva. Uhelné elektrárny přitom v současnosti v ČR zajišťují cca 50 % z celkového množství spotřebované elektřiny, jaderné elektrárny cca 35 %.¹⁰ Je tedy zřejmé, že podstatná část energetických zdrojů (nejen) v ČR bude ukončovat svoji činnost a výpadek jejich energetického výkonu bude nutné nahradit novými zdroji.

Na uvedené skutečnosti samozřejmě reagují vlády všech států světa a snaží se je řešit. Všechny státy se přitom vesměs shodují na tom, že je nutné stavět nové bezemisní nebo nízkoemisní zdroje energie. Různé státy však přistupují k řešení uvedené situace s různou mírou urgentnosti a ambicióznosti, a to zejména s ohledem na stav jejich energetického sektoru, dostupnost energetických zdrojů a jejich uvědomělost ve starostlivosti o životní prostředí.

Podle stavu v době psaní této práce se ČR v rámci budoucí podoby svého energetického mixu vydala v souladu se svými mezinárodními závazky cestou kombinace jaderné energetiky s obnovitelnými a nízkouhlíkovými zdroji energie:

---

⁸ KAMPHOF, Ries; BONENKAMP, Thijs; SELLESLAGHS, Joren; HOSLI, Madeleine O. External competences in energy and climate change. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 30. ISBN 978-1-78643-104-2.

⁹ UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE. *Full NDC Synthesis Report: Some Progress, but Still a Big Concern*. Online. 17. 9. 2021. Dostupné z: <https://unfccc.int/news/full-ndc-synthesis-report-some-progress-but-still-a-big-concern>. [cit. 20. 1. 2023].

¹⁰ BERAN, Hynek; WAGNER, Vladimír; PAČES, Václav (eds.). *Česká energetika na křižovatce*. Praha: Management Press, 2018, s. 18. ISBN 978-80-7261-560-5.

- a) v rámci jaderné energetiky zatím zůstává prioritou výstavba nového (pátého) bloku v jaderné elektrárně Dukovany¹¹, který má částečně nahradit výpadek plánovaně uzavíraných uhelných zdrojů. Z toho důvodu byl přijat zákon č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů, který stanovuje podmínky realizace nového jaderného zdroje, zdroje jeho financování, výkupní cenu elektřiny z tohoto zdroje apod.;
- b) u OZE a dalších nízkoemisních zdrojů energie musela ČR přijmout novou právní úpravu podpory těchto zdrojů, protože ZoPOZE již neodpovídal aktuálním požadavkům legislativy EU na rozvoj těchto zdrojů. Za tímto účelem byla přijata novela, která nastavila nové formy provozních podpor pro obnovitelné a jiné podporované zdroje energie a nové podmínky jejich poskytování.

Až čas ukáže, zda je cesta zvolená ČR za účelem dosažení nízkouhlíkové energetiky vhodnou cestou a zda ČR jejím prostřednictvím dosáhne trvale udržitelného rozvoje. Jak totiž uvádí Nassim Nicholas Taleb ve své knize *Černá labuť*, předvídat vývoj budoucích událostí i na základě empirických faktů je v podstatě nemožné, protože existuje obrovské množství proměnných, u kterých i malá změna může mít obrovský dopad na celkový budoucí výsledek.¹² O to víc musí být toto tvrzení pravdivé v případě tak složitých struktur jako je energetický sektor. V tomto ohledu je více než příznačné, že tato práce byla psaná v době po celosvětové pandemii způsobené koronavirem, kdy došlo ke krachu společnosti Bohemia Energy Entity a kdy zároveň Ruská federace vojensky napadla Ukrajinu. Žádná z těchto událostí přitom nebyla a ani nemohla být nikým předvídána.

Téma provozní podpory elektřiny z obnovitelných a jiných podporovaných zdrojů energie jsem si vybral z důvodu, že se jedná o jeden z klíčových prvků, který má na existující křižovatce energetického sektoru umožnit jeho správné nasměrování. Provozní podpora elektřiny byla historicky zavedena z toho důvodu, že stávající trh s elektřinou trpí značnou deformací, když tržní cena elektřiny z konvenčních výroben elektřiny nezahrnuje jejich negativní vliv na životní prostředí a zdraví obyvatel. Z toho důvodu je tedy nutné elektřinu OZE a jiných podporovaných zdrojů energie podporovat, aby se tato deformace odstranila, tedy aby byla elektřina z nich

---

¹¹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Stát dal souhlas se zahájením výběrového řízení na dodavatele nového jaderného zdroje v Dukovanech*. Online. 17. 3. 2022. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/stat-dal-souhlas-se-zahajenim-vyberoveho-rizeni-na-dodavatele-noveho-jaderneho-zdroje-v-dukovanech--266463/>. [cit. 28. 12. 2022].

¹² TALEB, Nassim Nicolas. *Černá labuť, Následky vysoce nepravděpodobných událostí*. Praha: Paseka, s. r. o., 2011, s. 172-174. ISBN 978-80-7432-128-3.

konkurenceschopná vůči elektřině z konvenčních výroben.¹³ Jedná se o velice aktuální téma i z důvodu, že novela nabyla účinnosti dne 1. 1. 2022. Zavedla přitom úplně novou regulaci provozních podpor elektřiny a také nové druhy a formy provozních podpor elektřiny.

Cílem této práce je provést analýzu historické a zejména aktuální vnitrostátní právní úpravy provozní podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie a vyhodnotit předmětné právní úpravy zejména z hlediska druhů podporovaných zdrojů elektřiny, mechanismu poskytování provozní podpory, forem provozní podpory, podmínek pro vznik nároku na provozní podporu, očekávaných a skutečných přínosů, plnění klimatických cílů a z hlediska pozitiv a negativ, které jednotlivé právní úpravy přinesly. Bude zároveň poukázáno na zjištěné nedostatky těchto právních úprav. U aktuální právní úpravy zároveň navrhnu konkrétní návrhy na nápravu jejich nedostatků. Dále bude analyzována legislativa EU a mezinárodní smlouvy, ze kterých vnitrostátní právní úprava vychází. Součástí práce bude i srovnání vnitrostátní právní úpravy obsažené v NZoPOZE s právní úpravou provozní podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů Spolkové republiky Německo.

Práce je rozdělena na pět hlavních částí. V první části se zabývám historickými právními úpravami provozních podpor elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. Tyto právní úpravy byly obsaženy v dnes již neúčinných právních předpisech, a to konkrétně v SEZ, EZ a ZoPVEOZE. U každé z těchto právních úprav provozní podpory elektřiny se nejprve zaměřuji na mezinárodní smlouvy a legislativu EU, ze kterých vyplývají klimatické cíle, které měly být těmito právními úpravami dosaženy. Dále se u každé z těchto právních úprav zabývám tím, které z obnovitelných a jiných zdrojů energie byly podporovány, které formy provozní podpory byly využívány a jak byla stanovena výše provozní podpory. Součástí je vždy i shrnutí, ve kterém je obsaženo vyhodnocení dané právní úpravy a její přínos k dosažení klimatických cílů.

V druhé části se zabývám právní úpravou provozní podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, která je obsažena v ZoPOZE. ZoPOZE je uveden mimo historické právní úpravy provozních podpor, protože většina parametrů provozních podpor nastavena ZoPOZE „přežila“ i po novele. V této části se opět zaměřuji na dokumenty, ze kterých právní úprava stanovena ZoPOZE vychází, které z obnovitelných a jiných zdrojů energie byly podporovány, které formy provozní podpory byly využívány a jak byla stanovena výše provozní podpory. Nad rámec uvedeného se v této části zabývám i právní úpravou solárního odvodu, způsobem nastavení kontinuity provozních podpor, na které vznikl nárok podle ZoPVEOZE a některými významnými novelami ZoPOZE, které měly vliv na podmínky poskytování provozní

---

¹³ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 46. ISBN 978-80-7201-670-9.

podpory elektřiny. Součástí je také shrnutí, které obsahuje zejména vyhodnocení této právní úpravy a jejího přínosu k dosažení klimatických cílů.

Ve třetí části se zabývám samotnou novelou a změnami, které přinesla do ZoPOZE. Právní úprava ZoPOZE uvedená ve druhé části, která „přežila“ novelu, již v této části nebude uváděna a předmětem tedy budou jenom novinky zavedené novelou. V této části se zaměřuji zejména na nové klimatické cíle vyplývající zejména z legislativy EU, které mají být novelou dosaženy, nový mechanismus stanovení provozních podpor elektřiny, nové formy podpory elektřiny a nové parametry solárního odvodu. V této části se dále zaměřuji na způsob nastavení kontinuity provozních podpor, na které vznikl nárok podle předchozích právních předpisů (ZoPVEOZE a ZoPOZE). Součástí je rovněž vyhodnocení dané právní úpravy, její srovnání s předchozími právními úpravami a zdůraznění vylepšení a odstranění nedostatků předchozích právních úprav. V této části poukazuji též na zjištěné nedostatky a uvádím návrhy jejich řešení *de lege ferenda*.

Ve čtvrté části se zabývám srovnáním právní úpravy obsažené v NZoPOZE a EEG. V rámci tohoto srovnání poukážu zejména na hlavní rozdíly mezi těmito právními úpravami. Zároveň nastíním vhodné úpravy stávajícího režimu provozních podpor elektřiny obsažených v NZoPOZE *de lege ferenda*, které vyplývají z EEG.

V závěru shrnuji klíčové aspekty právní úpravy provozní podpory elektřiny, které doznaly v průběhu let nejvýraznějších změn, a uvádím budoucí očekávaný vývoj provozních podpor.

Problematika provozních podpor elektřiny je záležitostí komplexní a multidisciplinární, která zahrnuje široké pole souvisejících aspektů a která je regulována velkým množstvím právních předpisů.¹⁴ Členské státy mají podle legislativy EU celkem volné pole působnosti, kdy EU legislativa stanovuje pouze obecné limity.¹⁵ Podrobná analýza celé této problematiky zdaleka přesahuje předmět a rozsah této rigorózní práce. Pro lepší vymezení předmětu této rigorózní práce uvádím, že jejím předmětem není provozní podpora tepla ani biometanu, investiční podpora, podpora elektřiny spočívající například v právu na přednostní připojení výroby elektřiny do distribuční nebo přenosové soustavy, právu na přednostní distribuci nebo přenos elektřiny, ani různé daňové stimuly a daňová zvýhodnění.

Rigorózní práce je zpracována k právnímu stavu ke dni 1. 7. 2022.

---

¹⁴ DOLEŽALOVÁ, Helena. Správněprávní odpovědnost související s podporou využívání obnovitelných zdrojů energie. In: JANČÁŘOVÁ, Ilona; VOMÁČKA, Vojtěch (eds.). *Odpovědnost v právu životního prostředí. Sborník příspěvků z konference*. Brno, září 2012. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 219 a 221. ISBN 978-80-210-6037-1.

¹⁵ LARRAGÁN, Javier de Cendra de. EU climate and energy law: challenges for member states. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 64. ISBN 978-1-78100-277-3.

1 Historický vývoj vnitrostátní právní úpravy provozní podpory elektřiny

Pro komplexní pochopení toho, proč byla přijata nová právní úprava provozních podpor elektřiny v podobě stanovené novelou, je nutné podívat se na to, jak byla provozní podpora elektřiny upravena v minulosti. Až praktické zkušenosti s jednotlivými způsoby nastavení provozních podpor elektřiny totiž umožnily v průběhu času vyhodnotit jejich vhodnost, účelnost a případné nedostatky. V návaznosti na toto vyhodnocení měl zákonodárce možnost nastavit provozní podporu pro podporované zdroje energie tak, aby byly odstraněny nedostatky předchozích právních úprav a aby nová právní úprava co nejvíce odpovídala zákonodárcovým představám ohledně druhů podporovaných zdrojů a výše finančních prostředků vynakládaných státem na provozní podporu elektřiny.

1.1 Provozní podpora elektřiny obsažená v SEZ

SEZ byl prvním zákonem, který sjednotil roztržštěnou právní úpravu energetického sektoru a jeho jednotlivých odvětví, tedy elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství. Jeho cílem bylo dále nahradit socialistickou právní úpravu regulace energetických odvětví, která byla s ohledem na centralizované řízení státem nevyhovující vzhledem k proběhlým společenským změnám a plánovanou liberalizaci energetických trhů. SEZ tedy nahradil právní regulaci energetických odvětví stanovenou v zákonech č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny, č. 67/1960 Sb., o výrobě, rozvodu a využití topných plynů, a č. 89/1987 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě tepla. Jak uvádí důvodová zpráva k SEZ: „*Tyto zákony byly koncipovány na podmínky centrálního řízení ekonomiky a dnes neodpovídají podmínkám zaváděného tržního hospodářství ani demokratizačním změnám ve společnosti obecně, zejména potřebám umožnit širokému spektru podnikatelských subjektů účastnit se na aktivitách v této oblasti*“¹⁶.

Z těchto důvodů zavedl SEZ instituty, které položily základ liberalizované energetiky. Zejména se jednalo o umožnění soukromým subjektům podnikat v energetickém sektoru, právo každého zákazníka být připojen k elektrizační soustavě, právo zákazníka odebírat elektřinu podle svých požadavků, pokud splní požadavky stanovené právními předpisy, vytvoření státní správy v energetickém sektoru a stanovení základních principů ochrany spotřebitele. SEZ taktéž stanovil první právní úpravu provozní podpory elektřiny.

1.1.1 Klimatické cíle stanovené Rámcovou úmluvou OSN o změně klimatu

Na přípravu SEZ a jeho výslednou podobu, včetně pravidel provozních podpor elektřiny k ochraně klimatu, měla klíčový vliv zejména Rámcová úmluva OSN o změně klimatu. Jedná se

---

¹⁶ Důvodová zpráva k SEZ, Obecná část.

o první mnohostrannou úmluvu, která měla podnítit diskuse a úsilí v rámci změn zemského klimatu, a to pod taktovkou OSN.¹⁷ Předmětem této úmluvy byla ochrana zemského klimatu před globálním oteplováním. Tato úmluva byla podepsána dne 4. 6. 1992 na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji, která se konala ve městě Rio de Janeiro. ČR tuto úmluvu podepsala dne 13. 6. 1993 a ratifikovala ji dne 7. 10. 1993.¹⁸

Cílem této úmluvy je „*stabilizace koncentrací skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která by umožnila předejít nebezpečným důsledkům vzájemného působení lidstva a klimatického systému*“¹⁹. Takové úrovně skleníkových plynů má být přitom dosaženo v časovém období, které umožní ekosystémům se přirozeně přizpůsobit změně klimatu, přičemž nedojde k ohrožení produkce potravin a nebude ohrožen ani trvalý hospodářský rozvoj.²⁰

Úmluva je založena zejména na následujících zásadách:

- zásada předběžné opatrnosti: Podle této zásady platí, že pokud existuje hrozba vážného a nezvratného poškození globálního klimatu, neměl by nedostatek jednoznačných vědeckých závěrů o jeho antropogenním původu sloužit jako důvod k odkladu opatření zaměřujících se na odstranění takových následků za předpokladu, že tato opatření jsou nákladově přijatelná a jsou schopna zajistit celosvětový prospěch;
- zásada mezigenerační odpovědnosti: Podle této zásady jsme odpovědní za to, v jakém stavu ponecháme stav životního prostředí pro další generace;
- zásada společné, ale diferencované odpovědnosti: Podle této zásady je každý smluvní stát odpovědný za stav životního prostředí. Je však nutné vzít do úvahy situaci v jednotlivých státech, jejich podíl na vytváření emisí skleníkových plynů, a jejich možnosti při realizaci opatření směřujících ke snižování emisí skleníkových plynů. Rozvinuté státy mají největší emise skleníkových plynů a měly by se proto stát lídry v realizaci opatření na jejich snižování, přičemž by měly navíc i pomáhat méně rozvinutým zemím.²¹

Smluvním stranám úmluvy za účelem naplnění uvedeného cíle a v souladu s uvedenými zásadami vyplývají z úmluvy zejména tyto povinnosti:

---

¹⁷ KAMPHOF, Ries; BONENKAMP, Thijs; SELLESLAGHS, Joren; HOSLI, Madeleine O. External competences in energy and climate change. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 41. ISBN 978-1-78643-104-2.

¹⁸ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, Rio de Janeiro, 1992*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu. [cit. 19. 1. 2023].

¹⁹ Čl. 2 Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Čl. 3 Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu.

- stanovovat programy obsahující opatření ke zmírnění změny klimatu se zaměřením na antropogenní emise skleníkových plynů;
- podporovat vývoj, využití a rozšiřování postupů a procesů, které vedou ke kontrole, omezení či prevenci antropogenních emisí skleníkových plynů;
- zohledňovat změnu klimatu v systémech jejich sociální, hospodářské a environmentální politiky;
- podporovat úplnou, otevřenou a rychlou výměnu příslušných vědeckých, technologických, technických, společensko-hospodářských a právních informací, které souvisejí s klimatickým systémem a změnou klimatu a s hospodářskými a společenskými důsledky různých strategií vůči změně klimatu;
- rozvinuté země musí zaujmout vedoucí postavení při změnách dlouhodobých tendencí antropogenních emisí skleníkových plynů.²²

Výše uvedeným kritériím tedy musela odpovídat i právní úprava podpory elektřiny obsažená v SEZ.

1.1.2 Podporované zdroje, forma a výše provozní podpory elektřiny

Provozní podpora podle SEZ byla poskytována na výrobu elektřiny z OZE, KVET²³ a DZ²⁴.

U KVET je důležité zdůraznit, že se jedná o formu výroby elektřiny, která přispívá k udržitelnému rozvoji a je zahrnuta ke zdrojům elektřiny, které jsou šetrné k životnímu prostředí. U výroby elektřiny z KVET dochází zejména k vyššímu využití paliva, ke snížení ztrát v energetických sítích, protože tyto zdroje mají často lokální charakter, a samozřejmě tedy i ke snižování emisí škodlivých látek do ovzduší. Obdobně jako u výroben elektřiny z OZE patří KVET mezi prioritizované formy výroby energie.²⁵ Podobně je pak přistupováno i k využití energie z DZ.

SEZ v tomto ohledu stanovil, že dodavatel elektřiny (podle SEZ jím byl držitel autorizace na rozvod elektřiny) má povinnost, pokud to je technicky možné, vykupovat elektřinu:

²² Čl. 4 Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu.

²³ KVET (kombinovaná výroba elektřiny a tepla, nebo též kogenerace) představuje proces výroby elektřiny, který je spojen s dodávkou užitečného tepla vzniklého při výrobě elektřiny. Dochází tedy k využití „odpadního“ tepla, které vzniká při výrobě elektřiny. Vzhledem k tomu dochází k podstatně vyššímu energetickému využití paliva oproti běžným elektrárnám, které vzniklé teplo vypouštějí bez jakéhokoliv využití do okolního prostředí. Uvádí se, že při klasické výrobě elektřiny dojde k využití pouze 30 % energie obsažené v palivu, přičemž u KVET to má být až 90 %. Z těchto důvodů je provoz výroben KVET zvýhodňován provozní podporou.

²⁴ DZ (druhotné zdroje energie) jsou zdroje energie, které vznikají jako vedlejší produkt lidské činnosti. Patří mezi ně zejména důlní a degazační plyn, energetické využívání nebo odstraňování odpadů, zdroje energie vznikající při využívání některých technologických postupů v průmyslu nebo odpadní teplo.

²⁵ BOUŠOVÁ, Ivanka; FÍRT, Josef; HAVEL, Ladislav; et. al. *Energetická legislativa v kostce 2. Komentář k Energetickému zákonu a zákonu o hospodaření energií včetně prováděcích předpisů k oběma zákonům*. Aktualizované vydání. Done, s.r.o., 2005, s. 164. ISBN 80-903114-2-3.

- a) z KVET v rozsahu odpovídajícím technologické potřebě výroby tepla,
- b) vyráběnou z OZE, a
- c) vyráběnou z DZ.²⁶

Důvodová zpráva k SEZ k tomu uvádí, že „K vytvoření podmínek pro rozvoj druhotných a obnovitelných zdrojů elektřiny ukládá zákon povinnost držiteli autorizace pro rozvod vykoupit veškerou elektřinu v těchto zdrojích vyrobenou“²⁷. Na tomto místě je vhodné uvést, že podle SEZ bylo možné podnikat pouze v oblasti výroby (elektřiny, plynu a tepla) a v oblasti rozvodu (elektřiny, plynu a tepla), tedy ne v oblasti obchodu s energiemi.²⁸ Dodavatelem, kterému byla uložena povinnost výkupu elektřiny, proto byla osoba, která měla autorizaci na rozvod elektřiny²⁹ (provozovatelé elektrizační soustavy)³⁰. Autorizace byla obdobou dnešních licencí na podnikání v energetických odvětvích.³¹

Provozní podpora stanovená SEZ měla formu výkupních cen, přičemž výkupní ceny stanovovalo MF na základě svých cenových výměrů.³² Z cenových výměrů přitom vyplývá, že například elektřina z OZE a DZ patří mezi zboží, u něhož se uplatňuje věcné usměrňování cen, přičemž u tohoto zboží se do výsledné ceny mohou promítnout „pouze ekonomicky oprávněné náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží, přiměřený zisk a daň podle příslušných daňových zákonů“³³.

---

²⁶ Ustanovení § 18 SEZ.

²⁷ Důvodová zpráva k SEZ, Zvláštní část, K § 18.

²⁸ Ustanovení § 3 odst. 2 SEZ.

²⁹ Ustanovení § 9 odst. 3 SEZ a § 15 odst. 1 SEZ.

³⁰ Do roku 1990 existoval jeden provozovatel elektrizační soustavy na území ČR, který zajišťoval i provoz elektráren a dodávky energií zákazníkům. Jednalo se o České energetické závody, státní podnik. Dne 6. 5. 1992 došlo k transformaci Českých energetických závodů, státního podniku na společnost ČEZ, a.s. Následně došlo k oddělení provozovatelů regionálních distribučních soustav ze společnosti ČEZ, a.s., které od roku 1994 existovaly v právní formě akciových společností (tzv. REAS – provozovatelé regionálních elektrizačních distribučních soustav). Mezi tyto REAS patřily následující společnosti: Středočeská energetická, a.s., Východočeská energetika, a.s., Severočeská energetika, a.s., Západočeská energetika, a.s., Jihočeská energetika, a.s., Pražská energetika, a.s., Severomoravská energetika, a.s. a Jihomoravská energetika, a.s. REAS byly od svého vzniku vlastněné výlučně ČR, přičemž postupně docházelo k jejich privatizaci (od roku 1995 si ČR ponechávala majoritní podíl a následně cca od roku 2004 docházelo k postupnému kompletnímu převodu REAS do skupiny ČEZ, a.s., skupiny E.ON nebo do skupiny PRE). Přenosovou soustavu až do roku 1998 provozovala společnost ČEZ, a.s., kdy ze svého majetku vyčlenila divizi přenosové soustavy, kterou následně začala provozovat společnost ČEPS, a.s. Je tedy zřejmé, že během účinnosti SEZ vykonávaly funkci povinně vykupujícího subjektu uvedené REAS a provozovatel přenosové soustavy.

³¹ EICHLEROVÁ, Kateřina; HANDRLICA, Jakub; JASENSKÝ, Martin; KOŘÁN, Jan; et. al. *Energetický zákon, Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 266. ISBN 978-80-7552-412-6.

³² Cenové výměry MF vydané v letech 1995-2001, tedy v době účinnosti SEZ, je možné nalézt zde: TZB-INFO. *Cenové výměry Ministerstva financí 1995-2001*. Online. Dostupné z: <https://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/cenove-vymery-ministerstva-financi-1995-2001>. [cit. 19. 1. 2023].

³³ Část II. položka č. 6 výměru MF č. CV01/95, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami.

1.1.3 Shrnutí

Právní úprava provozní podpory elektřiny uvedená v SEZ nebyla nastavená tak, aby přiměla investory investovat do rozvoje OZE, KVET nebo DZ. Provozní podpora totiž neměla pevně stanovenou dobu pobírání ani nebyl dostatečně určitě stanoven postup pro stanovení její minimální výše. V praxi navíc postup pro stanovení výkupních cen uvedený v SEZ nebyl vůbec dodržován, což způsobilo fakticky nefunkčnost celého systému provozní podpory elektřiny. Situace nakonec dospěla až do toho stadia, že v lednu 1999 pod záštitou MPO a MŽP došlo k uzavření dohody mezi a výrobci elektřiny z podporovaných zdrojů a držiteli autorizace na rozvod elektřiny ohledně minimální výše výkupních cen elektřiny dodávané do elektrizační soustavy z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie.³⁴

Za takové situace nemohlo dojít k vytvoření stabilního investorského prostředí, které je nutné pro vyvolání zájmu o tento druh podnikání. Cíl právní úpravy provozní podpory elektřiny obsažené v SEZ tedy zůstal nenaplněn. To dokládá i tabulka uvedená v příloze č. 1 této práce³⁵. V této tabulce je uvedena struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 1989 do r. 2000 (k 31. 12. daného roku).³⁶ Z této tabulky je přitom zřejmé, že během účinnosti SEZ (r. 1994-2000) došlo pouze k menšímu zvýšení instalovaného výkonu vodních elektráren o 3 %. Další OZE nebo jiné alternativní zdroje energie však se svým tehdejší instalovaným výkonem nedosáhly hodnoty ani desetin procenta instalovaného výkonu oproti jiným zdrojům energie. SEZ tedy fakticky podnítil výrobu elektřiny z obnovitelných a dalších alternativních zdrojů jen marginálně.

Navíc, právní úprava obsažená v SEZ nebyla dostatečně propracovaná ani v jeho dalších oblastech a brzy po nabytí účinnosti zákona se začaly projevovat nedostatky předmětné právní úpravy. Mezi ty patřila zejména nedostatečná úprava vzájemných vztahů mezi tzv. autorizovanými osobami, nejednoznačné rozdělení pravomocí mezi ústřední orgány státní správy v rámci cenové regulace, nedostatečná ochrana spotřebitelů při ukončení činnosti autorizovaných osob a neúplná úprava sankcí za porušení povinností stanovených SEZ. SEZ dále nerefletoval ani právní úpravu vyplývající z legislativy EU.³⁷ Z toho důvodu se upustilo od rozsáhlé novelizace SEZ a začalo se pracovat na přípravě úplně nového EZ.

---

³⁴ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 15 a 16. ISBN 978-80-7201-670-9.

³⁵ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2003*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-es-cr-pro-rok-2003>. [cit. 19. 1. 2023].

³⁶ Zkratky použité v tabulce: PE – parní elektrárna, PPE – paroplynová elektrárna, PSE – plynová spalovací elektrárna, JE – jaderná elektrárna, VE – vodní elektrárna, AE – jiná alternativní elektrárna.

³⁷ Důvodová zpráva k EZ, Obecná část, Dosavadní stav právní úpravy a její zhodnocení a Základní zásady a účel navrhované právní úpravy.

1.2 Provozní podpora elektřiny obsažená v EZ

Problematický SEZ byl nahrazen EZ, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2001. EZ měl za úkol odstranit výše zmíněné nedostatky SEZ a zároveň přinést právní regulaci energetického sektoru harmonizovanou s právními předpisy EU.

V rámci harmonizace právní úpravy s právními předpisy EU bylo nutné zejména reflektovat požadavky směrnice č. 96/92/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, a směrnice č. 98/30/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem. S ohledem na povinnosti uvedené v uvedených směrnicích EZ zejména prohloubil ochranu spotřebitele a detailněji zreguloval přístup k soustavám. EZ dále zřídil ke dni 1. 1. 2001 ERÚ jako nezávislý národní regulační orgán a také jako ústřední orgán státní správy v energetice.³⁸ EZ dále zavedl i činnost operátora trhu s elektřinou, která souvisela s nutností zajistit nový otevřený trh s elektřinou. EZ měl dále navázat na právní úpravu provozních podpor stanovenou SEZ a vytvořit předpoklady pro další rozvoj ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje energetického sektoru.³⁹

1.2.1 Klimatické cíle stanovené Kjótským protokolem

Na výslednou podobu pravidel provozních podpor elektřiny obsažených v EZ měl klíčový vliv zejména Kjótský protokol.⁴⁰ V Kjótském protokolu se smluvní státy dohodly, že sníží své emise celkem šesti skleníkových plynů do konce prvního kontrolního období (r. 2008-2012) o 5,2 % oproti emisím produkovaným v roce 1990.⁴¹ Zároveň v něm došlo ke konkretizaci některých závazků rozvinutých států vyplývajících z Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a ke stanovení možnosti využití inovativních nástrojů k dosažení jednotlivých závazků (např. mechanismus mezinárodního emisního obchodování, mechanismus čistého rozvoje nebo projekty společného zájmu).⁴²

V prosinci roku 2012 byl uzavřen některými smluvními státy dodatek ke Kjótskému protokolu, a to na konferenci smluvních stran Rámcové smlouvy OSN o změně klimatu, která se konala ve dnech 26. 11. až 7. 12. 2012 ve městě Dauhá. Dodatkem bylo stanoveno druhé kontrolní období (roky 2013-2020), do konce kterého musí smluvní strany snížit své emise skleníkových

---

³⁸ EICHLEROVÁ, Kateřina; HANDRLICA, Jakub; JASENSKÝ, Martin; KOŘÁN, Jan, et. al. *Energetický zákon, Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 266. ISBN 978-80-7552-412-6.

³⁹ Důvodová zpráva k EZ, Obecná část, Základní zásady a účel navrhované právní úpravy.

⁴⁰ Kjótský protokol je mezinárodní smlouva přijata dne 11. 12. 1997 ve městě Kjóto. ČR podepsala protokol dne 23. 11. 1998, přičemž k jeho ratifikaci došlo dne 15. 11. 2001.

⁴¹ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol. [cit. 21. 1. 2023].

⁴² VÍCHA, Ondřej. *Základy horního a energetického práva*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 96. ISBN 978-80-7478-919-9.

plynů o 20 % oproti roku 1990. Vzhledem ke skutečnosti, že dodatek ke Kjótskému protokolu byl uzavřen jen některými státy, fakticky se tento závazek týká asi jen 15 % celkových emisí skleníkových plynů.⁴³

1.2.2 Podporované zdroje, forma a výše provozní podpory elektřiny

EZ původně stanovil provozní podporu na elektřinu pouze z OZE a KVET, přičemž jako přípustnou formu podpory stanovil výkupní ceny.

Mezi zdroje OZE se řadila energie vody do instalovaného výkonu výroby elektřiny 10 MWe, energie slunce, větru a geotermální energie, biomasa a bioplyn.⁴⁴ EZ přitom stanovil provozovatelům distribučních soustav povinnost, pokud je to technicky možné, vykupovat elektřinu vyprodukovanou zdroji OZE a KVET.⁴⁵ Povinnost vykupovat elektřinu z KVET se vztahovala pouze na množství elektřiny prokazatelně vázané na výrobu tepelné energie za účelem její dodávek fyzickým či právnickým osobám a pro technologické účely.⁴⁶ Samotný postup výkupu podporované elektřiny byl blíže specifikován v prováděcím právním předpise.⁴⁷

Cena za vykoupěnou elektřinu měla být podle EZ stanovována cenovými rozhodnutími ERÚ. ERÚ je totiž cenovým orgánem podle zákona o cenách a cenová rozhodnutí je povinen uveřejňovat v Energetickém regulačním věstníku.⁴⁸

U výkupní ceny je nutné uvést, že obdobně jako tomu bylo u SEZ, doba nároku na její pobírání nebyla časově nijak garantována. Navíc, vyhláška č. 252/2001 Sb. ohledně výše výkupních cen pouze stanovovala, že tato cena musí být „*zohledňující snížené poškození životního prostředí vznikající spalováním fosilních paliv, s ohledem na druh a velikost výrobního zařízení, kvalitu dodávané elektřiny, místo a způsob připojení k elektrizační soustavě*“⁴⁹. Co se týče procesu výkupu elektřiny, tak tato povinnost se vztahovala na provozovatele distribuční soustavy, ke které byla výroba elektřiny připojena. Pokud byla výroba připojena k přenosové soustavě, byl k výkupu povinen územně příslušný provozovatel regionální distribuční soustavy, na území kterého se nacházela výroba nebo místo připojení výroby k přenosové soustavě.⁵⁰

⁴³ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol. [cit. 21. 1. 2023].

⁴⁴ Ustanovení § 31 odst. 1 EZ (ve znění účinném do 29. 12. 2004).

⁴⁵ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 16. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁴⁶ Ustanovení § 25 odst. 12 EZ (ve znění účinném do 29. 12. 2004).

⁴⁷ Tímto prováděcím právním předpisem byla původně vyhláška č. 252/2001 Sb.

⁴⁸ EICHLEROVÁ, Kateřina; HANDRLICA, Jakub; JASENSKÝ, Martin; KOŘÁN, Jan; et. al. *Energetický zákon, Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 273. ISBN 978-80-7552-412-6.

⁴⁹ Ustanovení § 3 odst. 2 a § 4 odst. 1 vyhlášky č. 252/2001 Sb.

⁵⁰ Ustanovení § 1 odst. 2 vyhlášky č. 252/2001 Sb.

Dne 30. 12. 2004 nabyl účinnosti zákon č. 670/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tato novela EZ výslovně stanovila provozní podporu i pro DZ. V návaznosti na uvedenou novelu EZ došlo i k podstatné změně poskytování provozní podpory elektřiny.

Nově bylo možné provozní podporu uplatnit pouze na elektřinu z KVET a DZ. Podle nových pravidel byli obchodníci s elektřinou povinni přednostně nakupovat elektřinu, kterou jim výrobci elektřiny z KVET⁵¹ nebo DZ nabídli.⁵² Tato nová právní úprava přednostního nákupu elektřiny představovala významné opatření pro rozvoj výroben elektřiny z KVET a DZ.⁵³ Provozovatelům distribučních a přenosových soustav, ke kterým byla taková výrobní elektřina připojena, byla na druhé straně uložena povinnost vyplácet příspěvky k ceně elektřiny, za kterou výrobci elektřiny tuto elektřinu prodali obchodníkovi.⁵⁴ Výše příspěvku k ceně elektřiny byla opět stanovována cenovými rozhodnutími ERÚ.⁵⁵ Prováděcí předpis stanovoval, na jaké množství elektřiny z KVET nebo DZ se provozní podpora elektřiny vztahuje.⁵⁶

Nově rovněž platilo, že aby mohl výrobce elektřiny z KVET a DZ uplatnit vyrobenou elektřinu na trhu, a v návaznosti na to uplatnit nárok na příspěvek k ceně elektřiny, musel od MPO obdržet osvědčení o původu elektřiny z KVET nebo DZ. Toto osvědčení vydávalo MPO na konkrétní výrobu.⁵⁷

Zajímavé je určitě to, že s účinností zákona č. 670/2004 Sb. od 30. 12. 2004 došlo k ukončení poskytování provozní podpory na elektřinu vyrobenou z OZE. Důvodová zpráva k tomuto zákonu tuto skutečnost odůvodňuje pouze tím, že „*Problematikou nakládání s elektřinou z obnovitelných zdrojů elektřiny a tepla se bude zabývat samostatný zákon*“⁵⁸. Takový zákon však v dané době ještě schválen nebyl (ZoPVEOZE nabyl účinnosti až dne 1. 8. 2005, blíže viz kapitola 1.3 této práce) a provozovatelům výroben elektřiny z OZE tedy taková nenavazující právní úprava určitě způsobila nemalé finanční potíže.

---

⁵¹ U zdrojů KVET musela být podle ustanovení § 32 odst. 3 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004) zároveň splněna podmínka účinnosti tohoto zdroje, kdy celková účinnost takového zdroje musela být nejméně o 10 % vyšší než hodnota referenčního zdroje. Tato podmínka nemusela být splněna u výrobní KVET do instalovaného výkonu 1 MW.

⁵² Ustanovení § 32 odst. 8 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004).

⁵³ BOUŠOVÁ, Ivanka; FÍRT, Josef; HAVEL, Ladislav; et. al. *Energetická legislativa v kostce 2. Komentář k Energetickému zákonu a zákonu o hospodaření energií včetně prováděcích předpisů k oběma zákonům*. Aktualizované vydání. Done, s.r.o., 2005, s. 165. ISBN 80-903114-2-3.

⁵⁴ Ustanovení § 24 odst. 10 písm. y) a § 25 odst. 13 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004).

⁵⁵ Ustanovení § 32 odst. 4 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004).

⁵⁶ Vyhláška č. 439/2005 Sb., kterou se stanoví podrobnosti způsobu určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla a určení množství elektřiny z druhotných energetických zdrojů.

⁵⁷ Ustanovení § 32 odst. 7 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004).

⁵⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 670/2004 Sb., Zvláštní část, K bodu 113.

Na tomto místě je dále určitě vhodné zmínit i novelizaci EZ provedenou zákonem č. 158/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých zákonů. Tato novela nabyla účinnosti dne 3. 7. 2009. Novela totiž poprvé výslovně stanovila, že výrobce elektřiny z KVET, který uvede do provozu novou výrobu KVET, má nárok na provozní podporu po dobu alespoň 6 let ode dne jejího uvedení do provozu. Bylo to tedy fakticky poprvé, kdy výrobcům elektřiny z KVET bylo garantováno poskytování provozní podpory po určitou dobu. Zároveň tato novela zavedla do EZ pravidlo, podle kterého „za uvedení zařízení do provozu se považuje též provedení modernizace nebo rekonstrukce technologické části stávajícího zařízení zvyšující jeho technickou, provozní, bezpečnostní a ekologickou úroveň na úroveň srovnatelnou s nově zřizovanými zařízeními pro vysokoúčinnou kombinovanou výrobu elektřiny a tepla“⁵⁹.

Výše uvedená právní úprava podpory výroby elektřiny z KVET a DZ prakticky zůstala ve výše uvedené podobě až do 1. 1. 2013, kdy byla kompletně nahrazena ZoPOZE.

1.2.3 Shrnutí

Právní úprava provozní podpory elektřiny obsažená v EZ trpěla podobnými nedostatky jako právní úprava obsažená v SEZ. Nebyl totiž stanoven přesný způsob pro určení výkupních cen ani příspěvků k ceně elektřiny a nebyla garantována ani doba, po kterou měl výrobce právo na pobírání provozní podpory. Výrobci tedy neměli jistotu návratnosti investic vložených do realizace výroben elektřiny z podporovaných zdrojů.⁶⁰ Jak bylo uvedeno výše, EZ poprvé garantoval výrobcům elektřiny z KVET právo na pobírání provozní podpory po dobu 6 let až novelou účinnou od 3. 7. 2009, přičemž se muselo jednat o výrobu KVET uvedenou do provozu po tomto datu. Velkým nedostatkem bylo dále to, že elektřina z OZE přestala být od 30. 12. 2004 předmětem provozní podpory, a to až do nabytí účinnosti ZoPVEOZE dne 1. 8. 2005.

Všechny uvedené skutečnosti naznačují, že ani právní úprava provozní podpory elektřiny v EZ nevytvořila stabilní investiční prostředí pro rozvoj elektřiny z OZE ani jiných podporovaných zdrojů. To vedlo k nevyhnutelné stagnaci tohoto odvětví.⁶¹ Uvedené potvrzuje i tabulka uvedená v příloze č. 2 této rigorózní práce⁶². Ta obsahuje statistické údaje týkající se instalovaného výkonu jednotlivých druhů výroben elektřiny v letech 2001-2004, během kterých

---

⁵⁹ Ustanovení § 32 odst. 3 EZ (ve znění účinném od 30. 12. 2004).

⁶⁰ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 16. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁶¹ Tamtéž, s. 18.

⁶² ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2004*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocní-zpráva-o-provozu-es-cr-pro-rok-2004>. [cit. 21. 1. 2023].

EZ obsahoval provozní podporu OZE i KVET (k 31. 12. daného roku).⁶³ Z této tabulky je přitom zřejmé, že teprve v roce 2003 došlo k tomu, že jiné alternativní zdroje energie přesáhly svým instalovaným výkonem 0,1 % celkového instalovaného výkonu všech výroben elektřiny. U větrných elektráren přitom došlo dokonce ke snížení instalovaného výkonu o 1,5 %. Lze tedy konstatovat, že EZ stejně jako SEZ podnítil výrobu elektřiny z OZE (potažmo dalších alternativních zdrojů energie) jen marginálně.

1.3 Provozní podpora elektřiny obsažená v ZoPVEOZE

Právní úprava podpory výroby energie z OZE uvedena v EZ byla nedostatečná a do budoucna nebyla schopna zajistit plnění závazných cílů ČR vyplývajících z legislativy EU a mezinárodních smluv.⁶⁴ To potvrzuje i důvodová zpráva k ZoPVEOZE, která uvádí, že „*Dosud platná právní úprava nezaručuje splnění národního indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny v roce 2010, ke kterému se ČR zavázala podpisem Smlouvy o přistoupení k Evropské unii a není harmonizována se Směrnicí 2001/77/ES. Nová právní úprava je nezbytná*“⁶⁵. Z toho důvodu byl v roce 2005 přijat ZoPVEOZE, který měl zjištěné nedostatky napravit. Tento zákon nabyl účinnosti dne 1. 8. 2005.

Účelem ZoPVEOZE tedy bylo nastavení nového systému provozních podpor elektřiny z OZE, který vytvoří vhodné prostředí pro dlouhodobé investice do OZE a jejich návratnost.⁶⁶ Hlavním přínosem ZoPVEOZE mělo být zejména snížení emisí skleníkových plynů a dalších škodlivin v ovzduší prostřednictvím zvýšení výroby elektřiny z OZE. Dalšími přínosy měly být zejména nižší exploatace krajiny v místech těžby fosilních paliv, zvýšení zaměstnanosti v oblasti zemědělství a lesnictví, ekonomický přínos pro vlastníky zemědělských pozemků a lesů, snížení energetické závislosti na dovozu energetických surovin a diverzifikace a decentralizace zdrojů elektřiny.⁶⁷ Je vhodné uvést, že ZoPVEOZE nebyl částí laické ani odborné veřejnosti přijímán pozitivně a že jej na konci legislativního procesu odmítl podepsat prezident.⁶⁸

---

⁶³ Zkratky použité v tabulce: PE – parní elektrárna, PPE – paroplynová elektrárna, PSE – plynová spalovací elektrárna, JE – jaderná elektrárna, VE – vodní elektrárna, AE – jiná alternativní elektrárna.

⁶⁴ NOVÁK, Daniel. Přínosy a negativa nového zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 81. ISBN 80-210-3820-9.

⁶⁵ Důvodová zpráva k ZoPVEOZE, Obecná část, Zhodnocení platného právního stavu.

⁶⁶ Důvodová zpráva k ZoPVEOZE, Obecná část.

⁶⁷ NOVÁK, Daniel. Přínosy a negativa nového zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 83-85. ISBN 80-210-3820-9.

⁶⁸ JANČÁŘOVÁ, Ilona. Právní prostředky na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu*

1.3.1 Klimatické cíl stanovené legislativou EU

Právní úprava obsažená v ZoPVEOZE měla konkrétní základ v legislativě EU. Bylo to z důvodu, že ČR vstoupila do EU ke dni 1. 5. 2004, přičemž ve Smlouvě o přistoupení k EU se mj. zavázala implementovat do vnitrostátního právního řádu předpisy EU. Jedním z těchto předpisů byla i směrnice č. 2001/77/ES, která byla prvním právním předpisem EU v oblasti podpory výroby elektřiny z OZE.⁶⁹

Směrnice č. 2001/77/ES ve svých úvodních ustanoveních uvádí, že podpora výroby elektřiny z OZE je významnou prioritou zejména z následujících důvodů:

- snížení emisí skleníkových plynů za účelem ochrany globálního klimatu,
- snížení emisí škodlivých látek za účelem ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel,
- snížení závislosti na dovozu energetických surovin,
- zvýšení diverzifikace zásobování elektřinou a tím i samotné energetické bezpečnosti a
- zvýšení zaměstnanosti a sociální a hospodářské soudržnosti v jednotlivých členských státech/regionech.⁷⁰

Zvyšování využívání OZE na výrobě elektřiny přitom představuje klíčový způsob naplňování závazků vyplývajících z Kjótského protokolu.⁷¹

V rámci naplňování uvedených cílů a záměrů stanovila směrnice č. 2001/77/ES členským státům závazný postup při stanovení tzv. státních směrných cílů spotřeby elektřiny z OZE, aby bylo dosaženo podílu 22,1 % elektřiny vyrobené z OZE na celkové spotřebě elektřiny v EU do roku 2010. V rámci tohoto postupu měly členské státy přijmout a zveřejnit zprávu, ve které budou stanoveny státní směrné cíle týkající se budoucí spotřeby elektřiny vyrobené z OZE vyjádřené jako procentní sazba spotřeby elektřiny na dalších deset let. Zpráva měla dále obsahovat informace o nastavení vnitrostátního systému podpory výroby elektřiny z OZE, který si členský stát nastavil za účelem dosažení státních směrných cílů. Při stanovování státních směrných cílů byly navíc členské státy povinny dodržet jednak závazky vyplývající z Kjótského protokolu, tak i závazné referenční hodnoty výroby elektřiny z OZE v roce 2010, které byly pro každý členský stát uvedeny v příloze směrnice č. 2001/77/ES.⁷² Směrnice však nestanovila členským státům závazný systém

---

trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference). Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 39. ISBN 80-210-3820-9.

⁶⁹ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 65. ISSN 1210-9126.

⁷⁰ Směrnice č. 2001/77/ES, body č. 1 a 2 úvodních ustanovení.

⁷¹ Tamtéž, bod č. 3 úvodních ustanovení.

⁷² Tamtéž, čl. 3.

podpor, které mají přijmout za účelem dosažení stanovených cílů, ale nechala jim v tomto ohledu v podstatě volnou ruku.⁷³

Směrnice 2001/77/ES dále zavedla povinnost členských států nastavit svou vnitrostátní právní úpravu tak, aby umožnila výrobcům elektřiny z OZE vydávat přesné a spolehlivé záruky původu elektřiny vyrobené z OZE, které budou vzájemně uznatelné jednotlivými smluvními státy.⁷⁴ Další požadavky této směrnice se týkaly správních řízení a povolovacích procesů výroben elektřiny z OZE, zrychlování a zjednodušení těchto procesů, a vzájemnou koordinaci mezi jednotlivými správními orgány.⁷⁵

Konečně směrnice č. 2001/77/ES upravovala i povinnosti ve vztahu k provozovatelům distribučních a přenosových soustav. V tomto směrnice dala členským státům možnost stanovit přednostní právo na distribuci a přenos elektřiny vyrobené z OZE, a dále vyžadovala, aby provozovatelé distribučních soustav poskytovali žadatelům o připojení jasný přehled nákladů spojených s připojením výroby elektřiny do distribuční soustavy. Tyto náklady přitom musí být založeny na objektivních kritériích a nesmí nimi být diskriminována výroba elektřiny z OZE.⁷⁶

ČR se ve Smlouvě o přistoupení k EU dohodla, že do přílohy směrnice č. 2001/77/ES budou doplněny její závazné referenční hodnoty výroby elektřiny z OZE, které musí být splněny do roku 2010. Tato hodnota byla stanovena na 8 %.⁷⁷

Nutno však konstatovat, že cíle stanovené směrnicí č. 2001/77/ES v oblasti výroby elektřiny z OZE se nepodařilo naplnit všem členským státům EU.⁷⁸

1.3.2 Podporované zdroje a obecné podmínky provozní podpory elektřiny

Původně bylo zvažováno, že ZoPVEOZE bude upravovat kromě elektřiny z OZE i podporu tepelné energie z OZE.⁷⁹ Z toho důvodu byl návrh zákona v legislativních pracích pojmenován jako „Zákon na podporu výroby energie z obnovitelných zdrojů energie“. Následně bylo navrhováno, aby se jeho předmět rozšířil i o podporu elektřiny a tepelné energie z KVET a DZ. Nakonec se však rozhodlo, že jeho předmětem bude jen podpora elektřiny z OZE a důlního

⁷³ BOUŠOVÁ, Ivanka; HAVEL, Ladislav; KLÍMA, Tomáš; NEUŽIL, Jaroslav; et. al. *Přehled evropské energetické legislativy 2*. Done, s.r.o., 2008, s. 71. ISBN 978-80-903114-3-5.

⁷⁴ Směrnice č. 2001/77/ES, čl. 5.

⁷⁵ Tamtéž, čl. 6.

⁷⁶ Tamtéž, čl. 7.

⁷⁷ Uvedený závazek týkající se výroby elektřiny OZE je stanoven ve Smlouvě o přistoupení k EU v příloze č. II, části 12 – Energetika, bodu 8, písm. a).

⁷⁸ KNUDSEN, Jørgen K. Renewable energy and environmental policy integration: renewable fuel for the European energy policy? In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 54. ISBN 978-0-85793-920-3.

⁷⁹ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 19. ISBN 978-80-7201-670-9.

plynu z uzavřených dolů.⁸⁰ Samotný název zákona tedy není přesný, protože důlní plyn z uzavřených dolů není považován za OZE⁸¹, ale spíše za DZ.⁸² Z důvodu zjednodušení a pouze pro účely této kapitoly této rigorózní práce bude pod pojmem OZE zahrnut i důlní plyn z uzavřených dolů.⁸³ Níže uvedené podmínky podpory výroby elektřiny z OZE se tedy vztahují i na podporu výroby elektřiny z důlního plynu z uzavřených dolů.

ZoPVEOZE přitom stanovuje komplexně podmínky, způsob a rozsah podpory elektřiny z OZE, způsob její evidence, práva a povinnosti osob v této oblasti a výkon státní správy v této oblasti. Jak již bylo uvedeno výše v bodu 1.2.2, právní úprava provozní podpory elektřiny z KVET a DZ zůstala ponechána v EZ až do nabytí účinnosti ZoPOZE.

Provozní podpora podle ZoPVEOZE se zásadně uplatňovala na všechny zdroje elektřiny z OZE, které jsou umístěné na území ČR. Výjimku představovaly podle § 3 odst. 1 ZoPVEOZE:

- a) větrné elektrárny, které jsou umístěné na rozloze 1 km² a mají instalovaný výkon větší než 20 MW, a
- b) v případě výroby elektřiny z biomasy se podpora vztahovala pouze na druhy a způsoby využití biomasy, které z hlediska ochrany životního prostředí stanovil prováděcí právní předpis.⁸⁴ Jednalo se o biomasu, jejíž využití je šetrné k životnímu prostředí, a o ty způsoby jejího využití, které co nejméně zatěžují životní prostředí.⁸⁵

Zároveň je na tomto místě vhodné upozornit na to, že ZoPVEOZE chápe pod elektřinou z OZE jak elektřinu vyrobenou v zařízeních, která využívají pouze OZE, tak i část elektřiny vyrobené z OZE ve výrobnách, která využívají i neobnovitelné zdroje energie.⁸⁶ To se uplatní zejména na výroby elektřiny, ve kterých dochází ke vzájemnému spalování OZE (například biomasy) a neobnovitelného zdroje energie.

1.3.3 Formy provozní podpory a její vyplácení

ZoPVEOZE rozeznával dvě formy provozní podpory elektřiny:

- a) výkupní cenu, a

---

⁸⁰ Důvodová zpráva k ZoPVEOZE, Obecná část.

⁸¹ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 45 a 62. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁸² Důlní plyn je explicitně zařazen mezi DZ v ZoPOZE.

⁸³ Uzavřeným dolem je dobývací prostor, o kterého zrušení bylo rozhodnuto podle § 27 a § 28 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

⁸⁴ Tímto prováděcím právním předpisem byla vyhláška č. 482/2005 Sb., o stanovení druhů, způsobů využití a parametrů biomasy při podpoře výroby elektřiny z biomasy.

⁸⁵ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 59. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁸⁶ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) ZoPVEOZE.

b) zelený bonus.⁸⁷

S výkupními cenami jsme se setkali již v SEZ a EZ. Podpora formou výkupní ceny v podstatě znamená, že veškerou elektřinu vyrobenou výrobcem a dodanou do elektrizační soustavy musí povinně vykoupit určený subjekt za stanovenou výkupní cenu.⁸⁸ Výrobce tedy při uplatnění této provozní podpory vyrobenou elektřinu nespotřebovává, ale celý její vyrobený objem prodává. Výrobce tak má jistotu, že vyrobená elektřina bude vykoupena za stanovenou cenu.⁸⁹ Výhodou výkupních cen tedy byla administrativní jednoduchost procesu pobírání provozní podpory pro výrobce.⁹⁰

Zelený bonus představoval v době nabytí účinnosti ZoPVEOZE novou formu provozní podpory. Podle definice uvedené v ZoPVEOZE představuje zelený bonus „*finanční částku navyšující tržní cenu elektřiny a hrazenou provozovatelem regionální distribuční soustavy nebo přenosové soustavy výrobcí elektřiny z obnovitelných zdrojů ...*“⁹¹. Toto navýšení tržní ceny elektřiny má za účel zohlednit snížené poškozování životního prostředí využitím OZE na výrobu elektřiny oproti využití fosilních paliv. Výrobce tedy dostával úplatu za to, že neznečistoval, nebo jen minimálně, životní prostředí.⁹² Zelený bonus se uplatnil jak na elektřinu, kterou výrobce sám nespotřebuje a prodá ji jinému účastníkovi trhu, tak i na elektřinu, kterou výrobce sám spotřebuje.⁹³

Výrobce elektřiny z OZE měl možnost si vybrat, kterou ze dvou výše uvedených forem provozní podpory chce využívat.⁹⁴ Kombinace těchto forem podpor v rámci jedné výrobní elektřiny nebyla možná. Změnu formy podpory pak mohl výrobce měnit nejdříve až za rok po

---

⁸⁷ Ustanovení § 4 odst. 3 ZoPVEOZE.

⁸⁸ BUSCH, Per-Olof; JÖRGENS, Helge. Europeanization through diffusion? Renewable energy policies and alternative sources for European convergence. In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 71. ISBN 978-0-85793-920-3.

⁸⁹ JANČÁŘOVÁ, Ilona. Právní prostředky na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 38. ISBN 80-210-3820-9.

⁹⁰ DOLEŽALOVÁ, Helena. Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů: fotovoltaika. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 169. ISBN 978-80-210-5151-5.

⁹¹ Ustanovení § 2 odst. 2. písm. d) ZoPVEOZE.

⁹² JANČÁŘOVÁ, Ilona. Právní prostředky na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 38. ISBN 80-210-3820-9.

⁹³ Ustanovení § 4 odst. 15 a 16 ZoPVEOZE.

⁹⁴ NOVÁK, Daniel. Přínosy a negativa nového zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 82. ISBN 80-210-3820-9.

tomto výběru, s účinností vždy k 1. lednu následujícího kalendářního roku.⁹⁵ Volba provozní podpory formou zeleného bonusu byla přitom umožněna až od 1. 1. 2006.⁹⁶ Do konce roku 2005 tedy bylo možné pobírat provozní podporu pouze ve formě výkupních cen stanovených ještě postupem podle EZ, protože podle ZoPVEOZE bylo možné stanovit výši podpory vždy jen na následující kalendářní rok.⁹⁷ Zároveň platilo specifické pravidlo pro výrobu elektřiny společně z OZE a neobnovitelného zdroje, kdy bylo možné využít podporu pouze formou zeleného bonusu.⁹⁸

Co se týče vyplácení podpor, veškeré finanční transakce byly prováděny provozovateli regionálních distribučních soustav, případně provozovatelem přenosové soustavy, ke kterým byl výrobce elektřiny se svou výrobnou připojen. To se týkalo i případu, kdy výrobce pobíral podporu formou zeleného bonusu a všechnu podporovanou elektřinu spotřeboval, protože v takovém případě hradil výrobci zelený bonus ten provozovatel regionální distribuční soustavy, na jehož vymezeném území se výroba nacházela.⁹⁹

Při podpoře formou výkupních cen byl daný provozovatel soustavy, ke kterému byla výrobná elektřina připojena, povinen uzavřít s výrobcem smlouvu o dodávce elektřiny na základě které byl povinen elektřinu z OZE od výrobce vykupovat. Zároveň byl tento provozovatel soustavy povinen převzít za výrobce elektřiny odpovědnost za odchylku.¹⁰⁰ Jednalo se tedy o další podstatnou výhodu této formy podpory.

Pokud výrobce využíval podporu formou zeleného bonusu a sám nespoteboval veškerou vyrobenou elektřinu, musel si zajistit prodej nespotebované elektřiny. V takovém případě byl výrobce povinen uzavřít smlouvu na dodávku elektřiny s jiným účastníkem trhu s elektřinou (nejčastěji obchodníkem s elektřinou), na základě které mu prodával elektřinu za tržní (neregulované) ceny.¹⁰¹ Celková výše příjmů výrobce elektřiny při podpoře zeleným bonusem tedy byla ve výši součtu tržní ceny elektřiny (na které se výrobce dohodl s účastníkem trhu) a zeleného bonusu.¹⁰²

---

⁹⁵ Ustanovení § 4 odst. 3 ZoPVEOZE.

⁹⁶ Ustanovení § 11 ZoPVEOZE.

⁹⁷ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 130. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁹⁸ Ustanovení § 4 odst. 6 ZoPVEOZE.

⁹⁹ Ustanovení § 4 odst. 16 ZoPVEOZE.

¹⁰⁰ Ustanovení § 4 odst. 4 a 17 ZoPVEOZE.

¹⁰¹ Ustanovení § 4 odst. 15 ZoPVEOZE.

¹⁰² KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 63. ISBN 978-80-7201-670-9.

1.3.4 Výše provozní podpory

ZoPVEOZE vycházel z toho, že výši provozní podpory formou výkupních cen i zelených bonusů bude stanovovat ERÚ svými cenovými rozhodnutími. Provozní podpora tedy patří do kategorie regulovaných cen ve smyslu zákona o cenách.¹⁰³ ERÚ byl přitom povinen stanovovat výši podpory tak, aby:

- a) byly vytvořeny podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu výroby elektřiny z OZE na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010 v ČR,
- b) pro zařízení uvedená do provozu:
  - po dni nabytí účinnosti ZoPVEOZE bylo při podpoře výkupními cenami dosaženo patnáctileté (prosté) doby návratnosti investic (za podmínky splnění technických a ekonomických parametrů „průměrné“ referenční výroby elektřiny, kterými jsou zejména náklady na instalovanou jednotku výkonu, účinnost využití primárního obsahu energie v OZE a doba využití zařízení, a které byly stanoveny prováděcím právním předpisem).¹⁰⁴ Patnáctiletá doba návratnosti investice nebyla stanovena pro podporu formou zelených bonusů. Na druhé straně, výše zelených bonusů byla nastavena tak, aby výrobce u podpory formou zelených bonusů získal za běžných podmínek vyšší podporu, než u formy výkupních cen¹⁰⁵ – cílem takového nastavení výše zelených bonusů bylo vynahradit výrobcům vyšší administrativní náročnost a rizika spojená s uplatněním elektřiny na trhu, která jsou spojená s touto formou podpory;¹⁰⁶
  - po dni nabytí účinnosti ZoPVEOZE zůstala zachována výše podpory na jednotku elektřiny z OZE při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu. Výši výkupních cen tedy bylo možné upravovat pouze při zohlednění indexu cen průmyslových výrobců (tedy nejde o inflaci, protože ta posuzuje spotřebitelské ceny).¹⁰⁷ Výše výkupních

---

¹⁰³ Jednalo se o minimální ceny ve smyslu § 5 odst. 4 zákona o cenách. Provozovatelé soustav, vyplácející provozní podporu, tedy nebyli oprávněni vyplácet nižší částky provozní podpory.

¹⁰⁴ Tímto prováděcím předpisem byla vyhláška č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů.

¹⁰⁵ DOLEŽALOVÁ, Helena. Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů: fotovoltaika. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 179. ISBN 978-80-210-5151-5.

¹⁰⁶ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 64 a 115. ISBN 978-80-7201-670-9.

¹⁰⁷ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 110 a 111. ISBN 978-80-7201-670-9.

cen pro výroby, které již podporu pobíraly, tedy neměla meziročně klesat a mělo docházet pouze k jejímu meziročnímu růstu,¹⁰⁸

- před dnem nabytí účinnosti ZoPVEOZE byla po dobu 15 let zachována minimální výše výkupních cen stanovených pro rok 2005 ještě podle EZ se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců.¹⁰⁹ Takto byla zajištěna provozní podpora i pro výroby elektřiny z OZE, které byly uvedeny do provozu před nabytím účinnosti ZoPVEOZE.

Na základě uvedeného je zřejmé, že ZoPVEOZE (poprvé) zaručil dobu návratnosti investic do výroben elektřiny využívajících OZE.¹¹⁰ To mělo pozitivní dopad na investory a jejich zájem o investice do OZE (jak bude uvedeno podrobněji níže).

ZoPVEOZE vyžadoval, aby při stanovení výše výkupních cen a zelených bonusů ERÚ vycházel z odlišných nákladů na pořízení, připojení a provoz jednotlivých druhů výroben elektřiny z OZE včetně časového vývoje těchto cen.¹¹¹ Zároveň byla podpora stanovena odlišně s ohledem na druh OZE a velikost instalovaného výkonu výroby a v případě elektřiny vyrobené z biomasy i podle parametrů biomasy stanovených prováděcím předpisem^{112,113} Ohledně biomasy ZoPVEOZE dále stanovoval, že bude ekonomicky zvýhodněno využívání odpadní biomasy z dřevovýroby a průmyslového zpracování dřeva a účelově pěstovaná energetická biomasa.¹¹⁴

U stanovení výše podpory bylo klíčovým požadavkem ZoPVEOZE to, že výkupní ceny stanovené ERÚ pro výroby elektřiny uvedené do provozu následující kalendářní rok nesmí být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen platných pro výroby uváděné do provozu v předchozím roce.¹¹⁵ U tohoto je nutné si uvědomit, že je to jiná situace, než meziroční úprava výkupních cen u výroben již uvedených do provozu a již pobírajících podporu formou výkupních cen (jak již bylo uvedeno výše v tomto bodu této práce). Tato limitace výše výkupních cen se měla poprvé použít až na výkupní ceny stanovené pro rok 2007¹¹⁶, aby měl ERÚ možnost stanovit výkupní ceny podle nového zákona pro rok 2006 tzv. „nanečisto“ a mohl jejich výši pro rok 2007 případně upravit bez

---

¹⁰⁸ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 118. ISBN 978-80-7201-670-9.

¹⁰⁹ Ustanovení § 6 odst. 1 ZoPVEOZE.

¹¹⁰ DAMOHORSKÝ, Milan; et. al. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 586. ISBN 978-80-7400-338-7.

¹¹¹ Ustanovení § 6 odst. 3 ZoPVEOZE.

¹¹² Tímto prováděcím předpisem byla vyhláška č. 482/2005 Sb., o stanovení druhů, způsobů využití a parametrů biomasy při podpoře výroby elektřiny z biomasy.

¹¹³ Ustanovení § 3 odst. 2 ZoPVEOZE.

¹¹⁴ Ustanovení § 3 odst. 3 ZoPVEOZE.

¹¹⁵ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 67. ISSN 1210-9126.

¹¹⁶ Ustanovení § 6 odst. 4 ZoPVEOZE.

tohoto omezujícího limitu.¹¹⁷ Tento limit pro výkupní ceny byl do ZoPVEOZE zaveden z důvodu zlepšení podmínek pro financování projektů výroben elektřiny z OZE, aby byla zajištěna návratnost investice při delším plánování projektů.¹¹⁸ Jak bude blíže uvedeno v bodu 1.3.7, toto ustanovení v podstatě vedlo ke vzniku solárního boomu v roce 2010, protože neumožnilo ERÚ dostatečně upravit výkupní ceny pro výroby uvedené do provozu v letech 2009 a 2010 tak, aby se v nich projevíly drasticky snižující se náklady na realizaci solárních elektráren.¹¹⁹

U zelených bonusů toto omezení stran maximálního možného meziročního snížení stanoveno nebylo, protože zelené bonusy jsou stanovovány vždy s ohledem na odhadovanou tržní cenu elektřiny pro daný rok.¹²⁰

Na závěr tohoto bodu je určitě vhodné poukázat na to, že ZoPVEOZE explicitně nestanovoval, po jakou dobu mají výroby elektřiny z OZE garantované právo na pobírání provozní podpory. Garanci pobírání provozní podpory po dobu životnosti výroben měla explicitně stanovit vyhláška č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Tato vyhláška v původně navrhované verzi takové ustanovení i obsahovala, ale v rámci mezirezortního připomínkového řízení bylo toto ustanovení na žádost MF odstraněno.¹²¹ Právo výroben elektřiny uvedených do provozu za dobu účinnosti ZoPVEOZE na provozní podporu po celou dobu jejich životnosti bylo nakonec stanoveno až v přechodném ustanovení k ZoPOZE, jak bude uvedeno v kapitole 2.11.

1.3.5 Povaha sporů o splnění povinnosti úhrady provozní podpory

Na tomto místě je vhodné provést analýzu toho, jaká je povaha sporů o splnění povinnosti uhradit provozní podporu. K této otázce se vyjádřil NSS ve svém rozsudku ze dne 29. 11. 2012, č.j. 9 As 67/2012-36, který se týkal následujícího případu.

Výrobce elektřiny se domáhal u ERÚ, aby ERÚ uložil provozovateli distribuční soustavy povinnost vykupovat elektřinu z jeho výroby za výkupní ceny stanovené cenovým rozhodnutím ERÚ pro výroby elektřiny ze solárního záření uvedené do provozu v roce 2010. ERÚ tento návrh výrobce zamítl. Výrobce následně podal proti zamítavému rozhodnutí ERÚ rozklad. O tomto rozkladu však rozhodla předsedkyně ERÚ tak, že jej zamítla a potvrdila původní rozhodnutí ERÚ.

---

¹¹⁷ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 119 a 120. ISBN 978-80-7201-670-9.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 119.

¹¹⁹ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 67. ISSN 1210-9126.

¹²⁰ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 64 a 116. ISBN 978-80-7201-670-9.

¹²¹ Tamtéž, s. 170 a 171.

Proti uvedenému rozhodnutí ERÚ a jeho předsedkyně podal výrobce správní žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Ten však správní žalobu odmítl z důvodu její nepřipustnosti. Dle názoru Krajského soudu v Brně se totiž jednalo o správní žalobu, která směřovala proti rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci. Žaloby proti takovým rozhodnutím nemohou posuzovat správní soudy.

Proti uvedenému rozsudku Krajského soudu v Brně podal výrobce kasační stížnost k NSS. NSS v rámci kasační stížnosti přezkoumával závěr krajského soudu, zda se v tomto případě skutečně jednalo o rozhodnutí ERÚ a její předsedkyně v soukromoprávní věci.

NSS nakonec rozhodl tak, že kasační stížnost výrobce zamítl. Argumentoval zejména tím, že podle tehdejšího znění § 17 odst. 5 písm. d) EZ měl ERÚ pravomoc rozhodovat spory o výkup elektřiny z OZE nebo o právu na úhradu zelených bonusů nebo o právu na příspěvek k ceně elektřiny z KVET a DZ. Podle § 141 správního řádu přitom platí, že „*Ve sporném řízení správní orgán řeší spory z veřejnoprávních smluv (část pátá) a v případech stanovených zvláštními zákony spory vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných nebo obchodních vztahů*“. Takovým zvláštním zákonem je v tomto případě právě EZ. NSS v této souvislosti odkázal na závěry zvláštního senátu ze dne 13. 4. 2010, č.j. Konf 108/2009-11, ve kterém zvláštní senát dovedl, že pravomoci ERÚ podle § 17 odst. 5 EZ spadají do oblasti rozhodování soukromoprávních sporů.¹²² Závěry tohoto zvláštního senátu převzal NSS i do svých dalších rozhodnutí, například do rozsudku NSS ze dne 21. 6. 2012, č.j. 9 As 32/2012-44, nebo do rozsudku NSS ze dne 15. 8. 2012, č.j. 1 As 28/2012-40. NSS se s těmito závěry ztotožnil i v tomto případě a uzavřel, že vztah mezi výrobcem a provozovatelem distribuční soustavy měl výlučně soukromoprávní povahu, protože jejich vztah je založen na rovnosti obou subjektů. Ani jeden z nich nevystupuje ve vrchnostenském vztahu. Na uvedeném nemění nic ani skutečnost, že část výkupních cen je kompenzována z veřejných prostředků. Závěry Krajského soudu v Brně o tom, že žaloby proti rozhodnutím ERÚ a její předsedkyně v této oblasti nemohou posuzovat správní soudy, byly tedy správné. Případný soudní přezkum takových rozhodnutí je tedy možný pouze postupem podle části páté OSŘ (soudní řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem).

Rozhodování sporů týkajících se provozní podpory je v současné době upraveno v § 52 ZoPOZE. Z tohoto ustanovení vyplývá, že „*Úřad rozhoduje spory, jejichž předmětem je splnění povinnosti úhrady podpory elektřiny z obnovitelných zdrojů, elektřiny z druhotných zdrojů nebo elektřiny z vysokoučinné kombinované výroby elektřiny a tepla, podpory tepla, přechodné*

---

¹²² Rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2012, č.j. 9 As 67/2012-36, body 15 a 16.

transformační podpory tepla a podpory biometanu“. I v současné době se však použijí výše uvedené závěry vyplývající z rozsudku NSS ze dne 29. 11. 2012, čj. 9 As 67/2012-36.

1.3.6 Uvedení výroben elektřiny do provozu

Den uvedení do provozu představuje klíčový parametr jednotlivých výroben elektřiny, který podstatně ovlivňoval výši provozní podpory. V průběhu účinnosti ZoPVEOZE došlo k podstatnému interpretačnímu posunu ohledně toho, kdy uvedení do provozu nastává. To se projevilo zejména na přelomu let 2010 a 2011, kdy docházelo i k častým podvodům ohledně tvrzeného uvedení výroben do provozu v roce 2010. V roce 2010 byla výše provozní podpory stanovena v podstatně vyšší částce, než pro rok 2011. Někteří výrobci elektřiny se z toho důvodu snažili udělat všechno pro to, aby jejich výrobní byla uvedena do provozu již v roce 2010, aby měli nárok na vyšší provozní podporu. Nejednoznačnost podmínek uvedení do provozu vedla k řadě sporů, které nakonec jednoznačně vyřešily až soudy.

Podmínky uvádění výroben elektřiny do provozu byly stanoveny v cenových rozhodnutích ERÚ, kterými byla stanovena provozní podpora. V cenovém rozhodnutí č. 4/2009, kterým byla stanovena výše provozní podpory na rok 2010, bylo v bodu 1.9 uvedeno, že *„U nově zřizované výrobní elektřiny nebo zdroje se uvedením do provozu rozumí den, kdy výrobce začal v souladu s rozhodnutím o udělení licence a vzniku oprávnění k výkonu licencované činnosti vyrábět a dodávat elektřinu do elektrizační soustavy při uplatnění podpory formou výkupních cen nebo kdy poprvé začal vyrábět elektřinu při uplatnění podpory formou zelených bonusů“*. Formulace tohoto ustanovení se stala předmětem sporů. Dozorové orgány (SEI a ERÚ) měly totiž za to, že k uvedení výrobní do provozu je nutné kromě pravomocné licence na výrobu elektřiny a samotné výroby elektřiny splňovat i další podmínky jako například instalace elektroměru, uzavření smlouvy o výkupu elektřiny, dodání elektřiny do elektrizační soustavy (i při uplatnění provozní podpory formou zeleného bonusu) apod. Pokud při kontrolách SEI nebo ERÚ zjistily, že u konkrétní výrobní nebyly všechny tyto podmínky splněny, ukládaly dotčeným výrobcům sankce za přestupky spáchané v souvislosti s neoprávněným uplatněním provozní podpory, případně zahajovaly řízení o vydání neoprávněně vyplacené provozní podpory. Soudy nižších instancí původně potvrzovaly názor SEI a ERÚ ohledně podmínek, které musely být u výroben elektřiny splněny pro jejich uvedení do provozu. Na ty se výrobci elektřiny začali obracet se správními žalobami proti rozhodnutím SEI a ERÚ.

Nakonec se jednotlivé případy dostaly až k NSS. Ten se odklonil od právního názoru SEI, ERÚ i soudů nižších instancí. Klíčový je rozsudek NSS ze dne 8. 3. 2018, č.j. 4 As 257/2017-82, ve kterém dospěl NSS následujícím závěrům:

- a) v případě podpory formou výkupních cen dojde k uvedení výrobní do provozu, když výrobní vyrábí elektřinu v souladu s pravomocnou licencí na výrobu elektřiny a tuto elektřinu dodá do elektrizační soustavy. NSS přitom výslovně uvedl, že k první dodávce elektřiny do elektrizační soustavy docházelo již v rámci tzv. prvního paralelního připojení, které prováděl provozovatel soustavy, ke které byla výrobní elektřiny připojena. V rámci prvního paralelního připojení docházelo ke kontrole toho, zda je možné bezpečně provozovat výrobní paralelně s elektrizační soustavou. Kontrolovalo se tedy zda má správně nastavené ochrany před přepětím a zda její provoz neohrožuje samotnou soustavu, výrobce nebo jiné osoby. Součástí prvního paralelního připojení byla vždy i dodávka určitého množství elektřiny z výrobní do elektrizační soustavy, bez které by nebylo možné provést požadované kontroly. NSS dospěl k explicitnímu závěru, že i taková dodávka elektřiny v rámci prvního paralelního připojení je dodávkou v souladu s právními předpisy, a tedy postačovala k naplnění podmínek pro výrobu a dodávku elektřiny (i když neměřené) do elektrizační soustavy;
- b) v případě podpory formou zelených bonusů postačuje k uvedení výrobní elektřiny do provozu pouze začít vyrábět elektřinu v souladu s pravomocnou licencí na výrobu elektřiny.

Žádné další podmínky (instalace elektroměru, uzavření smlouvy o výkupu elektřiny apod.) tedy nebylo nutné splnit pro to, aby byla výrobní elektřiny uvedena do provozu. K obdobnému závěru dospěl NSS i v jiných případech, například v rozsudku NSS ze dne 18. 1. 2018, č.j. 9 As 333/2016-102.

ZoPVEOZE ohledně uvedení výroben elektřiny do provozu dále stanovoval, že za uvedení výrobní do provozu se považuje též ukončení rekonstrukce technologické části stávající výrobní, změna paliva, nebo ukončení modernizace, zvyšující technickou a ekologickou úroveň stávajícího zařízení.¹²³ Toto ustanovení má za cíl poskytovat provozní podporu stanovenou pro daný kalendářní rok jen těm výrobním, které odpovídají úrovni technologií dostupných v roce uvedení do provozu. Pokud by totiž tyto výrobní mohly být v budoucích letech modernizovány, zejména v rámci klíčových komponentů jako jsou střídače nebo panely, mohly by vyrábět mnohem větší množství elektřiny, než se kterým se počítalo při stanovení výše provozní podpory. Takovému postupu chtěl ZoPVEOZE předcházet, protože by to mimo jiné znamenalo další nároky na financování podpory ze státního rozpočtu. Uvedená právní úprava v praxi vedla k tomu, že

---

¹²³ Ustanovení § 6 odst. 1 písm. b), bod 2. za středníkem ZoPVEOZE.

rekonstrukce a modernizace výroben nebyly moc časté, protože by to v mnoha případech znamenalo, že by výrobní přišla o vysokou podporu stanovenou v minulosti, když pro rok nového uvedení do provozu byla stanovena mnohem nižší nebo žádná provozní podpora.

K tomu, zda cenové rozhodnutí vůbec může stanovit věcné podmínky pro uvádění výroben do provozu, se vyjádřil NSS ve svém rozsudku ze dne 25. 7. 2019, č.j. 1 As 127/2018-99. V něm dospěl k závěru, že stanovení věcných podmínek pro uvedení výroben do provozu je legitimní, sledující objektivní veřejný zájem, přičemž tyto podmínky byly stanoveny nediskriminačně a pro všechny výrobce stejně. Na základě toho dospěl NSS k závěru, že cenové rozhodnutí může stanovovat i věcné podmínky pro uplatnění cen (provozní podpory).¹²⁴

1.3.7 Solární boom v letech 2009-2010

Tzv. solárním boomem je nazývána situace nastalá v období let 2009 a 2010, kdy v důsledku snižujících se cen komponent solárních elektráren a špatně nastavené legislativy stran nastavení výše provozní podpory v ZoPVEOZE došlo k obrovskému nárůstu počtu nových solárních elektráren pobírajících vysoce nastavenou provozní podporu. V těchto dvou letech několikanásobně stoupla výroba elektřiny ze solárních elektráren ve srovnání s předchozími lety. Například dle údajů ERÚ bylo k 1. 5. 2010 v provozu 7444 výroben elektřiny ze slunečního záření s instalovaným výkonem 512,21 MW, přičemž k 1. 1. 2008 bylo v provozu jen 249 takových výroben s instalovaným výkonem 3,4 MW.¹²⁵ To se samozřejmě odrazilo v enormním zatížení státního rozpočtu, ze kterého byla (a do současné doby také částečně je) provozní podpora financována. Solární boom tedy odhalil ekonomické slabiny nastaveného systému provozních podpor.¹²⁶ Solární boom představoval to, na co částečně upozorňovala Ilona Jančářová již v roce 2005, a to že využívání OZE tak zvané „za každou cenu“ může vést ve svém důsledku paradoxně k neudržitelnému rozvoji.¹²⁷ Navíc, náklady na provozní podporu solárním boomem enormně vzrostly, přičemž však podíl elektřiny z OZE zůstal vzhledem k celkovému objemu vyrobené

---

¹²⁴ Body 44-64 rozsudku.

¹²⁵ HOLÍK, Martin. Fotovoltaický boom v České republice, anebo krátké zamyšlení nad možnostmi podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 186 a 187. ISBN 978-80-210-5151-5.

¹²⁶ FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, s. 66. ISBN 978-80-260-9212-4.

¹²⁷ JANČÁŘOVÁ, Ilona. Právní prostředky na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 42 a 43. ISBN 80-210-3820-9.

elektriny v ČR nízký.¹²⁸ Je také trefně poukazováno na to, že solární ani jiný boom zdrojů elektriny z OZE historicky objektivně nevedl k účinnému snížení emisí CO₂ ani v jiných státech EU.¹²⁹

Příčiny solárního boomu byly dvě. Za prvé to byla neustále snižující se cena komponent solárních elektráren, která mezi roky 2008 a 2009 výrazně poklesla oproti předchozím rokům. Došlo zejména ke snížení cen solárních panelů, a to přibližně o 40 %, přičemž solární panely představují cca 70 % ceny solární elektrárny. Za druhé to byl způsob nastavení provozní podpory, když podle již zmiňovaného § 6 odst. 4 ZoPVEOZE platilo, že výkupní ceny stanovené ERÚ pro výrobní uvedené do provozu následující kalendářní rok nesmí být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen platných v předchozím roce. Ukázalo se však, že tato limitace je naprosto nevhodná a příliš svazující na to, aby dokázala reagovat na přílišné snižování cen komponent solárních elektráren. Tyto dva faktory způsobily, že vzrostl zájem investorů o podnikání v této oblasti, protože nově budované výrobní elektriny byly významně zvýhodněny oproti již existujícím výrobnám.¹³⁰ Instalovaný výkon a počet solárních elektráren uvedených do provozu v letech 2009-2010 proto dramaticky vzrostl.

Podstatné snižování cen instalace a jednotlivých komponent solárních elektráren od přelomu let 2008-2009 dokládá i graf, který tvoří přílohu č. 3 této rigorózní práce¹³¹. I když znázorňuje cenu instalace a komponent solárních elektráren ve Spolkové republice Německo, lze jej využít jako doklad celosvětového trendu snižování cen instalace a komponent v daném období.

Na dalším grafu, který tvoří přílohu č. 4 této rigorózní práce¹³², můžeme vidět, jak se v ČR zvyšoval instalovaný výkon solárních elektráren od roku 2007 do roku 2019. Z grafu je přitom vidět podstatný nárůst instalovaného výkonu od začátku roku 2009, přičemž v roce 2010 došlo k ještě enormnějšímu nárůstu instalovaného výkonu solárních elektráren v ČR. Naopak, od roku 2011 je zřejmý útlum ve zvyšování instalovaného výkonu.

---

¹²⁸ JANOVEC, Michal. Energy law and renewable resources of the Czech Republic. In: MRKÝVKA, Petr; POWAŁOWSKI, Andrzej; VRABKO, Marián (eds.). *Selected issues of public economic law in theory, judicature and practice in the Czech Republic, Poland and Slovakia*. 1. vydání. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck, 2017, s. 13. ISBN 978-83-255-8966-0.

¹²⁹ NAVAJAS, Teresa Parejo. Spanish climate change policy: an ambitious bet on renewable energies. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 221. ISBN 978-1-78100-277-3.

¹³⁰ HOLÍK, Martin. Fotovoltaický boom v České republice, anebo krátké zamyšlení nad možnostmi podpory výroby elektriny z obnovitelných zdrojů. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 192. ISBN 978-80-210-5151-5.

¹³¹ BOČEK, Jan; CIBULKA, Jan; KOČÍ, Petr; SEDLÁČEK, Štěpán. *Dobrodružství fotovoltaiky. Proč se ze solární naděje stala zatracovaná cesta české energetiky?* Online. 14. 12. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/fotovoltaika-energetika-obnovitelne-zdroje_1912040600_jab. [cit. 25. 1. 2023].

¹³² Tamtéž.

Jednotliví politici aktivní v letech od roku 2005 do roku 2010 se stran odpovědnosti za špatné nastavení provozní podpory pro solární elektrárny vzájemně obviňují. Logické se však zdá být zdůvodnění Martina Bursíka, bývalého ministra životního prostředí. Ten konstatuje, že klíčovou odpovědnost za vznik solárního boomu má dočasná úřednická vláda Jana Fischera¹³³. Ta měla již v roce 2009 indicie o enormním zájmu investorů o investicích do solárních elektráren a o možných negativních následcích na státní rozpočet, ale dostatečně rychle na ně nereagovala.¹³⁴

Solární boom je nutno chápat jako událost, která těžce poškodila v očích laické i odborné veřejnosti nejen sektor solárních elektráren, ale obecně celý sektor OZE. Obdobné situace však nastaly i v jiných státech.

Ve Velké Británii došlo v roce 2008 k zavedení výkupních cen pro malé výrobní elektrárny z OZE. Doba nároku na provozní podporu byla stanovena až na 25 let. Následně došlo k obrovskému nárůstu instalovaného výkonu zejména u solárních elektráren nové uváděných do provozu. Vláda se samozřejmě snažila zabránit negativním dopadům na státní rozpočet a na zvyšování cen elektrárny zákazníků. Právní úpravu provozních podpory se proto snažila změnit tak, že výrobní uvedené do provozu v dalších letech měly pobírat nižší než původně stanovenou provozní podporu. To však bylo v rozporu se zákonným ustanovením, které předpokládalo provedení revize této právní úpravy až v delším časovém horizontu. Navrhovaná úprava schématu provozní podpory byla nakonec soudně přezkoumávána, přičemž soudy dospěly k závěru, že by ní došlo k zakázané retroaktivitě a zásahu do již přiznaných práv oprávněných osob. K úpravě schématu provozní podpory tedy nedošlo.¹³⁵

Obdobná situace nastala i ve Spolkové republice Německo, kdy z důvodu klesajících cen komponent solárních elektráren dosáhl instalovaný výkon solárních elektráren v roce 2010 hodnotu kolem 17 000 MW. Projevil se přitom naprosto stejný nedostatek právní úpravy obsažený v EEG, jak to bylo u ZoPVEOZE. Ani EEG totiž neumožňoval potřebné snížení výše výkupních cen pro solární elektrárny uváděné do provozu v dalších letech. Obrovské zatížení státního rozpočtu muselo být řešeno až novelou EEG, která umožnila potřebné podstatné snížení výše

---

¹³³ Trvala od května 2009 do června 2010.

¹³⁴ BOČEK, Jan; CIBULKA, Jan; KOČÍ, Petr; SEDLÁČEK, Štěpán. *Dobrodružství fotovoltaiky. Proč se ze solární naděje stala zatracovaná cesta české energetiky?*. Online. 14. 12. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/fotovoltaika-energetika-obnovitelne-zdroje_1912040600_jab. [cit. 25. 1. 2023].

¹³⁵ STALLWORTHY, Mark. Prospects for the UK's national approach to climate law-making. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 121. ISBN 978-1-78100-277-3.

výkupních cen pro solární elektrárny uvedené do provozu v dalších letech.¹³⁶ Pikantní na tom je to, že obecně byla německá právní úprava provozních podpor obsažena v EEG považována za vzor a inspiraci i pro další členské státy EU. Kromě ČR se jednalo též například o Španělsko, Švýcarsko nebo Řecko.¹³⁷ Pokud tedy nesprávně nastavené EEG vyvolalo problémy v samotné Spolkové republice Německo, je nabíledni, že se obdobné problémy musely objevit i v jiných státech, které se touto právní úpravou inspirovaly.

V neposlední řadě je nutné poukázat i na situaci ve Španělsku, ve kterém došlo v roce 2009 k rozsáhlému rozmachu solárních i větrných elektráren. To mělo za důsledek obrovské zvýšení předpokládaných nákladů na provozní podporu, která musela být uhrazena částečně ze státního rozpočtu a částečně i prostřednictvím regulovaných cen elektřiny. To samozřejmě vedlo k celkovému zvýšení cen elektřiny. Celá situace musela být nakonec řešena až zákonem z roku 2012, který omezil provozní podporu výroben elektřiny z OZE.¹³⁸

1.3.8 Novelizace ZoPVEOZE

ZoPVEOZE byl v návaznosti na solární boom třikrát významně novelizován. První novelizace byla provedena zákonem č. 137/2010 Sb. Tento zákon nabyl účinnosti dne 20. 5. 2010. Tímto zákonem došlo k úpravě ustanovení § 6 odst. 4 ZoPVEOZE, podle kterého výkupní ceny stanovené ERÚ pro následující kalendářní rok nesmí být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen platných v roce, v němž se o jejich novém stanovení rozhoduje. Toto ustanovení bylo uvedenou novelou doplněno o větu, podle které se toto ustanovení nepoužije pro stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok pro ty výrobní elektrárny OZE nově uváděné do provozu, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let. Tato doplněná věta tedy prakticky znamenala to, že pokud ERÚ dospěje při stanovení výše výkupních cen pro výrobní elektrárny nově uváděné do provozu následující rok k závěru, že tyto výrobní dosáhnou dobu návratnosti kratší než 11 let, může těmto výrobnám stanovit výkupní ceny ve výši, která je menší než 95 % stávající hodnoty výkupních cen pro tento druh výroben. Na toto ustanovení pak navazovalo i přechodné ustanovení této novely, které

---

¹³⁶ SCHOMERUS, Thomas. German climate and energy legislation: an ambitious but fragmented framework. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 190. ISBN 978-1-78100-277-3.

¹³⁷ BUSCH, Per-Olof; JÖRGENS, Helge. Europeanization through diffusion? Renewable energy policies and alternative sources for European convergence. In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 74. ISBN 978-0-85793-920-3.

¹³⁸ NAVAJAS, Teresa Parejo. Spanish climate change policy: an ambitious bet on renewable energies. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 224. ISBN 978-1-78100-277-3.

stanovilo, že „Poprvé Úřad postupuje podle § 6 odst. 4 věty druhé zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, při stanovení výkupních cen pro zdroje uváděné do provozu v roce 2011“¹³⁹. ERÚ tedy musel podle tohoto ustanovení postupovat již při stanovení výše výkupních cen pro rok 2011.

Mám za to, že pokud bylo cílem novely zabránit pobírání nepřiměřeně vysoké provozní podpory, měla být novelizovaná právní úprava možnosti snižování výkupních cen stanovena od dřívějšího data, ne až pro výroby uvedené do provozu od 1. 1. 2011. Dále mám za to, že ustanovení § 6 odst. 4 ZoPVEOZE vůbec nemělo být v ZoPVEOZE obsaženo, když ZoPVEOZE zároveň v jiných ustanoveních vyžadoval stanovení výkupních cen tak, aby byla zaručena patnáctiletá návratnost investice za splnění technických a ekonomických parametrů. Limitace možnosti meziročně snížit výši výkupních cen tedy fakticky nebyla ničím opodstatněná.

Druhá a třetí podstatná (a zároveň i značně kontroverzní) novelizace ZoPVEOZE v návaznosti na solární boom byla provedena zákony č. 330/2010 Sb. (který nabyl účinnost částečně dne 1. 1. 2011 a částečně dne 1. 3. 2011) a č. 402/2010 Sb. (který nabyl účinnost částečně dne 28. 12. 2010 a částečně dne 1. 1. 2011). Těmito novelami byl do ZoPVEOZE zaveden odvod z elektřiny ze slunečního záření a zároveň byla upřesněna definice podporovaných zdrojů a podmínky poskytování provozní podpory.

Odvod z elektřiny ze slunečního záření představuje specifickou daň z příjmů.¹⁴⁰ Jeho předmětem byla elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 ve výrobnách uvedených do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010. Odvod se platil z částky provozní podpory bez daně z přidané hodnoty, kterou provozovatelé přenosové soustavy nebo distribučních soustav (plátcí odvodu) vypláceli výrobci elektřiny (poplatník odvodu) ze slunečního záření za elektřinu vyrobenou v daném kalendářním měsíci. Sazba odvodu byla stanovena pro výroby uvedené do provozu v roce 2009 a v roce 2010 stejně, kdy byly ve výši 26 % u podpory formou výkupní ceny a ve výši 28 % při podpoře formou zeleného bonusu. Z povinnosti hradit odvod byly vyjmuty výroby elektřiny s instalovaným výkonem do 30 kW, které byly umístěny na střešní konstrukci nebo obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru nemovitostí.¹⁴¹ Provozovatelé přenosové soustavy a distribučních soustav byli povinni automaticky srážet odvod z vypláčené provozní podpory.¹⁴²

---

¹³⁹ Čl. II zákona č. 137/2010 Sb.

¹⁴⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 196. ISBN 978-80-7400-906-8.

¹⁴¹ Tato výjimka byla následně zrušena další novelou ZoPVEOZE s účinností ke dni 31. 8. 2012.

¹⁴² Ustanovení § 7a-7i ZoPVEOZE.

Je zřejmé, že stát chtěl takto poprvé zakročit proti nadměrně vysoké provozní podpoře, kterou pobíraly solární elektrárny uvedené do provozu v letech 2009 a 2010. Odvod z elektřiny ze slunečního záření je přitom považován za nesystémový institut, protože je uvalen na takové podnikání, které je zároveň předmětem státní podpory.¹⁴³

Stran solárních elektráren bylo nově výslovně stanoveno, že podpora vztahuje pouze na elektřinu vyrobenou ve výrobně s instalovaným výkonem do 30 kWp, která je umístěna na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru nemovitostí.¹⁴⁴ Z přechodných ustanovení zákona č. 330/2010 Sb. přitom vyplývalo, že právo na podporu vzniklé výrobnám přede dnem nabytí účinnosti této novely zůstává zachováno.¹⁴⁵ Uvedené pravidlo tedy mířilo na solární elektrárny uvedené do provozu od 1. 1. 2011.

Významnou novinkou bylo i to, že ZoPVEOZE nově výslovně vyžadoval, že podpora bude poskytována pouze výrobnám připojeným do elektrizační soustavy ČR přímo, prostřednictvím odběrného místa nebo prostřednictvím jiné výrobní elektřiny připojené k elektrizační soustavě ČR.¹⁴⁶ Podle důvodové zprávy k zákonu č. 330/2010 Sb. bylo důvodem pro přijetí takové právní úpravy to, že stávající systém podpory by mohl být zneužíván v případě tzv. ostrovních systémů, kdy výrobní elektřiny nejsou vůbec připojeny do elektrizační soustavy. Takové nastavení systému provozních podpor totiž nenutilo výrobce k efektivnímu využívání vlastní spotřeby, resp. umožňovalo maření vyrobené elektřiny.¹⁴⁷ Tuto právní úpravu je tedy rozhodně nutné přivítat.

To samé se však nedá říct o přechodném ustanovení, podle kterého platilo, že připojí-li výrobce elektřiny ostrovní výrobnu do přenosové nebo distribuční soustavy do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona č. 330/2010 Sb., tedy do konce roku 2011, právo na provozní podporu (tedy délka pobírání podpory) podle dosavadních předpisů zůstává zachováno. Pro účely stanovení výše provozní podpory se však takový zdroj považuje za uvedený do provozu dnem, kdy došlo k jeho připojení k přenosové nebo k distribuční soustavě.¹⁴⁸ Tato formulace přechodného ustanovení je dle mého názoru pro výrobce velice nevhodná. Pokud totiž měl zůstat zachovaný nárok na provozní podporu, měl být zachován i nárok na stejnou výši provozní podpory. Přechodné ustanovení tedy stanovilo pro dotčené výrobce tu nejméně výhodnou variantu – samotná délka nároku na provozní podporu zůstala zachována, přičemž její část již uplynula, avšak

---

¹⁴³ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 196. ISBN 978-80-7400-906-8.

¹⁴⁴ Ustanovení § 3 odst. 5 ZoPVEOZE.

¹⁴⁵ Čl. II odst. 1 zákona č. 330/2010 Sb.

¹⁴⁶ Ustanovení § 3 odst. 1 ZoPVEOZE.

¹⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 330/2010 Sb., Obecná část, Zhodnocení platného právního stavu.

¹⁴⁸ Čl. II odst. 2 zákona č. 330/2010 Sb.

výše provozní podpory byla stanovena nově v nižší částce, než na kterou měl výrobce právo do účinnosti zákona č. 330/2010 Sb.

1.3.9 Napadení odvodu z elektřiny ze slunečního záření u Ústavního soudu

Proti zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření samozřejmě protestovali výrobci elektřiny ze slunečního záření. Argumentovali zejména tím, že tento odvod je pro ně až likvidační, protože s ním nemohli počítat v ekonomickém modelu financování předmětných výroben.¹⁴⁹

Právní úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření byla poprvé napadena senátorskou ústavní stížností. V ní senátoři namítali, že právní úprava odvodu je svévolným legislativním zásahem, který je v rozporu s principem rovnosti, neodůvodněně zasahuje do práva vlastnit majetek a do práva svobodně podnikat, a že je v rozporu se základními zásadami demokratického a právního státu. Vláda ČR naopak ve svém vyjádření k ústavní stížnosti argumentovala, že dosavadní právní úprava provozních podpor byla nesprávně nastavena, že se začaly projevovat negativní aspekty této právní úpravy a že došlo k podstatné změně podnikatelských podmínek. Za takové situace může dojít ze strany státu k omezení podpory. MPO dále argumentovalo tím, že návratnost investic se u solárních elektráren zkrátila na pouhých 8-9 let, oproti původním předpokladům a záměrům, a tedy právní úprava odvodu byla očekávatelná a důvodná.¹⁵⁰

Ústavní soud ve svém plenárním nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl.ÚS 17/11, zamítl předmětnou ústavní stížnost. Odůvodnil to zejména tím, že i po zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření bude i nadále platit návratnost investice stanovená v ZoPVEOZE a jejich prováděcích předpisech. Návratnost investice tedy proběhne sice v delším, ale zato pořád v zákonem stanoveném časovém horizontu 15 let. Ústavní soud v této souvislosti výslovně uvedl, že „volba zákonných opatření směřujících k omezení státní podpory výroby energie ze slunečního záření je za podmínek zachování garancí v rukou zákonodárce. Princip právní jistoty totiž nelze ztotožnit s požadavkem na absolutní neměnnost právní úpravy, ta podléhá mimo jiné sociálně-ekonomickým změnám a nárokům kladeným na stabilitu státního rozpočtu“¹⁵¹.

Ústavní soud v předmětném plenárním nálezu dále zdůraznil, že „Zjevně nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační ("rdousící efekt") či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s čl. 11 Listiny – tedy protiústavně. Zde bude nutno hodnotit jak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. v jejich dlouhodobém (patnáctiletém) trvání, tak okamžité (průběžné) účinky

¹⁴⁹ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 68. ISSN 1210-9126.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 69.

¹⁵¹ Nález pléna Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl.ÚS 17/11, bod 85.

*napadených ustanovení, aby byl v takovém výjimečném případě vzniklý nárok ochráněn*¹⁵². To tedy znamená, že i když právní úprava odvodu dle názoru Ústavního soudu nepřiměřeně nezasahuje do základních práv a svobod dotčených výrobců, nelze vyloučit, že v některém konkrétním případě bude mít tato právní úprava na výrobce až likvidační účinky (např. nemožnost plnit své průběžné závazky z důvodu výpadku podstatné části *cash flow*). V takovém případě musí mít výrobci zajištěn individuální přístup k řešení jejich situace, která může mít dle názoru Ústavního soudu podobu institutu posečkání s úhradou odvodu, pokud by jeho okamžitou úhradou mohlo dojít k zániku podnikání, nebo institutu prodloužení lhůty s podáním vyúčtování, na který je navázána splatnost odvodu.¹⁵³

Ústavní soud tedy neshledal, že by právní úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření byla v rozporu s ústavním pořádkem. Nedošlo tedy k naplnění předpovědí některých autorů, kteří tuto právní úpravu považovali za rozpornou jak s ústavním pořádkem, tak i s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁵⁴

V souvislosti s uvedeným plenárním nálezem Ústavního soudu je poukazováno na to, že v § 6 odst. 1 písm. b) bod 2 ZoPVEOZE i po zavedení odvodu z elektřiny ze slunečního záření zůstalo uvedeno, že má zůstat zachována výše výnosu za jednotku elektřiny při podpoře formou výkupních cen jako minimální po dobu 15 let od roku uvedení výrobní do provozu. S tímto rozporem v novelizovaném ZoPVEOZE se však Ústavní soud nijak nevypořádal.¹⁵⁵

Po vydání uvedeného plenárního nálezu Ústavního soudu výrobci elektřiny ze slunečního záření namítali, že právní řád ČR neobsahuje dostatečné prostředky ochrany, které by jim zajistily dostatečnou ochranu v případě, že by odvod měl rdousící, resp. likvidační, efekt na jejich podnikání. Konkrétně jeden takový výrobce elektřiny namítal, že správce daně nemůže přezkoumávat případný rdousící efekt v rámci stížnosti na postup správce daně podle § 237 daňového řádu ani v navazujícím soudním řízení. V rámci daňového řízení se tento výrobce takového přezkumu domáhal, ale správce daně i odvolací finanční ředitelství takový postup odmítli. Proti rozhodnutím správce daně i odvolacího finančního ředitelství podal výrobce správní žalobu. Krajský soud však tuto žalobu zamítl. Výrobce tedy podal kasační stížnost. NSS však tuto kasační stížnost zamítl rozsudkem ze dne 18. 4. 2014, č. j. 8 Afs 3/2014-39. Odkázal v něm zejména na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57. V něm

---

¹⁵² Nález pléna Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl.ÚS 17/11, bod 85.

¹⁵³ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 69-70. ISSN 1210-9126.

¹⁵⁴ V této souvislosti lze odkázat zejména na tento článek: LICHNOVSKÝ, Ondřej; ONDRÍSEK, Roman; BEDNÁŘ, Jan. Ústavní aspekty odvodů ze solární elektřiny. *Právní rozhledy*. 2011, roč. 19, č. 5. ISSN 1210-6410.

¹⁵⁵ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 70. ISSN 1210-9126.

rozšířený senát dospěl k závěru, že „*Konkrétní dopady solárního odvodu na výrobce elektrické energie nelze zohlednit ani v řízení o stížnosti na postup plátce daně, ani v soudním řízení, které na ně navazuje. Pokyn Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech je za stávající právní úpravy proveditelný jen prostřednictvím institutu prominutí daně dle § 260 daňového řádu v návaznosti na § 259 daňového řádu*“¹⁵⁶.

Proti uvedenému rozsudku NSS ze dne 18. 4. 2014, č. j. 8 Afs 3/2014-39, podal výrobce elektřiny ústavní stížnost. Ústavní soud tuto ústavní stížnost nakonec zamítl svým nálezem ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II.ÚS 2216/14. Argumentoval v něm zejména tím, že stížnost dle ustanovení § 237 daňového řádu není vhodným prostředkem pro přezkoumání případného rdousícího efektu odvodu na výrobce, neboť ta představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcí daně při uplatňování srážkové daně.¹⁵⁷ Právní úprava stížnosti na postup plátce daně totiž neumožňuje správci daně přezkum likvidačních účinků odvodu na výrobce.¹⁵⁸ Ústavní soud v tomto nálezu dále konstatoval, že nelze interpretovat ustanovení § 237 daňového řádu tak, že by tím došlo k úplné změně podstaty a charakteru stížnosti na postup plátce daně. Existují přitom jiné vhodné prostředky podle daňového řádu, které umožňují přezkum těchto likvidačních účinků, jako například institut prominutí daně podle § 259 daňového řádu. Ústavní soud dále uvedl, že obdobně rozhodl i v dalších podobných případech, kde výrobci používali podobné argumenty, například v usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. II.ÚS 1273/14.¹⁵⁹

V této souvislosti je vhodné poukázat i na náleží Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2018, sp. zn. I.ÚS 1434/17. Ústavní soud v něm řešil případ, ve kterém se výrobce elektřiny ze slunečního záření domáhal náhrady škody po státu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, a to z důvodu rdousícího efektu způsobeného odvodem elektřiny ze slunečního záření. Výrobce zároveň namítal porušení evropského práva zavedením odvodu. Civilní soudy v prvním i druhém stupni žalobu zamítly s odůvodněním, že případný rdousící efekt odvodu nelze přezkoumávat v civilním řízení. Výrobce se následně obrátil dovoláním na NS. Ten však dovolání odmítl s tím, že se shoduje s právním posouzením soudu prvního i druhého stupně. Následnou ústavní stížnost Ústavní soud zamítl. Dospěl totiž k závěru, že zohlednění rdousícího či likvidačního účinku odvodu je možné přezkoumat pouze prostřednictvím institutů obsažených v daňovém řádu. Bez využití daňových institutů není možné úspěšně uplatňovat nárok na náhradu škody v občanském

---

¹⁵⁶ Usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57, body 58 a 59.

¹⁵⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II.ÚS 2216/14, body 30 a 36.

¹⁵⁸ HUSSEINI, Faisal. Tzv. solární odvod z ústavněprávního hlediska: náleží ÚS z 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14. *Soudní rozhledy*. 2015, roč. 21, č. 3, s. 89. ISSN 1211-4405.

¹⁵⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II.ÚS 2216/14, bod 36.

soudním řízení ani postupem náhrady za neoprávněné omezení vlastnického práva.¹⁶⁰ Navíc, vůči státu by bylo možné uplatnit náhradu škody za nesprávnou transpozici evropského práva pouze, pokud by z evropského práva vyplýval dostatečně určitý závazek státu, ze kterého by vyplývala konkrétní práva jednotlivce. Tak tomu v tomto případě však nebylo.¹⁶¹

Někteří autoři poukazují na to, že uvedené závěry Ústavního soudu ve spojení s právní úpravou obsaženou v daňovém řádu jsou nedostatečné, protože neposkytují zasaženým výrobcům elektřiny ze slunečního záření dostatečné prostředky ochrany. Institut prominutí daně totiž předpokládá, že mu pravomoc prominutí daně v konkrétním případě založí zákon. ZoPVEOZE ani ZoPOZE však takové podmínky nikdy neobsahovaly. Je přitom odkazováno na rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 Afs 149/2015-39, ze kterého vyplývá, že do roku 2015 nebylo rozhodnuto ani v jednom případě o prominutí odvodu z elektřiny ze slunečního záření podle § 260 daňového řádu.¹⁶² Je tedy zřejmé, že postup navržený judikaturou se v praxi neuplatňoval.

V praxi by měli dotčení výrobci elektřiny ze slunečního záření postupovat tak, že nejdříve podají žádost o posečkáni s úhradou jiné daně podle § 156 daňového řádu. Rozhodnutí o žádosti o posečkáni s úhradou daně je přezkoumatelné ve správním soudnictví. Pokud by výrobce prokázal, že ani samotné posečkáni s úhradou daně nemělo účinek vedoucí k zachování jeho podnikání, byl by to signál, že odvod z elektřiny ze slunečního záření má na daného výrobce skutečně rdousící efekt. Za takové situace se daný výrobce může domáhat prominutí daně podle § 260 daňového řádu. Pokud by k prominutí daně v takové situaci nedošlo, je možné se bránit soudní cestou.¹⁶³ Jak totiž vyplývá z rozsudku NSS ze dne 27. 8. 2015, sp. zn. 1 Afs 171/2015-41, lze se domáhat zásahovou žalobou rozhodnutí ministra financí ve smyslu § 260 daňového řádu, prostřednictvím kterého by byl odvod z elektřiny ze slunečního záření prominut, pokud jiné prostředky k odstranění likvidačních účinků odvodu nebudou postačovat.¹⁶⁴

Ani po výše uvedené rozsáhlé judikatuře vnitrostátních soudů se však provozovatelé solárních elektráren nevzdali a někteří z nich zahájili mezinárodní arbitráže proti ČR. V nich argumentovali zejména tím, že uvalením předmětného odvodu z elektřiny ze slunečního záření na

---

¹⁶⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2018, sp. zn. I.ÚS 1434/17, bod 35.

¹⁶¹ HUSSEINI, Faisal. Zohlednění účinků rdousícího efektu solárního odvodu, odpovědnost státu za legislativní činnost, položení předběžné otázky k ESD. *Soudní rozhledy*. 2018, roč. 24, č. 9, s. 279. ISSN 1211-4405.

¹⁶² K ustanovení § 14 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ Rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2015, sp. zn. 1 Afs 171/2015-41, bod 31.

ně došlo k porušení mezinárodních smluv o ochraně investic. V těchto arbitrážích však ČR v šesti případech vyhrála a pouze v jednom případě prohrála.¹⁶⁵

1.3.10 Shrnutí

Je zřejmé, že ZoPVEOZE poskytl oproti EZ mnohem ucelenější právní úpravu podpory elektřiny z OZE, a tedy i stabilnější a předvídatelnější prostředí pro investory. To se odrazilo v nárůstu výroby elektřiny z OZE během účinnosti ZoPVEOZE (roky 2005-2012). To dokládá i graf, který tvoří přílohu č. 5 této rigorózní práce¹⁶⁶. Z grafu je možné vyčíst množství vyrobené elektřiny z OZE v ČR v letech 2004-2012 a podíl této elektřiny na hrubé konečné spotřebě elektřiny v jednotlivých letech.

Přínos ZoPVEOZE stran zvyšování objemu elektřiny vyrobené z OZE je tedy jednoznačný, kdy se její podíl na hrubé konečné spotřebě elektřiny zvýšil z 4,36 % v roce 2005 na 11,43 % v roce 2012. ČR se za jeho účinnosti dokonce dostala na třetí místo v poměru výkonu instalovaných solárních elektráren v přepočtu na jednoho obyvatele.¹⁶⁷

Právní úprava provozních podpor však kvůli své nedokonalosti umožnila vznik solárního boomu, který v poškodil v očích veřejnosti celý sektor OZE na dlouhé roky dopředu. Tyto nedostatky přitom nebyly vhodně napraveny ani dalšími novelizacemi ZoPVEOZE, jak jsem již uvedl v bodu 1.3.8 této práce.

Dále se ukázalo, že provozní podpora formou výkupních cen má některé negativní aspekty. Jedním negativním aspektem je to, že u této formy podpory výrobci nejsou nijak motivováni vyrobenou elektřinu sami spotřebovávat nebo zajišťovat její spotřebu. Jediným jejich zájmem je totiž vyrobit co největší množství elektřiny. Druhým negativním aspektem je to, že při enormním nárůstu množství vyrobené elektřiny z OZE, které přesahuje ztráty v síti, musí provozovatelé soustav vynakládat další prostředky na vyrovnání takto způsobených odchylek. Provozovatelé soustav přitom nebyli oprávněni s touto přebytečnou elektřinou obchodovat kvůli *unbundlingu* vyplývajícímu z EU legislativy.¹⁶⁸ Všechny tyto skutečnosti přitom vedou k tomu, že cena elektřiny pro konečné zákazníky roste a zvyšují se i výdaje ze státního rozpočtu (růst nákladů na provozní podporu a růst regulovaných cen). Provozní podpora formou výkupních cen tedy byla předmětem oprávněné kritiky.

---

¹⁶⁵ HÁJEK, Otakar; HRČKA, Daniel. *Solární arbitráže 10 let poté*. Online. 5.6.2020. Dostupné z: <https://pravni.radce.ekonom.cz/c1-66771820-solarni-arbitraz-10-let-pote#viz6>. [cit. 21. 2. 2023].

¹⁶⁶ ENERGETICKÝ REGULÁČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2012*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-es-cr-pro-rok-2012>. [cit. 28. 1. 2023].

¹⁶⁷ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 73 a 74. ISSN 1210-9126.

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 67.

Již začátkem roku 2011 bylo tedy zřejmé, že ani provedené novelizace ZoPVEOZE nebudou dostatečné a že bude nutné přijat úplně nový zákon, který do budoucna nastaví novou právní úpravu provozní podpory elektřiny.

2 Provozní podpora elektřiny obsažená v ZoPOZE

ZoPVEOZE byl s účinností od 1. 1. 2013 zrušen a nahrazen ZoPOZE. Hlavními důvody přijetí úplně nového zákona byly zejména nutnost implementace nové legislativy EU a potřeba zavedení komplexní a jednotné právní úpravy provozní podpory elektřiny, tepla a biometanu. Právní úprava provozních podpor již tedy neměla být rozptýlená ve dvou různých zákonech (EZ a ZoPVEOZE), ale měla být komplexně upravena v ZoPOZE.¹⁶⁹ Dalším důvodem pro přijetí ZoPOZE byla i nutnost změn ekonomiky provozních podpor, kdy do budoucna měly být využívány pro výrobu nově uváděné do provozu zejména zelené bonusy a provozní podpora měla být obecně víc protržní.¹⁷⁰

Účel ZoPOZE byl dále výslovně stanoven ve svých úvodních ustanoveních, podle kterých je v zájmu ochrany klimatu a životního prostředí potřebné zejména:

- podporovat OZE, KVET, DZ a další decentralizované zdroje energie,
- zajistit využívání OZE, aby bylo zajištěno dosažení cílů stanovených právními předpisy EU,
- podpořit šetrné využívání přírodních zdrojů a zajistit trvale udržitelný rozvoj společnosti, a
- zajistit předpoklady pro plnění cílů podílu energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie¹⁷¹ a zároveň zajistit zájem zákazníků na minimalizaci dopadů provozní podpory na ceny energií.¹⁷²

K ZoPOZE je již v úvodu vhodné poznamenat, že k němu bylo v rámci legislativního procesu uplatněno několik rozsáhlých pozměňovacích návrhů a že tento zákon byl i jednou vrácen Senátem s dalšími pozměňovacími návrhy Poslanecké sněmovně. Nakonec navíc schválený zákon tehdejší prezident, pan Václav Klaus, odmítl podepsat.¹⁷³ Již z historie schvalování ZoPOZE můžeme určitě dovodit, že se jednalo o obtížně schvalovaný zákon, jehož výsledná podoba byla kompromisem různých zájmových skupin. Důležitý vliv na finální podobu zákona měla

---

¹⁶⁹ Důvodová zpráva k ZoPOZE, Obecná část.

¹⁷⁰ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 71. ISSN 1210-9126.

¹⁷¹ Hrubou konečnou spotřebou energie je podle § 2 písm. i) ZoPOZE „dodaná energie pro průmysl, dopravu, zemědělství a lesnictví, domácnosti a služby, včetně elektřiny a tepla spotřebovaného odvětvím energetiky při výrobě elektřiny a tepla a ztrát elektřiny a tepla v sítích“.

¹⁷² Ustanovení § 1 odst. 2 ZoPOZE.

¹⁷³ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 369, Vl.n.z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. 23. 5. 2011. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=369>. [cit. 28. 1. 2023].

samozřejmě i skutečnost, že se schvaloval v době po solárním boomu. Tomu odpovídalo nové nastavení provozních podpor elektřiny.

2.1 Klimatické cíle stanovené legislativou EU

Právní úprava ZoPOZE měla svůj základ v legislativě EU, konkrétně ve směrnici č. 2009/28/ES. Ta nabyla účinnosti dne 25. 6. 2009. Tato směrnice stanovila, že členské státy jsou povinné přijmout takovou vnitrostátní právní úpravu, která bude implementovat její požadavky, nejpozději do 5. 12. 2010.¹⁷⁴

Ve svých úvodních ustanoveních směrnice č. 2009/28/ES uvádí, že investice do výroby energie z OZE mají rozsáhlý vliv na ekonomický růst a zvyšování zaměstnanosti. Z toho důvodu by měla Komise a členské státy podporovat rozvojová opatření v této oblasti na regionální a národní úrovni.¹⁷⁵

Směrnice č. 2009/28/ES předně stanovila závazný cíl stran celkového podílu energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie v ES v roce 2020. Tento podíl, jak již bylo uvedeno výše, byl stanoven ve výši 20 %.¹⁷⁶ K tomu je v úvodních ustanoveních směrnice uvedeno, že „*Výchozí pozice, možnosti energie z obnovitelných zdrojů a skladby zdrojů energie každého členského státu se liší. Je proto nezbytné převést celkový 20% cíl Společenství na jednotlivé cíle pro každý členský stát se spravedlivým a náležitým rozdělením, které zohledňuje odlišné výchozí pozice jednotlivých členských států a jejich možnosti, včetně stávajícího podílu energie z obnovitelných zdrojů a skladby zdrojů energie*“¹⁷⁷. Příloha č. 1 této směrnice proto stanovovala závazné národní cíle pro podíl energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie v roce 2020 pro jednotlivé členské státy, přičemž pro ČR byl tento podíl stanoven ve výši 13 %. Cíl podílu OZE byl pro jednotlivé státy stanoven na základě algoritmu, kdy se u každého státu vycházelo z jeho hodnot podílu OZE na hrubé konečné spotřebě v roce 2005, k němu se připočetla hodnota 5,5 %, a následně se zbytek celkového cíle pro celé ES rozdělil na jednotlivé státy podle výše jejich HDP a počtu obyvatel.¹⁷⁸

Členské státy byly podle směrnice povinné zajistit dodržení svého národního podílu energie z OZE a přijmout opatření, která zajistí dosažení tohoto podílu.¹⁷⁹ Směrnice přitom

---

¹⁷⁴ Směrnice č. 2009/28/ES, čl. 27 odst. 1.

¹⁷⁵ Směrnice č. 2009/28/ES, body č. 3 a č. 4 úvodních ustanovení.

¹⁷⁶ Tamtéž, čl. 3 odst. 1.

¹⁷⁷ Tamtéž, bod č. 15 úvodních ustanovení.

¹⁷⁸ LEACH, Matthew; DESHMUKH, Sandip. Sustainable energy law and policy. In: MAKUCH, Karen E.; PEREIRA, Ricardo (eds.). *Environmental and energy law*. Wiley-Blackwell Publishing Ltd, 2012, s. 128. ISBN 978-1-4051-7787-0.

¹⁷⁹ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 66. ISSN 1210-9126.

nestanovila závazný způsob, jak mají členské státy zajistit dosažení svých národních cílů. Členské státy tedy mohly využít takové postupy, které jim nejvíce vyhovovaly, pokud tyto splňovaly zejména podmínky poskytování veřejných podpor a volného pohybu zboží v EU.¹⁸⁰ Fakticky měly členské státy možnost využít schémata provozních podpor formou výkupních cen, zelených certifikátů nebo zelených bonusů.¹⁸¹ ČR svůj závazný cíl podílu energie z OZE nakonec splnila již v roce 2013.¹⁸²

Dále směrnice č. 2009/28/ES stanovila požadavek, aby členské státy přijaly tzv. národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů.¹⁸³ Ty měly obsahovat cíle podílu OZE při výrobě elektřiny, při vytápění a chlazení a v dopravě, a zároveň jednotlivá opatření, které povedou k naplnění těchto cílů. Minimální požadavky na obsah těchto národních akčních plánů byly stanoveny v příloze č. 6 této směrnice. Členské státy byly povinné oznámit Komisi své národní akční plány do 30. 6. 2010. Komise následně tyto národní akční plány posoudila, zejména opatření navrhovaná k naplnění cílů, a mohla k nim vydat doporučení.¹⁸⁴

Směrnice č. 2009/28/ES dále stanovovala zejména způsob výpočtu hrubé konečné spotřeby energie z OZE, možnost statistického převodu určitého objemu energie z OZE z jednoho členského státu do jiného členského státu, pravidla společných projektů OZE v rámci členských států a členských států a třetích zemí, možnost zavedení společného režimu podpor mezi členskými státy, pravidla týkající se správních řízení povolujících stavby výroben elektřiny, tepla nebo chlazení z OZE (zejména rychlost a transparentnost těchto řízení, koordinace mezi jednotlivými správními orgány apod.), právo výroben energie z OZE na přednostní připojení do elektrizační soustavy a na přednostní distribuci, přenos a přepravu energie, pravidla pro vydávání záruk původu apod.

Členské státy musely podle směrnice č. 2009/28/ES podávat Komisi do 31. 12. 2011 a potom každé 2 roky zprávu o pokroku při podporování a využívání OZE. Tyto zprávy měly obsahovat zejména informace o rozvoji výroby energie z OZE, aktuálních a plánovaných formách

---

¹⁸⁰ LARRAGÁN, Javier de Cendra de. EU climate and energy law: challenges for member states. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 57. ISBN 978-1-78100-277-3.

¹⁸¹ TALUS, Kim. *Introduction to EU energy law*. First edition. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 123. ISBN 978-0-19-879181-2.

¹⁸² Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy.

¹⁸³ LARRAGÁN, Javier de Cendra de. EU climate and energy law: challenges for member states. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 56. ISBN 978-1-78100-277-3.

¹⁸⁴ Směrnice č. 2009/28/ES, čl. 4.

podpory výroby energie z OZE, fungování záruk původu, vývoj v oblasti zrychlování správních řízení, zvyšování jejich transparentnosti a koordinace jednotlivých správních orgánů apod.¹⁸⁵

Směrnice č. 2009/28/ES je obecně považována za úspěšný předpis, protože se její cíle do roku 2020 podařilo nakonec v členských státech EU naplnit (jak bude uvedeno níže). Výchozí stav při jejím schválení přitom nebyl nijak pozitivní, když se jednotlivé členské státy musely vypořádat s následky globální finanční krize v roce 2008 a musely se podstatně změnit jejich právní předpisy týkající se provozních podpor.¹⁸⁶ Navíc byla tato směrnice přijata v době, kdy nebyly naplněny ani cíle méně ambiciózní směrnice č. 2001/77/ES.¹⁸⁷

2.1.1 NAP OZE

V návaznosti na směrnici č. 2009/28/ES a na rozhodnutí Komise č. 2009/548/ES ze dne 30. června 2009, kterým se stanoví vzor pro národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů podle směrnice č. 2009/28/ES, byl MPO vypracován a v červenci 2010 schválen vládou NAP OZE¹⁸⁸. NAP OZE byl během své existence považován za základní stavební kámen fungování podpory OZE.¹⁸⁹

V preambuli NAP OZE je uvedeno, že „*Navržený Národní akční plán je sestaven tak, aby naplnil požadované cíle v oblasti využívání energie z obnovitelných zdrojů, a to na základě současných a připravovaných reálných projektů a na očekávané reálné predikci budoucího vývoje dané statistickým sledováním trendů s případným zohledněním dotační politiky*“¹⁹⁰. NAP OZE ve verzi z roku 2010 navýšil cíl ČR stran podílu energie z OZE na hrubé konečné spotřebě energie na 13,5 %¹⁹¹ (tedy o 0,5 % vyšší podíl, než jak stanovila směrnice č. 2009/28/ES).¹⁹²

---

¹⁸⁵ Směrnice č. 2009/28/ES, čl. 22.

¹⁸⁶ CROSSLEY, Penelope. The role of renewable energy law and policy in meeting the EU's energy security challenges. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 479 a 480. ISBN 978-1-78643-104-2.

¹⁸⁷ KNUDSEN, Jørgen K. Renewable energy and environmental policy integration: renewable fuel for the European energy policy? In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 54. ISBN 978-0-85793-920-3.

¹⁸⁸ NAP OZE v původní verzi z roku 2010, i v jeho následujících novelizacích, je dostupný zde: TZB-INFO. *Dokumenty týkající se obnovitelných zdrojů energie a úspor energie*. Online. Dostupné z: <https://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/dokumenty-tykajici-se-obnovitelnych-zdroju-energie-a-uspor-energie>. [cit. 28. 1. 2023].

¹⁸⁹ FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, s. 67. ISBN 978-80-260-9212-4.

¹⁹⁰ NAP OZE, s. 2.

¹⁹¹ Tamtéž.

¹⁹² V dalších aktualizacích NAP OZE se tento cíl postupně zvyšoval až na hodnotu 15,3 % ve verzi NAP OZE z prosince 2015.

Obsahově NAP OZE obsahoval zejména shrnutí vnitrostátní politiky OZE, rozpis očekávané konečné spotřeby energie v jednotlivých letech 2010-2020, odvětvové cíle v oblasti rozvoje OZE a opatření k dosažení těchto cílů.¹⁹³ NAP OZE prováděla vláda.¹⁹⁴

NAP OZE a jeho naplňování mělo vyhodnocovat MPO nejméně jedenkrát za 2 roky, a to prostřednictvím tzv. zprávy o pokroku při podporování a využívání energie z obnovitelných zdrojů. O výsledcích vyhodnocení mělo následně MPO informovat vládu a předkládat návrhy na jeho případnou aktualizaci.¹⁹⁵ NAP OZE takto byl aktualizován dvakrát, a to v srpnu roku 2012 a v prosinci roku 2015.

2.2 Legislativa EU v oblasti provozní podpory elektřiny z KVET

Dalším z předpisů EU, který ovlivnil podobu ZoPOZE, je směrnice č. 2012/27/EU. Tato směrnice stanovila základní rámec podpory výroby elektřiny (a tepla) z KVET. Nabyla účinnosti dne 14. 11. 2012.

Již v úvodních ustanoveních směrnice je uvedeno, že KVET má značný potenciál stran úspory primárního paliva, který je v EU z velké části nevyužitý.¹⁹⁶ Je proto vhodné, aby členské státy EU zaváděly opatření na podporu technologií KVET.¹⁹⁷

Stran podpory KVET směrnice č. 2012/27/EU vyžadovala, aby členské státy provedly do konce roku 2015 komplexní posouzení potenciálu KVET a předaly toto posouzení Komisi. Toto posouzení se mělo každých 5 let na žádost Komise aktualizovat. Pro účely provedení komplexního posouzení potenciálu KVET měly členské státy provést analýzu nákladů a přínosů KVET, která měla být založena na klimatických podmínkách, nákladové přiměřenosti a technické proveditelnosti.¹⁹⁸

Pokud je na základě komplexního posouzení potenciálu KVET a provedené analýzy nákladů a přínosů zjištěno, že existuje potenciál pro rozvoj KVET a jeho přínosy jsou vyšší než náklady, jsou členské státy povinny zavést vhodná opatření pro rozvoj KVET. Dále byly členské státy povinny přijat politiky, které směřují k zohledňování potenciálu KVET.¹⁹⁹

---

¹⁹³ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 71. ISSN 1210-9126.

¹⁹⁴ K ustanovení § 3 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

¹⁹⁵ Ustanovení § 3 odst. 5 ZoPOZE.

¹⁹⁶ Směrnice č. 2012/27/EU, bod č. 35 úvodních ustanovení.

¹⁹⁷ Tamtéž, bod č. 37 úvodních ustanovení.

¹⁹⁸ Tamtéž, čl. 14 odst. 1 a 3.

¹⁹⁹ Tamtéž, čl. 14 odst. 2 a 4.

Stran provozní podpory směrnice č. 2012/27/EU vyžadovala, aby „veškerá dostupná podpora pro kombinovanou výrobu tepla a elektřiny byla podmíněna tím, že vyrobená elektřina pochází z vysoce účinné kombinované výroby tepla a elektřiny a že odpadní teplo je účelně využíváno k dosažení úspor primární energie“²⁰⁰.

Směrnice č. 2012/27/EU dále stanovovala členským státům povinnost provádět po 5. 6. 2014 analýzu nákladů a přínosů realizace KVET mj. vždy v případech, kdy je plánovaná nová elektrárna s celkovým tepelným příkonem nad 20 MW, pokud je plánovaná celková rekonstrukce takové elektrárny, pokud je plánováno průmyslové zařízení o celkovém jmenovitém tepelném výkonu nad 20 MW nebo pokud je plánována nová síť dálkového vytápění nebo její rekonstrukce.²⁰¹

Podmínkám směrnice č. 2009/28/ES, směrnice č. 2012/27/EU a cílům stanoveným v NAP OZE tedy musela odpovídat i právní úprava obsažená v ZoPOZE.

2.3 Obecné podmínky nároku na provozní podporu elektřiny

ZoPOZE stanovoval samostatně podmínky pro provozní podporu elektřiny z OZE, DZ a KVET. Společně pro všechny tyto podporované zdroje však obecně stanovoval, že nárok na podporu elektřiny:

- vzniká pouze výrobcí, který:
  - je držitelem licence na výrobu elektřiny,²⁰²
  - k výrobě elektřiny využívá některý z podporovaných zdrojů,²⁰³
  - zajišťuje sám (u zelených bonusů) nebo prostřednictvím provozovatele elektrizační soustavy (u výkupních cen) měření vyrobené elektřiny a předávání těchto údajů do informačního systému OTE,²⁰⁴
  - registroval předmětnou podporu v informačním systému OTE²⁰⁵, a
- vztahuje se pouze na naměřenou elektřinu z výroben elektřiny využívajících OZE, KVET a DZ umístěných na území ČR, které:
  - jsou připojeny k elektrizační soustavě přímo, nebo
  - jsou připojeny k elektrizační soustavě prostřednictvím odběrného místa, nebo

²⁰⁰ Směrnice č. 2012/27/EU, čl. 14 odst. 11.

²⁰¹ Tamtéž, čl. 14 odst. 5.

²⁰² Ustanovení § 7 odst. 3 ZoPOZE.

²⁰³ Tamtéž.

²⁰⁴ Ustanovení § 11 odst. 4 a 5 ZoPOZE.

²⁰⁵ Ustanovení § 8 odst. 3 ZoPOZE.

- jsou připojeny prostřednictvím jiné výroby elektřiny připojené k elektrizační soustavě ČR.²⁰⁶

Podmínky pro uvedení výroben elektřiny do provozu byly nově taxativně stanoveny v prováděcím právním předpise, kterým byla vyhláška č. 478/2012 Sb., o vykazování a evidenci elektřiny a tepla z podporovaných zdrojů a biometanu, množství a kvality skutečně nabytých a využitých zdrojů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie. Ta ve svém § 9 stanovila, že pro uvedení do provozu je nutné splnit tyto podmínky:

- rozhodnutí o udělení licence na výrobu elektřiny nabylo právní moci,
- příslušným provozovatelem distribuční nebo přenosové soustavy bylo provedeno první paralelní připojení výroby elektřiny k elektrizační soustavě, a
- příslušným provozovatelem distribuční nebo přenosové soustavy byl instalován elektroměr.

Je tedy zřejmé, že podmínky pro uvedení výroby elektřiny do provozu byly nově stanoveny přísněji, než to bylo podle ZoPVEOZE, jak bylo blíže popsáno v bodu 1.3.6.

Uvedené podmínky jsou tedy základními předpoklady, které musel každý výrobce elektřiny splnit, aby měl nárok na provozní podporu. Níže jsou uvedeny další podmínky, které musel výrobce specificky splnit pro každý z uvedených podporovaných zdrojů, aby mu vzniklo právo na podporu elektřiny.

2.4 Provozní podpora elektřiny z OZE

Provozní podpora byla stanovena na elektřinu z výroben využívajících všechny druhy OZE (tedy palivové i nepalivové). Zároveň však platilo, že mimo výroby elektřiny využívající geotermální energii, energii slunečního záření, energii větru nebo vody musely všechny další výroby elektřiny z OZE splňovat minimální účinnost užití energie stanovenou vyhláškou č. 441/2012 Sb.²⁰⁷ To vyplývá i ze samotné vyhlášky č. 441/2012 Sb., ve které je uvedeno, že stanovuje „*minimální účinnost užití energie pro splnění nároku na podporu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů podle § 4 odst. 4 zákona o podporovaných zdrojích energie, ...*“²⁰⁸. Podmínka minimální účinnosti užití energie se tedy vztahovala pouze na taxativně vymezené technologie výroby elektřiny, tzv. palivové zdroje, u kterých dochází zejména ke spalování biomasy, biokapalin apod.²⁰⁹ Zbylé technologie výroby elektřiny nepodléhají této podmínce

²⁰⁶ Ustanovení § 4 odst. 2, § 5 odst. 2 a § 6 odst. 2 ZoPOZE.

²⁰⁷ Ustanovení § 4 odst. 4 ZoPOZE.

²⁰⁸ Ustanovení § 1 odst. 3 vyhlášky č. 441/2012 Sb.

²⁰⁹ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 75. ISBN 978-80-7400-906-8.

zejména z důvodů, že u nich výroba elektřiny neprodukuje významné množství tepla, jedná se o zdroje v zásadě nevyčerpatelné a účinnost výroby elektřiny je zajištěna tržními nástroji a dostupností pokročilých technologií.²¹⁰

ZoPOZE dále explicitně stanovoval zvláštní podmínky nároku na podporu elektřiny ve specifických situacích.²¹¹ Jednalo se o elektřinu vyrobenou:

- a) spalováním OZE: podpora elektřiny byla stanovena odlišně podle druhu a parametrů spalovaného OZE a způsobu jeho využití. Jednotlivé druhy a parametry OZE byly stanoveny v prováděcím právním předpise;²¹²
- b) z biomasy nebo biokapalin: podpora se vztahovala pouze na elektřinu vyrobenou ve výrobně schopné vyrábět elektřinu způsobem KVET, na které MPO vydalo osvědčení o původu elektřiny z KVET.²¹³ Toto osvědčení mělo potvrdit, že výrobní splňuje podmínku minimální účinnosti užití energie;²¹⁴
- c) využitím energie slunečního záření: podpora se vztahovala pouze na elektřinu vyrobenou v jedné výrobně s instalovaným výkonem do 30 kWp, která byla umístěna na střešní konstrukci nebo na obvodové zdi jedné budovy spojené se zemí pevným základem evidované v katastru nemovitostí;
- d) energetickým využitím komunálního odpadu: podpora se vztahovala pouze na elektřinu vyrobenou z biologicky rozložitelné části komunálního odpadu; v případě nevytříděného komunálního odpadu stanovil podíl biologicky rozložitelné a nerozložitelné části na energetickém obsahu komunálního odpadu prováděcí právní předpis.²¹⁵

ZoPOZE dále výslovně stanovoval, že za elektřinu z OZE se považuje pouze elektřina, která byla vyrobená využitím OZE a byla naměřená v předávacím místě výroby elektřiny a distribuční soustavy nebo přenosové soustavy, nebo byla naměřená na svorkách generátoru a snižena o technologickou vlastní spotřebu²¹⁶ elektřiny výroby, nebo se jedná o poměrnou část

---

²¹⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 74. ISBN 978-80-7400-906-8.

²¹¹ Ustanovení § 4 odst. 5 ZoPOZE.

²¹² Vyhláška č. 477/2012 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny, tepla nebo biometanu a o stanovení a uchovávání dokumentů.

²¹³ Proces vydání osvědčení byl uveden v § 46 a § 47 ZoPOZE.

²¹⁴ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 349. ISBN 978-80-7400-906-8.

²¹⁵ Vyhláška č. 477/2012 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny, tepla nebo biometanu a o stanovení a uchovávání dokumentů.

²¹⁶ Definice technologické vlastní spotřeby byla do ZoPOZE doplněna až s účinností od 1. 1. 2016, přičemž podle § 2 písm. u) ZoPOZE jí byla: „spotřeba elektrické energie na výrobu elektřiny v hlavním výrobním zařízení i pomocných provozech, které s výrobou elektřiny přímo souvisejí, včetně výroby, přeměny nebo úpravy paliva, ztrát

elektřiny, která pochází z OZE v případě společného spalování OZE a DZ nebo neobnovitelného zdroje.²¹⁷ Podporovaná elektřina tedy byla jen ta, která byla vyrobena nad rámec technologické vlastní spotřeby výrobní a která pocházela z OZE.

Výjimku z uvedeného pozitivního výčtu podporované elektřiny z OZE představovala elektřina, která byla dodána do soustavy v případě tzv. neoprávněné dodávky elektřiny²¹⁸ a také elektřina vyrobená ve výrobních uvedených do provozu v období, pro které nebyla ERÚ stanovená žádná provozní podpora.²¹⁹ Taková elektřina samozřejmě nebyla předmětem provozní podpory.

2.4.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z OZE

ZoPOZE převzal formu stanovení výše provozní podpory zavedenou již v EZ a ZoPVEOZE. Provozní podporu tedy stanovoval ERÚ prostřednictvím svých cenových rozhodnutí.²²⁰

Výše provozní podpory měla být stanovena s ohledem na předpokládané hodnoty výroby elektřiny z různých druhů OZE pro jednotlivé roky uvedené v NAP OZE.²²¹ Toto pravidlo bylo dále upřesněno tak, že pokud došlo k dosažení nebo překonání skutečné výroby elektřiny z OZE podle předpokládaných hodnot uvedených v NAP OZE o dva roky dříve než bylo plánováno pro daný rok, ve kterém ERÚ o podpoře elektřiny z OZE rozhoduje, ERÚ pro výrobní elektřiny z OZE uvedené do provozu od 1. ledna následujícího roku nestanoví žádnou podporu.²²² ERÚ byl přitom povinen zveřejňovat dosažené hodnoty výroby elektřiny z OZE podle předchozí věty do 30. května daného kalendářního roku v Energetickém regulačním věstníku.²²³ Konkrétní způsob stanovení výše provozní podpory a parametry, které musel ERÚ při jejím stanovení zohlednit, jsou blíže popsány v kapitole 2.8.

---

v rozvodu vlastní spotřeby i ztrát na zvyšovacích transformátorech výrobní elektřiny pro dodávku do distribuční soustavy nebo přenosové soustavy,“. Jedná se tedy o elektřinu, kterou spotřebovává výrobní elektřina, aby byla schopná elektřinu vůbec vyrobit.

²¹⁷ Ustanovení § 4 odst. 1 ZoPOZE.

²¹⁸ Ustanovení § 52 odst. 1 EZ. Jedná se zejména o případy dodávky elektřiny do elektrizační soustavy bez právního důvodu, dodávka elektřiny bez jejího měření elektroměrem apod.

²¹⁹ Ustanovení § 4 odst. 6 ZoPOZE.

²²⁰ Ustanovení § 4 odst. 7 ZoPOZE.

²²¹ Ustanovení § 4 odst. 3 ZoPOZE.

²²² Ustanovení § 4 odst. 8 ZoPOZE.

²²³ Ustanovení § 4 odst. 9 ZoPOZE.

Klíčovým pravidlem stran podpory elektřiny z OZE bylo, že právo na podporu trvalo po dobu životnosti výroby elektřiny stanovené prováděcím právním předpisem²²⁴ ve znění účinném ke dni uvedení této výroby do provozu.²²⁵

2.5 Provozní podpora elektřiny z DZ

ZoPOZE stanovoval u podpory elektřiny z DZ, že podpora se vztahuje pouze na elektřinu vyrobenou v rámci procesu KVVET ve výrobnách elektřiny, které využívají DZ a které zároveň splňují minimální účinnost užití energie stanovenou vyhláškou č. 441/2012 Sb. Tato podmínka se tedy vztahovala na taxativně vymezené technologie výroby elektřiny z DZ.²²⁶ Výjimka z povinnosti výroby elektřiny z DZ technologií KVVET platila pouze pro výrobu elektřiny z důlního nebo degazačního plynu.²²⁷

Specifická podmínka byla stanovena pro případy elektřiny vyrobené využitím komunálního odpadu. V takovém případě se podpora vztahovala jen na elektřinu, která vznikla z jeho biologicky nerozložitelné části při využití procesu KVVET. I v tomto případě musela být splněna podmínka minimální účinnosti užití energie stanovena vyhláškou č. 441/2012 Sb.²²⁸

ZoPOZE dále stanovoval, obdobně jako tomu bylo u OZE, že za elektřinu z DZ se považuje pouze elektřina, která byla vyrobena využitím DZ a byla naměřená v předávacím místě výroby elektřiny a distribuční soustavy nebo přenosové soustavy, nebo byla naměřená na svorkách generátoru a snižená o technologickou vlastní spotřebu elektřiny výroby, nebo se jedná o poměrnou část elektřiny, která pochází z DZ v případě společného spalování DZ a OZE nebo neobnovitelného zdroje. Dále však musela být splněna i podmínka, že na předmětnou výrobu elektřiny vydalo MPO osvědčení o původu elektřiny z DZ²²⁹.²³⁰ Vzor žádosti o vydání osvědčení o původu elektřiny z DZ byl stanoven v prováděcím právním předpise.²³¹

---

²²⁴ Tímto prováděcím právním předpisem byla původně vyhláška č. 347/2012 Sb., kterou se stanoví technicko-ekonomické parametry obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny a doba životnosti výroben elektřiny z podporovaných zdrojů. V současné době stanovuje životnost výroben elektřiny vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

²²⁵ Ustanovení § 7 odst. 3 ZoPOZE.

²²⁶ Ustanovení § 1 odst. 3 písm. b) ve spojení s § 1 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 441/2012 Sb.

²²⁷ Ustanovení § 5 odst. 3 ZoPOZE.

²²⁸ Ustanovení § 5 odst. 4 ZoPOZE.

²²⁹ Proces vydání osvědčení byl uveden v § 46 a § 47 ZoPOZE.

²³⁰ Ustanovení § 5 odst. 1 ZoPOZE.

²³¹ Tímto prováděcím právním předpisem byla původně vyhláška č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů. V současné době stanovuje způsob určení elektřiny z DZ a vzor žádosti o osvědčení o původu elektřiny z DZ vyhláška č. 37/2016 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů.

Obdobně jako tomu bylo u elektřiny z OZE, stanovoval ZoPOZE výjimku z uvedeného pozitivního výčtu podporované elektřiny z DZ. Tu představovala elektřina, která byla dodána do soustavy v případě tzv. neoprávněné dodávky elektřiny.²³² Taková elektřina nebyla předmětem provozní podpory.

2.5.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z DZ

ZoPOZE stran výše provozní podpory elektřiny z DZ stanovil pouze to, že ji bude stanovovat ERÚ prostřednictvím cenových rozhodnutí.²³³ Doba nároku na pobírání provozní podpory však nebyla ZoPOZE pevně stanovena. Konkrétní způsob stanovení výše provozní podpory a parametry, které musel ERÚ při jejím stanovení zohlednit, jsou blíže popsány v kapitole 2.8.

2.6 Provozní podpora elektřiny z KVET

Podle ZoPOZE se za elektřinu z KVET považuje pouze „*elektřina vyrobená ve společném procesu spojeném s dodávkou užitečného tepla v zařízení, na které ministerstvo vydalo osvědčení o původu elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla, při jejíž výrobě se dosahuje poměrné úspory vstupního primárního paliva potřebného na výrobu této elektřiny a tepla ve výši nejméně 10 % oproti oddělené výrobě elektřiny a tepla*“²³⁴. Tento požadavek na dosažení poměrné úspory vstupního primárního paliva se přitom vztahoval pouze na elektřinu vyrobenou ve výrobnách s instalovaným elektrickým výkonem vyšším než 1 MW. U výroben s instalovaným elektrickým výkonem nižším než 1 MW byla vyžadována pouze kladná hodnota primární úspory energie, která se vypočetla postupem stanoveným prováděcím právním předpisem.²³⁵

ZoPOZE nestanovil žádné omezení ohledně paliva využívaného v KVET. Provozní podpora tedy byla stanovena pro zařízení KVET jako tzv. palivově neutrální.

Prováděcí právní předpis stanovil podrobnosti podpory pro KVET, a to zejména jednotlivé technologie spadající pod KVET, způsob určení podporované elektřiny z KVET, jednotlivé parametry výroby elektřiny, které musí být splněny pro vznik nároku na provozní podporu elektřiny (zejména způsob výpočtu poměrné úspory primárního paliva potřebného na výrobu elektřiny) a vzor žádosti o vydání osvědčení o původu elektřiny z KVET.²³⁶

---

²³² Ustanovení § 52 odst. 1 EZ.

²³³ Ustanovení § 5 odst. 7 ZoPOZE.

²³⁴ Ustanovení § 6 odst. 1 ZoPOZE.

²³⁵ Ustanovení § 3 odst. 8 a příloha č. 2 vyhlášky č. 37/2016 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů.

²³⁶ Tímto prováděcím právním předpisem byla původně vyhláška č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů. V současné době stanovuje způsob určení elektřiny z KVET a vzor žádosti o osvědčení o původu elektřiny z KVET vyhláška č. 37/2016 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů.

I u KVET platila výjimka z uvedeného pozitivního výčtu podporované elektřiny, kdy podporovaná nebyla elektřina, která byla dodána do soustavy v případě tzv. neoprávněné dodávky elektřiny.²³⁷ Taková elektřina nebyla předmětem provozní podpory.

2.6.1 Stanovení výše provozní podpory elektřiny z KVET

ZoPOZE stran stanovení rozsahu a výše provozní podpory stanovil pouze to, že je bude stanovovat ERÚ prostřednictvím cenových rozhodnutí.²³⁸ Doba nároku na pobírání provozní podpory však nebyla ZoPOZE pevně stanovena. Konkrétní způsob stanovení výše provozní podpory a parametry, které musel ERÚ při jejím stanovení zohlednit, jsou blíže popsány v kapitole 2.8.

2.7 Provozní podpora decentrální výroby elektřiny

ZoPOZE ve svém původním znění stanovoval i podmínky pro vznik nároku na tzv. podporu decentrální výroby elektřiny, jako specifického druhu provozní podpory. Tato provozní podpora se vztahovala na elektřinu vyrobenou ve výrobnách elektřiny umístěných na území ČR, které jsou připojeny k distribuční soustavě, a to buď přímo, prostřednictvím odběrného místa, nebo prostřednictvím jiné výroby elektřiny, a která byla dodána do distribuční soustavy.²³⁹

V době schvalování ZoPOZE panovalo přesvědčení, že výrobní připojené do distribuční soustavy mají mít zvýhodněné postavení oproti výrobnám připojeným do přenosové soustavy. Odůvodňovalo se to zejména tím, že do distribuční soustavy jsou většinou připojeny menší výrobní drobných výrobců, na rozdíl od velkých výroben, které jsou většinou připojeny do přenosové soustavy. Účelem provozní podpory tedy bylo podporovat spíše menší výrobce.

Jako jedinou přípustnou formu podpory decentrální výroby elektřiny stanovil ZoPOZE bonusy na decentrální výrobu elektřiny, které měly být stanoveny v ročním režimu v Kč/MWh.²⁴⁰ ZoPOZE přitom umožňoval souběh provozní podpory formou zelených bonusů na elektřinu a bonusů na decentrální výrobu elektřiny.²⁴¹

Právní úprava podpory decentrální výroby elektřiny se nakonec uplatnila jen po dobu několika let. Byla zrušena zákonem č. 131/2015 Sb. ke dni 1. 1. 2016.²⁴² Tento druh provozní podpory byl značně kontroverzní, protože v podstatě dubloval již existující provozní podpory. Postupně se totiž zjistilo, že nemá smysl zavádět další druh provozní podpory pro jednotlivé

---

²³⁷ Ustanovení § 52 odst. 1 EZ.

²³⁸ Ustanovení § 6 odst. 5 ZoPOZE.

²³⁹ Ustanovení § 37 odst. 1 a § 38 odst. 1 ZoPOZE.

²⁴⁰ Ustanovení § 40 odst. 1 ZoPOZE.

²⁴¹ Ustanovení § 39 odst. 3 ZoPOZE.

²⁴² Část třináctá, bod 75., zákona č. 131/2015 Sb.

výrobní elektřiny, pro které již jsou upraveny jiné druhy provozních podpor. Do budoucna se přitom nepředpokládá znovuzavedení tohoto druhu provozní podpory.²⁴³

2.8 Formy provozní podpory elektřiny

ZoPOZE stanovoval dvě základní formy provozní podpory elektřiny, a to zelené bonusy na elektřinu a výkupní ceny. Zároveň však platilo, že podporu formou výkupních cen si mohl zvolit pouze:

- a) výrobce elektřiny z OZE využívající energii vody, a to pouze ve výrobě s instalovaným výkonem do 10 MW včetně, nebo
- b) výrobce elektřiny z jiných druhů OZE, a to pouze ve výrobě s instalovaným výkonem do 100 kW včetně.²⁴⁴

V ostatních případech si mohl výrobce elektřiny zvolit provozní podporu pouze formou zelených bonusů. Je tedy zřejmé, že ZoPOZE jednoznačně preferoval podporu formou zelených bonusů.²⁴⁵

Z přechodného ustanovení k ZoPOZE však vyplývalo, že uvedené omezení možnosti výběru forem provozních podpor se nevztahuje na výrobny, kterým vzniklo právo na podporu formou výkupních cen podle dosavadních právních předpisů (tedy zejména podle ZoPVEOZE). U těchto výroben bylo možné stanovit si podporu formou výkupních cen, i pokud si výrobce po účinnosti ZoPOZE zvolil podporu elektřiny formou zelených bonusů na elektřinu.²⁴⁶ Je tedy zřejmé, že ZoPOZE chtěl limitaci možnosti zvolení provozní podpory formou výkupních cen zavést pouze na výrobny uváděné do provozu za účinnosti ZoPOZE (s uvedenými dvěma výjimkami).

Měnit formy podpory ZoPOZE umožňoval jen jednou ročně s účinností k 1. lednu daného roku.²⁴⁷ Podrobnosti ke způsobu registrace a změn forem provozních podpor stanovil prováděcí právní předpis²⁴⁸.

---

²⁴³ Důvodová zpráva k zákonu č. 131/2015 Sb., Obecná část, Organizace návrhu novely zákona, Ustanovení § 30-§ 43.

²⁴⁴ Ustanovení § 8 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

²⁴⁵ FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, s. 67. ISBN 978-80-260-9212-4.

²⁴⁶ Ustanovení § 54 odst. 1 ZoPOZE.

²⁴⁷ Ustanovení § 8 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

²⁴⁸ Postup registrace podpor byl původně stanoven ve vyhlášce č. 346/2012 Sb., o termínech a postupech výběru formy podpory, postupech registrace podpor u operátora trhu, termínech a postupech výběru a změn režimů zeleného bonusu na elektřinu a termínu nabídnutí elektřiny povinně vykupujícímu (registrační vyhláška). V současné době stanovuje postup registrace podpor vyhláška č. 489/2021 Sb., o postupech registrace podpor u operátora trhu a provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (registrační vyhláška).

Zároveň podle ZoPOZE platilo pravidlo, podle kterého nebylo možné kombinovat podporu formou výkupních cen a zelených bonusů v rámci jedné výroby. Naopak, v případě elektřiny vyrobené ve výrobně využívající OZE, DZ a KVET byl možný souběh podpor elektřiny formou zelených bonusů na elektřinu.²⁴⁹

2.8.1 Zelený bonus na elektřinu

Zelený bonus se vztahuje na veškerou elektřinu vyrobenou výrobcem, s výjimkou technologické vlastní spotřeby. Výrobce přitom může část nebo všechnu vyrobenou elektřinu sám spotřebovat, nebo ji prodat na trhu.²⁵⁰ Zelený bonus je tedy „*vyplácen za vlastní spotřebu výrobce nebo jako „příspěvek“ k tržní ceně, za kterou výrobce prodal vyrobenou energii*“²⁵¹.

U podpory prostřednictvím zelených bonusů si výrobce mohl vybrat mezi ročními zelenými bonusy a hodinovými zelenými bonusy. Roční zelené bonusy známe již ze ZoPVEOZE, hodinové zelené bonusy byly zavedeny nově ZoPOZE. Základní rozdíl mezi ročními a hodinovými zelenými bonusy u výroby elektřiny z OZE je ve způsobu stanovení jejich výše:

- a) roční zelený bonus byl stanovován ERÚ dopředu vždy na další rok tak, aby jeho výše pokryla pro daný druh OZE alespoň rozdíl mezi výkupní cenou a očekávanou průměrnou roční hodinovou cenou elektřiny;²⁵²
- b) hodinový zelený bonus byl stanovován tak, aby jeho výše pokryla pro daný druh OZE alespoň rozdíl mezi výkupní cenou a dosaženou hodinovou cenou elektřiny.²⁵³ Hodinový zelený bonus nebyl stanovován dopředu, ale byl stanovován až podle ceny silové elektřiny na denním trhu.²⁵⁴ Je proto tržněji orientovaný.²⁵⁵

Součet tržní ceny elektřiny a zeleného bonusu by měl být vždy vyšší než výkupní ceny.²⁵⁶ ZoPOZE obsahoval v tomto směru určitou pojistku, která spočívala v tom, že povinně vykupující obchodník byl povinen vykupovat elektřinu z OZE, na kterou se vztahovala podpora (v tomto případě formou zeleného bonusu), za cenu ve výši rozdílu mezi výkupní cenou a zeleným

²⁴⁹ Ustanovení § 8 odst. 4 a 6 ZoPOZE.

²⁵⁰ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Jaký je rozdíl mezi zeleným bonusem a výkupní cenou?* Online. Aktualizováno 1. 9. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/jaky-je-rozdil-mezi-zelenym-bonusem-vykupni-cenou>. [cit. 31. 1. 2023].

²⁵¹ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Česká legislativa.

²⁵² HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 71. ISSN 1210-9126.

²⁵³ Ustanovení § 12 odst. 2 ZoPOZE.

²⁵⁴ SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Časté dotazy*. Online. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/pro-verejnost/caste-dotazy>. [cit. 31. 1. 2023].

²⁵⁵ K formám provozní podpory blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPPA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

²⁵⁶ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Česká legislativa.

bonusem, pokud mu takovou elektřinu vyrobenou z OZE výrobce nabídne.²⁵⁷ Tento institut se nazýval též jako „povinný výkup u zelených bonusů“.²⁵⁸

Postup stanovení výše zelených bonusů na elektřinu z OZE byl původně detailně stanoven v prováděcím právním předpise.²⁵⁹ V současné době je postup stanovení výše zelených bonusů na elektřinu upraven v metodice ERÚ.²⁶⁰

Uvedený způsob stanovení výše zelených bonusů v podstatě znamená, že jejich výše se měla odvíjet od cen elektřiny na trzích s elektřinou. U hodinového zeleného bonusu je tato závislost ještě silnější, kdy jeho výše je stanovena až v závislosti na výsledcích denního trhu s elektřinou.²⁶¹ Při poklesu cen silové elektřiny dochází k růstu hodinového zeleného bonusu, a naopak při růstu cen silové elektřiny dochází k poklesům hodinových zelených bonusů. Z pohledu cen na denním trhu je samozřejmě klíčové i to, ve kterých hodinách dne výrobce elektřinu vyráběl, protože cena elektřiny na denním trhu je v jednotlivých hodinách různá.²⁶² OTE na svých internetových stránkách pravidelně zveřejňuje rozdíly mezi výkupními cenami a hodinovými cenami silové elektřiny a výši hodinových zelených bonusů.²⁶³ Zároveň podle ZoPOZE platilo, že pokud nedošlo na trhu s elektřinou k sesouhlasení nabídky a poptávky elektřiny, neměl výrobce nárok na podporu formou zelených bonusů.²⁶⁴

U zelených bonusů na elektřinu z DZ stanovoval ZoPOZE jen to, že jejich výše musí být stanovena „s ohledem na druh druhotného zdroje, umístění a velikost instalovaného výkonu výroby elektřiny“²⁶⁵. U elektřiny z KVET stanovoval ZoPOZE k zeleným bonusům to, že jejich výše musí být stanovena „s ohledem na umístění a velikost instalovaného elektrického výkonu výroby elektřiny, použité primární palivo a provozní režim výroby elektřiny“²⁶⁶. I u těchto zelených bonusů však platilo, že jejich cena byla fakticky navázána mj. i na tržní cenu elektřiny, protože ERÚ měl povinnost meziročně tyto zelené bonusy upravovat v závislosti na ceně silové

---

²⁵⁷ Ustanovení § 10 odst. 2 a § 11 odst. 12 ZoPOZE.

²⁵⁸ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 57.

²⁵⁹ Vyhláška č. 436/2013 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství a o změně vyhlášky č. 140//2009 Sb., o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶⁰ ENERGETICKÝ REGULÁČNÍ ÚŘAD. *Jak jsou vypočteny výkupní ceny a zelené bonusy?* Online. Aktualizováno 29. 7. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/jak-jsou-vypocteny-vykupni-ceny-zelene-bonusy>. [cit. 1. 2. 2023].

²⁶¹ Výsledky denního trhu s elektřinou pro daný den jsou známy vždy den dopředu a zveřejněny na internetových stránkách operátora trhu: OTE, A.S. *Denní trh – Spot Market Index*. Online. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/cs>. [cit. 26. 2. 2023].

²⁶² SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Časté dotazy*. Online. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/pro-verejnost/caste-dotazy>. [cit. 31. 1. 2023].

²⁶³ OTE, A.S. *Statistika. Rozdíl výkupní a tržní ceny*. Online. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/statistika-poze/rozdil-vykupni-a-trzni-ceny?date=2023-01-01>. [cit. 1. 2. 2023].

²⁶⁴ Ustanovení § 11 odst. 5 ZoPOZE.

²⁶⁵ Ustanovení § 12 odst. 4 ZoPOZE.

²⁶⁶ Tamtéž.

elektriny, cen tepla, cen primárních energetických zdrojů, efektivitě výroby a době využití výroby elektriny.²⁶⁷

ZoPOZE dále explicitně stanovoval, že výše zelených bonusů nemůže být pro rok, ve kterém je výroba elektriny uvedena do provozu, vyšší než 4 500 Kč/MWh.²⁶⁸

Zelené bonusy byly poskytovány v Kč/MWh. Zelené bonusy podle ZoPOZE již nevypláceli výrobci provozovatelé distribuční nebo přenosové soustavy, ale tato povinnost přešla na operátora trhu, společnost OTE, a.s.²⁶⁹ Jak již bylo uvedeno v kapitole 1.2, činnost operátora trhu byla zavedena EZ již od roku 2001. OTE na území ČR vykonává monopolní výlučnou licencovanou činnost operátora trhu.²⁷⁰ Původně bylo jeho účelem regulovat pouze trh s elektrinou, proto se původně používal název operátor trhu s elektrinou a jeho činnost vykonávala společnost Operátor trhu s elektrinou a.s. Od roku 2009 se jeho pravomoc rozšířila i o organizaci trhu s plynem. Proto se jeho označení následně změnilo na operátora trhu a název společnosti se změnil na OTE, a.s.²⁷¹

V praxi to tedy probíhalo tak, že pokud výrobce elektrinu prodával, vykupující obchodník nebo zákazník hradil výrobci elektriny tržní cenu elektriny a samotný zelený bonus hradil výrobci elektriny OTE.²⁷² ZoPOZE přitom explicitně stanovil, že pokud výrobce není subjektem zúčtování nebo nepřenesl odpovědnost za odchylku na jiný subjekt zúčtování, je vykupující povinen převzít odpovědnost za odchylku.²⁷³

Roční zelené bonusy bylo možné využít pouze na elektrinu z:

- výroben elektriny využívajících OZE s instalovaným výkonem do 100 kW včetně nebo využívajících biologicky rozložitelnou část komunálního odpadu nebo vyrobenou společným spalováním OZE a neobnovitelného zdroje;
- DZ a KVET.²⁷⁴

Hodinové zelené bonusy bylo možné využít jen na elektrinu vyrobenou ve výrobně elektriny využívající OZE s instalovaným výkonem nad 100 kW, s výjimkou výroben využívajících biologicky rozložitelnou část komunálního odpadu nebo vyrobenou společným spalováním OZE

---

²⁶⁷ Ustanovení § 12 odst. 5 ZoPOZE.

²⁶⁸ Ustanovení § 12 odst. 7 ZoPOZE.

²⁶⁹ Ustanovení § 9 odst. 1 a 3 ZoPOZE.

²⁷⁰ ZDVIHAL, Zdeněk; SVĚRÁKOVÁ, Jana; MED, Jakub; OSADSKÁ, Jana; et. al. *Energetický zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020; s. 540 a 541. ISBN 978-80-7400-769-9.

²⁷¹ EICHLEROVÁ, Kateřina; HANDRLICA, Jakub; JASENSKÝ, Martin; KOŘÁN, Jan; et. al. *Energetický zákon, Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 378 a 379. ISBN 978-80-7552-412-6.

²⁷² Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Česká legislativa.

²⁷³ Ustanovení § 9 odst. 2 ZoPOZE.

²⁷⁴ Ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) a c) ZoPOZE.

a neobnovitelného zdroje.²⁷⁵ Je tedy zřejmé, že hodinový zelený bonus se uplatní spíše na větší výrobce.²⁷⁶

Zároveň je nutné zdůraznit, jak bude uvedeno i níže v kapitole 2.11, že výše zelených bonusů na elektřinu z výroben elektřiny uvedených do provozu přede dnem nabytí účinnosti ZoPOZE se stanovují postupem podle dosavadních právních předpisů.

K povaze zelených bonusů se vyjadřovaly i vnitrostátní soudy. NSS rozhodoval spor, ve kterém byla výrobci elektřiny udělena pokuta za uplatňování podpory formou zelených bonusů ve výši stanovené pro výrobní uvedené do provozu v roce 2009, když výrobce nesplnil podmínky pro uvedení výrobní do provozu v tomto roce. SEI udělila tomuto výrobci pokutu za porušení § 5 odst. 5 zákona o cenách. Výrobce podal proti rozhodnutí správní žalobu, kterou krajský soud zamítl. Proti rozsudku krajského soudu podal výrobce kasační stížnost. Výrobce v kasační stížnosti mimo jiné argumentoval tím, že zelený bonus není cenou podle zákona o cenách, a proto mu nemůže být uložena pokuta za porušení zákona o cenách. NSS ve svém rozsudku ze dne 25. 7. 2019, č.j. 1 As 127/2018-99, kasační stížnost zamítl. V tomto rozsudku mj. uvedl, že *„Bez ohledu na formální označení „podpora formou zeleného bonusu“ dostává výrobce peníze za každou vyrobenou jednotku elektřiny (kWh), resp. její celkové množství ve stanoveném období, jako ji dostává jiný výrobce, který pro „obchod“ s vyrobenou elektřinou zvolil režim tzv. výkupní ceny. Hodnoty obojího jsou regulovány jedním cenovým předpisem ze stejných důvodů, předpis byl vydán jedním orgánem, na základě téhož zákonného podkladu a zmocnění, za splnění stejných věcných a technických podmínek. Shodná „filosofie“ podpory je patrná ostatně i z toho, že výrobce může každý rok „migrovat“ při volbě podpory ve formě zeleného bonusu a výkupních cen ... S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že zelený bonus, jakožto státní podpora v rámci cenové regulace, stále zůstává cenou elektřiny“*²⁷⁷. Je tedy postaveno na jisto, že zelené bonusy mají povahu cen ve smyslu zákona o cenách.

2.8.2 Výkupní ceny elektřiny

Výkupní ceny podle ZoPOZE představují formu podpory, při které je povinně vykupující obchodník s elektřinou povinen vykoupit veškerou elektřinu z OZE, na kterou se vztahuje

---

²⁷⁵ Ustanovení § 9 odst. 4 písm. b) ZoPOZE.

²⁷⁶ K formám provozní podpory blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

²⁷⁷ Body 42 a 43 rozsudku.

podpora, a to za cenu stanovenou v cenovém rozhodnutí ERÚ.²⁷⁸ Došlo tedy ke změně oproti ZoPVEOZE, ve kterém tuto povinnost měli příslušní provozovatelé distribučních soustav nebo provozovatel přenosové soustavy. Povinně vykupujícím obchodníkem je obchodník, kterého určí MPO, přičemž do tohoto určení vykonávají tuto funkci obchodníci, kteří vykonávají pro dané distribuční území funkci dodavatele poslední instance.²⁷⁹

ZoPOZE převzal ze ZoPVEOZE povinnost povinně vykupujícího obchodníka s elektřinou převzít odpovědnost za odchylku v předávacím místě výroby elektřiny.²⁸⁰

ERÚ byl podle ZoPOZE povinen stanovovat výši výkupních cen tak, aby:

- a) bylo dosaženo patnáctileté doby prosté návratnosti investic do výroben elektřiny za podmínky splnění technických a ekonomických parametrů, kterými jsou zejména „náklady na instalovanou jednotku výkonu, účinnost využití primárního obsahu energie v obnovitelném zdroji, v případě výroben elektřiny využívajících biomasu, bioplyn nebo biokapaliny náklady na pořízení paliva a doba využití zařízení stanovených prováděcím právním předpisem“²⁸¹. ZoPOZE tedy stejně jako ZoPVEOZE setrval na patnáctileté době prosté návratnosti investic.²⁸²
- b) byla zachována výše výnosů za jednotku vyrobené elektřiny z OZE od roku uvedení do provozu po dobu trvání práva na podporu jako minimální s ročním navýšením o 2 %²⁸³ (toto meziroční navyšování podpory se však neuplatnilo na výroby elektřiny využívající biomasu a biopaliva), a
- c) situace, kdy na denním trhu s elektřinou nedojde k sesouhlasení nabídky a poptávky a situace záporných hodinových cen elektřiny, byly zahrnuty do patnáctileté doby návratnosti podle písm. a).²⁸⁴

Zároveň platilo, že výše výkupních cen na následující kalendářní rok nesměla být nižší než 95 % z výkupních cen platných v roce, ve kterém se o výkupních cenách na následující rok rozhoduje. Výjimka z tohoto pravidla platila pro výkupní ceny u výroben elektřiny, u kterých je

---

²⁷⁸ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Jaký je rozdíl mezi zeleným bonusem a výkupní cenou?* Online. Aktualizováno 1. 9. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/jaky-je-rozdil-mezi-zelenym-bonusem-vykupni-cenou>. [cit. 31. 1. 2023].

²⁷⁹ Ustanovení § 10 odst. 1 ZoPOZE.

²⁸⁰ Ustanovení § 10 odst. 2 ZoPOZE.

²⁸¹ Tímto prováděcím předpisem byla původně vyhláška č. 347/2012 Sb., kterou se stanoví technicko-ekonomické parametry obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny a doba životnosti výroben elektřiny z podporovaných zdrojů. V současné době tyto parametry stanovuje vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

²⁸² HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 71. ISSN 1210-9126.

²⁸³ Na rozdíl od ZoPVEOZE tedy bylo stanoveno přesné procento navyšování výše výkupních cen přímo v ZoPOZE.

²⁸⁴ Ustanovení § 12 odst. 1 ZoPOZE.

v roce, v němž se o novém stanovení výkupní ceny rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 12 let – v takovém případě může být snížení výkupních cen vyšší a ERÚ je povinen výkupní ceny stanovit opět podle výše uvedených pravidel.²⁸⁵ ZoPOZE tedy převzal podobný mechanismus, jaký byl zaveden do ZoPVEOZE po solárním boomeru, kdy ERÚ má zajištěnou možnost reagovat na nadměrný pokles cen jednotlivých komponent výroben elektřiny a snížit výši výkupních cen podle potřeby.²⁸⁶ Současně platilo, že výkupní cena pro následující kalendářní rok nesměla být vyšší než 115 % výkupní ceny v roce, v němž se o novém stanovení výkupní ceny rozhoduje.²⁸⁷

Posledním pravidlem týkajícím se výše výkupních cen bylo, že ZoPOZE explicitně stanovoval, že výše výkupních cen nemůže být pro rok, ve kterém je výroba elektřiny uvedena do provozu, vyšší než 4 500 Kč/MWh.²⁸⁸

Výše výkupních cen nebyla navázána na výši tržní ceny elektřiny na trhu. Existovaly však určité situace na trhu s elektřinou, které ovlivňovaly nárok na výkupní ceny. ZoPOZE totiž stanovoval, že pokud dojde na denním trhu s elektřinou k dosažení záporné hodinové ceny, je výrobce pobírající podporu elektřiny formou výkupní ceny povinen zápornou hodinovou cenu uhradit povinně vykupujícímu, a to za objem elektřiny dodaný v obchodních hodinách, ve kterých byla hodinová cena elektřiny záporná.²⁸⁹ Hodinovou cenou je přitom cena elektřiny na denním trhu s elektřinou organizovaném OTE (případně pevná cena elektřiny stanovená ERÚ pro zvláštní režim zúčtování ve stavech nouze).²⁹⁰ Na denním trhu s elektřinou dochází ke vzniku záporných cen tehdy, když „je dosaženo převisu poptávky po elektřině nad její nabídkou v dané obchodní hodině na trhu s elektřinou. Zda dojde k dosažení záporné ceny, lze zjistit den předem (po 13 hod), kdy se uzavírají obchody ... na následující den a to na webových stránkách OTE – Operátora trhu s elektřinou“²⁹¹. Naopak v případě, že by byla cena na trhu s elektřinou vyšší než stanovená výkupní cena, musel povinně vykupující obchodník uhradit rozdíl v těchto cenách OTE.²⁹² Dále,

---

²⁸⁵ Ustanovení § 12 odst. 6 ZoPOZE.

²⁸⁶ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 72. ISSN 1210-9126.

²⁸⁷ Ustanovení § 12 odst. 1 a 6 ZoPOZE.

²⁸⁸ Ustanovení § 12 odst. 7 ZoPOZE.

²⁸⁹ Ustanovení § 11 odst. 9 ZoPOZE.

²⁹⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 30. ISBN 978-80-7400-906-8.

²⁹¹ SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Záporných cen elektřiny přibývá, jejich dopad je však malý*. Online. 29. 1. 2015. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/aktualne/1481-zapornych-cen-elektřiny-přibývá--jejich-dopad-je-vsak-malý>. [cit. 1. 2. 2023].

²⁹² Ustanovení § 11 odst. 11 ZoPOZE.

v situaci, kdy nedošlo na trhu s elektřinou k sesouhlasení nabídky a poptávky elektřiny, neměl výrobce nárok na podporu formou výkupních cen.²⁹³

Jak bude uvedeno i níže v kapitole 2.11, výše výkupních cen pro výrobní elektřiny uvedené do provozu přede dnem nabytí účinnosti ZoPOZE se nadále měly stanovovat postupem podle dosavadních právních předpisů.

Stran výše výkupních cen je důležité odkázat na judikaturu, která řešila požadavky některých výrobců na zvýšení výše výkupních cen z důvodu, že stanovená výše výkupních cen jim dle jejich názoru nezaručovala patnáctiletou návratnost. V této souvislosti lze odkázat na závěry uvedené v rozsudku NS ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 32 Cdo 4148/2016-336. V tomto sporu žaloval výrobce povinně vykupujícího obchodníka a vykupujícího distributora elektřiny o navýšení výkupní ceny. Ve smlouvách o výkupu elektřiny bylo přitom uvedeno, že výše výkupních cen bude stanovena cenovými rozhodnutími ERÚ. NS v tomto případě souhlasil se závěry soudů prvního a druhého stupně, které dospěly k závěru, že výrobce nemá nárok na vyšší cenu, protože takové navýšení výkupních cen nevyplývá z právních předpisů ani z uzavřených smluv. Povinně vykupující ani provozovatel distribuční soustavy totiž nejsou garanty patnáctileté doby návratnosti a nemohou se svým rozhodnutím odchýlit od jejich povinností vyplývajících pro ně z právních předpisů. Právní předpisy nejen neukládají ale ani neumožňují provozovateli distribuční soustavy a povinně vykupujícímu vykupovat elektřinu za jinou cenu než uvedenou ve smlouvě, pokud byla cena ve smlouvě stanovena v souladu se zákonnými pravidly.²⁹⁴ Tyto závěry NS následně potvrdil i Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. I.ÚS 3098/18. K obdobnému závěru pak dospěl NS i v dalších svých rozhodnutích, například ve svém usnesení ze dne 23. 7. 2018, sp. zn. 32 Cdo 5016/2017-367.

2.9 Právní povaha cenových rozhodnutí ERÚ a možnosti jejich napadení

V souvislosti s pravomocí ERÚ stanovovat výši provozní podpory prostřednictvím cenových rozhodnutí je důležité vyhodnotit, jakou povahu mají cenová rozhodnutí ERÚ. Jak totiž konstatuje Osadská, určení právní formy správního aktu cenové regulace má klíčový vliv mj. na možnosti jeho přezkumu.²⁹⁵

---

²⁹³ Ustanovení § 11 odst. 10 ZoPOZE.

²⁹⁴ K ustanovení § 10 a § 12 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

²⁹⁵ OSADSKÁ, Jana. *Právní aspekty cenové regulace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*. Online, rigorózní práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Vedoucí práce Jakub Handrlica. S. 110. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/1106>. [cit. 28. 1. 2023].

Judikatura zejména Ústavního soudu při posuzování povahy cenových rozhodnutí prošla postupným vývojem. V nejstarších rozhodnutích Ústavní soud dospíval k závěru, že cenová rozhodnutí mají povahu individuálního správního aktu a nejsou právními předpisy.²⁹⁶ To vyplývá například z nálezu Ústavního soudu ze dne 17. 2. 1999, sp. zn. II.ÚS 53/97, ve kterém bylo explicitně odmítnuto, že by cenové rozhodnutí mělo povahu právního předpisu. Zároveň však platilo, že takový individuální správní akt nebylo možné soudně přezkoumat.²⁹⁷

V dalších rozhodnutích Ústavního soudu byl výše uvedený názor na povahu cenových rozhodnutí přehodnocen. Například v usnesení ze dne 8. 12. 1999, sp. zn. I.ÚS 422/99, dospěl Ústavní soud k závěru, že cenová rozhodnutí nejsou ani podzákonné právní předpisy ani individuální správní akty, ale že jsou to specifické akty normativní povahy. Zároveň připustil soudní přezkum aktů konkrétní aplikace cenového rozhodnutí.²⁹⁸

Nakonec se však judikatura Ústavního soudu ustálila na závěru, že cenová rozhodnutí mají povahu podzákonných právních předpisů.²⁹⁹ Ústavní soud k tomuto závěru dospěl ve svém usnesení ze dne 16. 9. 2014, sp. zn. II.ÚS 1870/14, ve kterém se vyjadřoval k cenovému rozhodnutí ERÚ stanovujícím provozní podporu pro podporované zdroj energie. Odkazoval v něm na závěry napadeného rozsudku NSS ze dne 19. března 2014 č. j. 1 Aos 7/2013-41, se kterými se Ústavní soud ztotožnil. Uvedl totiž, že *„cenové rozhodnutí, které stanoví výkupní ceny a zelené bonusy v tabulkách rozdělených dle uvedených druhů technologických postupů, nestanoví počty subjektů těchto norem, počet subjektů není ani předem určitelný. Předmět úpravy tak nedopadá na konkrétní případy, ale na předem blíže neurčený okruh případů, který je pouze určeným způsobem specifikován. Tento okruh případů je vymezen obecně; daná norma dopadá na všechny výrobce elektřiny v rozsahu vymezených kritérií v jednotlivých tabulkách, jedná se tedy o obecnou skutkovou podstatu, jejímž subjektem jsou všechny subjekty práv, které jsou prvkem dané množiny. ... obecnost předmětu regulace spočívá v tom, že výkupní ceny a zelené bonusy se vztahují na veškerou elektřinu vyrobenou v uvedených zdrojích vymezených obecnými znaky, a to bez rozdílu. Napadené cenové rozhodnutí tak není ... opatřením obecné povahy, nýbrž právním*

---

²⁹⁶ OSADSKÁ, Jana; HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 796. ISSN 1210-6410.

²⁹⁷ Tamtéž.

²⁹⁸ Tamtéž, s. 797

²⁹⁹ OSADSKÁ, Jana. *Právní aspekty cenové regulace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*. Online, rigorózní práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Vedoucí práce Jakub Handrlica. S. 121. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/1106>. [cit. 28. 1. 2023].

*předpisem, jelikož jeho adresát i předmět jsou obecné*³⁰⁰. S ohledem na tyto závěry následně Ústavní soud odmítal návrhy na soudní přezkum cenových rozhodnutí.³⁰¹

Uvedené závěry Ústavního soudu v podstatě potvrdily závěry předchozí judikatury NSS. Ten ve svém rozsudku ze dne 14. 5. 2014, č.j. 7 As 46/2014-89, dospěl k závěru, že záměrem zákonodárce nebylo vytvořit cenovými rozhodnutími specifickou kategorii správních aktů na pomezí individuálních správních aktů a právních předpisů. V jiném svém rozsudku ze dne 18. 5. 2005, č.j. 2 As 4/2004-138, dospěl NSS k závěru, že cenová rozhodnutí jsou abstraktní normativní právní akty, které nemají povahu rozhodnutí ve smyslu správního řádu.

Výše uvedenými závěry se řídí i samotný ERÚ, který na svých internetových stránkách zveřejnil již výše zmíněný rozsudek NSS ze dne 19. března 2014, č. j. 1 Aos 7/2013-41.³⁰²

Výše uvedené závěry judikatury soudů mají za následek, že cenová rozhodnutí jsou fakticky vyňata z přezkumu ve správním řízení i ve správním (i civilním) soudnictví, protože se nejedná o opatření obecné povahy, ani o správní rozhodnutí ani o nezákonný zásah. Pravomoc k přezkumu cenových rozhodnutí má tedy jen Ústavní soud za splnění podmínek stanovených v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Přímé napadení cenových rozhodnutí tedy není možné.³⁰³ Do úvahy připadá tedy pouze napadení cenového rozhodnutí u Ústavního soudu návrhem vlády, skupiny poslanců nebo senátorů nebo v rámci soudního řízení, pokud by měl soud za to, že cenové rozhodnutí (jako podzákonný právní předpis) může být v rozporu s právním předpisem, na základě kterého byl vydán.³⁰⁴

Tento stav je považován za rozporný s požadavky právních předpisů EU v oblasti regulace energetických odvětví, které vyžadují, aby všechna rozhodnutí regulačních orgánů byla soudně přezkoumatelná.³⁰⁵ Například z čl. 16 a 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES, vyplývalo, že rozhodnutí přijímána regulačními orgány musí být řádně odůvodněná, aby byl možný jejich soudní přezkum. Zároveň z této směrnice vyplývalo, že na vnitrostátní úrovni

³⁰⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2014, sp. zn. II.ÚS 1870/14, bod 14.

³⁰¹ OSADSKÁ, Jana; HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 798. ISSN 1210-6410.

³⁰² ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Právní povaha cenového rozhodnutí č. 4/2012, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie*. Online. Aktualizováno dne 5. 4. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/pravni-povaha-cenoveho-rozhodnuti-c-4-2012-kterym-se-stanovuje-podpora-pro-podporovane-zdroje-energie>. [cit. 15. 3. 2023].

³⁰³ OSADSKÁ, Jana; HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 798. ISSN 1210-6410.

³⁰⁴ OSADSKÁ, Jana. *Právní aspekty cenové regulace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*. Online, rigorózní práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Vedoucí práce Jakub Handrlica. S. 137. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/1106>. [cit. 28. 1. 2023].

³⁰⁵ OSADSKÁ, Jana; HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 798 a 799. ISSN 1210-6410.

musí existovat vhodné mechanismy, aby subjekty, kterých se rozhodnutí regulačních orgánů dotýká, mohly podat opravné prostředky k nezávislému orgánu. Obdobné závazky vyplývají i ze stávající směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, konkrétně z jejího čl. 60 odst. 7 a 8.

S ohledem na uvedené skutečnosti je tedy zřejmé, že stávající právní úprava možnosti přezkumu (nejen) provozních podpor je v rozporu s požadavky legislativy EU. Osadská a Handrlica proto považují za vhodné provést takové úpravy vnitrostátních předpisů, které umožní provádět ERÚ cenovou regulaci energetického sektoru takovými formami, které je možné přezkoumávat ve správním soudnictví.³⁰⁶

Osadská je dále názoru, že cenová rozhodnutí nemusí mít vždy fakticky povahu právních předpisů, ale rozhodující je materiální hledisko – tedy předmět regulace a rozsah adresátů této regulace. Z toho důvodu může mít v určitých případech cenové rozhodnutí i povahu individuálního správního aktu³⁰⁷ nebo opatření obecné povahy, a to zejména v oblasti cenové regulace v energetice obecně³⁰⁸. Mám však za to, že v rámci regulace provozní podpory tyto úvahy nejsou na místě, s ohledem na její specifika vyplývající z výše uvedené judikatury.

2.10 Odvod z elektřiny ze slunečního záření

Ani ZoPOZE se nevzdal snahy o odčerpání příliš vysoké provozní podpory vyplácené solárním elektrárnám uvedeným do provozu v letech 2009 a 2010. Takto odčerpaná podpora měla být následně využita pro úhradu nákladů spojených s financováním provozní podpory pro OZE a jiných podporované zdroje energie. Zároveň bylo cílem zabránit tomu, aby se excesivní výše poskytované provozní podpory promítla do zvýšení regulovaných cen energií pro koncové zákazníky.³⁰⁹

Právní úprava odvodu z elektřiny ze slunečního záření obsažena v ZoPVEOZE byla nahrazena právní úpravou v ZoPOZE. Důvodová zpráva k ZoPOZE přitom výslovně uvádí, že „Sazby odvodu jsou stanoveny tak, aby došlo k naplnění původního záměru státu nastaveného již v právním předpise z roku 2005 podporovat výrobce elektřiny ze slunečního záření za předpokladu, že návratnost investic se bude pohybovat na úrovni 15 let“³¹⁰.

³⁰⁶ OSADSKÁ, Jana; HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 799. ISSN 1210-6410.

³⁰⁷ OSADSKÁ, Jana. *Právní aspekty cenové regulace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*. Online, rigorózní práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Vedoucí práce Jakub Handrlica. S. 123-126 a 141. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/1106>. [cit. 28. 1. 2023].

³⁰⁸ Tamtéž, s. 127-131 a 141.

³⁰⁹ Důvodová zpráva k ZoPOZE, Zvláštní část, K § 16 až 24.

³¹⁰ Tamtéž.

ZoPOZE původně stanovoval, že odvod z elektřiny ze slunečního záření se bude týkat pouze výroben, které byly uvedeny do provozu od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 a to pouze na elektřinu vyrobenou v období od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013.³¹¹ Poplatníkem byl vždy výrobce elektřiny ze slunečního záření. Plátce odvodu byl rozlišen podle toho, o jakou formu podpory se jednalo.³¹² U podpory formou zeleného bonusu byl plátcem odvodu OTE, přičemž u podpory formou výkupních cen byl plátcem odvodu povinně vykupující obchodník s elektřinou.³¹³

Předmětem odvodu byla finanční částka bez DPH hrazená plátcem odvodu za elektřinu vyrobenou ve stanoveném období.³¹⁴ Od odvodu byla osvobozená pouze elektřina vyrobená ve výrobnách elektřiny ze slunečního záření s instalovaným výkonem do 30 kW.³¹⁵ U této výjimky je nutné upozornit na to, že i když do 31. 12. 2012 upravoval odvod z elektřiny ze slunečního záření ZoPVEOZE, tak ZoPOZE nabyl částečně účinnost již dne 30. 5. 2012, kdy součástí této účinnosti byla i tato výjimka pro výrobní s instalovaným výkonem do 30 kW. Tedy výjimka pro výrobní s instalovaným výkonem do 30 kW se uplatnila i na elektřinu z těchto výroben vyrobenou v období od 30. 5. 2012 do 31. 12. 2012.³¹⁶ Tento závěr potvrzuje i judikatura NSS, například jeho rozsudek ze dne 7. 11. 2013, č.j. 9 Afs 25/2013-32, nebo jeho rozsudek ze dne 19. 10. 2016, č.j. 9 Afs 273/2015-36.

Sazba odvodu byla u podpory formou výkupních cen ve výši 26 % ze základu odvodu a u zeleného bonusu na elektřinu ve výši 28 % ze základu odvodu, přičemž odvodovým obdobím byl kalendářní měsíc.³¹⁷ Diferencovaná sazba odvodu měla zajistit stejnou absolutní výši odvodu na MWh s ohledem na různou výši provozní podpory vyplývající z různých forem podpor.³¹⁸

Podstatná změna v právní úpravě odvodu ze slunečního záření nastala novelou č. 310/2013 Sb. s účinností od 1. 1. 2014. Tato novela zavedla změnu v tom, že odvod se měl uplatnit na

---

³¹¹ Ustanovení § 14 ZoPOZE.

³¹² K ustanovení § 15 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

³¹³ Ustanovení § 15 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

³¹⁴ Ustanovení § 16 ZoPOZE.

³¹⁵ Ustanovení § 17 ZoPOZE.

³¹⁶ K ustanovení § 17 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

³¹⁶ Ustanovení § 15 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

³¹⁷ Ustanovení § 18 a § 19 ZoPOZE.

³¹⁸ K ustanovení § 18 ZoPOZE blíže: BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

³¹⁸ Ustanovení § 15 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

elektřinu z výroben, které byly uvedeny do provozu v období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 a to pouze na elektřinu vyrobenou v období od 1. 1. 2014 po dobu trvání práva na provozní podporu.³¹⁹ Zároveň došlo ke změně sazeb odvodu, kdy u podpory formou výkupních cen byl odvod ve výši 10 % ze základu odvodu, a u zeleného bonusu na elektřinu ve výši 11 % ze základu odvodu.³²⁰

2.11 Přejídná ustanovení ZoPOZE

ZoPOZE obsahoval velice širokou úpravu přechodných ustanovení, jejichž předmětem byl zejména přechod podpor výroben uvedených do provozu za účinnosti a podle pravidel dosavadních právních předpisů pod ZoPOZE. Z těchto přechodných ustanovení vyplývala zejména následující klíčová pravidla:

- a) pokud u výroben elektřiny došlo ke vzniku nároku na výkupní ceny nebo zelené bonusy na elektřinu podle dosavadních předpisů, vzniká nárok na podporu těmito formami podpory i podle ZoPOZE. Zároveň platilo, že ERÚ je pro takové výrobní povinen stanovit výši provozní podpory podle pravidel obsažených v dosavadních předpisech – výkupní ceny však musely nově zohledňovat případy záporné hodinové ceny nebo případy nesesouhlasení nabídky a poptávky na denním trhu organizovaném OTE.³²¹ Na takové výrobní se přitom neuplatní některá pravidla stanovená ZoPOZE pro výrobní nově uváděné do provozu, například požadavek na minimální účinnost užití energie, podmínky pro použité palivo, maximální instalovaný výkon výroben pro vznik nároku na provozní podporu, vznik nároku na podporu pouze pokud nejsou překonány hodnoty instalovaného výkonu výroben stanovených v NAP OZE apod.;³²²
- b) výrobní elektřiny z OZE a DZ nově uváděné do provozu měly dále stanovenou výjimku z povinnosti minimální účinnosti užití energie a z plnění některých dalších povinností, která se uplatnila po dobu 24 měsíců ode dne vyhlášení ZoPOZE ve Sbírce zákonů. Tato výjimka měla sloužit pro ochranu již vynaložených investic na rozestavěné výrobní;³²³
- c) s ohledem na skutečnost, že podle ZoPOZE povinnosti při provozní podpoře výkupními cenami přešly na povinně vykupující obchodníky a povinnosti při provozní podpoře formou zelených bonusů přešly na OTE, muselo dojít

³¹⁹ Ustanovení § 14 ZoPOZE ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2021.

³²⁰ Ustanovení § 18 ZoPOZE ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2021.

³²¹ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 73. ISSN 1210-9126.

³²² Ustanovení § 54 odst. 1 a 2 ZoPOZE.

³²³ Ustanovení § 54 odst. 15 ZoPOZE a důvodová zpráva k ZoPOZE, Zvláštní část, K § 38.

i k vypořádání původních smluvních vztahů mezi výrobcí a provozovateli distribučních soustav a přenosové soustavy. Proto přechodné ustanovení výslovně stanovilo, že smlouvy o dodávkách elektřiny mezi výrobcem a provozovateli soustav, týkající se podpory výkupními cenami, zaniknou uplynutím dne 31. 12. 2012. Obdobné pravidlo se uplatnilo i pro případy smluv, jejichž předmětem byla výplata zeleného bonusu na elektřinu nebo úhrada příspěvku k ceně elektřiny z KVET nebo DZ.³²⁴ Zároveň platilo, že provozovatelé distribučních nebo přenosových soustav byli povinni registrovat výrobce elektřiny, kterým vznikl nárok na provozní podporu podle dosavadních předpisů, u OTE.³²⁵

- d) pokud u výroben elektřiny došlo ke vzniku nároku na příspěvek k ceně elektřiny z KVET nebo DZ podle dosavadních předpisů, vzniká nárok na podporu elektřiny formou ročních zelených bonusů na elektřinu podle ZoPOZE. Zároveň platilo, že ERÚ je povinen stanovit výši podpory podle pravidel obsažených v dosavadních předpisech. Na takové výrobní se neuplatní výše uvedená pravidla stanovená ZoPOZE pro výrobní nově uváděné do provozu (body 2.5 a 2.6 této práce);³²⁶
- e) podpora byla zachována i pro výrobní elektřiny dosud nepřipojené k distribuční nebo přenosové soustavě, pokud k jejich připojení došlo přede dnem nabytí účinnosti ZoPOZE (tedy do 29. 5. 2012). Pro účely stanovení provozní podpory elektřiny se tato výrobní elektřiny považovala za uvedenou do provozu v roce 2011. Muselo se však jednat o výrobní, kterým vznikl nárok na podporu podle ZoPVEOZE před nabytím účinnosti zákona č. 330/2010 Sb., tedy před 1. 1. 2011;³²⁷
- f) pro výrobní elektřiny, které byly uvedené do provozu přede dnem nabytí účinnosti ZoPOZE a kterým vznikl nárok na provozní podporu podle dosavadních předpisů, trvá nárok na podporu po dobu životnosti této výrobní stanovenou podle dosavadních předpisů. Jedná se o klíčové přechodné ustanovení vztahující se na již existující výrobní. V tomto ohledu však platila výjimka pro výrobní vyrábějící elektřinu z obnovitelného i neobnovitelného zdroje a zároveň se nejednalo o výrobní KVET, u kterých podpora elektřiny trvala pouze do 31. 12. 2015.³²⁸

---

³²⁴ Ustanovení § 54 odst. 9, 10 a 11 ZoPOZE.

³²⁵ HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 73. ISSN 1210-9126.

³²⁶ Ustanovení § 54 odst. 4 ZoPOZE.

³²⁷ Ustanovení § 54 odst. 3 ZoPOZE.

³²⁸ Ustanovení § 54 odst. 5 a 6 ZoPOZE.

2.12 Klíčové novelizace ZoPOZE

ZoPOZE byl během své účinnosti několikrát novelizován. První důležitá novelizace byla provedena zákonem č. 310/2013 Sb. Tímto novelizujícím zákonem došlo zejména k:

- zavedení omezení nároku na provozní podporu elektřiny z OZE, DZ a KVET, kdy se provozní podpora nově nevztahovala na elektřinu vyrobenou výrobcem, „*který, má-li formu akciové společnosti či právní formu obdobnou akciové společnosti, nemá vydány výlučně zaknihované akcie, popřípadě, který, je-li zahraniční osobou, nepředloží čestné prohlášení o tom, které osoby jsou vlastníky akcií, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje 10 % základního kapitálu výrobce s uvedením zdroje, z něhož údaje o velikosti podílu akcionářů vychází*“³²⁹;
- zavedení omezení podpory elektřiny z OZE pro výrobní elektřiny uvedené do provozu po 1. 1. 2014. Jedná se o velice důležité ustanovení, které prakticky znamenalo, že nárok na provozní podporu elektřiny mají pouze výrobní elektřiny z OZE (včetně elektřiny vyrobené při společném spalování OZE a neobnovitelného zdroje a biokapalin) uvedené do provozu do 31. prosince 2013. Výjimku z tohoto omezení měly výrobní využívající energii vody do instalovaného výkonu 10 MW a některé výrobní elektřiny z OZE, které byly ke dni nabytí účinnosti zákona č. 310/2013 Sb. v určité fázi rozpracovanosti a byly uvedeny do provozu do stanoveného data.³³⁰ V případě elektřiny z biokapalin se podpora vztahuje pouze na elektřinu vyrobenou do 31. prosince 2013 včetně ve výrobních elektřiny uvedených do provozu do 31. prosince 2013 včetně;³³¹
- snížení sazby solárního odvodu na 10 % u výkupních cen a na 11 % u zelených bonusů (jak již bylo uvedeno výše v kapitole 2.10).³³²

Druhá důležitá novelizace ZoPOZE byla provedena zákonem č. 90/2014 Sb. Tímto zákonem došlo zejména k rozvolnění zavedeného omezení provozní podpory elektřiny z OZE, DZ a KVET, pokud výrobce, který má právní formu akciové společnosti, nemá zaknihované akcie nebo neplní povinnosti pro zahraniční osoby (zavedenou zákonem č. 310/2013 Sb.). Zákon č. 90/2014 Sb. nově stanovil, že toto omezení se netýká výrobců elektřiny, jejichž akcie v souhrnné

---

³²⁹ Ustanovení § 4 odst. 6 písm. c), § 5 odst. 7 a § 6 odst. 5 ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 7. 2014 do 31. 12. 2021).

³³⁰ Tyto další výjimky byly uvedeny v Části první, čl. II, Přejícných ustanoveních zákona č. 310/2013 Sb. Týkaly se výroben elektřiny z OZE využívající energii větru, geotermální energii, energii vody nebo energii biomasy. U těchto výroben byla stanovena specifická pravidla stran existence autorizace, zahájeného územního řízení nebo existence stavebního povolení na tyto výrobní, přičemž pokud byly tyto výrobní uvedeny do provozu do určitého stanoveného data, měly zachovaný nárok na podporu podle podmínek ZoPOZE ve znění účinném před 1. 1. 2014.

³³¹ Ustanovení § 4 odst. 10 ZoPOZE (ve znění účinném od 2. 10. 2013 do 31. 12. 2021).

³³² Ustanovení § 18 ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2021).

jmenovité hodnotě 100 % základního kapitálu jsou ve vlastnictví obce podle zákona o obcích.³³³ U výroby elektřiny z OZE bylo dále nově stanoveno, že se tato povinnost nevztahuje ani na výrobce elektřiny, který vyrábí elektřinu z bioplynu a jehož hlavním předmětem činnosti je zemědělská výroba.³³⁴

Třetí důležitá novelizace ZoPOZE byla provedena zákonem č. 131/2015 Sb. Tato novela zejména reagovala na praktické zkušenosti spojené se ZoPOZE. Tímto zákonem došlo zejména k následujícím změnám:

- stanovení explicitních povinností výrobců týkajících se měření a evidence elektřiny z OZE, DZ a KVET a tepla z OZE (zejména povinnost výrobce měřit samostatně elektřinu z různých druhů OZE, DZ a neobnovitelných zdrojů energie, samostatně měřit technologickou vlastní spotřebu elektřiny výroby apod.);³³⁵
- rozšíření případů, kdy vyrobená elektřina z OZE, DZ nebo KVET nepodléhá podpoře (zejména případy nedodržení podmínek pro měření vyrobené elektřiny a zásahů do měřících zařízení, stanovení explicitního postupu pro stanovení elektřiny nepodléhající podpoře při odběru elektřiny pro technologickou vlastní spotřebu výroby ze soustavy³³⁶ apod.).³³⁷ I když formulace těchto případů navozuje, že k ukončení nároku na podporu nastane *ex lege*, v praxi bude muset o takovém následku rozhodnout příslušný orgán ve správním nebo soudním řízení;³³⁸
- dalšímu rozvolnění omezení podpory elektřiny z OZE, DZ a KVET, pokud výrobce, který má právní formu akciové společnosti, nemá zaknihované akcie nebo neplní povinnosti stanovené pro zahraniční osoby. Zákon č. 131/2015 Sb. Nově stanovil, že toto omezení se netýká ani výrobců elektřiny, jejichž akcie v souhrnné jmenovité hodnotě 100 % základního kapitálu jsou ve vlastnictví krajů podle zákona o krajích;³³⁹
- zrušení možnosti vnořených výroben (výroben připojených k elektrizační soustavě prostřednictvím jiné výroby elektřiny nebo pokud je připojeno prostřednictvím

---

³³³ Ustanovení § 4 odst. 11, § 5 odst. 8 a § 6 odst. 6 ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 7. 2014 do 31. 12. 2021).

³³⁴ Ustanovení § 4 odst. 12 ZoPOZE (ve znění účinném od 21. 5. 2014 do 31. 12. 2021).

³³⁵ Ustanovení § 11a ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 1. 2016).

³³⁶ V takovém případě bylo nutné takovou elektřinu odečíst od množství vyrobené elektřiny naměřené v předávacím místě výroby.

³³⁷ Ustanovení § 4 odst. 6 písm. d) a e), § 5 odst. 6 písm. b) a c) a § 6 odst. 4 písm. b) a c) ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2021).

³³⁸ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 90. ISBN 978-80-7400-906-8.

³³⁹ Ustanovení § 4 odst. 11, § 5 odst. 8 a § 6 odst. 6 ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2021).

jednoho odběrného místa více výroben elektřiny) zvolit si podporu formou výkupních cen.³⁴⁰ Tato právní úprava nabyla účinnosti až dne 1. 1. 2019 a v podstatě znamenala, že si výrobci provozující takové výroby museli nově změnit formu provozní podpory na zelené bonusy;³⁴¹

- zrušení právní úpravy podpory decentrální výroby elektřiny (jak již bylo popsáno výše v kapitole 2.7).

2.13 Shrnutí

Právní úprava provozních podpor v ZoPOZE se snažila napravit nedostatky právní úpravy obsažené v ZoPVEOZE, které vedly ke vzniku solárního boomu, a nastavit provozní podporu tak, aby do budoucna nemohlo dojít ke vzniku další podobné situace.

To vyplývá z celkového způsobu nastavení provozních podpor, kdy klíčové postavení měl NAP OZE a v něm stanovené předpokládané hodnoty výroby elektřiny. Pokud by došlo k tomu, že by předpokládané hodnoty výroby elektřiny z OZE byly překročeny, byl ERÚ povinen nestanovit žádnou podporu pro výroby uvedené do provozu od 1. ledna následujícího roku. Takto tedy bylo zajištěno, že nebude docházet k překračování předpokládaných hodnot výroby elektřiny.

Dále je určitě pozitivní, že ZoPOZE vyžadoval pro vznik nároku na provozní podporu, aby vybrané palivové výroby elektřiny z OZE a DZ nově uváděné do provozu splňovaly požadavek na minimální účinnost užití energie. Tímto požadavkem bylo zajištěno, že podporované budou pouze ty výroby, které splňují stanovená kritéria účinnosti, a které zajistí úspory použitého paliva. S tím souvisí i další požadavek ZoPOZE a to, že podpora elektřiny z KVET se vztahovala pouze na situace, kdy dochází k využití vyrobeného tepla.

Podstatným vylepšením provozních podpor ze strany ZoPOZE byly změny provedené u zelených bonusů na elektřinu, kdy došlo ke změně způsobu stanovení ročního zeleného bonusu a dále k zavedení hodinového zeleného bonusu. Roční i hodinové zelené bonusy se nově stanovovaly podle ceny elektřiny na trzích. Logika tohoto postupu je v tom, že pokud je cena elektřiny na trzích vyšší, dochází automaticky i ke snížení zelených bonusů. Provozní podpora je takto více tržně orientována a odráží tak skutečnou situaci na trzích s elektřinou. Cílem těchto úprav bylo zajistit, že provozní podpora nebude vyplácena v situacích, kdy samotný prodej elektřiny na trzích přinese výrobcí stejné výnosy, jako samotné zelené bonusy. Zelené bonusy na

---

³⁴⁰ Ustanovení § 8 odst. 4 ZoPOZE (ve znění účinném od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021).

³⁴¹ SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Vnořené výroby: změna podpory na zelený bonus jen do 30. 11. 2018*. Online. 7. 11. 2018. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/aktualne/14694-vnorene-vyroby--zmena-podpory-na-zeleny-bonus-jen-do-30-11-2018>. [cit. 12. 3. 2023].

elektřinu z DZ a KVET měly být přitom také, alespoň nepřímo, stanovovány s ohledem na ceny elektřiny na trzích. Tímto způsobem jsou tedy snižovány nároky na financování provozní podpory.

Co se týče výkupních cen, tak u nich ZoPOZE převzal vylepšenou novelizovanou verzi právní úpravy stanovenou v ZoPVEOZE po solárním boomeru. Platilo tedy, že jejich výše musela zajistit patnáctiletou návratnost investice a musely být navyšované o 2 % ročně. Výše výkupních cen dále nesměla pro výrobní nově uváděné do provozu být nižší než 95 % výkupních cen stanovených pro výrobní elektřiny uvedené do provozu v předchozím roce. Výjimka z tohoto pravidla byla stanovena pouze pro situace, když by návratnost investic klesla pod 12 let. V takovém případě mohly být výkupní ceny pro nově uváděné výrobní elektřiny do provozu stanoveny i v nižší částce. U výkupních cen je dále nutné zdůraznit, že i když výše výkupních cen není navázána na ceny elektřiny na trhu, ZoPOZE stanovuje některá pravidla, která v určitých situacích na trhu s elektřinou omezují nárok na podporu formou výkupních cen (blíže popsáné v bodu 2.8.2). I u výkupních cen lze tedy vidět, že jsou víc tržně orientované.

Je jasné, že zákonodárce nebyl při nastavování podmínek provozních podpor v ZoPOZE tlačen ambiciózními cíli. Omezení cílů v oblasti elektřiny z OZE po roku 2013 se odrazilo zejména v nízké výši provozní podpory pro některé výrobní elektřiny uvedené do provozu po 1. 1. 2013. Výše výkupních cen mezi lety 2012 a 2013 poklesla téměř o 50 %, což způsobilo, že solární elektrárny se pro zájemce z řad domácností staly v podstatě nedostupnými.³⁴²

Skutečnost, že zákonodárce při ZoPOZE nebyl nucen významně podporovat vznik nových výroben elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů, dokládá i to, že s účinností od 1. 1. 2014 došlo novelou ZoPOZE k zavedení omezení, podle kterého výrobní elektřiny z OZE uvedené do provozu po tomto datu nemají nárok na provozní podporu (s výjimkou taxativně určených výroben, blíže popsáných v kapitole 2.12). To tedy dokládá, že zákonodárce v daném období v podstatě opustil myšlenku rozvoje OZE a jiných podporovaných zdrojů energie prostřednictvím provozních podpor.³⁴³

Významným negativem ZoPOZE dále bylo to, že na rozdíl od výroby elektřiny z OZE nebyla u výroben elektřiny z DZ a KVET stanovena přesná kritéria pro stanovení výše provozní podpory a nebyla stanovena ani pevná doba nároku na provozní podporu.

S ohledem na výše uvedené jsem toho názoru, že ZoPOZE před novelizací provedenou novelou měl za úkol fakticky stanovit nové a transparentnější podmínky pro starší zdroje již uvedené do provozu. Neměl však podnítit rozvoj OZE a jiných podporovaných zdrojů energie.

---

³⁴² HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 74. ISSN 1210-9126.

³⁴³ Tamtéž, s. 74.

Výše uvedené dokládá i tabulka, která tvoří přílohu č. 6 této práce.³⁴⁴ V této tabulce je uvedena struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny od r. 2012 do r. 2021 (k 31. 12. daného roku). Z tabulky přitom vyplývá, že v období let 2012-2021, tedy za dobu účinnosti ZoPOZE ve znění před jeho novelizací provedenou novelou, byl instalovaný výkon výroben elektřiny z OZE prakticky neměnný. Mírně stoupl jen u vodních elektráren a u větrných elektráren. Instalovaný výkon solárních elektráren přitom dokonce mírně poklesl.

Je zřejmé, že pokud mělo dojít ke plnění nových klimatických cílů stanovených v právních předpisech nového legislativního balíčku Čistá energie pro Evropany z let 2018 a 2019, byla nutná podstatná novelizace ZoPOZE.

---

³⁴⁴ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy české republiky za rok 2021*. Online. Aktualizováno dne 18. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocní-zpráva-o-provozu-elektrizacní-soustavy-cr-pro-rok-2021>. [cit. 3. 2. 2023].

3 Provozní podpora elektřiny obsažená v novele ZoPOZE

Po téměř deseti letech od schválení ZoPOZE, jehož účelem bylo zejména nahradit nevhodnou právní úpravu provozních podpor stanovenou v ZoPVEOZE, došlo novelou k dalšímu podstatnému přenastavení a „překopání“ pravidel provozních podpor.

Důvodů pro přijetí novely bylo vícero. Primárně to byly zejména nové klimatické požadavky vyplývající z legislativy EU, které ZoPOZE ve svém původním znění nemohl naplnit. Dalším důvodem byla realita postupně končících provozních podpor na stávajících výrobnách. Bez nároku na další provozní podporu u těchto výroben lze totiž počítat s tím, že jejich provoz bude ukončován. Jak totiž uvádí důvodová zpráva k novele, „*stále existují druhy a typy OZE (výroba energie z biomasy mimo domácnosti, větrné elektrárny, malé vodní elektrárny nebo výroba energie z bioplynu), kde pro další rozvoj těchto zdrojů je ještě stále zásadní provozní podpora, jelikož nákladová výrobní cena energie je u těchto zdrojů v současné době vyšší než tržní cena energie a pouze investiční podpora není nebo nemusí být pro tyto druhy OZE zásadní (a motivační) a nezajistí nebo nemusí zajistit jejich další rozvoj*“³⁴⁵. Dalším důležitým důvodem přijetí novely bylo zavedení mechanismu kontrol přiměřenosti podpor (tzv. kontrol překompenzací). Nutnost jejich zavedení do právního řádu ČR přitom vyplývá z notifikačních rozhodnutí Komise, jimiž se některá starší schémata podpor považují za slučitelná s vnitřním trhem EU.³⁴⁶

Je zřejmé, že novela představuje klíčový zákon, který bude určovat rozvoj energetiky ČR minimálně do roku 2030. Významu novely odpovídá i složitost a nadstandardní doba přípravy její textace a procedura jejího následného schvalování. Je nutné poznamenat, že textace návrhu novely se oficiálně připravovala již od června 2017. Vládní návrh novely byl pak Poslanecké sněmovně předložen dne 20. 5. 2020 jako sněmovní tisk č. 870. V rámci schvalování v Poslanecké sněmovně ve třech čteních bylo k návrhu zákona uplatněných více než 40 samostatných poslaneckých pozměňovacích návrhů. Rozsáhlý pozměňovací návrh uplatnil i Hospodářský výbor Poslanecké sněmovny. Další pozměňovací návrhy k novele byly uplatněny i v rámci schvalovacího procesu novely v Senátu. Návrh novely s pozměňovacími návrhy Senátu pak musel být opětovně schválen Poslaneckou sněmovnou, k čemu došlo dne 15. 9. 2021. Prezident novelu podepsal dne 27. 9. 2021.³⁴⁷

---

³⁴⁵ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Základní principy financování rozvoje OZE do roku 2030.

³⁴⁶ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy.

³⁴⁷ Detaily legislativního procesu jsou dostupné zde: POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 870, Novela z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=870>. [cit. 3. 2. 2023].

Níže v textu práce se zaměřím jen na novinky, které přinesla novela do ZoPOZE oproti právní úpravě popsané výše v části 2.

3.1 Východiska právní úpravy

Komise představila dne 30. 11. 2016 návrh legislativního balíčku Čistá energie pro Evropany, který se měl skládat z tří nařízení (o správě energetické unie, o vnitřním trhu s elektřinou a o rizikové připravenosti e elektroenergetice) a čtyř směrnic (o podpoře využívání OZE, energetické účinnosti, energetické náročnosti budov a vnitřním trhu s elektřinou).³⁴⁸ Předmětem tohoto legislativního balíčku byla zejména nová podoba trhu s elektřinou, energetická účinnost, vytvoření pravidel pro správu energetické unie nebo další rozvoj OZE. Stan klimatických cílů a rozvoje OZE návrhy právních předpisů reflektovaly požadavky stanovené Pařížskou dohodou. Jednotlivé předpisy z tohoto balíčku byly postupně schváleny v průběhu roku 2018 a 2019. Na podobu novely stran provozních podpor měly vliv zejména následující předpisy tohoto balíčku.

3.1.1 Klimatické cíle stanovené legislativou EU

Základním předpisem EU v oblasti klimatických cílů je směrnice č. 2018/2001, která nabyla účinnosti dne 24. 12. 2018. Tato směrnice je přepracovaným zněním starší směrnice č. 2009/28/ES, o které již bylo pojednáno v kapitole 2.1.

Cílem směrnice č. 2018/2001 bylo mimo jiné naplnění závazků vyplývajících z Pařížské dohody, která po roku 2020 nahradila Kjótský protokol. Pařížská dohoda totiž stanovila závazný cíl EU snížit do roku 2030 emise nejméně o 40 % ve srovnání s rokem 1990. Dále stanovila dlouhodobý cíl ochrany klimatu, kterým je udržení nárůstu průměrné globální teploty pod hranicí 2 °C v porovnání s obdobím před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C.³⁴⁹

Předmětem směrnice č. 2018/2001 bylo mj. stanovení:

- jednotného rámce pro podporu energie z OZE,
- závazného cíle EU stran podílu OZE na celkové hrubé spotřebě energií v roce 2030,
- pravidel finančních podpor OZE,
- pravidel využívání OZE v oblasti vytápění, chlazení a dopravy,
- pravidel pro využívání záruk původů, a

---

³⁴⁸ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁴⁹ MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Pařížská dohoda*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda. [cit. 3. 2. 2023].

- kritérií udržitelnosti a úspor skleníkových plynů pro biopaliva, biokapaliny a paliva z biomasy.³⁵⁰

Stran závazného cíle EU zajistit využití OZE na celkové hrubé konečné spotřebě energie do roku 2030 přistoupila směrnice k ambicióznímu závazku ve výši 32 %. Jedná se tedy o navýšení o 12 % oproti závazkům směrnice č. 2009/28/ES. Komise si dokonce ponechala právo přezkoumat dostatečnost uvedeného cíle rozvoje OZE nejdříve v roce 2023, pokud cena komponent výroby energie z OZE významně poklesne.³⁵¹ Hrubou konečnou spotřebou energie jsou přitom podle této směrnice „energetické komodity dodané k energetickým účelům pro průmysl, dopravu, domácnosti, služby včetně veřejných služeb, zemědělství, lesnictví a rybolov, spotřeba elektřiny a tepla v odvětví energetiky při výrobě elektřiny, tepla a paliv používaných v odvětví dopravy a ztráty elektřiny a tepla při distribuci a přenosu“³⁵². Specifikum oproti předchozím obdobným závazkům je to, že směrnice č. 2018/2001 nestanovila závazný cíl pro jednotlivé členské státy (jako tomu bylo např. u směrnice č. 2009/28/ES), ale stanovila právě cíl společný (kolektivní) pro celou EU.³⁵³ Příspěvky jednotlivých členských států ke splnění společného cíle si měly jednotlivé státy samy specifikovat ve svých vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu přijatých podle nařízení č. 2018/1999 (dále jen „vnitrostátní plány“) (k tomu blíže bod 3.1.2).³⁵⁴ Příprava vnitrostátních plánů má jednotlivé členské státy víc zahrnout a vtáhnout do plnění svých klimatických cílů.³⁵⁵ Je tedy zřejmé, že úspěch v plnění společného cíle v rámci energie z OZE je závislý na aktivitě jednotlivých členských států a nastavení jejich mechanismů podpor.³⁵⁶ Je též zřejmé, že tento ambiciózní nový cíl se dotkl i ČR, která bude muset podstatně zvýšit do roku 2030 svůj podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energií.

K samotným pravidlům provozních podpor elektřiny z OZE stanovila směrnice č. 2018/2001 jejich obecný právní rámec. Režimy provozních podpor mají podle této směrnice co nejlépe začleňovat vyrobenou elektřinu do trhu s elektřinou tak, aby výrobci mohli využívat tržní

³⁵⁰ Směrnice č. 2018/2001, čl. 1.

³⁵¹ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁵² Směrnice č. 2018/2001, čl. 2 odst. 4.

³⁵³ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁵⁴ Směrnice č. 2018/2001, čl. 3 odst. 1 a 2.

³⁵⁵ HANCHER, Leigh; SALERNO, Francesco Maria. EU energy and competition: analysis of current trends and a first assessment of the new package. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 66. ISBN 978-1-78643-104-2.

³⁵⁶ MEHLING, Michael; KULOVESI, Kati; CENDRA, Javier de. Climate law and policy in the European Union: accidental success or deliberate leadership? In: HOLLO, Erkki J.; KULOVESI, Kati; MEHLING, Michael (eds.). *Climate change and the law*. Dordrecht: Springer, 2013, s. 514. ISBN 978-94-007-5439-3.

signály, bylo jim umožněno maximalizovat své užitky (příjmy) a aby nebyl zbytečně narušen trh s elektřinou.³⁵⁷ Je tedy zřejmé, že provozní podpory musí být orientovány co nejvíce tržně a jejich výše by měla být navázána ideálně na cenu elektřiny na trzích.

Směrnice č. 2018/2001 umožňuje členským státům realizovat provozní podporu prostřednictvím výběrových řízení (aukcí). V takovém případě musí členské státy nastavit transparentní a nediskriminační podmínky pro účast ve výběrovém řízení a zároveň musí stanovit přesná a jasná pravidla pro realizaci jednotlivých projektů. Ve specifických případech umožňuje směrnice využít výběrová řízení jen pro určité technologie, pokud je to vhodné s ohledem na dlouhodobý potenciál konkrétní technologie, nezbytnost docílit diverzifikace, zajištění stability elektrizační soustavy apod.³⁵⁸

Stran již existujících schémat provozních podpor směrnice č. 2018/2001 požaduje, aby členské státy neprováděly v těchto schématech takové úpravy, které by měly negativní dopad na příjemce těchto provozních podpor, a aby členské státy nepodřývaly ekonomickou životaschopnost již podpořených projektů výroben (pokud budou dodržena pravidla veřejných podpor podle legislativy EU).³⁵⁹ Toto je velice důležité z hlediska ochrany podnikatelské jistoty osob, které investovaly do výroben elektřiny z OZE.³⁶⁰

Členské státy jsou podle směrnice č. 2018/2001 dále povinny zveřejňovat referenční harmonogram, který bude obsahovat na dobu alespoň příštích tří let plánovaný rozsah poskytované provozní podpory, způsobilé technologie a jejich předpokládaný instalovaný výkon, případně i orientační časový harmonogram. Referenční harmonogram má být aktualizován alespoň jednou ročně. Využití režimy provozních podpor mají být jednotlivými státy vyhodnocovány alespoň jednou za pět let z hlediska jejich dopadů na spotřebitele a na realizované investice do OZE. Výsledky tohoto vyhodnocení pak mají být reflektovány ve vnitrostátních plánech v oblasti energetiky a klimatu.³⁶¹

Směrnice č. 2018/2001 dále upravovala zejména způsob výpočtu hrubé konečné spotřeby energie z OZE, pravidla společných projektů OZE členských států a členských států a třetích zemí, možnost zavedení společného režimu podpor mezi členskými státy, pravidla týkající se správních

---

³⁵⁷ Směrnice č. 2018/2001, čl. 4 odst. 2 a 3. Taky uvedeno v: PAPSCH, Jan. Renewable energies in the electricity market. In: JONES, Christopher; ERMACORA, Florian (eds.). *EU energy law. Volume XII. Electricity market design in the European Union. The new legal framework for decarbonising Europe's Electricity Market*. First edition. Deventer: Claeys & Casteels Law Publishers, 2020, s. 43. ISBN 9789077644690.

³⁵⁸ Směrnice č. 2018/2001, čl. 4 odst. 5 a 6.

³⁵⁹ Tamtéž, čl. 6 odst. 1 a 2.

³⁶⁰ PAPSCH, Jan. Renewable energies in the electricity market. In: JONES, Christopher; ERMACORA, Florian (eds.). *EU energy law. Volume XII. Electricity market design in the European Union. The new legal framework for decarbonising Europe's Electricity Market*. First edition. Deventer: Claeys & Casteels Law Publishers, 2020, s. 43. ISBN 9789077644690.

³⁶¹ Směrnice č. 2018/2001, čl. 6 odst. 3 a 4.

řízení povolujících stavby výroben energie z OZE (zejména rychlost a transparentnost těchto řízení, koordinace mezi jednotlivými správními orgány apod.), právo výroben energie z OZE na přednostní připojení a na přednostní distribuci, přenos a přepravu energie apod. Významnou právní úpravou zavedenou směrnicí je i právní úprava samospotřebitelů elektřiny z OZE a společenství pro OZE. Jak již bylo uvedeno v úvodu této práce, s ohledem na předmět této práce se však těmito tématy více nevěnuji.

3.1.2 Požadavky legislativy EU na řízení a správu energetické unie

Základním předpisem v této oblasti je nařízení č. 2018/1999, které nabylo účinnosti dne 24. 12. 2018. Předmětem tohoto nařízení bylo vytvořit právní rámec pro efektivní, transparentní a spolehlivé řízení a správu energetické unie včetně zajištění plnění klimatických závazků EU a jejich členských států (mj. v souladu s Pařížskou dohodou). Energetická unie přitom zahrnuje tyto rozměry: energetickou bezpečnost, vnitřní trh s energií, energetickou účinnost, snižování emisí uhlíku a výzkum, inovace a konkurenceschopnost. Správa energetické unie má přitom být realizována zejména na základě dlouhodobých strategií, vnitrostátních plánů jednotlivých členských států a pravidelném vyhodnocování těchto plánů.³⁶²

Nařízení č. 2018/1999 předně stanovilo, že členské státy musí vypracovat vnitrostátní plány a předložit je Komisi nejpozději do 31. 12. 2019. Vnitrostátní plány měly obsahovat zejména popis stávající situace v pěti rozměrech energetické unie, vnitrostátní cíle, úkoly a příspěvky státu k budoucímu naplnění rozměrů energetické unie, popis politik a opatření k dosažení daných cílů a úkolů, odhad nutných investic pro dosažení cílů a úkolů, popis právních a jiných překážek bránících naplňování cílů a obecný dopad naplňování cílů a úkolů na konkurenceschopnost.³⁶³

Ohledně rozměru snižování emisí uhlíku a rozvoje OZE nařízení č. 2018/1999 odkazuje na závazný cíl EU dosáhnout do roku 2030 podíl energie z OZE na hrubé celkové spotřebě energie ve výši 32 %, který byl stanoven směrnicí č. 2018/2001. Jednotlivé členské státy si svůj příspěvek k tomuto společnému cíli měly stanovit ve svých vnitrostátních plánech. Členské státy tedy mají možnost stanovit si svůj optimální příspěvek k celkovému cíli, přičemž mají možnost přihlédnout ke svým specifickým podmínkám.³⁶⁴ Jsou to totiž vždy jen samotné členské státy, které nesou

---

³⁶² Nařízení č. 2018/1999, body 1 a 2 úvodních ustanovení a čl. 1.

³⁶³ Tamtéž, čl. 3 odst. 1 a 2.

³⁶⁴ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

odpovědnost za zajištění dostatečných dodávek energie pro fungování společnosti.³⁶⁵ Součástí tohoto příspěvku měla být i navržená trajektorie jeho postupného naplňování. Dále nařízení č. 2018/1999 odkazuje i na povinnost členských států dodržovat roční závazné vnitrostátní limity vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021-2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013.³⁶⁶

Návrhy svých vnitrostátních plánů byly členské státy povinny doručit Komisi nejpozději do 31. 12. 2018. Následně měla Komise možnost tyto návrhy přezkoumat a vydat k nim doporučení týkající se zejména úrovně cílů a příspěvků jednotlivých států stran OZE nebo politik a opatření, které mají vnitrostátní plány obsahovat. Členské státy byly povinny tato doporučení zohlednit ve svých vnitrostátních plánech.³⁶⁷

Nařízení č. 2018/1999 zavedlo i povinnost členských států vypracovávat každé 2 roky tzv. vnitrostátní zprávu o pokroku provádění svého vnitrostátního plánu, která bude pokrývat všech pět rozměrů energetické unie (poprvé měla být tato zpráva předložena Komisi do 15. 3. 2023). Vnitrostátní zpráva má obsahovat zejména informace o dosaženém pokroku při plnění cílů, úkolů a příspěvků obsažených ve vnitrostátním plánu, při financování opatření k jejich dosažení, včetně vyhodnocení provedených investic oproti původním plánům.³⁶⁸

Nařízení č. 2018/1999 dále obsahuje zejména pravidla týkající se aktualizace vnitrostátních plánů, spolupráce mezi členskými státy za účelem dosahování stanovených závazků, povinnost Komise vyhodnocovat pokrok v plnění jednotlivých závazků členských států za účelem plnění cílů EU apod.

3.1.3 Vnitrostátní plán ČR

V návaznosti na požadavky nařízení č. 2018/1999 byl vypracován vnitrostátní plán ČR. MPO na svých internetových stránkách uvádí, že „Dne 13. ledna 2020 schválila vláda ČR a pověřila Ministerstvo průmyslu a obchodu oficiálním předáním dokumentu zástupcům Evropské komise. Dokument byl neprodleně po tomto rozhodnutí předán Evropské komisi“³⁶⁹.

---

³⁶⁵ FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, s. 27. ISBN 978-80-260-9212-4.

³⁶⁶ Nařízení č. 2018/1999, čl. 4 písm. a) body 1 a 2.

³⁶⁷ Tamtéž, čl. 9 odst. 1, 2 a 3.

³⁶⁸ Tamtéž, čl. 17 odst. 1 a 2.

³⁶⁹ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu*. Online. 14. 1. 2020. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vnitrostatni-plan-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--252016/>. [cit. 3. 2. 2023].

Vnitrostátní plán ČR je rozsáhlý dokument, který má 433 stran. Podle požadavků nařízení č. 2018/1999 obsahuje cíle, úkoly a politiky v pěti rozměrech energetické unie na období 2021-2030 včetně výhledu do roku 2050. Jeho obsah vychází ze Státní energetické koncepce ČR, schválené v roce 2015 a Politiky ochrany klimatu v ČR schválené v roce 2017.³⁷⁰ Vnitrostátní plán ČR obsahuje popis vnitrostátních cílů v každém z pěti rozměrů energetické unie, popis politik a opatření pro dosažení těchto cílů (zejména plánované změny v poskytování provozních podpor, nové druhy provozních podpor apod.), vyhodnocení stávajících politik a opatření a posouzení dopadu plánovaných nových politik a opatření. Vnitrostátní plán ČR svým obsahem tedy v podstatě nahradil NAP OZE.³⁷¹

V oblasti snižování emisí skleníkových plynů stanovuje vnitrostátní plán ČR cíl snížit tyto emise do roku 2030 o 30 % ve srovnání s rokem 2005. Dále obsahuje i dlouhodobé cíle snižování emisí skleníkových plynů do roku 2050.³⁷² V energetice má být tohoto cíle dosaženo zejména prostřednictvím rozvoje OZE, který má být zajištěn poskytováním provozní podpory, snižováním administrativních nároků na realizaci nových výroben, vydáváním záruk původu na energii vyrobenou z OZE apod.³⁷³

V oblasti rozvoje energie z OZE dále vnitrostátní plán ČR stanovil příspěvek ČR k celkovému závaznému cíli EU pro podíl OZE na hrubé celkové spotřebě elektřiny do roku 2030, a to v hodnotě 22 %. Tato hodnota tedy představuje formální nárůst o 9 % oproti cíli ČR pro rok 2020, kdy byl tento cíl stanoven na hodnotě 13 %. Jak bylo uvedeno výše v kapitole 2.1, tento cíl dosáhla ČR již v roce 2013. V roce 2018 se tento podíl OZE na hrubé celkové spotřebě energie pohyboval na hodnotě 15,15 %.³⁷⁴ Ohledně trajektorie plnění nového cíle podílu OZE na hrubé celkové spotřebě vnitrostátní plán ČR výslovně uvádí, že do roku 2022 se „zavazuje k dosažení podílu na úrovni 14,62 %, do roku 2025 pak k dosažení 16,87 % a do roku 2027 k dosažení 18,85 %“³⁷⁵. Tuto trajektorii považuji za pochybnou, když vnitrostátní plán ČR předpokládal pro rok 2022 podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie ve výši 14,62 %, přičemž tato hranice OZE byla v ČR již dávno překonána. Na jejím základě tedy bude ČR do roku 2025 muset navýšit stávající podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie jen minimálně.

---

³⁷⁰ Vnitrostátní plán ČR, s. 2.

³⁷¹ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁷² Vnitrostátní plán ČR, s. 2 a 28.

³⁷³ Tamtéž, s. 80.

³⁷⁴ ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁷⁵ Vnitrostátní plán ČR, s. 28.

Stran OZE v sektoru vytápění a chlazení stanovuje vnitrostátní plán ČR průměrný meziroční růst OZE o 1 %. K tomu je ve vnitrostátním plánu ČR uvedeno, že „Pro ČR je problematické tento indikativní cíl splnit, a to mimo jiné v důsledku již relativně vysokého aktuálního podílu OZE v sektoru vytápění a chlazení (v roce 2016 tento podíl dosahoval téměř 20 %). ... Dosažení vyššího růstu v tomto sektoru v období do roku 2030 je možné označit za problematické, a to i vzhledem k potenciálu dalšího rozvoje jednotlivých zdrojů OZE, který byl v rámci přípravy Vnitrostátního plánu pečlivě analyzován“³⁷⁶. V dopravě byl stanoven povinný podíl OZE ve výši 14 % již směrnicí č. 2018/2001.³⁷⁷

Vnitrostátní plán ČR dále obsahuje předpokládaný vývoj navyšování podílů výroben využívajících OZE v jednotlivých letech do roku 2030 v jednotlivých sektorech (výroba elektřiny, vytápění a chlazení a doprava) společně s trajektorií podílu jednotlivých technologií na výrobě energie z OZE.³⁷⁸

Co se týče nákladů na rozvoj OZE a jiných podporovaných zdrojů energie do roku 2030, je jejich výše ve vnitrostátním plánu ČR odhadovaná na celkovou částku 511,2 mld. Kč. Z této částky připadá 411,4 mld. Kč na stávající provozní podporu, 53,5 mld. Kč na udržující provozní podporu výroben za účelem jejich udržení v dalším provozu po skončení původních nároků na provozní podporu a 46,4 mld. Kč na provozní podporu nových výroben energie (z toho pro OZE v hodnotě 35,1 mld. Kč a zbytek pro KVET a DZ). Vnitrostátní plán ČR se zabývá i odhadem nákladů na provozní podporu i v letech 2031-2059 s ohledem na dobu trvání podpory pro výrobní uvedené do provozu do roku 2030. Tyto náklady přitom odhaduje na dalších 335,7 mld. Kč.³⁷⁹ Důvodová zpráva k novele k nákladům na jednotlivá schémata podpor uvádí, že „Zaváděná opatření jsou navržena tak, aby co nejvíce eliminovala další náklady na provozní podporu a maximálně zohledňovala situaci na energetických trzích (především trhu s elektřinou) – jedná se například o nastavení výše podpory vysoutěžené z aukcí určené především pro střední a větší zdroje, využívání zeleného hodinového bonusu pro menší zdroje nebo zavedení opatření pro udržení energeticky efektivních současně provozovaných výroben elektřiny a tepla dále v provozu v dalším období“³⁸⁰.

---

³⁷⁶ Vnitrostátní plán ČR, s. 32.

³⁷⁷ Směrnice č. 2018/2001, čl. 25 odst. 1.

³⁷⁸ Vnitrostátní plán ČR, s. 30-32.

³⁷⁹ Tamtéž, s. 312.

³⁸⁰ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet.

Výše uvedeným požadavkům stanoveným směrnicí č. 2018/2001, nařízením č. 2018/1999 a cílům a úkolům stanoveným ve vnitrostátním plánu ČR tedy musela odpovídat právní úprava obsažená v novele.

3.2 Nový systém rozvoje a regulace OZE a jiných podporovaných zdrojů energie

Novela zavedla do ZoPOZE nový systém rozvoje a regulace OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, který má umožnit průběžnou účinnou kontrolu stanovených cílů a také nákladů vynakládaných na provozní podporu. Tento systém se skládá ze tří fází:

1. První fází je vypracování samotného vnitrostátního plánu ČR ve smyslu nařízení č. 2018/1999 (jak je popsáno již výše v bodech 3.1.2 a 3.1.3). Novela zavedla explicitní povinnost MPO zpracovat návrh vnitrostátního plánu ČR, zveřejnit ho způsobem umožňujícím dálkový přístup a provést veřejný konzultační proces k němu. Ohledně obsahu vnitrostátního plánu ČR novela odkazuje na nařízení č. 2018/1999, přičemž doplňuje, že součástí tohoto plánu mají být kromě cílů v oblasti OZE i cíle výroby elektřiny a tepla z KVET a DZ. Vnitrostátní plán ČR musí být navíc vždy schválen vládou.³⁸¹ Právní úprava zavedená novelou má tedy v prvním kroku za cíl stanovit povinnosti konkrétních orgánů státní správy a vlády v procesu přípravy vnitrostátního plánu ČR (i jeho povinných pravidelných aktualizací).
2. Druhou fází je přijetí vládního nařízení, které bude provádět vnitrostátní plán ČR.³⁸² Toto nařízení vlády³⁸³ stanoví vždy minimálně na 3 kalendářní roky dopředu zejména druhy OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, které budou předmětem provozní podpory, přípustnou velikost instalovaného výkonu vyroben s nárokem na provozní podporu, využitelné druhy a formy provozních podpor, dobu trvání některých druhů provozních podpor, uplatnitelnost provozních podpor na celé výrobní nebo jen na jejich jednotlivé zdroje³⁸⁴ apod.³⁸⁵ Vláda tedy bude rozhodovat o využití konkrétních nástrojů na rozvoj OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, a to podle aktuální situace s plněním klimatických cílů a s ohledem

---

³⁸¹ Ustanovení § 3 odst. 1 až 3 NZoPOZE.

³⁸² Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

³⁸³ Vzhledem ke skutečnosti, že NZoPOZE stanovuje provozní podporu jak na elektřinu, tak i na teplo a biometan, reguluje nařízení vlády instalovaný výkon všech těchto výroben. S ohledem na předmět této práce se však zabývám jen provozní podporou elektřiny.

³⁸⁴ Zdrojem elektřiny je podle § 2 odst. 2 písm. a) NZoPOZE „výrobní elektřiny nebo její část, která je schopná samostatného provozu a je do provozu uvedena samostatně“.

³⁸⁵ Ustanovení § 3 odst. 4 NZoPOZE.

na možnosti ČR.³⁸⁶ Stran aukcí na podporu elektřiny (blíže popsané v kapitole 3.4) bude nařízení vlády stanovovat zejména výši finanční jistoty pro účast v nich, vymezení druhů podporovaných zdrojů pro které bude platit povolení stavby výrobní elektřiny jako podmínka pro účast v aukcích, podmínky společných aukcí pro výrobní elektřiny uvedené do provozu od 1. ledna 2022 a pro modernizované výrobní elektřiny apod.³⁸⁷ MPO je zároveň povinno zveřejnit informaci o předpokládané výši prostředků na provozní a zároveň i investiční podporu pro OZE a jiné podporované zdroje energie na 3 kalendářní roky dopředu.³⁸⁸

3. Třetí fází je samotný proces kontrol dodržování parametrů stanovených v nařízení vlády. OTE má totiž povinnost zveřejňovat způsobem umožňujícím dálkový přístup vždy do 15. dne následujícího kalendářního měsíce od začátku kalendářního roku, na který se nařízení vlády vztahuje, informace o:

- počtu výroben elektřiny, u kterých výrobce registroval u OTE podporu pro modernizované výrobní elektřiny, a o jejich souhrnném instalovaném výkonu;
- počtu výroben elektřiny, které byly uvedeny do provozu po 1. 1. 2022, a o jejich souhrnném instalovaném výkonu.³⁸⁹

Uvedené informace musí OTE zpřístupnit v takové granularitě, aby z ní bylo zřejmé, kterých OZE a jiných podporovaných zdrojů energie a jakých druhů a forem provozních podpor se týkají.³⁹⁰

Uvedeným postupem má být na měsíční bázi dostupný průběžný přehled o tom, jak jsou plněny jednotlivé cíle ohledně provozních podpor a rozvoje OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. Tak měla být zajištěna účinná regulace, kontrola i přehled ohledně nákladů vynakládaných na provozní podpory.

To je klíčové z toho důvodu, že novela zavedla pravidlo, podle kterého při dosažení předpokládaných cílů rozvoje OZE a jiných podporovaných zdrojů neměly další výrobní elektřiny nárok na provozní podporu.³⁹¹ Pokud by totiž došlo k tomu, že souhrnný instalovaný výkon

---

³⁸⁶ K ustanovení § 1 NZoPOZE blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

³⁸⁷ Ustanovení § 3 odst. 4 a 5 NZoPOZE.

³⁸⁸ Ustanovení § 3a odst. 5 NZoPOZE.

³⁸⁹ Ustanovení § 3a odst. 1 NZoPOZE.

³⁹⁰ Tamtéž.

³⁹¹ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

modernizovaných výroben elektřiny nebo výroben nově uvedených do provozu, které mají nárok na provozní podporu mimo aukce, dosáhne maximálních hodnot stanovených v nařízení vlády za celé období vymezené nařízením vlády, pak předmětem provozní podpory není elektřina vyrobená ve výrobnách, které byly uvedeny do provozu po tomto datu, nebo jejichž podpora pro modernizované výroby byla registrována u OTE v době od prvního dne pátého kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla zveřejněna informace o dosažení maximální hodnoty instalovaného výkonu pro konkrétní OZE nebo jiný podporovaný zdroj.³⁹² Uvedený postup měl zajistit, že investoři budou mít možnost si průběžně ověřit, zda má jimi plánovaná výroba elektřiny pořad nárok na provozní podporu.³⁹³ S ohledem na formulaci předmětného ustanovení § 3a NZoPOZE však tohoto cíle zřejmě nebude dosaženo. Je totiž poukazováno na to, že předmětné ustanovení NZoPOZE vede k závěru, že stanovuje výhodnější podmínky pro modernizované výroby elektřiny, kterým je zachováno právo na provozní podporu pro modernizované výroby, pokud tuto podporu registrují u OTE do 5 měsíců po měsíci, ve kterém byla zveřejněna informace o dosažení maximální hodnoty instalovaného výkonu. Jiné výroby elektřiny přitom přijdou o nárok na provozní podporu, pokud nebudou uvedeny do provozu přede dnem zveřejnění této informace. Není přitom zřejmé, zda takový postup byl úmyslem zákonodárce.³⁹⁴

Uvedené pravidlo o zániku nároku na podporu však neplatí pro ty výroby elektřiny, na jejichž výstavbu bylo vydáno rozhodnutí o povolení stavby³⁹⁵, to nabylo právní moci přede dnem zveřejnění informace o dosažení souhrnného instalovaného výkonu, a pokud tyto výroby elektřiny budou uvedeny do provozu (nebo jejichž podpora pro modernizované výroby bude registrována u OTE) do 2 let ode dne zveřejnění informace o dosažení souhrnného instalovaného výkonu. V těchto situacích NZoPOZE zároveň výslovně stanovuje, že pokud v době uvedení takových výroben do provozu nebo registrace podpor pro modernizované výroby není stanovena žádná podpora, mají tyto výroby elektřiny nárok na provozní podporu stanovenou pro takové výroby v roce, kdy byla zveřejněna informace o dosažení maximálních hodnot souhrnného instalovaného výkonu.³⁹⁶ Tato výjimka však opětovně vyvolává nejasnosti ohledně záměrů zákonodárce, když se tato výjimka neuplatní v případech výroben, u kterých není rozhodnutí

---

³⁹² Ustanovení § 3a odst. 2 NZoPOZE.

³⁹³ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 53. ISBN 978-80-7400-906-8.

³⁹⁴ Tamtéž, s. 54 a 55.

³⁹⁵ Poznámka pod čarou v novele u pojmu „rozhodnutí o povolení stavby“ odkazuje na § 118 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), který obsahuje taxativní výčet povolení vydaných podle stavebního zákona, v souladu se kterými je stavebník povinen stavbu provést.

³⁹⁶ Ustanovení § 3a odst. 3 NZoPOZE.

o povolení stavby. Týká se to zejména střešních solárních elektráren.³⁹⁷ Tyto výrobní by pak byly v nejistém postavení ohledně jejich nároku na provozní podporu, pokud by se na ně neuplatnila lhůta pro uvedení výrobní do provozu do 5 měsíců po měsíci, ve kterém byla zveřejněna informace o dosažení maximální hodnoty instalovaného výkonu (viz předchozí odstavce) a zároveň by tyto výrobní nemohly využít ani výjimku popsanou v tomto odstavci.³⁹⁸

Je zřejmé, že výše uvedené interpretační nejasnosti ohledně použitelnosti pravidel stanovených v § 3a NZoPOZE přináší značnou nejistotu pro investory, což se jistě projeví v jejich investiční aktivitě. Z uvedených důvodů je *de lege ferenda* vhodné toto ustanovení přeformulovat tak, aby byly odstraněny naznačené interpretační nejasnosti a vhodně vyřešeny uvedené problematické situace ohledně nároku výroben elektřiny na provozní podporu.

3.2.1 Provedení vnitrostátního plánu ČR

S ohledem na uvedený nový systém rozvoje a regulace OZE a jiných podporovaných zdrojů energie byla vláda povinna vydat nařízení vlády, kterým dojde k provedení vnitrostátního plánu ČR. To se stalo dne 22. 6. 2022, kdy vláda přijala nařízení vlády č. 189/2022, které nabylo účinnosti dne 1. 7. 2022.

Toto nařízení vlády obsahuje ohledně podpory elektřiny v jednotlivých letech 2022-2024 vymezení jednotlivých druhů OZE a jiných podporovaných zdrojů energie a u každého tohoto zdroje:

- druhy a formy využitelných podpor,
- hodnotu požadovaného instalovaného elektrického výkonu výroben,
- hodnoty souhrnného instalovaného elektrického výkonu výroben elektřiny, na který se podpora vztahuje,
- maximální výši finanční jistoty v případě aukce,
- informaci, zda je podmínkou pro účast v aukci povolení stavby podle stavebního zákona, a
- informaci, zda je možné vyhlásit společnou aukci pro výrobní elektřiny uváděné do provozu a modernizované výrobní elektřiny.³⁹⁹

Nařízení vlády obsahuje přehledné tabulky s uvedenými informacemi a poskytuje tedy ucelený obraz o nastaveném rozvoji OZE a jiných podporovaných zdrojů do konce roku 2024.

---

³⁹⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 56. ISBN 978-80-7400-906-8.

³⁹⁸ Tamtéž, s. 55.

³⁹⁹ Ustanovení v § 2 odst. 1 a 2 a příloha č. 1 nařízení vlády č. 189/2022.

U výroben elektřiny z biomasy toto nařízení vlády dále stanovuje i délku udržovací podpory elektřiny (blíže popsanou v bodu 3.3.4).⁴⁰⁰

3.3 Provozní podpora elektřiny

NZoPOZE si zachoval stejnou strukturu podpory elektřiny jako ZoPOZE a opět stanovoval samostatně podmínky pro provozní podporu elektřiny z OZE, DZ a KVET. V právní úpravě však zavedl některé podstatné změny spočívající v zavedení nových druhů provozních podpor a forem podpor, které budou popsány níže.

3.3.1 Provozní podpora elektřiny z OZE

U elektřiny z OZE je první podstatnou změnou zavedenou novelou to, že u výroben nově uvedených do provozu po 1. 1. 2022 se podpora vztahuje jen na elektřinu vyrobenou ve výrobnách využívajících energii:

- a) vody do instalovaného výkonu 10 MW,
- b) větru,
- c) slunečního záření, a
- d) skládkového a kalového plynu.⁴⁰¹

Tato limitace byla zavedena z toho důvodu, že ze směrnice č. 2018/2001 vyplývají pro členské státy indikativní cíle pro OZE i v odvětví vytápění a chlazení. Z toho důvodu byla podpora elektřiny, při které dochází ke spalování OZE nebo OZE a DZ nebo neobnovitelného zdroje (a tedy i k výrobě tepla) přesunuta novelou do podpory tepla, aby se tak zvýšila motivace vyrábět teplo z OZE. V rámci podpory elektřiny z OZE jsou pak nově podporovány zejména nepalivové zdroje elektřiny.⁴⁰² Z palivových zdrojů⁴⁰³ jsou pak nově podporované jen zdroje elektřiny využívající skládkový a kalový plyn.⁴⁰⁴

U výroben využívajících energii slunečního záření bylo novelou zavedeno, že podpora elektřiny se vztahuje pouze na ty výrobní, které nejsou umístěné na zemědělské půdě I. a II. třídy ochrany.⁴⁰⁵ Zároveň vypadlo omezení uvedené v ZoPOZE, že tyto výrobní musely pro vznik nároku na podporu mít instalovaný maximální výkon 30 kW a být umístěné na střešní konstrukci

⁴⁰⁰ Ustanovení v § 2 odst. 3 nařízení vlády č. 189/2022.

⁴⁰¹ Ustanovení § 4 odst. 2 NZoPOZE.

⁴⁰² Nepalivový zdroj elektřiny je definován v § 2 odst. 2 písm. b) NZoPOZE jako „zdroj elektřiny využívající k výrobě elektřiny energii větru, energii slunečního záření, geotermální energii nebo energii vody“.

⁴⁰³ Palivový zdroj elektřiny je definován v § 2 odst. 2 písm. c) NZoPOZE jako „zdroj elektřiny využívající k výrobě elektřiny spalování biomasy, bioplynu nebo důlního plynu nebo zdrojů elektřiny využívajících kombinovanou výrobu elektřiny a tepla“.

⁴⁰⁴ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 19.

⁴⁰⁵ Ustanovení § 4 odst. 4 písm. d) NZoPOZE ve spojení s § 3 odst. 5 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. Třídy ochrany zemědělského půdního fondu jsou obsaženy ve vyhlášce č. 48/2011 Sb., o stanovení tříd ochrany.

nebo obvodové zdi budovy (jak bylo popsáno v kapitole 2.4). U výroben elektřiny využívajících energii slunečního záření je určitě vhodné uvést, že v původním návrhu novely tyto druhy výroben nově uváděné do provozu neměly být již vůbec podporované provozní podporou a měla se na ně vztahovat pouze investiční podpora. Dokonce i první verze novely schválená Poslaneckou sněmovnou nepočítala s provozní podporou pro solární elektrárny. Nakonec se provozní podpora pro solární elektrárny dostala do novely prostřednictvím senátního pozměňovacího návrhu.⁴⁰⁶

Novela dále zavedla pro výroby elektřiny využívající pevná nebo plynná paliva z biomasy povinnost zajištění plnění kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů.⁴⁰⁷ Tato povinnost vyplývá z čl. 29 směrnice č. 2018/2001. Cílem této právní úpravy je zajistit, aby nedocházelo k neudržitelnému využívání biomasy pocházející např. z biologicky cenných lokalit.⁴⁰⁸ Povinnost plnit tato kritéria se vztahuje na výroby elektřiny využívající pevná paliva z biomasy, pokud má výroba elektřiny celkový tepelný příkon nad 20 MW, nebo pokud využívá plynná paliva z biomasy a výroba elektřiny má celkový tepelný příkon nad 2 MW.⁴⁰⁹ Předmětná kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů jsou uvedena v prováděcím předpise.⁴¹⁰ Částečná výjimka z plnění kritérií udržitelnosti se vztahuje na specifické druhy paliv z biomasy, která jsou vyrobená z odpadů a zbytků jiných než ze zemědělství, akvakultury, rybolovu a lesnictví, které musí dodržovat pouze kritérium emisí skleníkových plynů. Úplná výjimka z plnění těchto kritérií se pak vztahuje na tuhý komunální odpad, u kterého se nevyžaduje ani plnění kritérií emisí skleníkových plynů.⁴¹¹

Obdobná pravidla a výjimky se týkají výroben elektřiny využívajících biokapaliny. U těchto výroben však povinnost dodržovat kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů není nijak omezena instalovaným výkonem výroben.⁴¹² Kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů u biokapalin jsou opět stanovena prováděcím právním předpisem.⁴¹³

---

⁴⁰⁶ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 870, Novela z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=870>. [cit. 3. 2. 2023].

⁴⁰⁷ Ustanovení § 4 odst. 4 písm. c) NZoPOZE.

⁴⁰⁸ Důvodová zpráva k poslaneckému pozměňovacímu návrhu Mariana Jurečky č. 8481 k novele, s. 5: POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 870, Novela z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=870>. [cit. 3. 2. 2023].

⁴⁰⁹ Tepelný výkon se u palivových výroben elektřiny udává z důvodu, že tyto výroby elektřiny vyrábějí nejdříve teplo a z tohoto tepla až následně elektřinu. Z pohledu provozní podpory elektřiny je tedy klíčový právě tepelný výkon.

⁴¹⁰ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 110/2022 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy.

⁴¹¹ Ustanovení § 4 odst. 4 písm. c) NZoPOZE.

⁴¹² Ustanovení § 4 odst. 4 písm. f) NZoPOZE.

⁴¹³ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 110/2022 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy.

Aplikace ustanovení stanovujících kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů je omezena přechodnými ustanoveními novely. Co se týče samotných paliv, tak stanovená kritéria udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů se vztahují na paliva vyprodukovaná z biomasy a biomasu vyprodukovanou po nabytí účinnosti novely (tedy po 1. 1. 2022). U výroben elektřiny se stanovená kritéria úspory emisí skleníkových plynů vztahují pouze na výrobní elektřiny, které jsou uvedeny do provozu po nabytí účinnosti novely (tedy po 1. 1. 2022).⁴¹⁴

Novela dále provedla i úpravy podmínek, za kterých nevznikne výrobci nárok na podporu elektřiny z OZE. Tyto podmínky zavedené ZoPOZE jsou blíže popsány výše v kapitolách 2.4 a 2.12. Ze změn provedených novelou určitě stojí za zmínku to, že byla zcela vypuštěna podmínka povinného zaknihování akcií, pokud má výrobce právní formu akciové společnosti (resp. doložení čestného prohlášení o osobách vlastnících akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje alespoň 10 % základního kapitálu u zahraničních akciových společnostech). Z důvodové zprávy k novele vyplývá, že splnění této podmínky bylo pro mnohé výrobce administrativně i finančně velice komplikované. U mnohých výrobců byly náklady na zaknihování akcií fakticky vyšší než výše samotné provozní podpory. Proto byly do právní úpravy zavedeny různé výjimky, které byly ve své podstatě diskriminační. Tyto požadavky na zaknihování přitom bylo možné obcházet převodem na jiné formy obchodních společností. Zároveň ZoPOZE těmito požadavky dubloval již jiné instituty pro zajištění transparentnosti akciových společností. Předmětné požadavky tedy představovaly ve svém důsledku pouze bariéru pro investování do OZE (a jiných podporovaných zdrojů energie). Z uvedených důvodů se proto nakonec rozhodlo, že předmětná právní úprava bude novelou odstraněna.⁴¹⁵

Nárok na podporu elektřiny z OZE nově nevznikne ani na elektřinu vyrobenou z biometanu, na který byla uplatněna podpora biometanu (novela totiž opětovně zavedla i podporu biometanu, takže tato výjimka se vztahuje na tuto novou situaci).⁴¹⁶

Další změny provedené novelou u podpory elektřiny z OZE se týkaly situace, kdy při výrobě elektřiny dochází ke společnému spalování biomasy nebo bioplynu společně s neobnovitelným zdrojem. K tomu dochází často z technologických důvodů, kdy takový neobnovitelný zdroj není využíván jen na začátku, u procesu zapalování.⁴¹⁷ ZoPOZE u tohoto stanovoval pouze to, že podpora se vztahuje na poměrnou část elektřiny pocházející z OZE (blíže

---

⁴¹⁴ Část první, čl. II, body 19. a 20. novely.

⁴¹⁵ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodům 23 a 28.

⁴¹⁶ Ustanovení § 4 odst. 5 NZoPOZE.

⁴¹⁷ K ustanovení § 4 NZoPOZE blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

popsáno v bodu 2.4). U tohoto došlo novelou k upřesnění spočívajícím v tom, že nárok na podporu elektřiny z OZE se vztahuje pouze na energetický podíl vztahující se na biomasu nebo bioplyn.⁴¹⁸ Na elektřinu z neobnovitelného zdroje se tedy podpora logicky neuplatní.⁴¹⁹ Novela zavedla upřesnění v tom, že výpočet tohoto energetického podílu je stanoven v prováděcím předpise.⁴²⁰

Novela dále odstranila ze ZoPOZE ustanovení týkající se NAP OZE, která se stala obsoletní.⁴²¹

3.3.2 Provozní podpora elektřiny z DZ

U elektřiny z DZ je podstatnou změnou zavedenou novelou to, že u výroben nově uvedených do provozu po 1. 1. 2022 se podpora vztahuje jen na elektřinu vyrobenou ve výrobnách využívajících důlní plyn.⁴²²

Opět jako v případě elektřiny z OZE, i u elektřiny z DZ bylo cílem přesunout většinu DZ vyrábějících teplo do podpory tepla, aby do budoucna došlo ke zvýšení motivace vyrábět teplo z DZ. Tak dojde k naplňování indikativních cílů i v oblasti vytápění a chlazení z DZ stanovených směrnicí č. 2018/2001. To potvrzuje i důvodová zpráva k novele, která uvádí, že odpadní teplo bude nově podporováno pouze v rámci investiční podpory a provozní podpora elektřiny u spalování komunálního odpadu nebude zavedena.⁴²³

Novela dále provedla úpravy podmínek, za kterých nevznikne výrobci nárok na podporu elektřiny z DZ. Stejně jako u elektřiny z OZE byla novelou vypuštěna podmínka povinného zaknihování akcií, pokud má výrobce právní formu akciové společnosti (resp. doložení čestného prohlášení o osobách vlastnících akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje alespoň 10 % základního kapitálu u zahraničních akciových společností).⁴²⁴ S ohledem na skutečnost, že novelou byla zavedena podpora pro výrobní elektřiny nově uvedené do provozu pouze pokud využívají důlní plyn, došlo novelou k odstranění již nepotřebných ustanovení týkajících se spalování DZ a OZE nebo neobnovitelného zdroje⁴²⁵ a ustanovení týkajících se spalování komunálního odpadu⁴²⁶.

---

⁴¹⁸ Ustanovení § 4 odst. 6 NZoPOZE.

⁴¹⁹ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 27.

⁴²⁰ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 166/2022 Sb., o vykazování energie z podporovaných zdrojů, konkrétně její příloha č. 6.

⁴²¹ Zejména Část první, čl. I, body 3. a 21. novely.

⁴²² Ustanovení § 5 odst. 2 NZoPOZE.

⁴²³ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 29 a 30 a K bodu 32.

⁴²⁴ Část první, čl. I, bod 40. novely.

⁴²⁵ Část první, čl. I, bod 34. novely.

⁴²⁶ Část první, čl. I, bod 37. novely.

3.3.3 Provozní podpora elektřiny z KVET

U elektřiny z KVET je podstatnou změnou zavedenou novelou to, že u výroben nově uvedených do provozu po 1. 1. 2022 se podpora vztahuje jen na elektřinu vyrobenou ve výrobnách využívajících zemní plyn.⁴²⁷ Nově tedy nebudou podporované výrobní elektřiny využívající KVET, ve kterých dochází ke spalování uhlí.⁴²⁸

Novela dále provedla i úpravy podmínek, za kterých nevznikne výrobcí nárok na podporu elektřiny z KVET. Novela v tomto ohledu zavedla, že provozní podpora elektřiny se nevztahuje na elektřinu vyrobenou spalováním odpadů.⁴²⁹ Důvodová zpráva k novele k tomu uvádí, že explicitní vynětí odpadů z podpory elektřiny z KVET bylo navrženo z důvodu aktuálních notifikačních rozhodnutí Komise k podpoře zařízení využívající komunální odpad, kterými v minulosti nebyla podpora pro tyto zdroje notifikována.⁴³⁰ Podle přechodného ustanovení novely se však tato výjimka nevztahuje na výrobu elektřiny z KVET ve výrobnách elektřiny uvedených do provozu do 31. prosince 2012.⁴³¹

Stejně jako u výroby elektřiny z OZE nebo DZ byla dále novelou i u KVET vypuštěna podmínka povinného zaknihování akcií, pokud má výrobce právní formu akciové společnosti (resp. doložení čestného prohlášení o osobách vlastnících akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota přesahuje alespoň 10 % základního kapitálu u zahraničních akciových společnostech).⁴³²

3.3.4 Udržovací podpora elektřiny

Udržovací podpora elektřiny patří mezi nové druhy provozních podpor, které byly zavedeny novelou. Zároveň se jedná o podporu určenou explicitně jen pro výrobní elektřiny, které byly v době nabytí účinnosti novely již uvedeny do provozu.⁴³³ Udržovací podpora elektřiny se neuplatní automaticky, ale pouze v případě, že ji vláda stanoví svým nařízením.⁴³⁴ Bez jejího stanovení nařízením vlády ji není možné nárokovat.⁴³⁵

Účelem udržovací podpory je zachování provozu výroben elektřiny, u kterých hrozí ukončení provozování po skončení doby nároku na původní provozní podporu. Jak již bylo uvedeno výše, pro zajištění schopnosti ČR splnit do roku 2030 klimatické cíle stanovené směrnicí

⁴²⁷ Ustanovení § 6 odst. 2 NZoPOZE.

⁴²⁸ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 89. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴²⁹ Ustanovení § 6 odst. 4 NZoPOZE.

⁴³⁰ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 38.

⁴³¹ Část první, čl. II, bod 7. novely.

⁴³² Část první, čl. I, bod 45 novely.

⁴³³ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 40.

⁴³⁴ Ustanovení § 3 odst. 4 písm. i) NZoPOZE.

⁴³⁵ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 92. ISBN 978-80-7400-906-8.

č. 2018/2001 a vnitrostátním plánem ČR, musí ČR zajistit, aby zůstaly v provozu výrobní elektrárny, kterým skončí nárok na původní provozní podporu. V opačném případě by po roku 2020 vypadl z celkového objemu dnes provozovaných výroben elektrárny z OZE veliký objem instalovaného výkonu takových výroben a pozice ČR z hlediska dosahování klimatických cílů do roku 2030 by se tak významně zhoršila.

Udržovací podpora elektrárny se nevztahuje na všechny výrobní elektrárny, ale pouze na výrobní elektrárny z KVVET spalující biomasu, u kterých je zajištěno uplatnění užitečného tepla ve výši alespoň 50 %.⁴³⁶ Toto je přitom dost přísná podmínka, kterou nebude jednoduché splnit. Jejím účelem však je zajistit hospodárné využití biomasy.⁴³⁷ Podporovány jsou pouze tyto výrobní elektrárny, protože u nich existuje nejvyšší riziko ukončení provozu po skončení pobírání stávající provozní podpory. Tyto výrobní elektrárny přitom pokrývají 6,3 % z celkového podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie.⁴³⁸

Principem této provozní podpory je to, že vyrovná rozdíl mezi měrnými provozními náklady při použití biomasy u výroben elektrárny spalujících biomasu a měrnými provozními náklady při použití tuhých fosilních paliv.⁴³⁹ Udržovací podpora fakticky kompenzuje náklady na paliva z biomasy oproti nákladům na fosilní paliva. Jejím účelem je tedy přimět výrobce elektrárny pro využívání biomasy namísto využívání tuhých fosilních paliv.

Pro vznik nároku na udržovací podporu ji musí výrobce zaregistrovat u OTE. Udržovací podpora elektrárny může být poskytnuta pouze v režimu hodinového nebo ročního zeleného bonusu na elektřinu. Zároveň platí, že udržovací podporu není možné souběžně pobírat se žádnou jinou provozní podporou.⁴⁴⁰

Zároveň NZoPOZE výslovně stanovuje, že udržovací podpora nemůže být poskytnuta do doby zveřejnění výsledků kontrol přiměřenosti podpory, do ukončení řízení o stanovení individuálních podmínek podpory nebo do předložení dokladu prokazujícího bezdlužnost, pokud výrobcí byla uložena povinnost vrátit část poskytnuté nadměrné podpory do státního rozpočtu.⁴⁴¹ Tato pravidla mají za účel umožnit čerpání této podpory jen výrobním elektrárnám pro ty výrobce, u kterých byly dořešeny následky případné nadměrné čerpané provozní podpory z minulosti.

---

⁴³⁶ Ustanovení § 6a odst. 3 NZoPOZE.

⁴³⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 94. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴³⁸ K Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jYU4EIDzoblDhBp5dYcBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

⁴³⁹ Ustanovení § 6a odst. 1 NZoPOZE.

⁴⁴⁰ Ustanovení § 6a odst. 5, § 9 odst. 7 a § 37 odst. 1 NZoPOZE.

⁴⁴¹ Ustanovení § 6a odst. 6 NZoPOZE.

NZoPOZE dále stanovuje, že na udržovací podporu se použijí požadavky, podmínky a pravidla uvedená u provozní podpory elektřiny z OZE, DZ a KVET.⁴⁴² Z tohoto obecného odkazu můžeme dovodit, že se týká obecných pravidel na podporovanou elektřinu: požadavky na naměření podporované elektřiny, případně snížení jejího objemu o technologickou vlastní spotřebu elektřiny, na umístění výroben elektřiny a jejich připojení k elektrizační soustavě, vykazování vyrobené elektřiny, účinnost výroben elektřiny, plnění kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů apod. Dále z tohoto ustanovení můžeme dovodit, že se udržovací podpora nevztahuje na elektřinu, u které jsou splněny obecné výjimky z nároku na podporu (zejména neoprávněná dodávka elektřiny, dodávka elektřiny naměřená měřicím zařízením do kterého bylo zasaženo apod.).

3.3.5 Úprava zařízení výroben elektřiny

Novela zavedla do ZoPOZE i podstatnou novinku týkající se pravidel úprav zařízení výroben elektřiny a jejich vlivu na pobíranou provozní podporu. I když tato pravidla nezavádějí žádnou provozní podporu, mají podstatný vliv na již přiznané provozní podpory. Z toho důvodu jsou tato pravidla zařazena mezi pravidla provozních podpor elektřiny i v této práci.

Pro lepší pochopení nových pravidel úpravy zařízení výroben je nutné se nejdříve podívat na původní právní úpravu uvedenou v ZoPVEOZE a ZoPOZE. ZoPOZE ve znění účinném do 31. 12. 2021 stanovoval, že „za uvedení výrobní elektřiny do provozu se považuje též ukončení rekonstrukce technologické části stávající výrobní elektřiny, nebo ukončení modernizace, zvyšující technickou a ekologickou úroveň stávající výrobní elektřiny na úroveň srovnatelnou s nově zřizovanými výrobny elektřiny; za rekonstrukci nebo modernizaci se nepovažuje oprava nebo údržba výrobní elektřiny dle požadavků na úpravy výrobní vyvolaných právními předpisy“⁴⁴³. Obdobná právní úprava byla obsažena i v ZoPVEOZE, jak již bylo uvedeno v bodu 1.3.6. V praxi tato právní úprava znamenala, že pokud by výrobce provedl rekonstrukci nebo jinak modernizoval výrobní elektřinu, která by zvýšila technologickou nebo ekologickou úroveň výrobní na úroveň nově zřizovaných výroben (zejména tedy vyšší objem vyrobené elektřiny, i bez navýšení instalovaného výkonu), znamenalo to nové uvedení této výrobní do provozu. S uvedením výrobní do provozu je spojen vznik nového práva na provozní podporu (a zároveň i zánik práva na původní provozní podporu). Taková rekonstrukce nebo modernizace tedy podle právní úpravy uvedené v ZoPOZE a ZoPVEOZE mohla mít v podstatě fatální následky na pobírání provozní podpory, protože se mohlo stát, že taková úprava výrobní proběhla v roce, ve

---

⁴⁴² Ustanovení § 6a odst. 7 NZoPOZE.

⁴⁴³ Ustanovení § 12 odst. 1 písm. b) ZoPOZE ve znění účinném do 31. 12. 2021.

kterém byla pro danou výrobnu vypsána mnohem nižší než původní nebo žádná provozní podpora. Výrobce takovým způsobem tedy mohl ztratit nárok na jakoukoliv provozní podporu do budoucna. Výjimka platila pouze pro případy, kdy oprava nebo údržba výrobní elektřiny byla provedena dle požadavků právních předpisů. K výkladu této výjimky vydal ERÚ výkladové stanovisko č. 10/2018⁴⁴⁴. V něm dospěl k závěru, že výjimka se uplatní zejména na objektivní případy, kdy je výrobná poškozena (například živelnou událostí) nebo je nutné komponenty vyměnit (porucha nebo skončení životnosti) a výrobce musí provést opravu nebo výměnu těchto komponent. V takové situaci musí výrobce použít ideálně stejné komponenty, ze kterých je výrobná zhotovena. Pokud však takové komponenty nejsou na trhu již dostupné, musí využít takové komponenty, které se původním co nejvíce technologicky a ekologicky přibližují. Zároveň nemohlo nikdy dojít k navýšení instalovaného výkonu výroben. Pokud budou tyto podmínky splněny, tak ani taková oprava, která fakticky zvýší technologickou a ekologickou úroveň výrobní, nebude považována za rekonstrukci nebo modernizaci. Tedy nedojde ani k novému uvedení výrobní do provozu a k ohrožení nároku na pobírání původní provozní podpory.⁴⁴⁵

Novela zavedla v uvedeném přístupu naprostou novinku. Fakticky totiž umožňuje provést bez dalšího jakoukoliv úpravu výroben elektřiny, která nemění instalovaný výkon výrobní. Taková úprava přitom nově nemá žádný vliv na právo na podporu elektřiny ani na podmínky poskytnutí této podpory.⁴⁴⁶ Nemusí tedy být splněny žádné podmínky ohledně existence objektivního důvodu pro provedení takové úpravy (poškození zařízení, porucha, ukončení životnosti komponenty) ani nijaké omezení co do technologické a ekologické vyspělosti nově použitých komponent. Šikola je toho názoru, že nová právní úprava umožňuje fakticky provést úplnou (kompletní) výměnu technologie výroben elektřiny, aniž by došlo ke ztrátě nároku na podporu podle původního data uvedení výrobní do provozu.⁴⁴⁷ Tato právní úprava je v souladu s klimatickými cíli ČR do roku 2030, kdy je preferováno zachovat v provozu co nejvíce energeticky efektivních výroben.

Pokud by však úpravou výrobní došlo i k navýšení instalovaného výkonu, pak se uplatní limitující pravidla stanovená v § 6b odst. 2 NZoPOZE, podle kterých se dosavadní provozní podpora vztahuje:

---

⁴⁴⁴ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Výkladové stanovisko ERÚ č. 10/2018 (nárok na podporu při opravě nebo údržbě výrobní elektřiny)*. Online. Aktualizováno dne 7. 4. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/vykladove-stanovisko-eru-c-10-2018-narok-na-podporu-pri-oprave-nebo-udrzbe-vyrobnny-elektriny->. [cit. 5. 2. 2023].

⁴⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁴⁶ Ustanovení § 6b odst. 1 NZoPOZE.

⁴⁴⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 96. ISBN 978-80-7400-906-8.

- a) u nepalivových výroben elektřiny na množství elektřiny v poměru instalovaného výkonu před provedením úpravy výrobní a po jejím provedení, a
- b) u palivových výroben elektřiny na množství elektřiny odpovídajícímu výrobě elektřiny před provedením úpravy výrobní. Podrobnosti stanovení tohoto množství elektřiny stanoví prováděcí právní předpis.⁴⁴⁸

Cílem této právní úpravy tedy není motivovat výrobce elektřiny k bezhlavému navyšování instalovaného výkonu svých stávajících výroben, což by mohlo v extrémním důsledku vést k dalšímu nežádoucímu (solárnímu nebo jinému) boomer podporovaných zdrojů s nedozírnými dopady na státní rozpočet. Naopak, zákonodárce se snaží novou právní úpravou motivovat k co nejefektivnějšímu provozu stávajících výroben elektřiny, a to i za použití technologicky vyspělejších komponent.

Důvodová zpráva k úpravám výroben prostřednictvím navýšení instalovaného výkonu uvádí řešení dvou specifických situací:

1. První situací je situace, kdy se navýšením instalovaného výkonu výrobní dostane do jiného „tarifu“ provozní podpory (například v případech, kdy je stanovena určitá výše provozní podpory do určitého instalovaného výkonu výroben, a jeho překročením je stanovena provozní podpora v jiné výši). Důvodová zpráva k novele k tomu uvádí, že „*V případě překročení instalovaného výkonu výrobní elektřiny, který je rozhodný pro stanovení odlišné výše podpory podle cenového rozhodnutí, je pro přiznání výše podpory rozhodující instalovaný výkon po úpravě zařízení*“⁴⁴⁹. Navýšením instalovaného výkonu tedy může dojít k tomu, že provozovatel výrobní elektřiny bude pobírat podporu v jiné výši.
2. Druhou situací je situace, kdy navýšením instalovaného výkonu výrobní dojde k překročení instalovaného výkonu, který byl stanoven jako maximální instalovaný výkon rozhodný pro přiznání provozní podpory. Důvodová zpráva k novele k tomu uvádí, že v takovém případě nárok na podporu zaniká.⁴⁵⁰ To je v podstatě i logické, protože podmínky pro vznik nároku na podporu podle původních předpisů nejsou splněny.

---

⁴⁴⁸ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 68/2022 Sb., o modernizaci podporované výrobní elektřiny a postupech při úpravách zařízení výrobní elektřiny.

⁴⁴⁹ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

⁴⁵⁰ Tamtéž.

Je tedy zřejmé, že provozovatelé výroben elektřiny musí před provedením úpravy výroby, jejíž součástí je i navýšení instalovaného výkonu, detailně posoudit, zda provedení takové úpravy nemůže vést ke ztrátě nebo snížení nároku na provozní podporu.

NZoPOZE dále stanovuje, že i na úpravu výroben elektřiny se použijí požadavky, podmínky a pravidla uvedená u provozní podpory elektřiny z OZE, DZ a KVET.⁴⁵¹ Z tohoto obecného odkazu můžeme jistě vyvodit, že i u takto upravených výroben musí být pro nárok na podporu elektřiny splněny stejné podmínky jako u těchto provozních podpor elektřiny. V tomto ohledu tedy lze odkázat na závěry, které byly uvedeny již u udržovací podpory elektřiny v bodu 3.3.4.

3.3.6 Podpora elektřiny vyrobené v modernizovaných výrobnách

Podpora elektřiny vyrobené v modernizovaných výrobnách patří také mezi nový druh provozních podpor pro výroby elektřiny, které již byly v době nabytí účinnosti novely uvedeny do provozu. Tato nová provozní podpora má opět za účel zajistit splnění cílů v oblasti OZE do roku 2030 tím, že bude motivovat provozovatele k provedení modernizace jejich výroben elektřiny a pokračovat v jejich provozu. Cílem tedy je provozovat výrobu v již osvědčené a přizpůsobené lokalitě, namísto toho, aby po skončení její životnosti došlo ke zrušení této výroby a navrácení místa, ve kterém je výroba umístěna, do původního stavu.⁴⁵² Takovým postupem se zabrání skokovému ukončení jejich provozu po tom, co jim skončí nárok na současně čerpanou provozní podporu.

Tato provozní podpora se neuplatní automaticky, ale pouze v případě, že o jejím využití rozhodne vláda ve svém nařízení, které bude provádět vnitrostátní plán ČR (jak již bylo uvedeno v kapitole 3.2).

Podpora je stanovena na elektřinu, která byla vyrobena ve výrobě, která byla modernizována po 1. 1. 2022 podle podmínek a požadavků stanovených prováděcím právním předpisem.⁴⁵³ Modernizací je přitom podle NZoPOZE „*obnovení výroby elektřiny zahrnující úplné nebo částečné nahrazení zařízení nebo provozních systémů a vybavení za účelem náhrady*

---

⁴⁵¹ Ustanovení § 6b odst. 3 NZoPOZE.

⁴⁵² ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 99. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁵³ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 68/2022 Sb., o modernizaci podporované výroby elektřiny a postupech při úpravách zařízení výroby elektřiny. Na tomto místě je vhodné upozornit na to, že tato vyhláška stanovuje jak podmínky pro modernizaci pro výroby, které budou pobírat podporu formou zeleného bonusu na elektřinu (tedy podle podmínek stanovených v tomto bodě), tak i pro výroby, které budou pobírat provozní podporu formou aukčního bonusu (bod 3.5.3 této práce). Tyto podmínky pro modernizaci výroben v jednom a druhém případě jsou stanoveny odlišně.

*instalovaného výkonu nebo zvýšení účinnosti nebo instalovaného výkonu výroby elektřiny; za modernizaci se považuje i změna paliva“*⁴⁵⁴.

Nárok na tuto provozní podporu vznikne provedením modernizace výroby a registrací této podpory u OTE, přičemž nárok na ni trvá po dobu životnosti výroby.⁴⁵⁵ Klíčové však je, že pokud dojde k uplatnění této provozní podpory, dojde k zániku nároku na provozní podporu podle původního data uvedení výroby do provozu.⁴⁵⁶ Toto je tedy podstatný rozdíl oproti novému nastavení úprav zařízení výroben elektřiny, u kterých nedochází k zániku nároku na původní provozní podporu, jak již bylo uvedeno v bodu 3.3.5.

Specifická pravidla jsou stanovena pro podporu elektřiny vyrobené v modernizovaných výrobnách, které na výrobu elektřiny využívají biomasu nebo bioplyn (s výjimkou skládkového a kalového plynu). NZoPOZE totiž stanovuje kritéria, která takové výroby musí splnit, aby vznikl nárok na tento druh podpory (zejména maximální přípustný instalovaný výkon, procento uplatnění vyrobeného užitého tepla, u výroben elektřiny z bioplynu vzdálenost výroby od připojení na plynárenské zařízení apod.).⁴⁵⁷

Obdobně jako u udržovací podpory elektřiny i u podpory elektřiny z modernizovaných výroben elektřiny NZoPOZE výslovně stanovuje, že tato podpora nemůže být poskytnuta do doby zveřejnění výsledků kontrol přiměřenosti podpory, do ukončení řízení o stanovení individuálních podmínek podpory nebo do předložení dokladu prokazujícího bezdlužnost, pokud výrobcí byla uložena povinnost vrátit část poskytnuté nadměrné podpory do státního rozpočtu.⁴⁵⁸ Tato pravidla mají za účel umožnit čerpání tohoto druhu provozní podpory jen těm výrobcům, u kterých byly dořešeny následky případné nadměrné čerpané podpory v minulosti.

NZoPOZE dále stanovuje, že i na podporu elektřiny z modernizovaných výroben elektřiny se použijí požadavky, podmínky a pravidla uvedená u provozní podpory elektřiny z OZE, DZ a KVET.⁴⁵⁹ V tomto ohledu tedy lze odkázat na závěry uvedené v bodu 3.3.4 této práce.

3.3.7 Společná pravidla pro provozní podporu elektřiny

Pro provozní podporu elektřiny z OZE, KVET a DZ, pro udržovací podporu elektřiny a podporu elektřiny vyrobenou v modernizovaných výrobnách platí, že je není možné souběžně poskytovat s jinou provozní podporou poskytovanou podle NZoPOZE. Je však možné souběžně pobírat tuto provozní podporu s investiční podporou. V takovém případě se však výše investiční

---

⁴⁵⁴ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. d) NZoPOZE.

⁴⁵⁵ Ustanovení § 40 odst. 3 NZoPOZE.

⁴⁵⁶ Ustanovení § 6c odst. 2 a 3 NZoPOZE.

⁴⁵⁷ Ustanovení § 6c odst. 4 NZoPOZE.

⁴⁵⁸ Ustanovení § 6c odst. 5 NZoPOZE.

⁴⁵⁹ Ustanovení § 6c odst. 6 NZoPOZE.

podpory musí zohlednit ve výši provozní podpory nebo délky jejího pobírání.⁴⁶⁰ Způsob zohlednění investiční podpory v provozní podpoře stanovuje prováděcí právní předpis.⁴⁶¹ Tomu pak odpovídá povinnost OTE nebo povinně vykupujícího vyplácet nižší provozní podporu.⁴⁶²

Co se týče doby trvání nároku na provozní podporu elektřiny z výroben, tak NZoPOZE stanovuje, že:

- a) výrobnám elektřiny z OZE, KVET a DZ trvá právo na podporu elektřiny zásadně ode dne uvedení těchto výroben do provozu po dobu životnosti těchto výroben.⁴⁶³ Toto pravidlo se však neuplatní, pokud z kontrol přiměřenosti pobírané podpory vyplýne, že daná výrobná pobírala nadměrnou podporu a bylo jí z toho důvodu uloženo nebo sama provedla opatření k odstranění rizika nadměrné podpory, nebo jí byly uloženy individuální podmínky podpory;⁴⁶⁴
- b) výrobnám elektřiny modernizovaným po 1. 1. 2022 vzniká nárok na podporu dnem provedení registrace této podpory u OTE a trvá ode dne provedení této registrace po dobu životnosti těchto výroben;
- c) výrobnám elektřiny pobírajícím udržovací podporu elektřiny trvá právo na podporu po dobu stanovenou v nařízení vlády, které provádí vnitrostátní plán ČR.⁴⁶⁵

Novela tedy provedla podstatnou změnu v tom, že stanovila jednoznačné trvání podpory i pro jiné podporované zdroje než pro OZE, kdy tato právní úprava je v souladu s požadavky notifikačních rozhodnutí Komise týkajících se provozní podpor.⁴⁶⁶

Stran technologických požadavků na výrobní elektřiny stanovuje NZoPOZE následující požadavky, aby mohlo vzniknout právo na podporu:

- a) u výroben elektřiny uváděných do provozu po 1. 1. 2022 se vyžaduje, aby jejich technologické výrobní celky nebyly v den uvedení do provozu starší 5 let;
- b) u modernizovaných výroben elektřiny se právo na podporu vztahuje jen na výrobní, jejichž výrobní technologické celky, kterými dochází k nahrazení původních technologií, nejsou ke dni registrace této podpory starší 5 let.⁴⁶⁷ Výrobní

⁴⁶⁰ Ustanovení § 37 odst. 1 a 2 NZoPOZE.

⁴⁶¹ Tímto prováděcím právním předpisem je vyhláška č. 72/2022 Sb., o zajištění přiměřenosti poskytované provozní podpory zdrojů energie.

⁴⁶² Ustanovení § 37 odst. 3 a 4 NZoPOZE.

⁴⁶³ Životnost jednotlivých druhů výroben elektřiny je uvedena ve vyhlášce č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

⁴⁶⁴ Postupy kontrol přiměřenosti pobírané podpory jsou upravena v ustanoveních § 30 až § 35 NZoPOZE. S ohledem na předmět této práce nejsou tato ustanovení blíže analyzována.

⁴⁶⁵ Ustanovení § 40 odst. 1, 3 a 5 NZoPOZE.

⁴⁶⁶ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 42.

⁴⁶⁷ Ustanovení § 7 odst. 5 NZoPOZE.

technologický celek je přitom zařízení pro přeměnu různých forem energie na elektřinu, které však nespadá pod stavební část výroby elektřiny.⁴⁶⁸

Cílem tedy je, aby nově uváděné výroby do provozu nebo modernizované výroby nebyly technologicky ani ekologicky příliš zastaralé, a tedy aby došlo k naplnění požadavku na efektivní a technologicky vyspělou výrobu elektřiny. Předmětný požadavek na maximální stáří komponent výroben nově uváděných do provozu byl stanovován ještě za účinnosti ZoPOZE v cenových rozhodnutích ERÚ, kterými byla stanovena výše provozních podpor. Nově byl tento požadavek zaveden přímo do NZoPOZE.⁴⁶⁹

Co se týče podmínek pro uvedení výroben elektřiny do provozu, ty jsou nově stanoveny v § 9 vyhlášky č. 166/2022 Sb., o vykazování energie z podporovaných zdrojů. Tyto podmínky však zůstaly v podstatě ve stejné podobě, jako za účinnosti ZoPOZE (viz kapitola 2.3). Splnění podmínek uvedení výroben do provozu jsou pro provozovatele výroben klíčové, protože se od nich odvíjí vznik práva na provozní podporu a celkový právní režim výroby elektřiny.⁴⁷⁰

3.4 Aukce na podporu elektřiny

Aukce na podporu elektřiny představují nový nástroj podpory elektřiny zavedený novelou. Účelem aukcí je minimalizovat náklady podporu elektřiny a zároveň umožnit v maximální možné míře reagovat na situaci na trzích s elektřinou.⁴⁷¹ Aukce na podporu elektřiny obecně fungují na tom principu, že stát vyhlašuje požadavek na instalovaný výkon výroben (nebo určitý objem elektřiny z OZE nebo jiných podporovaných zdrojů), a účastníci aukce předkládají státu nabídky, za kterých jsou schopni výroby realizovat (případně dodat požadovaný objem elektřiny). Stát následně vydá předkladatelům nejvýhodnějších nabídek rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce (případně s nimi uzavře smlouvy o odběru elektřiny za vysoutěženou cenu).⁴⁷²

---

⁴⁶⁸ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 113. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁶⁹ K ustanovení § 7 NZoPOZE blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

⁴⁷⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 105. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁷¹ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet.

⁴⁷² KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 21. ISBN 978-80-7201-670-9.

Aukce na podporu elektřiny jsou dnes již zavedeným způsobem poskytování provozní podpory nejen v rámci členských států EU, ale i mimo EU, protože obecně snižují objem provozní podpory na jednotku instalovaného výkonu výroben elektřiny.⁴⁷³

Právní úprava aukcí zavedená novelou má základ ve správním řádu, konkrétně v řízení o výběru žádosti podle § 146 správního řádu. Právní úprava stanovená novelou je tedy ve vztahu speciality k ustanovením správního řádu (která je právní úpravou obecnou).⁴⁷⁴ Právní úprava aukcí na podporu elektřiny stanovená novelou je však velice strohá a některé otázky nejsou explicitně vyřešeny, což může v praxi vést k interpretačním a aplikačním potížím.⁴⁷⁵

Postup v rámci aukcí zavedených novelou se skládá z několika kroků uvedených níže.

3.4.1 Vyhlášení aukce

Aukce na podporu elektřiny vyhláší MPO, přičemž ve vyhlášení aukce vždy stanoví zejména:

- lhůtu pro podání nabídek, která nesmí být kratší než 2 měsíce,
- náležitosti nabídky (nad rámec obecných náležitostí podání stanovených správním řádem),
- druh podporovaného zdroje energie,
- hodnotu celkového soutěženého výkonu výroben elektřiny a rozsah instalovaného výkonu výroben elektřiny, které se mohou aukce zúčastnit,
- lhůtu, do kdy musí účastník aukce uvést výrobní elektřiny do provozu nebo dokončit její modernizaci,
- výši finanční jistoty a její formu, kterou musí zájemce o účast v aukci poskytnout,
- kritéria hodnocení nabídek,
- důvody pro případné zrušení aukce.⁴⁷⁶

Jak již bylo uvedeno v bodu 3.2 této práce, nařízení vlády provádějící vnitrostátní plán ČR může stanovovat mj. maximální výši finanční jistoty pro účast v aukcích, vymezení druhů podporovaných zdrojů, pro které bude platit povolení stavby výrobní jako podmínka pro účast v aukci a podmínky společných aukcí pro výrobní nově uváděné do provozu a modernizované výrobní po 1. 1. 2022. Tomuto nařízení vlády tedy musí vždy odpovídat i obsah vyhlášení aukce.

Ve vyhlášení aukce může MPO uvést i:

---

⁴⁷³ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 136. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁷⁴ Tamtéž, s. 137.

⁴⁷⁵ Tamtéž, s. 147.

⁴⁷⁶ Ustanovení § 10a odst. 1 NZoPOZE.

- Maximální výši referenční aukční ceny u výroben elektřiny z OZE nebo maximální výši aukčního bonusu u výroben elektřiny z KVVET a DZ. I když se jedná o nepovinnou součást vyhlášení aukce, mělo by vyhlášení tuto náležitost obsahovat vždy. Je to zejména z důvodu, že pokud by bylo účastníků aukce málo, mohly by v ní uspět i nabídky s velice vysokou referenční aukční cenou, resp. aukčním bonusem.⁴⁷⁷
- V případě KVVET minimální podíl tepla dodávaného do soustavy zásobování teplem po dobu 5 let od uvedení výroby do provozu, případně i maximální množství elektřiny, na které se podpora v kalendářním roce vztahuje.⁴⁷⁸

3.4.2 Hodnocení doručených nabídek

Vyhodnocení nabídek jednotlivých předkladatelů provádí MPO, a to bez zbytečného odkladu po skončení lhůty k jejich podání.⁴⁷⁹ Po skončení lhůty pro podání nabídek se nepřipouští jejich změna, aby měli jednotliví účastníci zajištěné rovné podmínky.⁴⁸⁰ MPO nabídky vyhodnocuje na základě doporučení nejméně tříčlenné komise.⁴⁸¹ Tato komise je poradním orgánem zřízeným za účelem vyhodnocení podaných nabídek.⁴⁸²

Nejdříve se kontrolují formální náležitosti, tedy zda nabídka obsahuje všechny požadované náležitosti a zda odpovídá podmínkám uvedeným ve vyhlášení aukce.⁴⁸³ Kontroluje se i poskytnutí části finanční jistoty předkladatelem nabídky v termínech a způsoby uvedenými ve vyhlášení aukce. Pokud by totiž nebyla finanční jistota poskytnuta, muselo by MPO rozhodnout o vyřazení z aukce.⁴⁸⁴ Pokud by byla nabídka podána po uplynutí lhůty stanovené k jejímu podání, uplatní se fikce nepodání nabídky⁴⁸⁵ a MPO je povinno o této skutečnosti informovat předkladatele nabídky.⁴⁸⁶

NZoPOZE však již nestanovuje přesný postup pro případ, že by nabídka neobsahovala další požadované náležitosti nebo nesplňovala podmínky stanovené ve vyhlášení aukce. Není tak

⁴⁷⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 144. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁷⁸ Ustanovení § 10a odst. 2 NZoPOZE.

⁴⁷⁹ Ustanovení § 10c odst. 1 NZoPOZE.

⁴⁸⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 151. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁸¹ Ustanovení § 146 odst. 6 správního řádu.

⁴⁸² Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

⁴⁸³ Ustanovení § 10c odst. 3 NZoPOZE.

⁴⁸⁴ Proti tomuto rozhodnutí přitom není možné podat rozklad, jak to vyplývá z ustanovení § 10c odst. 4 NZoPOZE.

⁴⁸⁵ Zároveň je vyloučená možnost prominutí zmeškání úkonu, jak to vyplývá z § 10c odst. 2 NZoPOZE ve spojení s § 41 správního řádu.

⁴⁸⁶ Ustanovení § 10c odst. 2 NZoPOZE.

zřejmé, zda bude taková nabídka z aukce vyřazena a zda je možné podat rozklad proti takovému rozhodnutí. Nejvhodnějším řešením této situace se zdá takové, kdy MPO rozhodne o vyřazení takové nabídky z aukce rozhodnutím v části věci podle § 148 správního řádu. Proti tomuto rozhodnutí však bude možné podat rozklad, což rozhodně není ideální. Až budoucnost ukáže, jak bude tyto situace řešit MPO, resp. zda bude tato část NZoPOZE v budoucnu novelizována.⁴⁸⁷

Následně se nabídky, které splnily stanovené požadavky, seřazují vzestupně podle:

- nabízené referenční aukční ceny elektřiny, která je soutěžena u výroben elektřiny z OZE, nebo
- nabízeného aukčního bonusu, který je přímo soutěžen u výroben elektřiny z KVET nebo DZ.⁴⁸⁸

MPO na základě takto uspořádaných nabídek a s ohledem na celkovou hodnotu soutěženého instalovaného výkonu stanoveného ve vyhlášení aukce určí, které nabídky v aukci uspěly.⁴⁸⁹

Stehlík, Wilhelm a Voříšek poukazují na to, že právní úprava však neřeší všechny situace, které mohou v praxi nastat. Zejména není zřejmé, jestli bude nabídka považována za úspěšnou v případě, kdy překročí celkový soutěžený instalovaný výkon. Případně není řešena situace, kdy předkladatelé nabídek v nabídkách navrhnou stejnou výši provozní podpory, přičemž s ohledem na zbývající soutěžený instalovaný výkon nemohou všechny takové nabídky uspět. Pro zvýšení právní jistoty účastníků aukcí by bylo vhodné tyto nejasnosti odstranit stanovením pravidel pro řešení těchto situací přímo ve vyhlášení aukce.⁴⁹⁰

3.4.3 Zveřejnění výsledků aukce

O vyhodnocení nabídek je MPO povinno vypracovat tzv. zprávu o vyhodnocení nabídek a zveřejnit ji způsobem umožňujícím dálkový přístup. Tato zpráva obsahuje:

- označení aukce,
- seznam nabídek, které:
  - splnily podmínky aukce, včetně pořadí těchto nabídek, a
  - nesplnily podmínky aukce, včetně odůvodnění, a

---

⁴⁸⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 152 a 153. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁸⁸ Ustanovení § 10c odst. 5 NZoPOZE.

⁴⁸⁹ Tamtéž.

⁴⁹⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 153 a 154. ISBN 978-80-7400-906-8.

- výzvu k poskytnutí druhé části finanční jistoty předkladatelům nabídek, které uspěly v aukci (ve výši a způsobem uvedeným ve vyhlášení aukce).⁴⁹¹

Pokud by došlo ke zrušení aukce, je MPO povinno zveřejnit tuto informaci způsobem umožňujícím dálkový přístup společně s odkazem na důvod zrušení, který musí být uveden již ve vyhlášení aukce.⁴⁹²

3.4.4 Rozhodnutí o udělení nebo neudělení práva na podporu z aukce

Pokud předkladatel nabídky, která uspěla v aukci, poskytne druhou část finanční jistoty ve lhůtě uvedené ve zprávě o vyhodnocení nabídek, vydá mu MPO do 30 dnů od uplynutí této lhůty rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce. Toto rozhodnutí obsahuje mimo obecných náležitostí stanovených správním řádem:

- identifikaci výrobní elektřiny, její instalovaný výkon a druh podporovaného zdroje,
- vysoutěženou referenční aukční cenu nebo aukční bonus, a
- lhůtu pro uvedení dané výrobní elektřiny do provozu nebo pro provedení modernizace výrobní elektřiny.⁴⁹³

Úspěšný předkladatel nabídky je pak povinen uvést výrobu do provozu nebo provést její modernizaci ve stanovené lhůtě a provozovat jí v souladu s podmínkami stanovenými v rozhodnutí o udělení práva na podporu a v NZoPOZE.⁴⁹⁴

NZoPOZE stanovuje i postup, pokud by předkladatel nabídky, která uspěla v aukci, neposkytl druhou část finanční jistoty. V takovém případě MPO vyzve k prokázání finanční jistoty dalšího předkladatele nabídky, která splnila podmínky aukce, a to v pořadí vyplývajícím ze zprávy o vyhodnocení nabídek.⁴⁹⁵

Pokud daná nabídka v aukci neuspěla, je MPO povinno vydat jejímu předkladateli rozhodnutí o neudělení práva na podporu z aukce. Proti takovému rozhodnutí přitom není možné podat rozklad.⁴⁹⁶ Je to z důvodu urychlení procesu přidělení podpory úspěšnému účastníkovi aukce. Zároveň však mají neúspěšní uchazeči právo na soudní přezkum těchto rozhodnutí.⁴⁹⁷

⁴⁹¹ Ustanovení § 10c odst. 6 NZoPOZE.

⁴⁹² Ustanovení § 10c odst. 7 NZoPOZE.

⁴⁹³ Ustanovení § 10d odst. 1 a 2 NZoPOZE.

⁴⁹⁴ Ustanovení § 10d odst. 3 NZoPOZE.

⁴⁹⁵ Ustanovení § 10d odst. 1 NZoPOZE.

⁴⁹⁶ Ustanovení § 10d odst. 4 NZoPOZE.

⁴⁹⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 160. ISBN 978-80-7400-906-8.

3.4.5 Uplatnění a zánik práv z finanční jistoty

Jak vyplývá z výše uvedeného, finanční jistota v aukci se skládá ze dvou částí. Jedná se jednak o jistotu, která je součástí nabídky, a jednak o jistotu, která se prokazuje v případě úspěchu nabídky na základě výzvy uvedené ve zprávě o vyhodnocení nabídek.⁴⁹⁸ Finanční jistota přitom může být obecně poskytnuta ve formě složení finančních prostředků na zvláštní účet MPO, nebo bankovní zárukou.⁴⁹⁹ V případě složení finančních prostředků by mělo vyhlášení aukce explicitně stanovit bankovní účet a způsob identifikace plateb. V případě bankovní záruky by mělo vyhlášení aukce stanovit detailní podmínky pro banky, jejichž záruka bude MPO akceptována.⁵⁰⁰

Pokud došlo k tomu, že nabídka byla vyloučena z aukce nebo k ní bylo vydáno rozhodnutí o neudělení práva na podporu z aukce, vrátí MPO finanční jistotu, která byla součástí nabídky, jejímu předkladateli ke dni právní moci některého z těchto rozhodnutí. MPO vrátí obě části finanční jistoty předkladateli nabídky v tom případě, pokud předkladatel uvedl výrobu do provozu nebo ji modernizoval ve lhůtě stanovené v rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce. V takovém případě je finanční jistota vrácena ke dni uvedení výroby elektřiny do provozu nebo ke dni její modernizace.⁵⁰¹ U podmínek vrácení finanční jistoty je nutné vycházet z jejího účelu, kterým je vytvořit na předkladatele nabídky tlak, aby splnil své povinnosti, které mu vzniknou z rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce. U aukcí je totiž jedním ze hlavních problémů to, že jejich účastníci často předkládají takové nabídky, které následně nejsou schopni zrealizovat (zejména s ohledem na vysoutěženou cenu).⁵⁰² Tedy pokud nabídka předkladatele byla z aukce vyloučena, bylo předkladateli vydáno rozhodnutí o neudělení práva na podporu z aukce, nebo pokud bylo předkladateli vydáno rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce a předkladatel zároveň uvedl výrobu do provozu nebo ji modernizoval ve stanoveném termínu, není důvod, aby MPO uplatňovalo jakákoliv práva z poskytnuté finanční jistoty.

Pokud však předkladateli nabídky bylo vydáno rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce a ten neuvede výrobu do provozu nebo neprovede její modernizaci ve lhůtě stanovené v tomto rozhodnutí, má MPO právo na plnění z obou částí poskytnuté finanční jistoty.⁵⁰³ Taková situace se totiž považuje za porušení povinností z vydaného rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce, která může vést až k tomu, že aukci bude nutné opakovat. Výjimku z tohoto pravidla

---

⁴⁹⁸ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 143. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁴⁹⁹ Ustanovení § 10b odst. 2 NZoPOZE.

⁵⁰⁰ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 148. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁰¹ Ustanovení § 10e odst. 1 a 2 NZoPOZE.

⁵⁰² KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 21. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁵⁰³ Ustanovení § 10e odst. 2 NZoPOZE.

představují pouze situace, kdy úspěšný předkladatel nabídky nemohl své povinnosti splnit z důvodu zásahu vyšší moci nebo okolnosti nezávislé na jeho vůli a který zároveň požádal MPO v původně stanovené lhůtě o prodloužení lhůty k uvedení výroby do provozu nebo provedení její modernizace. V takovém případě nevznikne MPO právo na plnění z poskytnuté finanční jistoty.⁵⁰⁴ K takovým situacím bude docházet například, pokud dojde k průtahům v povolovacích řízeních, které úspěšný předkladatel nabídky nemohl předvídat. Zároveň není vyloučena možnost podat opětovné žádosti o prodloužení lhůty k uvedení výroby do provozu nebo provedení její modernizace.⁵⁰⁵

Pravidla týkající se finanční jistoty obsažená v novele však explicitně neřeší situaci, kdy předkladatel nabídky, která uspěla v aukci, neuhradí druhou část finanční jistoty. Jak již bylo uvedeno v bodu 3.4.4, NZoPOZE v tomto ohledu stanovuje jen to, že MPO vyzve k prokázání druhé části finanční jistoty dalšího předkladatele nabídky, která splnila podmínky aukce.⁵⁰⁶ Je otázkou, jestli by v takovém případě mělo dojít k vyřazení takové nabídky z aukce podle § 10c odst. 3 NZoPOZE, nebo jestli by měla být zařazena taková nabídka mezi neúspěšné nabídky podle § 10d odst. 4 NZoPOZE, nebo jestli by měla být vyřazena z aukce vydáním rozhodnutí v části věci podle § 148 správního řádu.⁵⁰⁷ Ať již bude praktické řešení jakékoliv, v takovém případě by vždy mělo dojít k vrácení první části složené finanční jistoty. V praxi by to znamenalo, že pokud je uchazeč v aukci úspěšný, ale nakonec se rozhodne výrobu nerealizovat, mělo by mu stačit odmítnout druhou část finanční jistoty, aby se vyhnul možné sankci spočívající v uplatnění práva z finanční jistoty ze strany MPO. Vzniká pak samozřejmě otázka, jestli takový postup byl zákonodárcem zamýšlen, když se vytrácí motivační účinek poskytnuté finanční jistoty.⁵⁰⁸

3.4.6 Zánik práva na podporu z aukce

Dalším následkem porušení povinností předkladatele nabídky uvést výrobu do provozu nebo provést její modernizaci ve stanovené lhůtě je to, že MPO může vydat rozhodnutí o odnětí práva na podporu z aukce. To však pouze v případě, že podavatel nabídky, kterému bylo vydáno rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce, bude více než 6 měsíců v prodlení s plněním těchto povinností.⁵⁰⁹ Je zřejmé, že NZoPOZE předpokládá, že i pokud by došlo k prodlení s plněním povinností ze strany předkladatele nabídky, které by vedly ke vzniku práva MPO

---

⁵⁰⁴ Ustanovení § 10e odst. 3 NZoPOZE.

⁵⁰⁵ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 164 a 165. ISBN 978-80-7400-906-8. a

⁵⁰⁶ Ustanovení § 10d odst. 1 NZoPOZE.

⁵⁰⁷ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 157 a 158. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁰⁸ Tamtéž, s. 146 a 158.

⁵⁰⁹ Ustanovení § 10e odst. 4 NZoPOZE.

z finančního jištění, neznamená taková skutečnost, že by předkladatel aukce automaticky ihned přišel o právo na podporu z aukce. K tomu by mohlo dojít pouze na základě zmíněného rozhodnutí MPO, které může být vydáno, až pokud by prodlení bylo delší než 6 měsíců.⁵¹⁰ Takovým postupem MPO by předkladatel nabídky definitivně ztratil původně přiznané právo na podporu z aukce.

U zániku práva na podporu z aukce je poukazováno na to, že uvedená dodatečná lhůta 6 měsíců se počítá od termínu stanoveném v rozhodnutí o udělení práva na podporu. Ustanovení § 10e odst. 4 NZoPOZE totiž explicitně nepočítá s tím, že se lhůta stanovená v tomto rozhodnutí bude moct prodlužovat na základě žádosti o prodloužení lhůty k uvedení výroby do provozu nebo provedení její modernizace (jak bylo uvedeno výše v bodu 3.4.5). Není tedy jasné, zda se uvedená dodatečná lhůta 6 měsíců uplatní i na případy, kdy došlo k prodloužení původně stanovené lhůty.⁵¹¹

3.5 Formy provozní podpory elektřiny

NZoPOZE stanovuje tři základní formy podpory elektřiny: zelený bonus na elektřinu, výkupní cenu a aukční bonus.⁵¹² Vzhledem ke skutečnosti, že cílem novely bylo zavést formy podpory, které jsou co nejvíce protržní a efektivní pro subjekty zajišťující její financování, na každou z těchto forem podpor stanovil specifické podmínky pro jejich uplatnění.⁵¹³

3.5.1 Výkupní ceny

U výkupních cen proto NZoPOZE stanovuje základní pravidlo, že tuto formu podpory není možné využít pro:

- a) výroby uvedené do provozu po 1. 1. 2022,
- b) udržovací podporu elektřiny, a
- c) podporu pro modernizované výroby elektřiny.⁵¹⁴

Je tedy zřejmé, že provozní podporu formou výkupní ceny je možné využívat pouze pro výroby elektřiny, kterým na ně vznikl nárok podle původních právních předpisů.

Odklon od této formy provozní podpory je zřejmý, kdy je poukazováno na její nevhodnost z hlediska vysoké nákladové náročnosti a narušení soutěže mezi jednotlivými zdroji elektřiny.

---

⁵¹⁰ Důvodová zpráva k novele, Obecná část, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

⁵¹¹ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 165 a 166. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵¹² Ustanovení § 8 odst. 1 NZoPOZE.

⁵¹³ K ustanovení § 8 NZoPOZE blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcCBOWqewVPPA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

⁵¹⁴ Ustanovení § 8 odst. 1 NZoPOZE.

Komise přitom od konce 90. let minulého století poukazovala na nevhodnost této formy podpory a chtěla jí dokonce zakázat. To se však nepodařilo zejména s ohledem na odpor Spolkové republiky Německo a Španělska.⁵¹⁵ Na negativní následky nevhodně nastavené legislativy při provozní podpoře formou výkupních cen již bylo poukázáno zejména v bodu 1.3.7, kde jsou popsány následky solárního boomu v ČR, ale i v jiných členských státech EU.

Novela dále odstranila pravidla uvedená v ZoPOZE, podle kterých bylo možné podporu formou výkupní ceny uplatnit pouze na výrobní elektřiny využívající energii vody s instalovaným výkonem do 10 MW včetně, a na výrobní elektřiny z OZE s instalovaným výkonem do 100 kW včetně⁵¹⁶ (jak bylo uvedeno v kapitole 2.8). Zároveň novela odstranila i omezení pro vnořené výrobní, podle kterého si vnořené výrobní nemohly od 1. 1. 2019 zvolit provozní podporu formou výkupních cen⁵¹⁷ (jak bylo uvedeno v kapitole 2.12). Tato pravidla se totiž po změnách právní úpravy zavedených novelou stala obsoletní.

3.5.2 Zelené bonusy na elektřinu

Co se týče přípustné formy provozní podpory pro výrobní elektřiny uvedené do provozu nebo modernizované po 1. 1. 2022, tak u nich NZoPOZE předpokládá podporu formou zeleného bonusu na elektřinu. Tuto formu podpory je však možné poskytnut pouze:

- na elektřinu vyrobenou ve výrobně využívající energii větru s instalovaným výkonem nižším než 6 MW, nebo složené z nejvýše 6 zdrojů, nebo vyrobenou ve výrobně využívající jiný druh OZE s instalovaným výkonem nižším než 1 MW, a to pouze v režimu hodinového zeleného bonusu na elektřinu;
- na elektřinu vyrobenou z KVET nebo DZ ve výrobně s instalovaným výkonem nižším než 1 MW, a to pouze v režimu ročního zeleného bonusu na elektřinu.⁵¹⁸

Udržovací podpora elektřiny a podpora elektřiny vyrobené v modernizované výrobně mohou být podle NZoPOZE poskytovány formou zeleného bonusu na elektřinu, a to v režimu hodinového nebo ročního zeleného bonusu na elektřinu.⁵¹⁹

U zeleného bonusu je dále důležité zdůraznit, že novelou došlo k odstranění povinnosti povinně vykupujícího obchodníka vykupovat elektřinu od výrobců pobírajících podporu formou zeleného bonusu v hodinovém režimu za cenu ve výši rozdílu mezi výkupní cenou a zeleným

---

⁵¹⁵ BUSCH, Per-Olof; JÖRGENS, Helge. Europeanization through diffusion? Renewable energy policies and alternative sources for European convergence. In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 79. ISBN 978-0-85793-920-3.

⁵¹⁶ Část první, čl. I, bod 53. novely.

⁵¹⁷ Část první, čl. I, bod 56. novely.

⁵¹⁸ Ustanovení § 9 odst. 6 NZoPOZE.

⁵¹⁹ Ustanovení § 9 odst. 7 a 8 NZoPOZE.

bonusem na elektřinu.⁵²⁰ Tento postup byl totiž využíván pouze jednotkami výrobců a takový postup byl nesystémový z hlediska podmínek poskytování veřejné podpory v oblasti životního prostředí a energetiky i z hlediska směrnice č. 2018/2001.⁵²¹

3.5.3 Aukční bonus

V rámci aukcí je podpora elektřiny poskytována pouze formou aukčního bonusu v Kč/MWh, a to v režimu hodinového nebo ročního aukčního bonusu.⁵²² Tato forma provozní podpory se bude vztahovat na výrobní elektřiny uvedené do provozu po 1. 1. 2022 s instalovaným výkonem vyšším než 1 MW, resp. se bude vztahovat na výrobní využívající energii větru s instalovaným výkonem vyšším než 6 MW nebo složených z více než 6 zdrojů.⁵²³

U aukčního bonusu je nutné rozlišovat mezi výrobními elektřiny z OZE na jedné straně a výrobními elektřiny z KVET a DZ na straně druhé:

- a) výrobní elektřiny z OZE v rámci aukce nesoutěží přímo o aukční bonus, ale o tzv. referenční aukční cenu. Tou je cena elektřiny určená a nabízená předkladatelem nabídky v aukci. Samotný aukční bonus se pak u těchto výroben elektřiny stanoví jako rozdíl vysoutěžené referenční aukční ceny a hodinové tržní ceny elektřiny na denním trhu s elektřinou.⁵²⁴ Aukční bonus u výroben elektřiny z OZE se tedy poskytuje v hodinovém režimu.
- b) výrobní elektřiny z KVET a DZ soutěží přímo o aukční bonus v režimu ročního aukčního bonusu.⁵²⁵ Jeho výše u těchto výroben tedy není závislá na hodinové tržní ceně elektřiny. Přívlastek „roční“ aukční bonus, který používá NZoPOZE, však není fakticky správný, protože navozuje dojem, že se bude každoročně upravovat o průměrnou roční cenu elektřiny, jak je tomu u ročního zeleného bonusu na elektřinu. Aukční bonus je však u výroben elektřiny z KVET a DZ fixní.⁵²⁶

Výše uvedené prakticky znamená, že výrobním elektřiny z KVET a DZ bude vyplácen přímo vysoutěžený aukční bonus. Aukční bonus u výroben elektřiny z OZE bude naopak závislý na ceně elektřiny na trhu a bude se tedy v průběhu roku měnit.

⁵²⁰ Část první, čl. I, bod 64. novely.

⁵²¹ K ustanovení § 11 NZoPOZE blíže: ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzobldhBp5dYcBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

⁵²² Ustanovení § 9a odst. 1 NZoPOZE.

⁵²³ Ustanovení § 9 odst. 6 NZoPOZE a *contrario*. Taky uvedeno v Důvodové zprávě k novele, Nastavení a úprava systému podpor pro zajištění plnění cílů pro energii z podporovaných zdrojů energie do roku 2030.

⁵²⁴ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. f) a g) NZoPOZE.

⁵²⁵ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. g) ve spojení s § 9a odst. 1 NZoPOZE.

⁵²⁶ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 128. ISBN 978-80-7400-906-8.

Aukční bonus vyplácí výrobcům OTE na základě vyúčtování v souladu s rozhodnutím o udělení práva na podporu z aukce.⁵²⁷

3.6 Výše provozní podpory elektřiny

NZoPOZE podstatně změnil způsob stanovování výše podpor oproti ZoPOZE. Je to zejména z důvodu, že byla zavedena nová forma podpory aukčním bonusem a že pro výrobní elektřiny uvedené do provozu od 1. 1. 2022 se již nepoužije podpora formou výkupních cen.

3.6.1 Výkupní ceny a referenční výkupní ceny

U výkupních cen došlo novelou k úplnému odstranění podmínek pro jejich stanovení včetně povinnosti jejich stanovení tak, aby byla dosažena patnáctiletá doba návratnosti⁵²⁸ (k tomu blíže právní úprava výše výkupních cen v ZoPOZE v bodu 2.8.2). K odstranění těchto pravidel došlo z toho důvodu, že pro nově uvedené výrobní do provozu nebo modernizované výrobní po 1. 1. 2022 již není možné použít provozní podporu formou výkupních cen. Z toho důvodu nebylo potřebné ponechání těchto pravidel v NZoPOZE.

Novela však zavedla právní úpravu tzv. referenčních výkupních cen. Ty mají význam pro stanovení hodinových zelených bonusů na elektřinu z OZE. Jak již bylo uvedeno v bodu 2.8.1, hodinové zelené bonusy vždy byly stanovány tak, aby pokryly alespoň rozdíl mezi stanovenou výkupní cenou a dosaženou hodinovou cenou elektřiny. Podpora formou výkupních cen však již nebude aplikována na výrobní elektřiny z OZE uvedené do provozu po 1. 1. 2022. NZoPOZE si proto u výroben elektřiny uvedených do provozu po 1. 1. 2022 pomohl zavedením tzv. referenční výkupní ceny, kterou bude stanovovat ERÚ v cenovém rozhodnutí a která bude sloužit ke stanovení výše hodinového zeleného bonusu na elektřinu z OZE.⁵²⁹

Pro výrobní elektřiny již pobírající provozní podporu formou výkupních cen zůstala zachována výše výkupních cen stanovená podle dosavadních pravidel. U nepalivových zdrojů elektřiny⁵³⁰ zůstala zachována povinnost ERÚ každoročně výkupní ceny navyšovat o 2 %.⁵³¹ Povinnost ERÚ každoročně navyšovat výkupní cenu nepalivových zdrojů elektřiny se nově vztahuje i na referenční výkupní cenu.⁵³² Novela tedy pro stávající výrobce elektřiny z nepalivových zdrojů, kteří pobírají podporu formou výkupních cen, z praktického hlediska nic nezměnila.

---

⁵²⁷ Ustanovení § 9a odst. 2 a 3 NZoPOZE.

⁵²⁸ Část první, čl. I, bod 76. novely.

⁵²⁹ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. e) NZoPOZE.

⁵³⁰ Nepalivovými zdroji elektřiny jsou podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) NZoPOZE zdroje, které využívají k výrobě elektřiny energii větru, energii slunečního záření, geotermální energii nebo energii vody.

⁵³¹ Ustanovení § 12 odst. 2 NZoPOZE.

⁵³² Ustanovení § 12 odst. 2 NZoPOZE.

U stanovení výše výkupních cen pro palivové zdroje elektřiny⁵³³ má ERÚ i podle NZoPOZE stanovenou obecnou povinnost upravovat výši výkupních cen na základě monitoringu nákladů na pořízení paliva.⁵³⁴ Vzhledem ke skutečnosti, že každý výrobce provozující palivový zdroj elektřiny má tyto náklady různé, probíhá v praxi ze strany ERÚ vždy nejdříve zjišťování informací o těchto nákladech od jednotlivých výrobců, a až následně přistupuje ke stanovení výkupních cen na příští rok. Povinnost ERÚ každoročně upravovat výkupní cenu palivových zdrojů elektřiny se nově vztahuje i na referenční výkupní cenu.⁵³⁵

Co se týče výše referenčních výkupních cen u výroben elektřiny z OZE uvedených do provozu nebo modernizovaných po 1. 1. 2022, tak platí, že jejich výši musí ERÚ stanovit v takové výši, aby součet diskontovaných peněžních toků za dobu životnosti takové výrobní elektřiny byl roven nule za podmínky dodržení technických a ekonomických parametrů.⁵³⁶ Tato formulace znamená, že ERÚ musí referenční výkupní ceny stanovit s ohledem na časové rozložení investice do realizace nebo modernizace výrobní elektřiny v čase tak, aby po započtení všech obvyklých budoucích finančních toků souvisejících s výrobou (náklady, výnosy, inflace, daně apod.) po skončení doby životnosti výrobní byla čistá současná hodnota toku peněz rovna nule.⁵³⁷ Jedná se o obecně používaný ekonomický princip.⁵³⁸ Zároveň musí být zajištěno, že výnos z investice daného investora bude roven povolenému výnosu stanovenému v prováděcím předpise.⁵³⁹ Tedy, aby nebyl výnos vyšší než povolená míra výnosnosti (v takovém případě by došlo k překompensaci), ani nižší než povolená míra výnosnosti (v takovém případě by došlo k podkompensaci), protože obě tyto varianty jsou ve své podstatě nežádoucí (v prvním případě pro ČR, ve druhém pro investora). Tímto způsobem má dojít k vytvoření předvídatelného a stabilního prostředí pro investory a odstraní se tak nutnost provádění kontrol překompensací

---

⁵³³ Palivovými zdroji elektřiny jsou podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. c) NZoPOZE zdroje, které využívají k výrobě elektřiny spalování biomasy, bioplynu nebo důlního plynu nebo zdroje elektřiny KVET.

⁵³⁴ Ustanovení § 12 odst. 2 NZoPOZE.

⁵³⁵ Tamtéž.

⁵³⁶ Ustanovení § 12 odst. 1 NZoPOZE.

⁵³⁷ KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, s. 102 a 103. ISBN 978-80-7201-670-9.

⁵³⁸ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodům 69, 70 a 73.

⁵³⁹ Povolené investiční náklady, výnosy, doba životnosti výroben a specifikace technicko-ekonomických parametrů jsou stanoveny ve vyhlášce č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

(které jsou stanoveny NZoPOZE pouze pro starší výrobní).⁵⁴⁰ Je tedy zřejmé, že výše referenčních výkupních cen bude odlišná pro jednotlivé druhy OZE a jiných podporovaných zdrojů energie.⁵⁴¹

3.6.2 Zelené bonusy na elektřinu z OZE

U zelených bonusů je nutné rozlišovat mezi výrobny, které byly uvedeny do provozu do 31. 12. 2021 a které byly uvedeny do provozu od 1. 1. 2022.

Jak již bylo uvedeno výše u výkupních cen v bodu 3.6.1, u výroben elektřiny z OZE se výše hodinových zelených bonusů stanovuje na základě výkupní ceny (u výroben uvedených do provozu do 31. 12. 2021) nebo referenční výkupní ceny (u výroben uvedených do provozu po 1. 1. 2022). Výše hodinového zeleného bonusu na elektřinu musí být stanovena tak, aby pro daný druh OZE pokryla alespoň rozdíl mezi výkupní cenou nebo referenční výkupní cenou a dosaženou hodinovou cenou.⁵⁴² Způsob stanovení hodinových zelených bonusů na elektřinu z OZE (z výkupních cen i referenčních výkupních cen) je pak od 1. 1. 2022 stanoven ve vyhlášce PTE.⁵⁴³ Hodinové zelené bonusy tedy nejsou stanoveny ERÚ v cenovém rozhodnutí.⁵⁴⁴ Historickou výši hodinových zelených bonusů na elektřinu pro jednotlivé hodiny dnů v roce, v rozlišení pro jednotlivé podporované zdroje, je možné nalézt na internetových stránkách OTE.⁵⁴⁵

Výše ročního zeleného bonusu na elektřinu musí být naopak stanovena ERÚ v cenovém rozhodnutí tak, aby pokryla pro daný druh OZE alespoň rozdíl mezi výkupní cenou a očekávanou průměrnou roční hodinovou cenou elektřiny.⁵⁴⁶

NZoPOZE dále obecně stanovuje, že ERÚ upravuje meziročně výši zelených bonusů na elektřinu z OZE na základě monitoringu nákladů na pořízení paliva a cen elektřiny, a změn těchto cen.⁵⁴⁷ Postup meziročních úprav hodinových i ročních zelených bonusů je uveden v metodice ERÚ, která je dostupná na internetových stránkách ERÚ.⁵⁴⁸

---

⁵⁴⁰ Proces kontrol překompenzace je blíže upraven v ustanoveních § 30 – § 37 NZoPOZE. S ohledem na předmět této práce se však touto oblastí detailněji nezabývám.

⁵⁴¹ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 36. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁴² Ustanovení § 12 odst. 3 NZoPOZE.

⁵⁴³ Ustanovení § 65 odst. 1 a 2 vyhlášky PTE.

⁵⁴⁴ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 189. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁴⁵ OTE, A.S. *Statistika. Rozdíl výkupní a tržní ceny*. Online. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/statistika-poze/rozdil-vykupni-a-trzni-ceny?date=2023-01-01>. [cit. 1. 2. 2023].

⁵⁴⁶ Ustanovení § 12 odst. 3 NZoPOZE.

⁵⁴⁷ Ustanovení § 12 odst. 6 NZoPOZE.

⁵⁴⁸ ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Mohou výkupní ceny a zelené bonusy meziročně klesnout?* Online. Aktualizováno dne 11. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/mohou-vykupni-ceny-zelene-bonusy-mezirocne-klesnout#ke-stazeni>. [cit. 24. 2. 2023].

3.6.3 Zelené bonusy na elektřinu z KVET a DZ

U výše zelených bonusů na elektřinu z KVET a DZ je také nutné rozlišovat mezi výrobny, které byly uvedeny do provozu do 31. 12. 2021 a které byly uvedeny do provozu od 1. 1. 2022.

Pro výrobny uvedené do provozu do 31. 12. 2021 totiž nově platí, že ERÚ upravuje meziročně výši zelených bonusů na elektřinu z KVET a DZ na základě monitoringu nákladů na pořízení paliva a cen elektřiny a tepla, a změn těchto cen.⁵⁴⁹ Toto explicitní ustanovení o povinnosti ERÚ upravovat výši zelených bonusů bylo do NZoPOZE zavedeno novelou z důvodu, že ERÚ historicky odmítal upravovat výši zelených bonusů při zvyšování cen paliv s argumentací, že pro to nemá stanovenou pravomoc. Toto ustanovení odstraní výkladové nejasnosti a určitě přinese pro výrobce zlepšení jejich postavení.

NZoPOZE výslovně stanovuje, že pro výrobny elektřiny z KVET a DZ uvedené do provozu po 1. 1. 2022 nebo modernizované po 1. 1. 2022 musí ERÚ stanovit výši zelených bonusů na elektřinu tak, aby byl součet diskontovaných peněžních toků za dobu životnosti výroby elektřiny roven nule, pokud výroba bude splňovat technické a ekonomické parametry a při zohlednění předpokládaných příjmů z prodeje elektřiny a tepla.⁵⁵⁰ Požadované technické a ekonomické parametry jsou přitom stanoveny v prováděcím právním předpise.⁵⁵¹ Uplatní se tedy stejné principy jako u stanovení referenčních výkupních cen pro výrobny elektřiny z OZE uvedené do provozu nebo modernizované po 1. 1. 2022. ERÚ tedy musí zelené bonusy stanovit s ohledem na časové rozložení investice do realizace nebo modernizace výroby elektřiny v čase tak, aby po započtení všech obvyklých budoucích finančních toků souvisejících s výrobou (náklady, výnosy, inflace, daně apod.) po skončení doby životnosti výroby byla čistá současná hodnota toku peněz rovna nule.

Pro podporu elektřiny z výroby KVET dále NZoPOZE stanovuje specifické pravidlo, podle kterého může ERÚ provozní podporu omezit pouze na určité maximální množství elektřiny, na které se v kalendářním roce podpora uplatní.⁵⁵²

---

⁵⁴⁹ Ustanovení § 12 odst. 6 NZoPOZE.

⁵⁵⁰ Ustanovení § 12 odst. 5 NZoPOZE.

⁵⁵¹ Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

⁵⁵² Ustanovení § 12 odst. 8 NZoPOZE.

3.6.4 Zelené bonusy na udržovací podporu elektřiny

Stran zeleného bonusu na udržovací podporu elektřiny NZoPOZE stanovuje pouze to, že ERÚ stanoví tento zelený bonus podle podmínek stanovených v § 6a NZoPOZE.⁵⁵³

Jak již bylo uvedeno v bodu 3.3.4, účelem udržovací podpory je vyrovnat rozdíl mezi měrnými provozními náklady při použití biomasy u výroben elektřiny spalujících biomasu a měrnými provozními náklady při použití tuhých fosilních paliv. Udržovací podpora tak má kompenzovat náklady na paliva z biomasy oproti nákladům na fosilní paliva.

ERÚ při stanovení výše zelených bonusů na udržovací podporu musí vycházet z rozsahu a výše měrných provozních nákladů, které jsou uvedeny v prováděcím právním předpise.⁵⁵⁴ Tyto měrné provozní náklady zahrnují zejména palivové náklady na biomasu (včetně nákladů na dopravu), palivové náklady na tuhé fosilní palivo (včetně nákladů na dopravu), náklady na pořízení emisních povolenek, mzdové náklady, náklady na pojištění a servis apod.⁵⁵⁵ ERÚ je povinen monitorovat výši měrných provozních nákladů a v případě jejich změn výši zelených bonusů meziročně upravovat.⁵⁵⁶

3.6.5 Maximální výše provozní podpory a její omezení ve zvláštních případech

ZoPOZE stanovoval, že ERÚ je povinen stanovit podporu tak, aby pro rok, kdy je výrobná uvedena do provozu, výkupní cena nebo zelený bonus nepřesahovaly částku 4 500 Kč/MWh.⁵⁵⁷ NZoPOZE stanovuje nový způsob určení maximální výše podpory, kdy výše zeleného bonusu na elektřinu a referenční výkupní cena pro rok, kdy byla výrobná uvedena do provozu nebo byla modernizována, nemůže přesáhnout pětinasobek průměrné roční ceny elektřiny na denním trhu s elektřinou organizovaným OTE. Tato průměrná roční cena elektřiny se přitom vypočte jako průměr z hodnot ročních průměrných hodinových cen na tomto trhu za poslední 3 kalendářní roky.⁵⁵⁸ Nový způsob stanovení maximální výše provozní podpory byl zaveden z důvodu, aby byla výše podpory více navázána na historické ceny elektřiny na trhu, na kterém může docházet k podstatným výkyvům. Původní limit 4 500 Kč/MWh z pohledu vysoké volatility cen elektřiny na trhu byl totiž nevyhovující.

---

⁵⁵³ Ustanovení § 12 odst. 7 NZoPOZE.

⁵⁵⁴ Ustanovení § 6a odst. 1 a 2 NZoPOZE. Tímto prováděcím předpisem je vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech). Rozsah a výše měrných provozních nákladů jsou uvedeny v § 5 této vyhlášky.

⁵⁵⁵ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 93. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁵⁶ Ustanovení § 6a odst. 4 NZoPOZE.

⁵⁵⁷ Ustanovení § 12 odst. 6 ZoPOZE.

⁵⁵⁸ Ustanovení § 12 odst. 9 ZoPOZE.

S ohledem na zavedení aukčního bonusu jako nové formy podpory rozšířil NZoPOZE oproti ZoPOZE i následky pobírání podpor ve specifických případech na trhu s elektřinou:

- a) Prvním případem je situace, kdy výrobce pobírá podporu formou zeleného bonusu na elektřinu v režimu hodinového bonusu nebo formou aukčního bonusu, a na trhu s elektřinou dojde k dosažení hodinové ceny elektřiny, která je vyšší než výkupní ceny, referenční výkupní ceny nebo referenční aukční ceny. V takovém případě výrobci elektřiny nárok na podporu v dané obchodní hodině nevznikne a tento výrobce je povinen uhradit rozdíl mezi hodinovou cenou elektřiny a referenční výkupní cenou nebo referenční aukční cenou OTE.⁵⁵⁹ Způsob výpočtu a úhrady rozdílu těchto cen je uveden v prováděcím právním předpise.⁵⁶⁰
- b) Druhým případem je situace, kdy je na denním trhu s elektřinou organizovaném OTE dosaženo záporné hodinové ceny po dobu nejméně 6 po sobě následujících hodin. V takovém případě po dobu trvání záporných hodinových cen právo na podporu nevzniká.⁵⁶¹ Záporné hodinové ceny na trhu vznikají v situaci, kdy nabídka elektřiny převyšuje poptávku, kdy tedy nedává smysl podporovat další výrobu elektřiny. Není přitom zřejmé, z jakého důvodu bylo zavedeno pravidlo 6 hodin.⁵⁶² Toto ustanovení se však nevztahuje na výrobní elektřiny z OZE, KVET nebo DZ, které byly uvedeny do provozu do 31. 12. 2015.⁵⁶³
- c) Třetím případem je situace, kdy při podpoře aukčním bonusem pro OZE dojde k tomu, že hodinová tržní cena elektřiny na denním trhu bude záporná, ale vznikne právo na podporu. Ve smyslu písmena b) se tedy jedná o situace, kdy je záporná cena elektřiny na denním trhu po dobu kratší než 6 hodin. V takovém případě má výrobce nárok na aukční bonus ve výši referenční aukční ceny.⁵⁶⁴ Jedná se tedy o určitou modifikaci obecného pravidla, podle kterého se hodinový aukční bonus u výroben elektřiny z OZE stanoví jako rozdíl vysoutěžené referenční aukční ceny a hodinové tržní ceny elektřiny na krátkodobém trhu.
- d) Čtvrtým případem je situace, kdy dojde k dosažení záporné hodinové ceny na trhu a zároveň dojde ke vzniku nároku na podporu. Ve smyslu písmena b) se opět jedná o situace, kdy je záporná cena elektřiny na denním trhu po dobu kratší než 6 hodin.

---

⁵⁵⁹ Ustanovení § 11 odst. 8 NZoPOZE.

⁵⁶⁰ Konkrétně je to stanoveno v ustanovení § 64 vyhlášky PTE.

⁵⁶¹ Ustanovení § 38 odst. 2 NZoPOZE.

⁵⁶² ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 320. ISBN 978-80-7400-906-8.

⁵⁶³ Část první, čl. II, bod 5. novely.

⁵⁶⁴ Ustanovení § 11 odst. 9 NZoPOZE.

NZoPOZE v takových případech vyžaduje, aby byla výše hodinového zeleného bonusu na elektřinu z OZE rovna nejvýše hodnotě hodinového zeleného bonusu na elektřinu při dosažení nulové hodinové ceny.⁵⁶⁵ Cílem tohoto ustanovení je nenavýšovat výši hodinového zeleného bonusu, který se zásadně stanovuje tak, aby pokryl pro daný druh OZE alespoň rozdíl mezi referenční výkupní cenou nebo výkupní cenou a dosaženou hodinovou cenou. Pokud by tato limitace neexistovala, z čistě matematického hlediska by pak záporná cena elektřiny na trhu znamenala další umělé a neodůvodněné navyšování hodinového zeleného bonusu.

Novela dále zavedla specifické případy, kdy výrobce elektřiny nemá nárok na podporu. Jedné se o případy, kdy:

- a) výrobce je ke dni registrace podpory v systému OTE podnikatelem v obtížích⁵⁶⁶, a to po dobu, po kterou je na něj nahlíženo jako na podnikatele v obtížích, nebo
- b) výrobce má ke dni registrace podpory nebo její změny v systému OTE neuhrazený dluh vzniklý na základě příkazu k vrácení veřejné podpory vystaveného v návaznosti na sdělení Komise, jímž byla podpora prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, a to po dobu, po kterou má neuhrazený dluh.⁵⁶⁷

Z důvodové zprávy k novele přitom vyplývá, že uvedená omezení vyplývají z notifikačních rozhodnutí Komise a z platných pravidel EU týkajících se veřejné podpory v oblasti životního prostředí a energetiky.⁵⁶⁸ Konkrétně se jedná zejména o pravidla obsažená v nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, v platném znění. Tato omezení se podle přechodného ustanovení však neuplatní na elektřinu z výroben, u kterých byla poprvé registrována provozní podpora do 31. 12. 2020.⁵⁶⁹

3.7 Odvod z elektřiny ze slunečního záření

Ani NZoPOZE se nevzdal snahy o odčerpání příliš vysoké provozní podpory vyplácené solárními elektrárnám uvedeným do provozu v letech 2009 a 2010.

Jak bylo uvedeno v kapitole 2.10, poslední úprava v regulaci odvodu z elektřiny ze slunečního záření v ZoPOZE proběhla s účinností od 1. 1. 2014. Podle této úpravy se odvod z elektřiny ze slunečního záření uplatní pouze na výrobní, které byly uvedeny do provozu

---

⁵⁶⁵ Ustanovení § 12 odst. 4 NZoPOZE.

⁵⁶⁶ Čl. 2 odst. 18 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

⁵⁶⁷ Ustanovení § 38 odst. 1 NZoPOZE.

⁵⁶⁸ Důvodová zpráva k novele, Zvláštní část, K bodu 120.

⁵⁶⁹ Část první, čl. II, bod 5 novely.

v období od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 a to na elektřinu vyrobenou v období od 1. 1. 2014 po dobu trvání práva na podporu elektřiny. Zároveň došlo ke změně sazeb odvodu, kdy u podpory formou výkupních cen byl odvod ve výši 10 % ze základu odvodu, a u zeleného bonusu na elektřinu ve výši 11 % ze základu odvodu.

Novela provedla v uvedené právní úpravě následující změny:

- a) Opět došlo k rozšíření odvodu i na výrobní elektřiny ze slunečního záření, které byly uvedeny do provozu v roce 2009. Po 1. 1. 2022 se tedy povinnost odvádět odvod vztahuje na výrobní uvedené do provozu v době od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010.⁵⁷⁰
- b) Předmětem odvodu je elektřina vyrobená v uvedených výrobních od 1. 1. 2022 po dobu trvání práva na podporu;⁵⁷¹
- c) Sazba odvodu pro solární elektrárny uvedené do provozu v roce 2009 je u provozní podpory formou výkupních cen ve výši 10 % ze základu odvodu a provozní podpory formou zeleného bonusu na elektřinu ve výši 11 % ze základu odvodu.⁵⁷²
- d) Sazba odvodu pro solární elektrárny uvedené do provozu v roce 2010 se změnila, kdy u provozní podpory formou výkupních cen je nově ve výši 20 % ze základu odvodu, a u provozní podpory formou zeleného bonusu na elektřinu je nově ve výši 21 % ze základu odvodu.⁵⁷³
- e) Výjimka z povinnosti hradit odvod se uplatní na elektřinu ze solárních elektráren s instalovaným výkonem do 30 kW. Výjimka z povinnosti hradit odvod se dále uplatní i na množství elektřiny, která přesahuje celkové množství elektřiny, za které se hradí odvod v případě, že o tom rozhodne SEI ve svém rozhodnutí. SEI takto může rozhodnout v rozhodnutí, kterým jsou danému výrobcí stanoveny individuální podmínky podpory v případě, že v daném sektoru je zjištěna překompenzace.⁵⁷⁴ Výrobci totiž mohou požádat SEI v případě, že hodnota vnitřního výnosového procenta jejich investice do solární elektrárny za dobu trvání práva na provozní podporu nedosáhne 6,3 %, o stanovení množství elektřiny, ze kterého se solární odvod hradí. Elektřina přesahující toto množství je pak osvobozena od odvodu.⁵⁷⁵

---

⁵⁷⁰ Ustanovení § 14 NZoPOZE.

⁵⁷¹ Tamtéž.

⁵⁷² Ustanovení § 18 odst. 1 NZoPOZE.

⁵⁷³ Ustanovení § 18 odst. 2 NZoPOZE.

⁵⁷⁴ Ustanovení § 17 NZoPOZE ve spojení s § 34a odst. 1 a 2 NZoPOZE.

⁵⁷⁵ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 198. ISBN 978-80-7400-906-8.

Ve zbytku platí i po novele právní úprava odvodu uvedená v bodu 1.3.8 a v kapitole 2.10.

3.8 Přejídná ustanovení k novele

Z přechodných ustanovení novely jsou klíčová následující pravidla:

- a) U výroben elektřiny z KVET a DZ uvedených do provozu do 31. 12. 2012 trvá nárok na podporu podle dosavadních předpisů do 31. 12. 2025.⁵⁷⁶
- b) U výroben elektřiny z KVET a DZ uvedených do provozu od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2021 trvá nárok na podporu podle dosavadních předpisů po dobu 15 let ode dne jejich uvedení do provozu.⁵⁷⁷
- c) U výroben elektřiny z OZE, které byly uvedeny do provozu do 31. 12. 2005, trvá právo na provozní podporu podle dosavadních právních předpisů do 31. 12. 2025.⁵⁷⁸
- d) U výroben elektřiny využívajících energii vody, u kterých byla provedena rekonstrukce v období od 13. 8. 2002 do 31. 12. 2005, trvá právo na podporu podle dosavadních právních předpisů do konce 30. roku od ukončení rekonstrukce.⁵⁷⁹
- e) Pokud u výroben elektřiny vzniklo podle ZoPOZE právo zvolit formu podpory výkupní cenou a zeleným bonusem, trvá právo na výběr formy podpory i po 1. 1. 2022. To však neplatí u výroben elektřiny využívajících energii vody s instalovaným výkonem vyšším než 500 kW uvedených do provozu od 1. ledna 2016, u kterých trvá právo na podporu pouze formou zeleného bonusu.⁵⁸⁰

Je zřejmé, že uvedenými přechodnými ustanoveními pod písmeny a) až d) byla vyřešena nejednoznačně stanovená doba nároku na provozní podporu elektřiny u těchto explicitně stanovených výroben. Jak již bylo uvedeno výše v bodech 2.5.1 a 2.6.1, výroby elektřiny z DZ a KVET neměly podle ZoPOZE stanovenou pevnou dobu nároku na pobírání provizní podpory. Obdobně to bylo i s výrobnami elektřiny z OZE uvedenými do provozu do konce roku 2005 (jak bylo uvedeno v bodu 1.2.2), i když pro tyto výroby následně stanovil ZoPVEOZE zachování výše výkupních cen stanovených pro rok 2005 po dobu 15 let (jak bylo uvedeno v bodu 1.3.4). Novela tedy fakticky těmto výrobnám prodloužila právo na pobírání provozní podpory o dalších 5 let.

Uvedená právní úprava, která jednoznačně stanovila, a v některých případech i prodloužila, dobu nároku na pobírání provozní podpory, je tedy v souladu se záměrem ČR využít

---

⁵⁷⁶ Část první, čl. II, bod 1. novely.

⁵⁷⁷ Tamtéž.

⁵⁷⁸ Část první, čl. II, bod 2. novely

⁵⁷⁹ Tamtéž.

⁵⁸⁰ Část první, čl. II, bod 6. novely.

stávající výroby elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů na maximum. Jen tak je možné vyhnout se skokovému ukončení činnosti starších výroben elektřiny a splnit nové klimatické cíle. Zároveň tato právní úprava vysílá pozitivní signál pro investory do OZE a jiných podporovaných zdrojů energie.

3.9 Shrnutí a návrhy na úpravu NZoPOZE *de lege ferenda*

Je zřejmé, že nová právní úprava provozních podpor elektřiny zavedená novelou přinesla revoluční novinky oproti původní právní úpravě.

Předně se jedná o zavedení nového systému rozvoje a regulace OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. Ten umožní nejen lépe plánovat rozvoj těchto zdrojů energie, ale také v celku operativně přizpůsobovat nastavené systémy provozních podpor aktuální situaci v hospodářství i na trzích s elektřinou. Nový systém také umožní lepší přehled o nákladech vynakládaných na provozní podporu. Takto bude zajištěno, že instalovaný výkon výroben elektřiny pobírajících provozní podporu bude pod neustálým průběžným dohledem a pokud dojde k dosažení předem stanovených hodnot instalovaného výkonu, nebude elektřina z dalších výroben předmětem provozní podpory. Předejde se tedy nekontrolovatelné vlně investic do OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, která by byla spojená s obrovskými výdaji ze státního rozpočtu, jako tomu bylo u solárního boomu v letech 2009 a 2010.⁵⁸¹

Dále novela přinesla nové druhy provozních podpor, které jsou určeny jak pro stávající výroby elektřiny, kterým bude v nejbližších letech končit provozní podpora, tak i pro nové výroby elektřiny uvedené do provozu po 1. 1. 2022. Účelem těchto nových druhů provozních podpor je jednak nastartování nové vlny investic do OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, jednak udržení stávajících výroben v provozu po skončení jejich práva na provozní podporu. Jen v kombinaci obou druhů nových provozních podpor elektřiny bude možné dosáhnout splnění nových klimatických cílů.

Nová právní úprava provozních podpor elektřiny má za účel minimalizovat náklady na provozní podporu. Nejvýraznějším novým nástrojem jsou v tomto ohledu aukce podpory elektřiny, prostřednictvím kterých bude probíhat soutěž o co nejnižší podporu stanovenou na základě výsledků soutěžních řízení. Pouze předkladatelé nejvýhodnějších nabídek (nejnižší provozní podpora) získají právo na provozní podporu z aukce, kdy výše provozní podpory bude hlavním posuzovaným kritériem. Podstatných změn z pohledu minimalizace nákladů na provozní podporu doznaly i formy provozních podpor. Provozní podpory jsou nově co nejvíce navázány na

---

⁵⁸¹ ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, s. 51. ISBN 978-80-7400-906-8.

ceny elektřiny na trzích, aby co nejvíce odrážely hospodářskou realitu. Výrobní elektřiny uvedené do provozu nebo modernizované po 1. 1. 2022 budou pobírat provozní podporu zejména formou zelených bonusů na elektřinu, přičemž u výroben využívajících OZE se bude vždy jednat o hodinové zelené bonusy. V hodinovém režimu bude poskytován i aukční bonus u elektřiny z OZE. Provozní podporu pro stávající výrobní (udržovací podpora elektřiny a podpora elektřiny vyrobené v modernizované výrobně) bude možné poskytovat v hodinovém i ročním režimu. Je tedy zřejmé, že úmysl zákonodárce byl poskytovat nižší provozní podporu při vyšších cenách elektřiny na trhu (kdy vyšší ceny elektřiny sami o sobě pokryjí část nákladů investorů) a *vice versa*. Zároveň došlo novelou k rozšíření případů, kdy nárok na provozní podporu elektřiny výrobci nevzniká s ohledem na specifické situace na trzích s elektřinou.

Navzdory uvedeným pozitivům nová právní úprava provozních podpor elektřiny obsahuje některé nedostatky zejména u aukcí na podporu elektřiny, které mohou bránit v plném využití jejich potenciálu. A to zejména z pohledu právní nejistoty investorů, kteří by měli zájem zapojit se do aukcí na podporu elektřiny. Tyto zjištěné nedostatky byly podrobně popsány v bodech 3.4.2, 3.4.5 a 3.4.6. Jedná se zejména o nedostatky spojené s vadami nabídky podané v aukci, kdy není zřejmé, jakým způsobem může být taková nabídka vyřazena z aukce a zda je možné podat proti takovému rozhodnutí rozklad. Dále se jedná o případy, kdy předkladatelé nabídek předloží v nabídkách stejnou výši provozní podpory, přičemž s ohledem na soutěžený instalovaný výkon nemohou všechny takové nabídky uspět. Nijak není řešeno ani to, zda lze nabídku považovat za úspěšnou, pokud nabídnutý instalovaný výkon přesahuje soutěžený instalovaný výkon, nebo zda se v takovém případě považuje za úspěšnou nabídka s vyšší nabízenou provozní podporou. Otázky vyvolává i to, že podle NZoPOZE musí být vrácena první část finanční jistoty úspěšnému předkladateli nabídky, který nesložil druhou část finanční jistoty. V takovém případě však finanční jistota naprosto ztrácí svůj motivační účinek. Nejasné je i stávající znění § 10e odst. 4 NZoPOZE, které výslovně stanovuje, že dodatečná lhůta 6 měsíců, po uplynutí které může MPO rozhodnout o odnětí práva na podporu z aukce, se počítá od termínu uvedeném v rozhodnutí o přiznání práva na podporu v aukci pro uvedení výrobní do provozu nebo provedení její modernizace. Toto ustanovení tedy nepočítá s tím, že může docházet k prodlužování takto stanovené lhůty a že i dodatečná lhůta 6 měsíců by se měla počítat od případného prodloužení původně stanovené lhůty.

De lege ferenda je nutné tyto nedostatky v NZoPOZE napravit novelizujícím zákonem s odpovídající právní úpravou:

- U vad nabídek podaných v aukcích je vhodné nastavit právní úpravu tak, že umožní vadné nabídky vyřadit z aukce rozhodnutím, proti kterému nebude možné podat rozklad (aby se aukce zbytečně neprodužovaly).

- V případě konfliktu podaných nabídek v aukci se stejnou výší provozní podpory je vhodné již na úrovni zákona stanovit kritéria výběru vítězných nabídek (např. preference nabídky podané dříve).
- V případech, kdy nabídnutý instalovaný výkon přesahuje soutěžený instalovaný výkon, je vhodné na úrovni zákona stanovit, že se i v tomto případě považuje nabídka za úspěšnou (v celém nabízeném instalovaném výkonu). Tuto variantu považují za vhodnější než variantu, podle které se v takovém případě považuje za úspěšnou nabídka s vyšší nabízenou provozní podporou, která soutěžený instalovaný výkon nepřesahuje. U aukcí totiž bude asi jen málokdy docházet k tomu, že vítězné nabídky budou pokrývat přesně hodnotu soutěženého instalovaného výkonu.
- V případě neuhrazení druhé části finanční jistoty je vhodné explicitně stanovit, že MPO vzniká právo na plnění z první části poskytnuté finanční jistoty, aby si finanční jistota zachovala svůj motivační účinek.
- Ustanovení § 10e odst. 4 NZoPOZE by mělo být explicitně doplněno tak, že dodatečná lhůta 6 měsíců, po uplynutí které může MPO rozhodnout o odnětí práva na podporu z aukce, se uplatní i na případy, kdy došlo k prodloužení původně stanovené lhůty pro uvedení výroby do provozu nebo provedení její modernizace.

Další nedostatky právní úpravy zavedené novelou byly blíže popsány v kapitole 3.2. Týkají se nejednotně stanovených podmínek pro zánik nároku na provozní podporu při zveřejnění informace o dosažené maximální hodnotě instalovaného výkonu výroben stanovené nařízením vlády. V takovém případě jsou totiž v § 3a NZoPOZE stanoveny výhodnější podmínky pouze pro modernizované výroby elektřiny, kterým je zachován nárok na podporu, pokud je jim registrována podpora pro modernizované výroby do konce čtvrtého kalendářního měsíce po měsíci, ve kterém byla informace o dosažené maximální hodnotě zveřejněna. Výjimka z pravidla o zániku nároku na podporu je pak stanovena dále pouze pro výroby, kterým bylo vydáno rozhodnutí o povolení stavby, a to nabylo právní moci přede dnem zveřejnění informace o dosažené maximální hodnotě. Uvedená právní úprava totiž vytváří neodůvodněné znevýhodnění investorů do výroben, u kterých neprobíhá modernizace, resp. u kterých se nevydává rozhodnutí o povolení stavby (zejména malé solární elektrárny na střechách budov), a to zejména za situace, kdy k zániku nároku na provozní podporu dojde z důvodu, který nemají možnost nijak ovlivnit. *De lege ferenda* je nutné uvedené rozdílné přístupy k jednotlivým výrobnám elektřiny v § 3a NZoPOZE upravit tak, že se umožní zachování nároku na provozní podporu pro všechny

výrobní elektřiny, které budou uvedeny do provozu (nebo u kterých bude registrována podpora pro modernizované výrobní) do určitého počtu měsíců po zveřejnění informace o dosažené maximální hodnotě instalovaného výkonu. Jen takovým způsobem bude zajištěno vhodné investiční prostředí pro investory do výroben elektřiny.

Je zřejmé, že ČR má prostřednictvím NZoPOZE k dispozici širokou paletu různých nástrojů pro efektivní rozvoj OZE a dalších podporovaných zdrojů energie. Do budoucna bude tedy klíčové to, zda a jak bude vláda ČR schopná tyto nové nástroje využívat a zda napraví zmíněné nedostatky této právní úpravy. Komplexní vyhodnocení NZoPOZE z pohledu faktického vlivu na rozvoje OZE a dalších podporovaných zdrojů energie a plnění klimatických cílů bude možné provést až za několik let jeho využívání.

4 Provozní podpora elektřiny ve Spolkové republice Německo

Klimatické cíle Spolkové republiky Německou jsou dlouhodobě velice ambiciózní, přičemž historické zkušenosti potvrzují, že je schopná tyto klimatické cíle dosahovat dokonce s časovým předstihem.⁵⁸² Klíčovým z hlediska stávající právní úpravy provozních podpor obnovitelných a jiných podporovaných zdrojů energie byl rok 2011, ve kterém Spolková vláda přijala klimatický balíček s názvem *Energiewende* (v překladu energetický přechod). *Energiewende* stanovila v několika právních předpisech zejména cíle v oblasti snižování skleníkových plynů a zvyšování podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie do roku 2050, snižování spotřeby energií apod.⁵⁸³

Oblast podporovaných zdrojů energie je v německém právu aktuálně upravena v několika zákonech. Pro oblast provozní podpory elektřiny z OZE a důlního plynu je klíčovým zákon EEG.

4.1 EEG

EEG je rozsáhlý a velice detailní zákon, který má více než dvě stě paragrafů a vícero příloh. Na detailní popis tohoto zákona by nestačilo ani několik rigorózních prací. Níže se zaměřím pouze na některé vybrané aspekty, na kterých ukážu některé shody a odlišnosti EEG ve vztahu s NZoPOZE.

4.1.1 Cíle EEG

EEG ve svých úvodních paragrafech stanovuje, že jeho cílem je zvýšit podíl elektřiny z OZE na hrubé konečné spotřebě elektřiny do roku 2030 na 65 %, přičemž jeho cílem je rovněž zajistit, aby do roku 2050 veškerá elektřina vyrobená a spotřebovaná ve Spolkové republice Německo byla vyrobena způsobem, který je neutrální z hlediska emisí skleníkových plynů.⁵⁸⁴

Za účelem dosažení uvedeného cíle elektřiny z OZE v roce 2030 stanovuje EEG jednak dílčí cíle pro instalovaný výkon výroben elektřiny z jednotlivých druhů OZE (konkrétně z větrných elektráren na pevnině i na moři, solárních elektráren a výroben elektřiny z biomasy) v letech 2022-2030, a zároveň stanovuje i cíle pro objemy celkového množství elektřiny vyrobené z OZE v letech 2021-2029.⁵⁸⁵ Jak již bylo uvedeno, EEG se přitom zaměřuje mimo rozvoje elektřiny z OZE i na rozvoj elektřiny z důlního plynu.

---

⁵⁸² SCHOMERUS, Thomas. German climate and energy legislation: an ambitious but fragmented framework. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 178-180. ISBN 978-1-78100-277-3.

⁵⁸³ Tamtéž, s. 182 a 183.

⁵⁸⁴ Ustanovení § 1 odst. 1 a 3 EEG.

⁵⁸⁵ Ustanovení § 4 a § 4a EEG.

Ohledně uvedeného cíle rozvoje elektřiny z OZE do roku 2030 má Spolková vláda stanovenou povinnost podávat každoročně zprávu o tom, zda je rozvoj dostatečný k naplnění tohoto cíle. Pokud rozvoj není dostatečný, musí vláda vysvětlit důvody, proč tomu tak je.⁵⁸⁶ Za takové situace navíc EEG zmocňuje Spolkovou vládu k přijetí nařízení vlády, kterým vláda může zejména stanovit nové cíle a kroky rozvoje elektřiny z OZE v jednotlivých letech, stanovit nové objemy aukcí pro jednotlivé druhy OZE v jednotlivých letech nebo upravit maximální výši provozní podpory, která může být nabídnuta v rámci aukcí (bod 4.1.5), aby bylo možné stanovené cíle splnit.⁵⁸⁷

4.1.2 Formy provozních podpor elektřiny a jejich výše

EEG rozeznává 3 základní druhy provozních podpor elektřiny z OZE a důlního plynu, a to tržní prémii, výkupní cenu a příplatek za elektřinu.⁵⁸⁸

Tržní prémie je forma provozní podpory, která představuje částku, která je vyplácena výrobcům nad tržní cenu elektřiny. Tato forma provozní podpory má dvojí povahu, kdy je možné ji stanovit jak na základě aukcí (pouze pro větrné elektrárny na pevnině a na moři, solární elektrárny a výrobní elektřiny z biomasy), tak i na základě rozhodnutí Spolkové agentury pro sítě.⁵⁸⁹ Tato forma provozní podpory se tedy z pohledu práva ČR svou povahou přibližuje jak zelenému bonusu na elektřinu, tak i aukčnímu bonusu. Je však nutné zdůraznit, že EEG pro vznik nároku na tento druh provozní podpory stanovuje i velké množství dalších podmínek, kterými se tento druh provozní podpory fakticky odlišuje od forem provozních podpor rozeznávaných NZoPOZE.⁵⁹⁰

Výkupní ceny (jak již samotný název napovídá) svou povahou odpovídají výkupním cenám podle NZoPOZE. I u výkupních cen však EEG stanovuje některé další podmínky, které NZoPOZE nezná, např. nárok na výkupní ceny jen po určitý počet měsíců v kalendářním roce, specifický způsob postupného snižování výše výkupních cen apod.⁵⁹¹

Doplatek na elektřinu se z pohledu práva ČR svou povahou nejvíce podobá zeleným bonusům na elektřinu. EEG stanovuje ke vzniku nároku na tuto provozní podporu další specifické podmínky. Uplatní se tak pouze na elektřinu ze solárních elektráren s celkovým instalovaným výkonem do 100 kW, které jsou umístěny na budově, pokud elektřina v nich vyrobená byla dodána

---

⁵⁸⁶ Ustanovení § 98 odst. 3 EEG.

⁵⁸⁷ Ustanovení § 88c EEG.

⁵⁸⁸ Ustanovení § 19 odst. 1 EEG.

⁵⁸⁹ Ustanovení § 22 odst. 1 a 6 EEG.

⁵⁹⁰ Zejména ustanovení § 20, 21 a 22 EEG.

⁵⁹¹ Ustanovení § 21 odst. 1, 23b a § 53 EEG.

spotřebitelé v této nebo sousední budově a zároveň byla tato elektřina dodána bez využití distribuční soustavy.⁵⁹²

EEG dále obsahuje specifická pravidla pro stanovení výše uvedených forem provozních podpor a také další podmínky pro vznik nároku na provozní podporu pro jednotlivé druhy výroben elektřiny z OZE a důlního plynu.⁵⁹³

Na rozdíl od NZoPOZE stanovuje EEG, že nárok na provozní podporu vzniká i v případě, kdy je elektřina dodána do elektrizační soustavy ze zařízení na ukládání elektřiny.⁵⁹⁴ Výjimka z tohoto práva je stanovena pouze pro doplatek na elektřinu.⁵⁹⁵ Tato právní úprava v NZoPOZE zatím absentuje z důvodu, že právní úprava ukládání (akumulace) elektřiny zatím není detailně upravena v EZ. Do budoucna však lze očekávat s plánovanými novelami EZ, které mají mimo jiné řešit i detailní úpravu ukládání elektřiny, že NZoPOZE bude rozšířena i o tato pravidla.

Další podstatnou odlišností EEG oproti NZoPOZE je to, že provozní podporu vyplácí výrobcům vždy provozovatel sítě⁵⁹⁶ (tedy provozovatele distribuční soustavy⁵⁹⁷). Podle NZoPOZE naopak vyplácí provozní podporu buď OTE nebo povinně vykupující, a to v závislosti na konkrétní formě provozní podpory.

4.1.3 Omezení práva na provozní podporu elektřiny

EEG obsahuje specifická pravidla omezení nároku na provozní podporu. V některých případech jsou tato pravidla podobná pravidlům uvedeným v NZoPOZE, v jiných případech jsou tato pravidla stanovena odlišně od NZoPOZE.

EEG předně stanovuje situace, kdy dochází ke snížení nároku na provozní podporu, resp. kdy výrobce nemá právo na provozní podporu. Mezi tyto situace patří zejména případy záporných cen elektřiny na trhu s elektřinou, přičemž EEG zohledňuje i další situace a specifika jednotlivých druhů provozních podpor.⁵⁹⁸ Dále jsou stanoveny další případy, kdy dochází ke snížení nároku na provozní podporu, zejména při porušení některých zákonných povinností ze strany výrobců elektřiny.⁵⁹⁹

Zajímavým pravidlem stanoveným EEG u provozní podpory vysoutěžené v aukci je to, že doba nároku na provozní podporu se prodlužuje o počet hodin, ve kterých byla podpora snížena

---

⁵⁹² Ustanovení § 21 odst. 3 EEG.

⁵⁹³ Ustanovení § 23, § 23b a § 40-§ 49 EEG.

⁵⁹⁴ Ustanovení § 19 odst. 3 EEG.

⁵⁹⁵ Ustanovení § 21 odst. 3 EEG.

⁵⁹⁶ Ustanovení § 19 odst. 1 EEG.

⁵⁹⁷ Ustanovení § 3 bod 35 EEG.

⁵⁹⁸ Ustanovení § 23 odst. 3 EEG.

⁵⁹⁹ Zejména ustanovení § 52-§ 54 EEG.

na nulu. K tomu dochází zejména v případech záporných cen elektřiny na spotovém trhu po dobu delší než 4 hodiny. Doba prodloužení se pak stanovuje na celé dny se zaokrouhlením nahoru.⁶⁰⁰

U výkupních cen EEG stanovuje pro určité výroby elektřiny z OZE maximální výši provozní podpory, kterou může čerpat podnik (tedy ne pouze na konkrétního výrobce).⁶⁰¹

U provozní podpory formou doplatku za elektřinu stanovuje EEG pravidlo, že pokud celkový instalovaný výkon solárních elektráren překročí v daném kalendářním roce 500 MW, nemají další solární elektrárny v daném kalendářním roce nárok na tuto formu provozní podpory. Spolková agentura pro sítě je v takovém případě povinna zveřejnit na svých internetových stránkách datum, od kterého nemají další solární elektrárny nárok na doplatek na elektřinu. Pokud v kalendářním roce dojde k překročení uvedené hranice instalovaného výkonu solárních elektráren, sníží se v následujícím kalendářním roce povolený roční objem o instalovaný výkon, který v předchozím roce překročil hranici 500 MW.⁶⁰²

Je tedy zřejmé, že EEG má nastavena pravidla provozní podpory tak, aby nemohlo dojít k excesivnímu uvádění nových výroben elektřiny z OZE do provozu, což by mohlo vést v konečném důsledku k nepřiměřenému zatížení státního rozpočtu, resp. se projevit ve zvýšení regulovaných cen elektřiny. Tato pravidla se však částečně odlišují od pravidel stanovených v NZoPOZE.

4.1.4 Počátek a doba trvání nároku na provozní podporu elektřiny

Právo na provozní podporu podle EEG trvá zásadně po dobu 20 let a začíná plynout uvedením výroby elektřiny do provozu, pokud není stanoveno v EEG jinak.⁶⁰³

Specifická pravidla jsou stanovena pro výkupní ceny, kdy jsou EEG rozeznávány dvě situace:

- V případě výroben elektřiny, které nejsou větrnými elektrárnami na pevnině a mají instalovaný výkon do 100 kW, trvá nárok na provozní podporu formou výkupních cen do 31. 12. 2027.
- V případě větrných elektráren na pevnině trvalo právo na provozní podporu formou výkupních cen do 31. 12. 2021.

Specifická pravidla jsou dále uvedena pro nárok na provozní podporu z aukcí. Doba nároku na provozní podporu z aukce u větrných elektráren na pevnině totiž začne plynout nejpozději 30 měsíců po výběru nabídky v aukci, a to i v případě, že výroba elektřiny je uvedena do provozu

---

⁶⁰⁰ Ustanovení § 51 a § 51a EEG.

⁶⁰¹ Ustanovení § 23b odst. 3 a § 51 EEG.

⁶⁰² Ustanovení § 23c odst. 2 EEG.

⁶⁰³ Ustanovení § 25 odst. 1 EEG.

později.⁶⁰⁴ U výroben elektřiny ze solárních elektráren je naopak uvedeno, že nárok na provozní podporu trvá od výběru nabídky v aukci po dobu 21 let.⁶⁰⁵ Specifický způsob stanovení délky nároku na provozní podporu mají i výrobní elektřiny z biomasy.⁶⁰⁶

4.1.5 Aukce na podporu elektřiny

Právní úprava aukcí na podporu elektřiny v EEG je mnohem detailnější a rozsáhlejší než právní úprava stanovená NZoPOZE. V EEG je tato právní úprava obsažena v oddíle 3, přičemž je tvořena více než 50 paragrafy. Níže se zaměřím pouze na některé aspekty této právní úpravy.

První podstatný rozdíl oproti právní úpravě v NZoPOZE je to, že podle EEG zajišťuje aukce na podporu elektřiny Spolková agentura pro síť.⁶⁰⁷ Aukce na podporu elektřiny podle NZoPOZE zajišťuje MPO.

Zajímavé je určitě to, že již na úrovni EEG jsou stanoveny přesné termíny aukcí na podporu elektřiny. Zároveň EEG stanovuje i přesný objem instalovaného výkonu, o který se bude soutěžit v nabídkových řízeních v jednotlivých letech od roku 2021 až do roku 2028.⁶⁰⁸ EEG přitom obsahuje i další detailní podmínky ohledně toho, kdy bude docházet k navýšení nebo snižování objemu soutěženého instalovaného výkonu.⁶⁰⁹ Tyto termíny a objemy soutěženého instalovaného výkonu jsou přitom stanoveny odlišně pro jednotlivé druhy výroben elektřiny z OZE (konkrétně pro větrné elektrárny na pevnině, solární elektrárny, výrobní elektřiny z biomasy a modernizované výrobní elektřiny).⁶¹⁰

EEG dále podrobně stanovuje přesný postup, náležitosti a lhůtu pro zveřejnění výzvy k podávání nabídek do aukčních řízení.⁶¹¹ Stanovuje přesné náležitosti nabídek, které jsou stanoveny obecně pro všechny druhy výroben elektřiny z OZE⁶¹², tak i speciálně specificky pro jednotlivé druhy výroben elektřiny z OZE⁶¹³. Určitě je vhodné poukázat na to, že v rámci nabídek je na úrovni EEG určena i přesná hodnota minimálního požadovaného objemu instalovaného výkonu, který musí nabídka obsahovat⁶¹⁴, a také přesný maximální instalovaný výkon výroben, který nabídka nesmí přesáhnout⁶¹⁵.

---

⁶⁰⁴ Ustanovení § 36i EEG.

⁶⁰⁵ Ustanovení § 38g EEG.

⁶⁰⁶ Ustanovení § 39h EEG.

⁶⁰⁷ Ustanovení § 85 odst. 1 bod 1. EEG.

⁶⁰⁸ Například ustanovení § 28 odst. 1 EEG.

⁶⁰⁹ Například ustanovení § 28 odst. 3-6 EEG.

⁶¹⁰ Ustanovení § 28-§ 28c EEG.

⁶¹¹ Ustanovení § 29 EEG.

⁶¹² Ustanovení § 30 EEG.

⁶¹³ Ustanovení § 36, § 37, § 38c a § 39 EEG.

⁶¹⁴ Ustanovení § 30 odst. 2 EEG.

⁶¹⁵ Ustanovení § 37 odst. 3 a § 38c odst. 2 EEG.

EEG dále stanovuje konkrétní výši provozní podpory v aukcích, které nemohou být v nabídkách překročeny, a to v rozlišení pro každý druh výroby elektřiny z OZE (částka v EUR za každou kWh vyrobené elektřiny).⁶¹⁶ Zároveň je Spolková agentura pro sítě oprávněna tuto maximální částku upravit (zvýšit i snížit), pokud výsledky posledních tří aukcí naznačují, že tato částka je příliš vysoká nebo nízká (s ohledem na náklady spojené s realizací výroby elektřiny).⁶¹⁷

EEG dále přehledně stanovuje v samostatných ustanoveních podmínky, kdy dochází k vyloučení nabídek i k vyloučení uchazečů (zejména z důvodu uvedení nepravdivých informací v nabídce, nebo pokud se uchazeč dohodl s jinými uchazeči na hodnotách nabídek).⁶¹⁸

S ohledem na výše stanovené přesné podmínky pro aukční řízení je důležité upozornit na to, že EEG u aukčních řízení na elektřinu z biomasy zmocňuje vládu, aby prostřednictvím svých nařízení stanovila odlišně některá pravidla. Zejména se jedná o stanovení maximálních hodnot nároku na provozní podporu, podmínek pro uvedení výroby elektřiny do provozu, počátku a doby trvání nároku na provozní podporu, omezení výše instalovaného výkonu výroby elektřiny s nárokem na podporu apod.⁶¹⁹ I EEG se tedy snaží zajistit německé vládě určitou míru flexibility v aukčních řízeních, aby mohla pružně reagovat na změny podmínek.

Co se týče podmínek pro poskytnutí finanční jistoty, tak tato pravidla jsou podobná pravidlům obsaženým v NZoPOZE. Jistota tak může být poskytnuta jak ve formě bankovní záruky, tak ve formě složení finanční částky na účet Spolkové agentury pro sítě.⁶²⁰ Na rozdíl od NZoPOZE se však podle EEG poskytuje pouze jedna část finanční jistoty, přičemž jsou zároveň stanovena přesná pravidla pro určení výše finanční jistoty pro jednotlivé druhy výroby elektřiny z OZE. Ta je určena součinem stanovené částky v EUR a počtu kW instalovaného výkonu výroby. Případně jsou stanoveny další podmínky, za splnění kterých dochází ke snížení výše finanční jistoty.⁶²¹ Zároveň EEG stanovuje přesné podmínky, za kterých je poskytnutá finanční jistota vrácena účastníkovi aukčního řízení. Z těchto podmínek je jistě zajímavé to, že jistota se má vrátit v plné výši i za situace, kdy dojde ke „znehodnocení“ části objemu zadané (úspěšné) nabídky. Toto „znehodnocení“ však může být v maximálním rozsahu 5 % objemu této nabídky.⁶²²

U vyhodnocení obdržovaných nabídek EEG explicitně stanovuje postupy pro řešení některých situací, které nejsou v NZoPOZE upraveny. To přispívá k větší právní jistotě účastníků aukce. EEG výslovně stanovuje, že nabídky se primárně seřazují podle hodnoty nabídky ve

---

⁶¹⁶ Ustanovení § 36b, § 37b, § 38e a § 39b EEG.

⁶¹⁷ Ustanovení § 85a EEG.

⁶¹⁸ Ustanovení § 33 a § 34 EEG.

⁶¹⁹ Ustanovení § 88 EEG.

⁶²⁰ Ustanovení § 31 odst. 3 EEG.

⁶²¹ Ustanovení § 36a, § 37a, § 38d a § 39a EEG.

⁶²² Ustanovení § 55a EEG.

vzestupném pořadí, počínaje nabídkou s nejnižší hodnotou (tedy cenou za jednotku instalovaného výkonu). Zároveň však platí, že pokud je cena za jednotku instalovaného výkonu u vícero nabídek stejná, nabídky se seřazují vzestupně, počínaje nabídkou s nejnižším objemem instalovaného výkonu. Pokud jsou však nabídky stejné co do ceny i do objemu instalovaného výkonu, rozhoduje o vítězném pořadí los, pokud není stanoveno, že rozhodujícím kritériem je v takovém případě pořadí doručení nabídek. Důležitým pravidlem stanoveným EEG (které absentuje v NZoPOZE) je ustanovení, podle kterého se přiděluje podpora všem nabídkám podle uvedených kritérií až do doby, kdy je nabízený objem aukčního řízení dosažen nebo poprvé překročen. Další nabídky v pořadí již pak nemají právo na podporu z aukce.⁶²³

Zánik nároku na provozní podporu z aukce je řešen EEG tak, že k zániku dojde tehdy, když výrobní nejsou uvedeny do provozu do určitého počtu měsíců po tom, co je daná nabídka v aukci vybrána jako úspěšná, nebo pokud předkladatel úspěšné nabídky nepožádá o provozní podporu z aukce do stanoveného data. Tato pravidla jsou přitom stanovena odlišně pro různé druhy výroben elektřiny z OZE.⁶²⁴ Zároveň je možné u některých druhů výroben elektřiny z OZE podat v původní lhůtě žádost o prodloužení lhůty k uvedení výrobní do provozu, pokud jsou splněny zvláštní podmínky stanoveny v EEG. Doba prodloužení ale nesmí přesáhnout stanovenou maximální délku.⁶²⁵

4.1.6 Omezení možnosti soudního napadení výsledků aukce

EEG obsahuje velice zajímavou právní úpravu, která omezuje možnost napadat výsledky aukce.

Podle této právní úpravy není možné napadnout žalobou výzvu k podání nabídek ani samotný výběr konkrétní nabídky. Žalobou je však možné se domáhat povinnosti Spolkové agentury pro síť zadat zakázku určité nabídce předložené v aukci (tedy určit, že konkrétní nabídka předložená v aukci je úspěšná). Pokud bude účastník se žalobou úspěšný, Spolková agentura pro síť je povinna zadat zakázku podle nabídky tohoto předkladatele po nabytí právní moci rozhodnutí soudu.⁶²⁶ Zároveň EEG explicitně stanovuje, že zadání zakázek na základě jiných úspěšných nabídek a platnost vydaných platebních povolení (obdoba rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce podle NZoPOZE) není soudním řízením podle předchozí věty dotčeno, přičemž zadané zakázky a vydaná platební povolení nemohou třetí osoby napadnout vůbec.⁶²⁷

---

⁶²³ Ustanovení § 32 odst. 1 EEG.

⁶²⁴ Ustanovení § 36e, § 37d a 39e EEG.

⁶²⁵ Ustanovení § 36e a § 39e EEG.

⁶²⁶ Ustanovení § 83a odst. 1 EEG.

⁶²⁷ Ustanovení § 83a odst. 2 EEG.

Uvedená právní úprava má tedy zřejmě za účel předcházet situacím, kdy by neúspěšní uchazeči mohli napadat výběr konkrétních nabídek v aukci, přičemž až do ukončení soudních nebo správních řízení by nebylo možné vydat rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce, resp. realizovat výrobu elektřiny. Za tím účelem je tedy EEG fakticky vyloučeno napadat výběr konkrétních nabídek, resp. rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce, přičemž neúspěšní uchazeči se mohou soudně domáhat jen toho, že jejich nabídka měla být v aukci vyhodnocena jako úspěšná. Tato právní úprava tedy určitě povede k tomu, že výsledky aukčních řízení nebudou znehodnocovány probíhajícími soudními nebo správními řízeními a že úspěšní uchazeči budou mít jistotu ohledně svých práv vyplývajících z výsledků aukcí.

4.2 Shrnutí a inspirace EEG na úpravu NZoPOZE *de lege ferenda*

Právní úprava podpory elektřiny z OZE a důlního plynu stanovená EEG obsahuje podstatné rozdíly oproti právní úpravě podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie obsažené v NZoPOZE. Tyto rozdíly jsou způsobené zejména odlišným nastavením systému regulace provozních podpor, různými cíli, které mají být těmito zákony dosaženy, odlišným stanovením pravomocí vlády a ústředních orgánů státní správy v oblasti regulace podporovaných zdrojů energie (zejména v oblasti vyplácení provozní podpory a organizace aukcí), odlišnou mírou detailu právní úpravy na úrovni zákona apod. Navzdory tomu však nalezneme v rámci obou zákonů shodné základní rysy a principy, na kterých jsou vystavěny.

Hlavním znakem EEG je jeho vysoká míra detailu právní úpravy. EEG stanovuje například přesné cíle vyráběné elektřiny z OZE ve Spolkové republice Německo v letech 2030 a 2050, a zároveň stanovuje přesné cíle co do objemu instalovaného výkonu výroben elektřiny z OZE v jednotlivých letech do roku 2030 a také přesný objem elektřiny z OZE, který má být v těchto jednotlivých letech vyroben. To je podstatný rozdíl oproti NZoPOZE, který ponechává stanovení cílů ČR v oblasti rozvoje elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie na vnitrostátním plánu ČR, přičemž vládu ČR zmocňuje k postupnému stanovení konkrétních parametrů rozvoje výroben elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie (vždy však minimálně na 3 roky dopředu).

Vysoká míra detailu právní úpravy EEG se dále projevuje zejména v právní úpravě aukcí na podporu elektřiny. Rozsah této právní úpravy je způsoben tím, že EEG stanovuje pravidla aukcí velice podrobně a zároveň stanovuje tato pravidla samostatně pro různé druhy výroben elektřiny z OZE. Zohledňuje tak lépe specifika jednotlivých technologií. EEG tak již přímo na úrovni zákona stanovuje zejména přesné termíny aukcí na podporu elektřiny, objem instalovaného výkonu soutěženého v jednotlivých letech do roku 2028 (a podmínky pro automatické navyšování

nebo snižování tohoto výkonu), obsah nabídek, minimální i maximální objem instalovaného výkonu obsažený v nabídkách, přesný výpočet maximální výše provozní podpory, o kterou bude v aukcích soutěženo, přesný výpočet částky požadované finanční jistoty apod.

Jak již bylo uvedeno v části 3, NZoPOZE stanovuje zejména procesní postupy a pravomoci vlády, ústředních orgánů státní správy a OTE v oblasti rozvoje elektřiny podporovaných zdrojů energie. Velký rozsah regulace pak NZoPOZE ponechává na nařízení vlády, provádějící vnitrostátní plán ČR, a na vyhlášení aukce, které má stanovit detaily každé aukce na podporu elektřiny. Je vhodné zdůraznit, že právní úprava aukcí je v NZoPOZE nepoměrně skromnější (oproti EEG), kdy je proces aukcí upraven v několika paragrafech. Lze tedy konstatovat, že EEG svými pravidly stanovuje investorům větší právní jistotu. Na druhé straně, detailnost právní úpravy obsažené v EEG způsobuje jeho malou flexibilitu v případě nutnosti úpravy, kdy bude muset dojít k úpravě zákona (se složitým a dlouhým legislativním procesem). Operativní úpravy zákonem stanovených podmínek jsou umožněny jen v explicitně stanovených případech, kdy je Spolková vláda oprávněná vydat nařízení vlády, kterým upraví některé parametry stanovené EEG (blíže uvedeno v bodech 4.1.1 a 4.1.5).

S ohledem na skutečnost, že oba zákony vychází z jiného nastavení systému provozních podpor a pravomocí vlády, ústředních orgánů státní správy a dalších účastníků trhu s elektřinou, nelze mezi tyto právní úpravy dát rovnítko. Jak však bylo uvedeno, lze nalézt některé shodné principy fungování některých institutů, a to zejména v oblasti právní úpravy některých druhů provozních podpor, omezení práva na provozní podporu, počátku a doby trvání nároku na provozní podporu nebo aukcí na podporu elektřiny. Je však nutné zdůraznit, že s EEG stanovuje u těchto institutů další pravidla a podmínky, které je v některých případech podstatně odlišují od pravidel stanovených v NZoPOZE. Na všechny tyto okolnosti je tedy nutné pamatovat při případném srovnávání jednotlivých institutů obsažených v těchto zákonech.

Detailnost právní úpravy EEG umožňuje inspirovat se při řešení některých situací, které nejsou v NZoPOZE explicitně řešeny, resp. jsou řešeny nedostatečně. *De lege ferenda* je dle mého názoru vhodné zvážit doplnění NZoPOZE o následující právní úpravu obsaženou v EEG:

- Stanovení přesnějších pravidel pro seřazení a výběr vítězných nabídek v aukcích. Jak bylo uvedeno v bodu 3.4.2 a kapitole 3.9, NZoPOZE nestanovuje přesné řešení toho, jak postupovat v případech, kdy předkladatelé ve svých nabídkách v aukci předloží stejnou výši provozní podpory, přičemž s ohledem na soutěžený instalovaný výkon nemohou všechny takové nabídky uspět. Není dále řešeno ani to, zda lze nabídku považovat za úspěšnou, pokud v ní nabídnutý instalovaný výkon přesáhne soutěžený instalovaný výkon, nebo zda se v takovém případě považuje za

úspěšnou nabídkou s vyšší nabízenou provozní podporou (ale objemem instalovaného výkonu nepřesáhne soutěžený instalovaný výkon). EEG uvedené situace řeší výslovně následujícím způsobem:

- Nabídky v aukcích se primárně seřazují ve vzestupném pořadí, počínaje nabídkou s nejnižší částkou požadované provozní podpory.
- Pokud je nabízená výše provozní podpory u vícero nabídek stejná, tyto nabídky se seřazují vzestupně, počínaje nabídkou s nejnižším objemem instalovaného výkonu.
- Pokud jsou nabídky stejné co do výše provozní podpory i co do objemu instalovaného výkonu, rozhoduje o vítězném pořadí los, pokud není stanoveno, že v takovém případě je rozhodující pořadí doručení nabídek.
- Nárok na provozní podporu z aukce mají všechny nabídky podle uvedených kritérií až do doby, kdy je soutěžený instalovaný výkon dosažen nebo poprvé překročen. Další nabídky nemají nárok na provozní podporu z aukce.

Uvedená pravidla stanovená explicitně v NZoPOZE by jednoznačně zlepšila právní jistotu předkladatelů nabídek. Zároveň by předcházela vzniku sporů, které bez takové výslovné právní úpravy mohou vznikat.

- Omezení možnosti soudního napadení výsledků aukce. Jak bylo uvedeno v bodu 4.1.6, EEG obsahuje právní úpravu, která omezuje oprávnění napadat výsledky aukce. Podle této právní úpravy platí následující:
  - Výzvu k podání nabídek ani samotný výběr konkrétní nabídky není možné napadnout žalobou.
  - Žalobou je možné domáhat se v podstatě pouze toho, že určitá nabídka měla být posouzena jako úspěšná nabídka v dané aukci.
  - Výběr úspěšných nabídek a platnost rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce není soudním řízením podle předchozího bodu dotčeno. Zároveň platí, že výběr úspěšných nabídek a vydaná rozhodnutí o udělení práva na podporu z aukce nemohou třetí osoby nijak napadnout.

NZoPOZE žádnou takovou právní úpravu zatím neobsahuje. Považuji ji však za velice důležitou z hlediska právní jistoty investorů. Ti budou mít jistotu, že pokud jejich nabídka v aukci uspěje, nebude docházet k prodlení s realizací výroben v případě, že by výsledky aukce byly soudně napadeny. Takové časové prodlevy totiž mohou mít fatální následky na jednotlivé projekty výroben elektřiny z OZE

(zejména z pohledu platnosti veřejnoprávních povolení pro realizaci výroben po určitou dobu, zajištění financování projektu jen po určitou dobu apod.).

- Stanovení požadavku na poskytnutí pouze jedné části finanční jistoty. Jak bylo uvedeno v bodu 3.4.5 a v kapitole 3.9, tak podle NZoPOZE platí, že pokud předkladatel úspěšné nabídky nesloží druhou část finanční jistoty, musí mu být vrácena první část finanční jistoty. To lze řešit buď právní úpravou, která dá MPO v takovém případě právo na plnění z první části poskytnuté finanční jistoty, nebo způsobem podle EEG, který stanovuje povinnost poskytnutí pouze jedné části finanční jistoty.
- Omezení nároku MPO na plnění z finanční jistoty v případě, že úspěšná nabídka nebude splněna jen v marginálním rozsahu. Jak bylo uvedeno v bodu 4.1.5, EEG stanovuje pravidlo, podle kterého se finanční jistota má vrátit v plné výši úspěšnému uchazeči i za situace, kdy dojde ke „znehodnocení“ pouze části objemu úspěšné nabídky. Tato část je stanovena EEG na hodnotě maximálně 5 % objemu nabídky. Toto pravidlo tedy směřuje k tomu, že předkladatel úspěšné nabídky bude mít jistotu, že mu bude finanční jistota vrácena v plné výši, pokud nebude realizována pouze malá část instalovaného výkonu uvedeného v nabídce. Tato právní úprava může být vhodná, když se sníží tvrdost stávající úpravy NZoPOZE zejména v případech nezaviněné nemožnosti realizace celého instalovaného výkonu výroby uvedené v úspěšné nabídce.
- Zavedení dalších pravidel pro vyloučení nabídek konkrétního předkladatele z aukce. Jak bylo uvedeno v bodu 4.1.5, EEG stanovuje specifické případy, kdy je možné vyloučit nabídky konkrétního předkladatele z aukce. Jedná se zejména o případy, kdy předkladatel v jiných aukcích zejména uvedl v nabídce nepravdivé informace, nebo pokud se předkladatel prokazatelně dohodl s jinými předkladateli na hodnotách jednotlivých nabídek. Taková právní úprava by byla vhodná pro doplnění do NZoPOZE, protože by zvýšila odpovědnost jednotlivých předkladatelů nabídek, zlepšila by právní jistotu poctivých předkladatelů a zejména by zpřehlednila jednotlivé aukce vyřazením nespolehlivých předkladatelů.
- Prodloužení nároku na provozní podporu získanou v aukcích po dobu, ve které byla provozní podpora snížena na nulu. Jak bylo uvedeno v bodu 4.1.3, EEG stanovuje pravidlo, podle kterého se prodlužuje právo na provozní podporu vysoutěženou v aukci o počet hodin, ve kterých byla provozní podpora snížena na nulu. Doba

prodloužení se pak zaokrouhluje na celé dny nahoru. Taková právní úprava by mohla zvýšit jistotu návratnosti vynaložených investic výrobců pobírajících provozní podporu v aukcích s ohledem na to, že k situacím, kdy nárok na podporu klesá na nulu, bude do budoucna přibývat (zejména z důvodu záporných cen elektřiny na trzích s elektřinou).

Závěr

Právní úprava provozní podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie prošla za více než 30 let své existence turbulentním vývojem. Bylo to zejména z důvodu, že až během praktického využívání jednotlivých právních úprav byly zjištěny jejich nedostatky, které se následující právní úpravy snažily vyřešit. Český zákonodárce se zkrátka nenechal inspirovat zkušenostmi z jiných členských států EU, ve kterých řešily v podstatě stejné problémy, a musel si některé negativní zkušenosti vyzkoušet „na vlastní kůži“. Během tohoto postupného vývoje docházelo k podstatným změnám v přístupu ke klíčovým aspektům poskytování provozních podpor. Výsledkem toho bylo, že se z prvotních, v podstatě velice jednoduchých právních úprav, postupně dospělo k modernějším a zároveň i složitějším právním úpravám. Jak však bylo v práci doloženo, samotná složitost právní úpravy rozhodně není na škodu, když v konečném důsledku umožňuje lepší přizpůsobení podmínek pro konkrétní podporovaný zdroj, čímž zároveň dojde ke snížení nákladů na samotnou provozní podporu. Níže uvádím pět klíčových oblastí poskytování provozních podpor elektřiny, které doznaly během uvedeného vývoje největších změn.

Předně se jedná o oblast poskytnutí záruk výrobcům elektřiny ohledně výše provozní podpory a garance doby nároku na její pobírání. Nejstarší právní úpravy obsažené v SEZ a EZ v podstatě neposkytovaly výrobcům žádné takové záruky, když nebyl stanoven dostatečně určitý postup pro stanovení výše provozní podpory a ani přesná doba nároku na její pobírání. Výsledkem této situace bylo to, že se nevytvořilo stabilní investorské prostředí, které by významně podnítilo zájem o rozvoj OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. Na základě této právní úpravy tedy nebylo možné plnit ambiciózní cíle rozvoje elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie vyplývající z legislativy EU. Průlom nastal až v roce 2005 s přijetím ZoPVEOZE. Ten zavedl nový systém poskytování provozní podpory elektřiny, ve kterém byly přesně stanoveny pravidla pro určení výše provozní podpory tak i přesná doba nároku na provozní podporu elektřiny z OZE. Zavedení těchto pravidel přispělo ke zvýšení důvěry investorů do investic do výroben elektřiny z OZE a tedy i podstatné navýšení objemu vyrobené elektřiny z OZE. Pravidla pro přesné určení výše provozní podpory elektřiny a přesnou dobu nároku na ni pak samozřejmě stanovuje i ZoPOZE, resp. NZoPOZE (který zavedl přesnou dobu nároku na provozní podporu elektřiny i pro výrobní elektřiny z KVET a DZ).

Druhou oblastí je způsob regulace objemu podporované elektřiny. SEZ, EZ ani ZoPVEOZE neobsahovaly žádný mechanismus kontroly a případného omezení provozních podpor v případech, když by objem podporované elektřiny přesáhl určitou hodnotu, nebo pokud náklady na provozní podporu dosáhly určité hranice. U SEZ a EZ toto nebyl problém, protože tyto zákony nepodnítily rozvoj podporovaných zdrojů, resp. jen marginálně. Velký problém to však

způsobilo u ZoPVEOZE, který podstatně podnítl výrobu elektřiny z OZE. Tento rozvoj byl přitom tak masivní, že jeho výsledkem byl vznik tzv. solárního boomu v letech 2009 a 2010. Ten se projevil zejména podstatným zvýšením výdajů na provozní podporu ze státního rozpočtu a zvýšením cen elektřiny pro zákazníky. Obdobné situace se přitom ještě předtím projevil i v několika jiných státech EU. ČR se z jejich zkušeností bohužel dopředu nepoučila. Po solárním boomu bylo jasné, že do budoucna bude nutné zavést kontrolní systém, který do budoucna dokáže předejít opakování obdobných situací. I z toho důvodu byl následně přijat ZoPOZE, který mj. zavedl kontrolní mechanismus, na základě kterého docházelo k průběžné kontrole rozvoje výroby elektřiny z OZE. Cílové hodnoty výroby elektřiny z jednotlivých druhů OZE pro jednotlivé roky byly uvedeny v NAP OZE. Pokud by došlo k překročení hodnot stanovených v NAP OZE (za stanovených podmínek), ERÚ nestanovil provozní podporu pro nové výroby elektřiny z OZE uvedené do provozu od 1. ledna následujícího kalendářního roku. NZoPOZE tento kontrolní systém ještě vylepšil, když zmocnil vládu ČR k vydávání nařízení vlády, které bude stanovovat vždy minimálně na 3 roky dopředu druhy OZE a jiných podporovaných zdrojů energie, které budou předmětem provozní podpory, využitelné druhy a formy provozních podpor, dobu trvání nároku na některé provozní podpory apod. Aby byla zajištěna kontrola hodnot stanovených v nařízení vlády, je OTE povinen každý měsíc zveřejňovat informace o počtu výroben elektřiny nově uvedených do provozu a jejich souhrnném instalovaném výkonu. Pokud by došlo k tomu, že souhrnný instalovaný výkon výroben elektřiny dosáhl maximálních hodnot uvedených v nařízení vlády pro celé jím vymezeném období, další výroby elektřiny od určitého data (stanoveného podle druhu pobírané provozní podpory) nemají nárok na provozní podporu. Vláda ČR tedy dostala do rukou velice operativní nástroj, který jí umožňuje velice přesně nastavit potřebný rozsah podporovaných zdrojů zejména s ohledem na cíle stanovené ve vnitrostátním plánu ČR, úroveň jejich plnění a situací na trzích s elektřinou. Navíc se tento regulační nástroj uplatní na všechny podporované zdroje energie.

Třetí klíčovou oblastí jsou formy provozní podpory elektřiny. Nejstarší právní úprava obsažená v SEZ rozeznávala provozní podporu pouze formou výkupních cen. EZ rozeznával provozní podporu výkupními cenami a následně zavedl i provozní podporu formou příspěvku k ceně elektřiny (pouze na elektřinu z DZ a KVET). Podporu formou výkupních cen převzal i ZoPVEOZE, ale přidal k ní i provozní podporu formou ročních zelených bonusů na elektřinu. Výše ročních zelených bonusů je přitom stanovována dopředu s ohledem na odhadovanou průměrnou roční cenu elektřiny pro daný kalendářní rok, na který jsou stanoveny. Po solárním boomu se naplno ukázalo, že provozní podpora formou výkupních cen je nevhodná. Je to zejména z důvodu, že její výše není navázána na cenu elektřiny na trzích a při jejím využití má výrobce

jistotu, že bude vyrobená elektřina vykoupena za stanovenou výkupní cenu. Jediným zájmem výrobce je proto vyrobit co nejvíce elektřiny bez toho, že by zajišťoval její spotřebu nebo efektivní využití. ZoPOZE, který nahradil ZoPVEOZE, přinesl ohledně forem provozních podpor podstatné změny. Nad rámec výkupních cen a ročních zelených bonusů zavedl nově hodinové zelené bonusy na elektřinu z OZE. Jejich výše byla stanovována vždy až podle hodinové ceny elektřiny na denním trhu s elektřinou. Tato forma provozní podpory elektřiny tedy nebyla stanovována dopředu. Výhodou zelených bonusů je obecně to, že pokud cena elektřiny na trzích stoupala, výše zelených bonusů se snižovala (samozřejmě to platí i *vice versa*). Je tedy zřejmé, že formy provozní podpory stanovené v ZoPOZE byly ještě více tržně orientované, což mělo za následek potřebu nižších nákladů vynakládaných na provozní podporu. U výkupních cen došlo k úpravě zejména v tom, že u nových výroben elektřin byla podstatně omezena možnost volby této provozní podpory (pouze určité druhy výroben elektřiny z OZE s omezenou maximální výší instalovaného výkonu). U elektřiny z DZ a KVET stanovil ZoPOZE provozní podporu formou ročních zelených bonusů na elektřinu, přičemž jejich výše byla závislá kromě jiného i na cenách elektřiny na trzích. Z uvedeného je tedy zřejmé, že ZoPOZE výrazně preferoval provozní podporu formou zelených bonusů na elektřinu. Přípustné formy provozních podpor byly nakonec ještě upraveny novelou v NZoPOZE. Ten se také vydal cestou preference provozní podpory formou zelených bonusů na elektřinu, přičemž zejména explicitně stanovil pro nové druhy provozních podpor povinný režim zeleného bonusu (roční nebo hodinový). Klíčovou novinkou zavedenou NZoPOZE je však zavedení provozní podpory formou aukčního bonusu, což souvisí s nově zavedeným způsobem určování provozní podpory prostřednictvím aukcí. Aukční bonus se obdobně jako zelený bonus poskytuje v režimu hodinového (u výroben elektřiny z OZE) nebo ročního (u výroben elektřiny z KVET a DZ) aukčního bonusu. NZoPOZE dále opět omezil možnost využívání výkupních cen, kdy tuto formu provozní podpory zejména není možné využívat u výroben uvedených do provozu po 1. 1. 2022. Je tedy zřejmý jednoznačný odklon od této formy provozní podpory. Zároveň je jasné, že po novele se ještě více projeví tržní nastavení forem provozních podpor elektřiny.

Čtvrtou klíčovou oblastí je stanovení nových druhů provozních podpor elektřiny. Do této oblasti můžeme zařadit i nová pravidla pro úpravy zařízení výroben elektřiny a jejich vlivu na pobíranou provozní podporu. Právní úprava byla historicky postavena na tom, že pokud byla výrobní elektřina uvedena do provozu v daném roce a splnila stanovené podmínky, má nárok na provozní podporu ve stanovené výši (případně po určitou dobu). Průlom v tomto ohledu přinesla novela, která mimo „klasickou“ provozní podporu zavedla i tzv. udržovací podporu elektřiny a podporu pro modernizované výrobní elektřiny. Účelem těchto nových druhů provozních podpor je motivovat výrobce k dalšímu provozu výroben elektřiny, aby bylo možné dosáhnout

klimatických cílů. U udržovací podpory se to týká případů specifických výroben elektřiny, u kterých hrozí ukončení jejich provozování po skončení původního nároku na provozní podporu. U podpory pro modernizované výroby elektřiny je účelem motivovat k provedení modernizace výroby elektřiny a k jejímu dalšímu provozu. Tyto nové druhy provozních podpor tedy představují klíčovou novinku, která zajistí další provoz starším výrobním elektřiny. Co se týče podmínek úprav zařízení výroben elektřiny, tak novela přinesla „Koperníkovský obrat“ oproti předchozí právní úpravě. Umožňuje totiž bez dalšího provést jakoukoliv úpravu výroben elektřiny, která nemění instalovaný výkon výroby, přičemž taková úprava nemá žádný vliv na právo na provozní podporu nebo podmínky jejího poskytování. Pokud by došlo při úpravě ke změně instalovaného výkonu výroby, předmětem provozní podpory by byla elektřina v poměru před a po provedení úpravy (u nepalivových zdrojů), resp. elektřina odpovídající výrobě před provedením úpravy (u palivových zdrojů). Tato změna jednoznačně cílí k tomu, aby výrobcům umožnila provádět všechny dostupné úpravy výroben, které zvýší objem vyrobené elektřiny, aby bylo možné dosáhnout klimatických cílů.

Pátou klíčovou oblastí je zavedení aukcí na podporu elektřiny jako nového způsobu přidělování provozní podpory, u kterého účastníci soutěží o vyšší provozní podpory. Aukce byly do právní úpravy zavedeny až novelou. Jedná se o v zahraničí léty ověřený způsob přidělování provozní podpory, který směřuje k co nejnižším nákladům na provozní podporu. Pouze předkladatelé nejvýhodnějších nabídek získají právo na provozní podporu z aukcí. Jedná se tedy o velice výhodný způsob přidělování provozní podpory, který je zaměřen zejména na větší výroby elektřiny (od určitého instalovaného výkonu).

Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že stávající právní úprava provozní podpory elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie obsažená v NZoPOZE je moderní právní úpravou, která svými parametry odpovídá požadavkům EU legislativy a zásadně ob stojí i při srovnání s jinými právními úpravami EU států, například při srovnání s právní úpravou Spolkové republiky Německo obsažené v EEG (jak bylo uvedeno v části 4).

Na druhé straně byly zjištěny i některé nedostatky stávající právní úpravy obsažené v NZoPOZE. Tyto nedostatky se týkají zejména právní úpravy aukcí na podporu elektřiny. V rámci identifikovaných nedostatků jsem zároveň navrhl konkrétní návrhy na jejich úpravu *de lege ferenda* (kapitola 3.9), které zvýší právní jistotu jak samotným účastníkům aukcí, tak i MPO, které je organizuje. Inspirací k řešení některých identifikovaných nedostatků NZoPOZE poskytuje i právní úprava Spolkové republiky Německo obsažená v EEG, který je mnohem detailnější v právní úpravě aukcí než NZoPOZE. Konkrétní návrhy na úpravu NZoPOZE podle EEG *de lege ferenda* jsou uvedeny v kapitole 4.2.

Další vývoj právní úpravy provozní podpory elektřiny v ČR a zejména samotná potřeba existence provozní podpory bude záviset na vícero faktorech. Záležet bude zejména na vývoji cen elektřiny na trzích, dostupnosti centralizovaných výroben elektřiny (s ohledem na ukončení životnosti velkých uhelných a jaderných zdrojů v ČR), rozšiřování decentralizovaných výroben elektřiny z OZE, technologickém pokroku týkajícím se výroby a skladování elektřiny a ambicióznosti cílů EU v oblasti výroby elektřiny z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. Klíčové bude i to, v jaké ekonomické kondici se bude ČR, potažmo EU, nacházet. Od toho se bude totiž odvíjet, jaké finanční zdroje budou členské státy ochotny vynakládat na provozní podporu.⁶²⁸ Provozní podpora elektřiny byla přitom již od svého zavedení považována pouze za přechodné opatření, které má být využíváno pouze do doby, kdy elektřina z OZE a jiných podporovaných zdrojů energie dosáhne konkurenceschopnosti na trzích.⁶²⁹ S tím počítá například i EEG, který stanovuje Spolkové vládě povinnost při předkládání zpráv o vyhodnocení EEG zhodnotit i očekávané tržní rozšíření OZE. Pokud toto tržní rozšíření bude dostupné, má zároveň spolková vláda navrhnout způsob přechodu od provozní podpory tržně řízenému rozšíření OZE.⁶³⁰

Je tedy zřejmé, že v budoucnu se jednoznačně počítá s tím, že poskytování provozní podpory elektřiny bude ukončeno. V současné době je však nemožné stanovit konkrétní datum, ke kterému k tomu dojde, protože existuje veliké množství proměnných, které na něj mají vliv.

---

⁶²⁸ FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, s. 29. ISBN 978-80-260-9212-4.

⁶²⁹ VÍCHA, Ondřej. *Základy horního a energetického práva*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 101. ISBN 978-80-7478-919-9.

⁶³⁰ Ustanovení § 99 odst. 2 EEG.

Seznam zkratek

Daňový řád – Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

DZ – Druhotné zdroje energie.

EEG – Gesetz für den Ausbau erneuerbarer Energien (Erneuerbare-Energien-Gesetz), zákon o rozšíření obnovitelných zdrojů energie ze dne 21. 6. 2014, vyhlášen ve Spolkové sbírce zákonů BGBl. I č. 33, s. 1066, ve znění účinném do 28. 7. 2022.

ERÚ – Energetický regulační úřad.

ES – Evropské společenství.

EU – Evropská unie.

EZ – Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

IPCC – Mezivládní panel OSN pro změnu klimatu (The Intergovernmental Panel on Climate Change).

Kjótský protokol – Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

Komise – Evropská komise.

KVET – Kombinovaná vysoce účinná výroba elektřiny a tepla.

MF – Ministerstvo financí.

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu.

MŽP – Ministerstvo životního prostředí.

NAP OZE – Národní akční plán pro energii z obnovitelných zdrojů.

Nařízení č. 2018/1999 – Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

Nařízení vlády č. 189/2022 – Nařízení vlády č. 189/2022 Sb., o vymezení rozvoje podporovaných zdrojů energie.

Novela – Zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

NS – Nejvyšší soud.

NSS – Nejvyšší správní soud.

NZoPOZE – Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2022.

OSŘ – Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

OTE – Společnost OTE, a.s., operátor trhu s energiemi.

OZE – Obnovitelné nefosilní přírodní zdroje energie.

Pařížská dohoda – Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2017 Sb. m. s., o sjednání Pařížské dohody, přijaté v Paříži dne 12. prosince 2015.

Rámcová úmluva OSN o změně klimatu – Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb. m. s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

SEI – Státní energetická inspekce.

SEZ – Zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o státní energetické inspekci.

Směrnice č. 2001/77/ES – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou.

Směrnice č. 2009/28/ES – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES.

Směrnice č. 2012/27/EU – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.

Směrnice č. 2018/2001 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

Smlouva o přistoupení k EU – Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 44/2004 Sb. m. s., o sjednání Smlouvy mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii.

Spolková agentura pro sítě – Spolková agentura pro elektrické sítě, plyn, telekomunikace, pošty a železnice (Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen).

Správní řád – Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

SŘS – Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Vnitrostátní plán ČR – Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu.

Vyhláška č. 252/2001 Sb. – Vyhláška č. 252/2001 Sb., o způsobu výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla.

Vyhláška č. 441/2012 Sb. – Vyhláška č. 441/2012 Sb., o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie.

Vyhláška PTE – Vyhláška č. 408/2015 Sb., o pravidlech trhu s elektřinou.

Zákon č. 137/2010 Sb. – Zákon č. 137/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Zákon č. 330/2010 Sb. – Zákon č. 330/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Zákon č. 402/2010 Sb. – Zákon č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Zákon č. 310/2013 Sb. – Zákon č. 310/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 407/2012 Sb., a další související zákony.

Zákon č. 90/2014 Sb. – Zákon č. 90/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2015 Sb. – Zákon č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon o cenách – Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách.

ZoPOZE – Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2021.

ZoPVEOZE – Zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Hodnotící zpráva IPCC – Zpráva Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu (The Intergovernmental Panel on Climate Change) ze dne 9. 8. 2021 s názvem: Climate Change 2021, The Physical Science Basis.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

BERAN, Hynek; WAGNER, Vladimír; PAČES, Václav (eds.). *Česká energetika na křižovatce*. Praha: Management Press, 2018, 230 s. ISBN 978-80-7261-560-5.

BOUŠOVÁ, Ivanka; FIŘT, Josef; HAVEL, Ladislav; et. al. *Energetická legislativa v kostce 2. Komentář k Energetickému zákonu a zákonu o hospodaření energií včetně prováděcích předpisů k oběma zákonům*. Aktualizované vydání. Done, s.r.o., 2005, 869 s. ISBN 80-903114-2-3.

BOUŠOVÁ, Ivanka; HAVEL, Ladislav; KLÍMA, Tomáš; NEUŽIL, Jaroslav; et. al. *Přehled evropské energetické legislativy 2*. Done, s.r.o., 2008, 451 s. ISBN 978-80-903114-3-5.

BUSCH, Per-Olof; JÖRGENS, Helge. Europeanization through diffusion? Renewable energy policies and alternative sources for European convergence. In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 66-84. ISBN 978-0-85793-920-3.

CROSSLEY, Penelope. The role of renewable energy law and policy in meeting the EU's energy security challenges. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 469-485. ISBN 978-1-78643-104-2.

DAMOHOŘSKÝ, Milan; et. al. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, 678 s. ISBN 978-80-7400-338-7.

EICHLEROVÁ, Kateřina; HANDRLICA, Jakub; JASENSKÝ, Martin; KOŘÁN, Jan; et. al. *Energetický zákon, Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 1492 s. ISBN 978-80-7552-412-6.

FOUSEK, Jan; JÍCHA, Tomáš; KABELE, Richard; KANTA, Jan; KOŠTÁL, Vratislav; et. al. *Úvod do liberalizované energetiky. Trh s elektřinou*. Druhé aktualizované vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016, 548 s. ISBN 978-80-260-9212-4.

HANCHER, Leigh; SALERNO, Francesco Maria. EU energy and competition: analysis of current trends and a first assessment of the new package. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 48-66. ISBN 978-1-78643-104-2.

JANOVEC, Michal. Energy law and renewable resources of the Czech Republic. In: MRKÝVKA, Petr; POWAŁOWSKI, Andrzej; VRABKO, Marián (eds.). *Selected issues of public economic law in theory, judicature and practice in the Czech Republic, Poland and Slovakia*. 1. vydání. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck, 2017, s. 5-18. ISBN 978-83-255-8966-0.

KAMPHOF, Ries; BONENKAMP, Thijs; SELLESLAGHS, Joren; HOSLI, Madeleine O. External competences in energy and climate change. In: LEAL-ARCAS, Rafael; WOUTERS, Jan (eds.). *Research handbook on EU energy law and policy*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2017, s. 30-47. ISBN 978-1-78643-104-2.

KLOZ, Martin; MOTLÍK, Jan; PETRŽÍLEK, Petr; TUŽINSKÝ, Martin. *Využívání obnovitelných zdrojů energie. Právní předpisy s komentářem*. Praha: Linde Praha, a.s., 2007, 511 s. ISBN 978-80-7201-670-9.

KNUDSEN, Jørgen K. Renewable energy and environmental policy integration: renewable fuel for the European energy policy? In: MORATA, Francesc; SANDOVAL, Israel Solorio (eds.). *European energy policy. An environmental approach*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 48-65. ISBN 978-0-85793-920-3.

LARRAGÁN, Javier de Cendra de. EU climate and energy law: challenges for member states. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 39-66. ISBN 978-1-78100-277-3.

LARRAGÁN, Javier de Cendra de; PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark. The rationale for a focus on mitigation law at EU member state level. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states: Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 3-13. ISBN 978-1-78100-277-3.

LEACH, Matthew; DESHMUKH, Sandip. Sustainable energy law and policy. In: MAKUCH, Karen E.; PEREIRA, Ricardo (eds.). *Environmental and energy law*. Wiley-Blackwell Publishing Ltd, 2012, s. 119-140. ISBN 978-1-4051-7787-0.

MEHLING, Michael; KULOVESI, Kati; CENDRA, Javier de. Climate law and policy in the European Union: accidental success or deliberate leadership? In: HOLLO, Erkki J.; KULOVESI, Kati; MEHLING, Michael (eds.). *Climate change and the law*. Dordrecht: Springer, 2013, s. 509-522. ISBN 978-94-007-5439-3.

NAVAJAS, Teresa Parejo. Spanish climate change policy: an ambitious bet on renewable energies. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 203-230. ISBN 978-1-78100-277-3.

PAPSCH, Jan. Renewable energies in the electricity market. In: JONES, Christopher; ERMACORA, Florian (eds.). *EU energy law. Volume XII. Electricity market design in the European Union. The new legal framework for decarbonising Europe's Electricity Market*. First edition. Deventer: Claeys & Casteels Law Publishers, 2020, s. 11-59. ISBN 9789077644690.

SCHOMERUS, Thomas. German climate and energy legislation: an ambitious but fragmented framework. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 178-202. ISBN 978-1-78100-277-3.

STALLWORTHY, Mark. Prospects for the UK's national approach to climate law-making. In: PEETERS, Marjan; STALLWORTHY, Mark; LARRAGÁN, Javier de Cendra de (eds.). *Climate law in EU member states. Towards national legislation for climate protection*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing limited, 2012, s. 113-136. ISBN 978-1-78100-277-3.

ŠIKOLA, Luděk; STEHLÍK, Vít; OBŮRKA, Jakub; et. al. *Zákon o podporovaných zdrojích energie. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2023, 547 s. ISBN 978-80-7400-906-8.

TALEB, Nassim Nicolas. *Černá labuť, Následky vysoce nepravděpodobných událostí*. Praha: Paseka, s. r. o., 2011, 478 s. ISBN 978-80-7432-128-3.

TALUS, Kim. *Introduction to EU energy law*. First edition. Oxford: Oxford University Press, 2016, 170 s. ISBN 978-0-19-879181-2.

VÍCHA, Ondřej. *Základy horního a energetického práva*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, 228 s. ISBN 978-80-7478-919-9.

ZDVIHAL, Zdeněk; SVĚŘÁKOVÁ, Jana; MED, Jakub; OSADSKÁ, Jana; et. al. *Energetický zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 1805 s. ISBN 978-80-7400-769-9.

2. Sborníky a jejich vybrané příspěvky

DOLEŽALOVÁ, Helena. Podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů: fotovoltaika. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 166-174. ISBN 978-80-210-5151-5.

DOLEŽALOVÁ, Helena. Správněprávní odpovědnost související s podporou využívání obnovitelných zdrojů energie. In: JANČÁŘOVÁ, Ilona; VOMÁČKA, Vojtěch (eds.). *Odpovědnost v právu životního prostředí. Sborník příspěvků z konference*. Brno, září 2012. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 219-229. ISBN 978-80-210-6037-1.

HOLÍK, Martin. Fotovoltaický boom v České republice, anebo krátké zamyšlení nad možnostmi podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. In: *COFOLA 2010: the Conference Proceedings*. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 186-194. ISBN 978-80-210-5151-5.

JANČÁŘOVÁ, Ilona. Právní prostředky na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 31-43. ISBN 80-210-3820-9.

NOVÁK, Daniel. Přínosy a negativa nového zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. In: TOMÁŠKOVÁ, Eva; PALATOVÁ, Dagmar (eds.). *Ekonomie, právo, management: vzájemné vztahy v procesu trvale udržitelného rozvoje (sborník z konference)*. Brno, 20. září 2005. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 81-88. ISBN 80-210-3820-9.

3. Články v odborných časopisech

HOLÍK, Martin. Právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a její vývoj. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, roč. 21, č. 1, s. 64-75. ISSN 1210-9126.

HUSSEINI, Faisal. Tzv. solární odvod z ústavněprávního hlediska: nález ÚS z 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14. *Soudní rozhledy*. 2015, roč. 21, č. 3, s. 89. ISSN 1211-4405.

HUSSEINI, Faisal. Zohlednění účinků rdousícího efektu solárního odvodu, odpovědnost státu za legislativní činnost, položení předběžné otázky k ESD. *Soudní rozhledy*. 2018, roč. 24, č. 9, s. 279. ISSN 1211-4405.

LICHNOVSKÝ, Ondřej; ONDRÍSEK, Roman; BEDNÁŘ, Jan. Ústavní aspekty odvodů ze solární elektřiny. *Právní rozhledy*. 2011, roč. 19, č. 5, s. 163-165. ISSN 1210-6410.

OSADSKÁ, Jana, HANDRLICA, Jakub. Přezkum cenových rozhodnutí v energetických odvětvích. *Právní rozhledy*. 2017, roč. 25, č. 22, s. 793-799. ISSN 1210-6410.

4. Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k poslaneckému pozměňovacímu návrhu Mariana Jurečky č. 8481 k novele zákona č. 165/2012 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o státní energetické inspekci.

Důvodová zpráva k zákonu č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Důvodová zpráva k zákonu č. 670/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Důvodová zpráva k zákonu č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Důvodová zpráva k zákonu č. 330/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů.

Důvodová zpráva k zákonu č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Důvodová zpráva k zákonu č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

5. Právní předpisy ČR

Cenové rozhodnutí ERÚ č. 4/2009, ze dne 3. listopadu 2009, kterým se stanovuje podpora pro výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, kombinované výroby elektřiny a tepla a druhotných energetických zdrojů.

Nařízení vlády č. 189/2022 Sb., o vymezení rozvoje podporovaných zdrojů energie.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Vyhláška č. 252/2001 Sb., o způsobu výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů a z kombinované výroby elektřiny a tepla.

Vyhláška č. 439/2005 Sb., kterou se stanoví podrobnosti způsobu určení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla a určení množství elektřiny z druhotných energetických zdrojů.

Vyhláška č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů.

Vyhláška č. 482/2005 Sb., o stanovení druhů, způsobů využití a parametrů biomasy při podpoře výroby elektřiny z biomasy.

Vyhláška č. 48/2011 Sb., o stanovení tříd ochrany.

Vyhláška č. 346/2012 Sb., o termínech a postupech výběru formy podpory, postupech registrace podpor u operátora trhu, termínech a postupech výběru a změn režimů zeleného bonusu na elektřinu a termínu nabídnutí elektřiny povinně vykupujícím (registrační vyhláška).

Vyhláška č. 347/2012 Sb., kterou se stanoví technicko-ekonomické parametry obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny a doba životnosti výroben elektřiny z podporovaných zdrojů.

Vyhláška č. 441/2012 Sb., o stanovení minimální účinnosti užití energie při výrobě elektřiny a tepelné energie.

Vyhláška č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů.

Vyhláška č. 477/2012 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny, tepla nebo biometanu a o stanovení a uchování dokumentů.

Vyhláška č. 478/2012 Sb., o vykazování a evidenci elektřiny a tepla z podporovaných zdrojů a biometanu, množství a kvality skutečně nabytých a využitých zdrojů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie.

Vyhláška č. 436/2013 Sb., o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství a o změně vyhlášky č. 140//2009 Sb., o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou.

Vyhláška č. 37/2016 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a elektřině z druhotných zdrojů.

Vyhláška č. 489/2021 Sb., o postupech registrace podpor u operátora trhu a provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (registrační vyhláška).

Vyhláška č. 68/2022 Sb., o modernizaci podporované výroby elektřiny a postupech při úpravách zařízení výroby elektřiny.

Vyhláška č. 72/2022 Sb., o zajištění přiměřenosti poskytované provozní podpory zdrojů energie.

Vyhláška č. 79/2022 Sb., o technicko-ekonomických parametrech pro stanovení referenčních výkupních cen a zelených bonusů a k provedení některých dalších ustanovení zákona o podporovaných zdrojích energie (vyhláška o technicko-ekonomických parametrech).

Vyhláška č. 110/2022 Sb., o stanovení druhů a parametrů podporovaných obnovitelných zdrojů a kritérií udržitelnosti a úspory emisí skleníkových plynů pro biokapaliny a paliva z biomasy.

Vyhláška č. 166/2022 Sb., o vykazování energie z podporovaných zdrojů.

Zákon č. 79/1957 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě elektřiny (elektrisační zákon).

Zákon č. 67/1960 Sb., o výrobě, rozvodu a využití topných plynů (plynárenský zákon).

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 89/1987 Sb., o výrobě, rozvodu a spotřebě tepla.

Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon).

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách.

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu.

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

Zákon č. 222/1994 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o státní energetické inspekci.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

Zákon č. 670/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

Zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Zákon č. 158/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a o změně některých zákonů.

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Zákon č. 137/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů).

Zákon č. 330/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2021.

Zákon č. 310/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 407/2012 Sb., a další související zákony.

Zákon č. 90/2014 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 131/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Zákon č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 382/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

6. Právní předpisy EU

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody a o změně nařízení (EU) č. 525/2013.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU a 2013/30/EU, směrnice Rady 2009/119/ES a (EU) 2015/652 a zrušuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 525/2013.

Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

Rozhodnutí Komise č. 2009/548/ES ze dne 30. června 2009, kterým se stanoví vzor pro národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/92/ES ze dne 19. prosince 1996 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/30/ES ze dne 22. června 1998 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/77/ES ze dne 27. září 2001 o podpoře elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů energie na vnitřním trhu s elektřinou.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti, o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU.

7. Právní předpisy Spolkové republiky Německo

Zákon o rozšíření obnovitelných zdrojů energie ze dne 21. 6. 2014, vyhlášen ve Spolkové sbírce zákonů BGBl. I č. 33, s. 1066, ve znění účinném do 28. 7. 2022 (Gesetz für den Ausbau erneuerbarer Energien).

8. Mezinárodní smlouvy

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících.

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 44/2004 Sb. m. s., o sjednání Smlouvy mezi Belgickým královstvím, Dánským královstvím, Spolkovou republikou Německo, Řeckou republikou, Španělským královstvím, Francouzskou republikou, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Rakouskou republikou, Portugalskou republikou, Finskou republikou, Švédským královstvím, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irsku (členskými státy Evropské unie) a Českou republikou, Estonskou republikou, Kyperskou republikou, Lotyšskou republikou, Litevskou republikou, Maďarskou republikou, Republikou Malta, Polskou republikou, Republikou Slovinsko, Slovenskou republikou o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky k Evropské unii.

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 80/2005 Sb. m. s., o sjednání Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu.

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 81/2005 Sb. m. s., o sjednání Kjótského protokolu k Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu.

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 64/2017 Sb. m. s., o sjednání Pařížské dohody, přijaté v Paříži dne 12. prosince 2015.

9. Seznam použitých internetových zdrojů

BAMBUŠKOVÁ, Vendula; KULOGLIJA PODIVÍNOVÁ, Martina; TOBOLKOVÁ, Adéla. *Zákon o podporovaných zdrojích energie – judikatorní komentář*. 1. vydání. Online. Ostrava: CODEXIS publishing, 2020. Dostupné z: <https://next.codexis.cz/literatura/LT118322?hash=match-0#match-0>. [cit. 15. 3. 2023].

BOČEK, Jan; CIBULKA, Jan; KOČÍ, Petr; SEDLÁČEK, Štěpán. *Dobrodružství fotovoltaiky. Proč se ze solární naděje stala zatracovaná cesta české energetiky?* Online. 14. 12. 2019. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/fotovoltaika-energetika-obnovitelne-zdroje_1912040600_jab. [cit. 25. 1. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Jak jsou vypočteny výkupní ceny a zelené bonusy?* Online. Aktualizováno 29. 7. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/jak-jsou-vypocteny-vykupni-ceny-zelene-bonusy>. [cit. 1. 2. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Jaký je rozdíl mezi zeleným bonusem a výkupní cenou?* Online. Aktualizováno 1. 9. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/jaky-je-rozdil-mezi-zelenym-bonusem-vykupni-cenou>. [cit. 31. 1. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Mohou výkupní ceny a zelené bonusy meziročně klesnout?* Online. Aktualizováno dne 11. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/mohou-vykupni-ceny-zelene-bonusy-mezirocne-klesnout#ke-stazeni>. [cit. 24. 2. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Právní povaha cenového rozhodnutí č. 4/2012, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie*. Online. Aktualizováno dne

5. 4. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/pravni-povaha-cenoveho-rozhodnuti-c-4-2012-kterym-se-stanovuje-podpora-pro-podporovane-zdroje-energie>. [cit. 15. 3. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu elektrizační soustavy české republiky za rok 2021*. Online. Aktualizováno dne 18. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-elektrizacni-soustavy-cr-pro-rok-2021>. [cit. 3. 2. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2003*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-es-cr-pro-rok-2003>. [cit. 19. 1. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2004*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-es-cr-pro-rok-2004>. [cit. 21. 1. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Roční zpráva o provozu ES ČR pro rok 2012*. Online. Aktualizováno dne 23. 8. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/rocni-zprava-o-provozu-es-cr-pro-rok-2012>. [cit. 28. 1. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Výkladové stanovisko ERÚ č. 10/2018 (nárok na podporu při opravě nebo údržbě výroby elektřiny)*. Online. Aktualizováno dne 7. 4. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/vykladove-stanovisko-eru-c-10-2018-narok-na-podporu-pri-oprave-nebo-udrzbe-vyroby-elektriny>. [cit. 5. 2. 2023].

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD. *Zásady cenové regulace pro regulační období 2021-2025 pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství, pro činnosti operátora trhu v elektroenergetice a plynárenství a pro povinně vykupující*. Online. Aktualizováno 2. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.eru.cz/-/zasady-cenove-regulace-pro-regulacni-obdobi-2021-2025-pro-odvetvi-elektroenergetiky-plynarenstvi-pro-cinnosti-operatora-trhu-v-elektroenergetice-a-ply>. [cit. 28. 12. 2022].

ENVIPROFI.CZ. *Zákon o podporovaných zdrojích energie s komentářem*. Online. 21. 6. 2022. Dostupné z: https://www.enviprofi.cz/33/zakon-o-podporovanych-zdrojich-energie-s-komentarem-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EIDzoblDhBp5dYcCBOWqewVPpA5B5rrwHw/?uri_view_type=5. [cit. 26. 2. 2023].

HÁJEK, Otakar; HRČKA, Daniel. *Solární arbitráže 10 let poté*. Online. 5. 6. 2020. Dostupné z: <https://pravni.radce.ekonom.cz/c1-66771820-solarni-arbitraz-10-let-pote#viz6>. [cit. 21. 2. 2023].

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Stát dal souhlas se zahájením výběrového řízení na dodavatele nového jaderného zdroje v Dukovanech*. Online. 17. 3. 2022. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/stat-dal-souhlas-se-zahajenim-vyberoveho-rizeni-na-dodavatele-noveho-jaderneho-zdroje-v-dukovanech--266463/>. [cit. 28. 12. 2022].

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu*. Online. 14. 1. 2020. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/energetika/strategicke-a-koncepcni-dokumenty/vnitrostatni-plan-ceske-republiky-v-oblasti-energetiky-a-klimatu--252016/>. [cit. 3. 2. 2023].

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Kjótský protokol k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol. [cit. 21. 1. 2023].

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Pařížská dohoda*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/parizska_dohoda. [cit. 3. 2. 2023].

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. *Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, Rio de Janeiro, 1992*. Online. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu. [cit. 19. 1. 2023].

OTE, A.S. *Denní trh – Spot Market Index*. Online. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/cs>. [cit. 26. 2. 2023].

OTE, A.S. *Statistika. Rozdíl výkupní a tržní ceny*. Online. Dostupné z: <https://www.ote-cr.cz/cs/statistika/statistika-poze/rozdil-vykupni-a-trzni-ceny?date=2023-01-01>. [cit. 1. 2. 2023].

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 369, Vl.n.z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. 23. 5. 2011. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=369>. [cit. 28. 1. 2023].

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Sněmovní tisk 870, Novela z. o podporovaných zdrojích energie – EU*. Online. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=870>. [cit. 3. 2. 2023].

SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Časté dotazy*. Online. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/pro-verejnost/caste-dotazy>. [cit. 31. 1. 2023].

SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Vnořené výrobní: změna podpory na zelený bonus jen do 30. 11. 2018*. Online. 7. 11. 2018. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/aktualne/14694-vnorene-vyrobnny--zmena-podpory-na-zeleny-bonus-jen-do-30-11-2018>. [cit. 12. 3. 2023].

SOLÁRNÍ ASOCIACE. *Záporných cen elektřiny přibývá, jejich dopad je však malý*. Online. 29. 1. 2015. Dostupné z: <https://www.solarniasociace.cz/cs/aktualne/1481-zapornych-cen-elektřiny-pribyva--jejich-dopad-je-vsak-maly>. [cit. 1. 2. 2023].

THE INTERGOVERNMENTAL PANEL ON CLIMATE CHANGE. *Climate Change 2021: The Physical Science Basis*. Online. 10. 1. 2022. Dostupné z: <https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/>. [cit. 16. 1. 2023].

TZB-INFO. *Cenové výměry Ministerstva financí 1995-2001*. Online. Dostupné z: <https://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/cenove-vymery-ministerstva-financi-1995-2001>. [cit. 19. 1. 2023].

TZB-INFO: *Dokumenty týkající se obnovitelných zdrojů energie a úspor energie*. Online. Dostupné z: <https://www.tzb-info.cz/pravni-predpisy/dokumenty-tykajici-se-obnovitelnych-zdroju-energie-a-uspor-energie>. [cit. 28. 1. 2023].

UNITED NATIONS FRAMEWORK CONVENTION ON CLIMATE CHANGE. *Full NDC Synthesis Report: Some Progress, but Still a Big Concern*. Online. 17. 9. 2021. Dostupné z: <https://unfccc.int/news/full-ndc-synthesis-report-some-progress-but-still-a-big-concern>. [cit. 20. 1. 2023].

10. Seznam použité judikatury

Nález pléna Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl.ÚS 17/11.

Nález Ústavního soudu ze dne 17. 2. 1999, sp. zn. II.ÚS 53/97.

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II.ÚS 2216/14.

Nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2018, sp. zn. I.ÚS 1434/17.
Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, č.j. 32 Cdo 4148/2016-336.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2005, č.j. 2 As 4/2004-138.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2012, č.j. 9 As 32/2012-44.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č.j. 1 As 28/2012-40.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 11. 2012, č.j. 9 As 67/2012-36.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2013, č.j. 9 Afs 25/2013-32.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2014 č.j. 1 Aos 7/2013-41.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2014, č.j. 8 Afs 3/2014-39.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2014, č.j. 7 As 46/2014-89.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2015, sp. zn. 1 Afs 171/2015-41.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, sp. zn. 2 Afs 149/2015-39.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č.j. 9 Afs 273/2015-36.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2018, č.j. 9 As 333/2016-102.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2018, č.j. 4 As 257/2017-82.
Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2019, č.j. 1 As 127/2018-99.
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2018, č.j. 32 Cdo 5016/2017-367.
Usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č.j. 1 Afs 76/2013-57.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 12. 1999, sp. zn. I.ÚS 422/99.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 5. 2014, sp. zn. II.ÚS 1273/14.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2014, sp. zn. II.ÚS 1870/14.
Usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2018, sp. zn. I.ÚS 3098/18.
Usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 13. 4. 2010, č.j. Konf 108/2009-11.

11. Kvalifikační práce

OSADSKÁ, Jana. *Právní aspekty cenové regulace v odvětví elektroenergetiky a plynárenství*. Online, rigorózní práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Vedoucí práce Jakub Handrlica. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/1106>. [cit. 28. 1. 2023].

12. Seznam ostatních zdrojů

Zpráva Mezivládního panelu OSN pro změnu klimatu (Intergovernmental Panel on Climate Change) ze dne 9. 8. 2021 s názvem: Climate Change 2021, The Physical Science Basis.

Výměr MF č. CV01/95, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami.

Seznam příloh

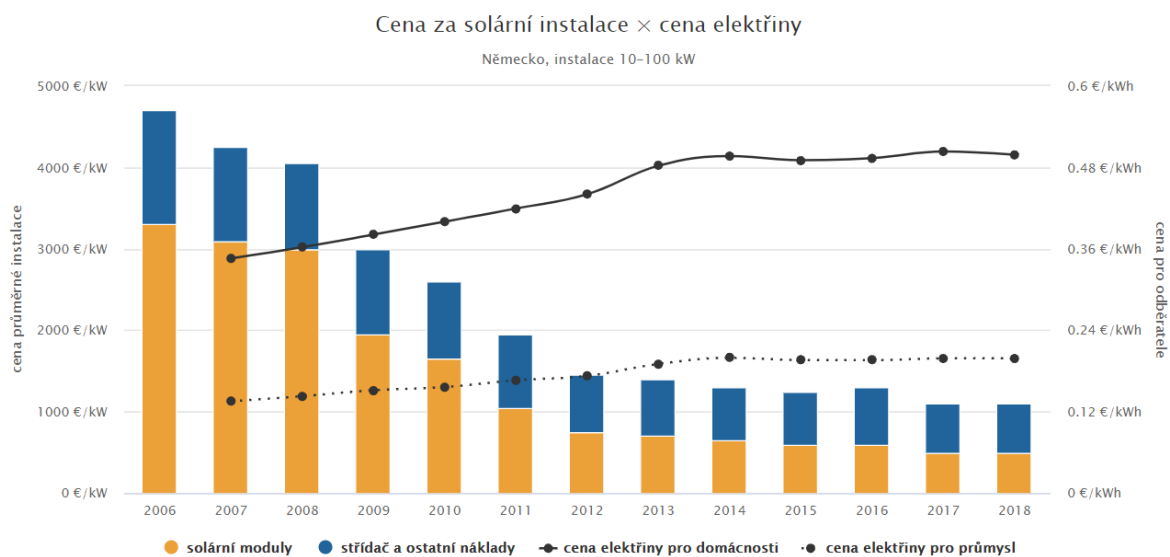
Příloha č. 1: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 1989 do r. 2000

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
PE	78,7	78,8	78,1	77,6	77,3	76,6	76,5	71,8	72,1	71,6	69,9	70,5
PPE + PSE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	2,4	3,2	4,4	4,3
VE	9,9	9,7	10,1	10,3	10,4	10,7	10,7	14,0	13,8	13,7	14,1	13,7
JE	11,4	11,5	11,8	12,1	12,3	12,7	12,8	11,8	11,7	11,5	11,6	11,5
AE	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
suma ČR	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
z toho ČEZ, a. s.						74,0	73,9	73,6	73,0	71,4	66,7	66,2

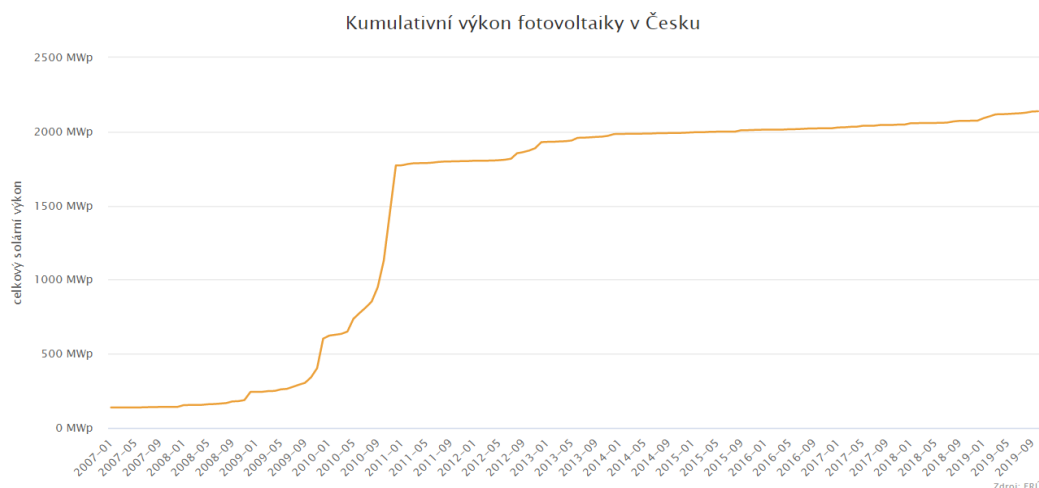
Příloha č. 2: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 2001 do r. 2004

	2001	2002	2003	2004
PE	70,2	65,3	61,4	61,4
PPE + PSE	4,5	4,7	4,5	4,5
VE	13,9	13,1	12,4	12,4
JE	11,4	16,9	21,7	21,6
AE	0,0	0,0	0,1	0,1
suma ČR	100,0	100,0	100,0	100,0

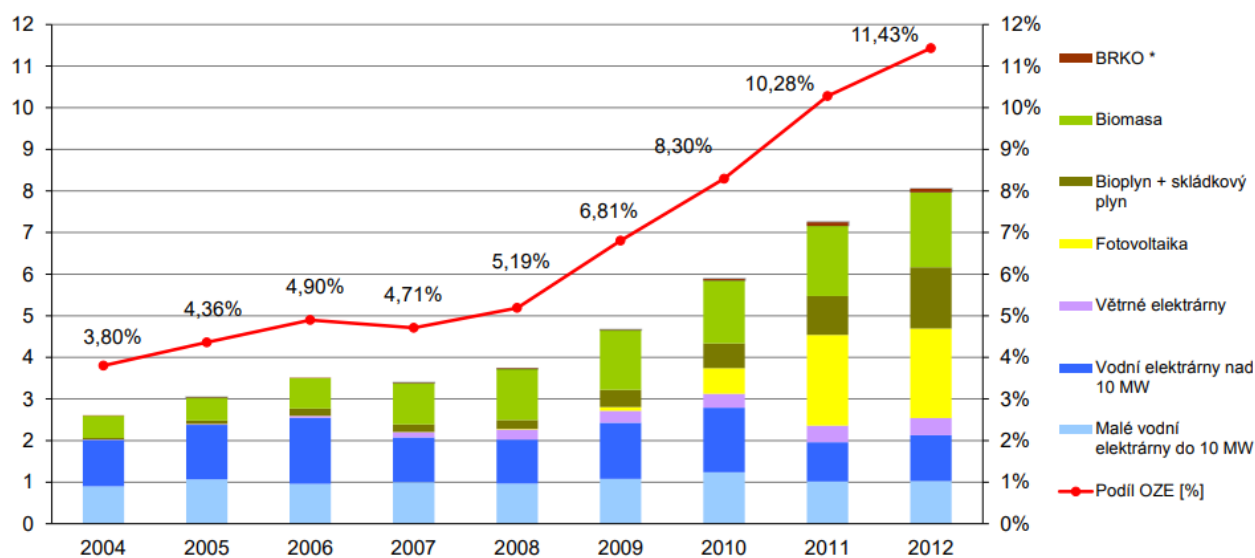
Příloha č. 3: Graf cen komponent solárních elektráren v Spolkové republice Německo

Příloha č. 4: Graf zvyšování instalovaného výkonu solárních elektráren v ČR

Příloha č. 5: Graf nárůstu výroby elektřiny z OZE v ČR od r. 2005 do r. 2012

Příloha č. 6: Struktura instalovaného výkonu výroben elektřiny v ČR od r. 2012 do r. 2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celkem ČR	20 519,5	21 079,2	21 931,2	21 867,9	21 997,2	22 274,2	22 283,0	21 994,0	21 358,1	20 872,1
■ Jaderné (JE)	4 040,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0	4 290,0
■ Pamí (PE)	10 644,1	10 819,5	10 836,7	10 741,9	10 850,0	11 075,5	11 075,4	10 729,9	10 058,3	9 527,2
■ Paroplynové (PPE)	520,7	518,0	1 363,0	1 363,3	1 363,5	1 363,5	1 363,5	1 363,5	1 363,5	1 363,5
■ Plynové a spalovací (PSE)	750,1	820,1	833,7	855,6	874,0	896,0	910,9	937,7	962,2	983,7
■ Vodní (VE)	1 069,2	1 082,7	1 091,0	1 095,0	1 100,2	1 112,3	1 112,5	1 113,2	1 113,7	1 113,4
■ Přečerpávací (PVE)	1 146,5	1 146,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5	1 171,5
■ Větrné (VTE)	263,0	270,0	278,2	282,2	282,2	308,2	316,7	339,4	339,4	339,4
■ Fotovoltaické (FVE)	2 086,0	2 132,4	2 076,6	2 078,0	2 075,4	2 076,3	2 061,4	2 067,8	2 078,4	2 083,4

Provozní podpora elektřiny z obnovitelných a jiných podporovaných zdrojů energie

Abstrakt

Předmětem této rigorózní práce je právní úprava provozní podpory elektřiny vyrobené z obnovitelných a jiných podporovaných zdrojů energie v ČR. Provozní podpora elektřiny představuje významný ekonomický nástroj ochrany životního prostředí a zdraví obyvatel. V rigorózní práci je analyzována historická i aktuální právní úprava provozní podpory elektřiny, a to zejména z pohledu forem provozní podpory elektřiny, výše provozní podpory, garance doby nároku na provozní podporu a způsobu regulace podporovaných zdrojů. Rigorózní práce se kromě vnitrostátní právní úpravy provozní podpory elektřiny věnuje i analýze legislativy EU a mezinárodních smluv, ze kterých vnitrostátní právní úprava vyvěrá. V práci jsou dále posuzovány i některé širší souvislosti spojené s provozní podporou elektřiny, které však mají na stávající podobu právní úpravy rozhodující vliv. Jedná se například o vznik a následky solárního boomu, vývoj procesu uvádění výroben elektřiny do provozu nebo právní povaha cenových rozhodnutí, kterými je stanovována výše provozní podpory elektřiny. Součástí rigorózní práce je i rozbor relevantní judikatury vnitrostátních soudů ČR a analýza některých aspektů právní úpravy provozních podpor elektřiny ve Spolkové republice Německo.

Cílem této rigorózní práce je srovnat a vyhodnotit jednotlivé vývojové etapy právní úpravy provozní podpory elektřiny, poukázat na výhody a nevýhody s nimi spojené a na základě statistických údajů doložit jejich přínos k rozvoji OZE a jiných podporovaných zdrojů energie. U aktuální právní úpravy v ČR je dále cílem navrhnout její konkrétní úpravy *de lege ferenda*, které povedou k odstranění zjištěných nedostatků. Některé z těchto návrhů na úpravu vyplývají z právní úpravy Spolkové republiky Německo.

S ohledem na předmět a cíle této rigorózní práce jsou v práci využity zejména metody analýzy a komparace.

Klíčová slova:

provozní podpora elektřiny, obnovitelné zdroje energie, podporované zdroje energie

Operating aid for electricity from renewable and other supported energy sources

Abstract

The subject of this rigorous thesis is the legal regulation of operating aid for electricity produced from renewable and other supported energy sources in the Czech Republic. Operating aid for electricity represents an important economic tool for protecting the environment and the health of the population. The rigorous thesis analyses the historical and current legal regulation of operating aid for electricity, especially from the point of view of the forms of operating aid for electricity, the amount of operating aid, the guarantee of the entitlement period for operating aid and the method of regulation of supported energy sources. In addition to the national legal regulation of operating aid for electricity, the rigorous thesis focuses on analysing of EU legislation and international treaties from which the national legal regulation originates. The thesis also examines some wider contexts connected with the operating aid for electricity, which, however, have a decisive influence on the current form of legal regulation. These are, for example, the origin and consequences of the solar boom, the development of the process of putting electricity power plants into operation, or the legal nature of price decisions that determine the amount of operating aid for electricity. Part of the rigorous thesis focuses on analysing of the relevant jurisprudence of the national courts of the Czech Republic and on analysing of some aspects of the legal regulation of operating aid for electricity in the Federal Republic of Germany.

The aim of this rigorous thesis is to compare and evaluate the individual development stages of the legal regulation of operating aid for electricity, to point out the advantages and disadvantages associated with them and based on statistical data, to document their contribution to the development of renewable and other supported energy sources. In the case of the current legislation in the Czech Republic, the aim is also to propose its specific amendments *de lege ferenda*, which will lead to the elimination of the identified shortcomings. Some of these proposals result from the legislation of the Federal Republic of Germany.

With regard to the subject and aim of this rigorous thesis, the methods of analysis and comparison are mainly used.

Keywords:

operating aid for electricity, renewable energy sources, supported energy sources